

Kõrgeste aiustatud

Õp. hra M. J. Eifenile

Fartus.

Tänuarvates Wälje-andja poolt.

„Laulu-imed“

Viies liigis.

- I. liik: Aunjal aatel ja hooljal waatel,
- II. „ Looja majus ja aastafajus,
- III. „ Mõistukujus ja luuleujus,
- IV. „ Tundmuste paisus ja armutaisus,
- V. „ Albuft wihkel ja troosti ihkel.

„Kõik muretoortjad ära jäänud,
Kui „lauluimed“ torda jäewad.“
Schiller'i j.

Esimene anne: I. ja II. liik.

Peamõtteks: „Urge täis end wiina jooge,
Küll täis Waimu aga jaage!“
(Ew. 5, 18.)

Jurjewis.

Trükitud väljaandja kulguga.

1901.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 13 ноября 1901 года.

I. Amsal aatel ja hoolsal waatel.

1. Elu nõuded.

(Saksa keelest: Fr. Rückert'i j.)

1. Miskit peab hing ihaldama, Miskit lootma süda sees ; Miskit murel kaotama, Miskist valu tundma mees.	2. Rõõmu, lõbu pead küll itka Miski poolest nägema ; Ega kuu ja päike pikka Teed käi muidu rutuga.

3. Otsi igatjuste sunnil —
Just kui kangel rahu ra'ast —
Peab mu elu igal tunnil
Tõena tõtina merde maast !

2. Kallimad aated.

1. Ei kallist wara teist nii ilmas Kui usk, arm, lootus, emakeel ; Reid nelja aadet hoides filmas, Mul mõlgub mõnul ifka meel :	3. Sest emakeeta suu wiha, Kind usuta mul kole haud. Kõik armuta külm kõik mu iha Ja lootuseta elu — taud.
2. Mu huultel emakeel on mesi, Usk rinnas juine söiduilml, Arm paras päikse paiste isi Ja lootus hiilgaw tähefilm.	4. Kes sapi maiku suus küll kalliks, Ehk rõõwlikoobast rinnaski ? Kes päikse paistet ei peaks kalliks ? Kes maast ei tõstaks filmigi ?

5. Sest kui muud salgaksid teid ära :
Usk, lootus, arm ja emakeel ;
Kui hiilgaks ees ka muil muu jära —
Siis teid pean kalliks mina weel.

3. Soojemad soovid.

1. Jumalik inime ! Ustaw, aamus, õiglane Ole end harima wooruses hea : Armas jeks Jumalus, Kangel kõik rumalus, Kalliks usk, emakeel, isamaa pea !	2. Kõik suus, kodumaa, Ela mu rahwas ja Uhuwäel lootuses armuga teal : Usk tungib taewasje, Arm pärib endale Lootuses igawest wannikut jeal.

3. Kõla mu emakeel,
Mõlgu truu Gesticimeel
Lõbusalt laulude, lugude sees :
Armastus, tõsidus,
Muusika ja usinus —
Püütavaks olgu neis noorusel ees.

4. Ehi siis, isamaa,
Sinnel end rahwaga.
Headuse, headuse, teaduse teel :
Kodu, kool, kirik, riik —
Ühtluses aitku kõik
Sünnest tänu poole, mis eel !

4. Elu pühitsus.

1. Südamel pühast saladuses jõudu
Võtta võib ainult kaunim elu
[tõega ;
Seal, kus seob üksimeel waimud —
[wenna õega —
Püüdel on jõudu !

2. Armastus, üksimeel — ei
[meid jäta seegi,
Kui meil ka ilmas elu lainte käigil ;
Meesse filmad ! — toetab püüdumist
[käigil —
Kinda loob leeki.

3. Ohinal, rõõmsalt näeme eluõisi,
Kui meil ka noorus-tähed weeru-looral ;
Siiski nad lahkest näitwad mitmel võrral
Rahu maid teisi.

5. Reisi-himu.

1. Üle aasa, üle muru,
Üle murme nõlwade,
Läbi laane lehtla-kuru —
Kändaksin ma rõõmsaste.

2. Pilwed siivad sirutawad
Taewatelgil laiali,
Ilma rahwas neilt nii jaawad
Teisest ilmast teadmisi.

3. Wetel tõstawad pead lained,
Tantsiwad seal nobedalt ;
Reisil kõik on karmed, fained —
Elu lähed lõbusalt.

4. Pilwest pea mul kõrgel peetud,
Kinni võetud kalli käest —
Tõttaksin, kui waimust weetud,
Üle igast mure-mäest.

6. Önnis põlw.

1. Ma võiksin kiita
End õndsaks igal a'al,
Kui saaksin kiita
Nii jelsi elu ra'al :

2. Et ingel taewast
Wind kaitseks kurja eest
Ja õndsalt waewast
Wiiks taewa ilma jeeft ;

3. Et wäeti õde,
Kes taewas ootab ees,
Mäeks — mis on tõde,
Mind nõudma ilma jees ;

4. Et kallid kaasa
Mind ilmas kaisutaks,
Kui oja aasa
Teeb haljaks haisutaks.

7. Ema ja lapsed.

(Bene keelest).

1. Miks sa ikka ütled, ema,
 „Def ject tõsidusega :

„Meie Liisa, õnnis tema —
 Paremas maailmas ta?“ —

2. Jah, ma tean, ta on seal ilmas,
 Kus ei lehta lilleaas ;
 Kus ei jära vastu silmas
 Dis, ei rõõmus liblikas.

3. Ema, ema ! kõrges taewas
 Inglise Isal' laulavad ;
 Rootsiarwa loodelaewas
 Tähed öösel rändawad. —

4. Ema, ei seal ole aga,
 Kes ka waataks afnaft last,
 Kui see liblikuid a'ab taga,
 Eht kui wahib lilli wast !

8. Aratamiseks.

Arka unest, lapsukene !
 Juba paistmas päewakene :
 Talw ject hafand teganema,
 Pimedus meilt põgenema,

Tööle tõtmas inimesed,
 Lõõritamas lõõkesed ;
 Tõuse, laula, lapsukene,
 Sa ka Loojal' wäriskene !

9. Nimutamiseks.

1. Heida magama,
 Mu lapsukene sa !
 Miks oled nüüd ju uneta,
 Kui töö ei sunni walgama ?
 Heida magama !

2. Minu hellaste,
 Mu kallis lapsuke !
 Nüüd kurbtus sul weel tundmata,
 Sest suru filmad rahuga :
 Minu hellaste !

3. Lapsukejese
 Wast tuli uneko,
 Kuid ema, see jäi ükfinda
 Weel willust lõnga kedrama
 Uue tekile.

10. Hoiatuseks.

(Saksa keelest Vogelweide j.)

1. Hästi iialgi ei lähe
 Witsaga meelt panna pähe :
 Kes eht aunle tõusta wõib,
 Sõna kuulda see küll täib.

Sõna kuulda see küll täib,
 Kes eht aunle tõusta wõib :
 Witsaga meelt panna pähe,
 Hästi iialgi ei lähe.

2. Hoidke taltsjad oma keeled,
 See teeb wagaks noorte meeled :
 Lükake uks tabasje,
 Paha sõna juruge.

Paha sõna juruge,
 Lükake uks tabasje :
 See teeb wagaks noorte meeled,
 Hoidke taltsjad oma keeled !

3. Hoidke oma j i l m a d auusalt :
 Mis eestujuks wiisid lausalt,
 Pange tähel' üksi neid —
 Pahust pöörge sedamaid.

Pahust pöörge sedamaid,
 Pange tähel' üksi neid,
 Mis eestujuks wiisid lausalt :
 Hoidke oma filmad auusalt !

4. Hoidke oma k ö r w a d hästi,
 Muidu lööte halbi mästi :
 Arge kuulge lobasjund,
 Häbi jaate sest, ei muud.
 Häbi jaate sest, ei muud,
 Arge kuulge lobasjund :
 Muidu lööte halbi mästi —
 Hoidke oma kõrwad hästi !

5. Hoidke hästi kolm — kõik nägu,
 Siis ei tärka paha tegu :
 Suu ja filmad, kõrwad täis
 Harimatalt ann eest näis.

Harimatalt ann eest näis
 Suu ja filmad, kõrwad täis :
 Et ei tärka paha tegu,
 Hoidke hästi kolm — kõik nägu !

11. S ü d a.

(Saksa keelest).

1. Jlm suur on, süda pisuke,
 Ja siiski mahub jüdame :
 Mis elab, liigub ilma pääl,
 Wõi särab taewas ülewal ;
 Mis lilled lauswad fewadella,
 Wõi lehed kurtwad sügijella ;
 Ka lausa lust ja unes aim, —
 Reid kõiki wõtab wastu waim.

2. Eht küll on süda weikene,
 Patt poeb siiski temasse
 Ja ritub, ära häwitab,
 Mis Jumal temas walmistab.
 Patt tahab wägiwaldsjel meesfel
 Ja kõige libedamal keesfel
 Sääl saada omal' ajeme, —
 Saks tõrjub püha eemale.

3. Oh hoia süda waga, wait,
 Mis Jumalal on templi paik !
 Siis on ta rikas, õnne täis,
 Kui Issand tema ehe, õis ;
 Siis on sul igawene wara,
 Mis ükski sult ei riisu ära.
 See tarwis süda lahti tee
 Ja Issandale pühitse !

12. Lauliku kohused.

Kes wõib kõik selle lauluts luma,
 Mis iial elu lõbustab
 Ja juudab lausa ette tuma,
 Mis rahwa pahast peletab :

See kõlbab laulik olla ainult,
 Ei karta wõi ta kritikus,
 Ei tuult, mis tormab wihawainult,
 Ei külmust, kalkust, sõgedust.

13. Kallis mees.

1. See kallis mees, Kes palub tões Ja loodab Iha pääle : Kõik hukka läeb, Kuid lootja jääb Weel seisma eluwäele.	2. See ustaw mees, Kes usu sees Seab koja taljuwäele : Ei wetewoog, Ei maruhoog Tee otja talle pääle.	3. See on hea mees, Kes armu-lees On ikka jõe ja mahe : See lihendab Ja ühendab Kõik südamete wah.

4. See armuwäert mees, Kel südames Hool maa ja rahwa pärast : Et nende ust Ja elu tust Tööd andwad talle parast.	5. Kel on nii ees Siht armu sees Siin usurada mööda : See käib siis teed, Mis kõik käind need, Kes wihand waimuööda.

14. Kust leian ma lõbu ?

1. Ei otji ma kulda, mis ihtab eht ilm,
Ei taha weel mulda, kus kaetud saab film,
Ei seltsi ma jekka, kus joomise-laud,
Ei iial sääl kekka, kus tabamas taud.
2. Ma muundest kui lahus, mul nuffer on meel ;
Eht weri kui wahus, hing ütsik ma teel.
Mu lõbuts jääb loodus, sääl wiibin nüüd ma ;
See sõber mul soodus — wõin kõneleda :
3. Sääl laulab lind otjal wiit hinnata weel,
Mäen lillist, mis lofsal, ka teretust eel ;
Sääl kõrge on puundest mul ehitud jaa'l
Ja lehtedest muundest on põrand kui maa'l.
4. Kus walitseb woorus, sääl olla mul hea ;
Kus õitsemas noorus, sääl seisatan pea ;
Kus lehtel on aasa, sääl ilus on ilm ;
Kus neiuft saab kaasa, sääl rõõmu näeb film.

15. Elu mõnu.

1. Neil muusikalik wainne wärin On rõõmu tundes joonte sees, Wõi wägew Waimu hüüd, et härin Peab waimima wast meie ees. Eks muusika kui hallik aajal Kord taja healed ette too, Eht ka kui tuli tuulis-pajal Mäed, metsad, mered kõneks loo ? Ka kella-helin armas, puhas — See kajab talt ja ööpik luhas.	2. Nii muusika on wäga fena Jehoowa tööst ja tegudest, Mis kostab ilul loodusestena : Meid paneb laulma südamest. Eks iga lind ja lillekene Ann anna helde Loojale ? Kuis wõiks siis mõistlik inimene, Kes Looja enda loomune, Kiüll muusikat ja loodust kuuldes Weel waike jääda laulus, luuldes ?

3. Et Loojat kiitwad maa ja meri,
Tuul, taewas, iga loom ja taim :
Siis Loojat kiitku hing ja weri,
Suu, süda, mõte, waim ja aim ;
Ka kiitku Teda kandle keeled
Ja wiled, pillid, pafunad
Ring tänu laulgu meie meeled
Kõik Loojale keht muusikat,
Mis helirikkalt ette kannab,
Kuis loodus Loojal' kiitust annab.

4. Nii muusika ju ilus ainult,
Weel ilusam ta on küll siis,
Kui talle seltsind luule-wainult
Laul kõrwale, et kõlab wiis :
Siis ingli healel ilmub alla
Meid trööstma lõbul lahke laul,
Saab süda tiitwad, — waewast walla
Hing tõuseb taewa poole auul :
Nii wiis ja laul kui pruut peig liites
Meid rõõmustawad Loojat kiites.

5. Kuid lauluta on wiis kui neiu,
Kel puudub sõber käsitäes,
Kes tunneks temas õnne leiu —
Ta kaasas kõnniks armu-wäes ;
Ja wiisita laul on kui peiu,
Kel pole õrna igatsust,
Wõi keht läeb mööda noorus-meiu
Ei jäta õit, ei õnnistust :
Nii elu ilmas on kõik kole,
Ka lootust Loojat kiita pole !

6. Mis on see elu wäärt siis õige,
Mis nii küll elab inime ?
See oht on aina üle kõige
Ja ruttamine hauale :
Seft elul ei säääl ole idu,
Ei südamete soendust ;
Ei peeta enam rõõmu-pidu,
Ei anta tänu-tunnistust ! —
Nii elu-hind kõik langend hauda,
Kas hing see eest saab taewa lauda !

7. Ei saa ! — nii ütelda võib

[tõeste —

Seft armust sinna wõetakse ;
Kuis on siis arm, kas wende-õeste,
Ehk abielu kohane :
Säääl alles on weel elualus,
Duum ja ta wäärtus täieste ;
Säääl riisuks pole ükski jalus,
Waid toeks ja nõuks üksteisele.
Nii õnne küll ja elul mõnu,
Kui ehib arm meid ja wiis sõnu !

16. Elu-õpetused.

1. Elu on meil käes siis raamatuna —
Halbid ta leht-haawal läbi soriwad,
Tark loeb mõttega ka iga sõna —
Teades — lugeda võib ainult korra tad.

2. Halp wõtab wiha's su tõmmelel manitsust,
Tark kuuleb ekstimistes rahul juhatusi.
Kuid jaand tõejõgi sulutud, siis hakkab üle a'ama :
Keht tõde elust kadunud, peab häbi osaks jaama !

3. Tööd laist, annahne ori kipub tegema,
Mis isandal ei ole lasta teha;
Kuid mis käes, ehk peaks otse tegema,
Sest wabandab: Ma haige, nõrk jeks teha!

4. End sõidelda on kõige raskem sõda;
Wõit wõitudest siis kallim — saades jeda.

5. Seks jeltsi ainult hea ehk paremaga,
Et heitleks ju waim tulul temaga;
Kes seisab tarkuse poolt justki taga —
Ei see sind eemal' wõi ses aidata.

6. Sest mees, kes kindel omas ettevõttes,
Weel pole Looja wastutõrkaja
Ja keda saatus muutnud on ta mõttes,
Ei see weel ole meelet-nõrkaja.

7. Küll närtsub, nõrkeb meie waimuand ju ka
Kui ismfile ei igal päewal too ta tulu,
Kui wirtus hooletust ei julu
Ja tegewus ei waimu noorusta.

8. Kuid hakka loomust antud sidadeist:
Jää isamaale, kallimale truuts
Ja kõigest sidadamest pea finni neist! —
Uut jõudu ikka saad, kui arm on elupunkts.

17. Tõe terad.

1. Kuis puu, nii wili puus:
Eks roosipuu küll ilus,
Sest hea ta all ka wilus;
Kuid okas lehte pilus
Kätt haawab, kes tad silus.

2. Mis sidadames, see suus:
Kui süda wäga waewab,
Siis keel ka kurwalt kaebab,
Kui walu täidab hinge,
Siis elu kõik on winge.

3. Kuis lind, nii liigub rind:
On linnuke hea warmas,
Siis laul ka temal armas;
On linnu rinnaš tali,
Siis kostab ta heal wali.

4. Ses ismub linnu hind:
Kui tema Loojat kiidab —
Meid Jumalaga liidab;
Kui nõnda laulda jundab,
Et kurbtus rõõmuks muundab.

5. Kes auus mees, seisab ees:
Kas olgu hirm ehk häda,
Wõi iga tugi mäda;
Kas waogu wale taewas —
Tal tõega rõõm ka waewas.

6. Ta sõnas kui teos mees:
Saab wiimaks ikka kätte,
Mis wõtnud tõel ta ette.
„Kes wõidelda ei juuda,
Ei jõowi teoks see muuda!“

18. Rahwuse mõtted.

1. Looja õhtu täis ilm, hiis —	2. Emakeel ja emakeel —
Püha mõni pruut ja wiis:	Oh kui kaunid ilma peal!
Uga kui teen palwet, tänan —	Ema sõna mul weel armas,
Armaft, kallist ihtel meel —	Miska hiiudis esmast mind;
Püha mõtteid siis ma sõnan	Helise ja ole warmas
Nii, kui rääkis ema keel.	Ikka nii mu suu ja rind!

(Schenkenborf'i j.)

3. Kes tulul kodumaa heaks töötab järgest —
 See taft ei lahku ial fergeft;
 Kuid kellest kasujahtja wõim jäänd maha,
 Siis jellel wõeras-maa on ikka armas:
 Sääli liige olemata, ei muil meelepaha,
 Kui üleüldseks kasuks pole warmas. (Krõilow'i j.)

4. Ust, emakeel ka mul on üle kõige
 Siin armsad kaunid Gesti kodumaal
 Ning nende pääle käib mu mõte õige
 Nii kaua küll, kui liigun elu-raal.

5. Ei wõeral keelel ole seda mõnu,
 Mis südant soojalt õrnast liigutab:
 Kuis lõbus aga kuulda ema sõnu,
 Kui õde, wenda kätkis kiigutab!

6. Mul kõlab enamiste kurwalt kannel —
 Mitsepäraft? — küsid wahest kallis taim —
 Seepäraft, et on katkend sõbrus-pannel
 Nii mitmel, kel jeks walmis oli waim.

7. Kuid kallid siiski isamaa ja rahwas,
 Kes kõneleb mu armaft emakeelt;
 Mu soojem soow on, et ta oleks wahwas
 Ja et ei lahkuks ial õigelt teelt!

8. Sest sedagi ei ma talt pahaks pane,
 Et kõik ei fiida mulle järele:
 Sest küll — kui mõni nagu mesilane
 Mu sõnust imeks mett ehk weidike!

9. Kuid põlgaksidki kõik mind juba,
 Ei wagawiisi põlata ma luba;
 Ja lajeks ilm mu pääle laimu-noola,
 Siis wõtan jisse rohuts waimu-soola.

10. Kuid teod, mis tehtud armastusest :
 On furnud, kes weel hanaas elawad,
 On lilled, mis ka marus lõbujad,
 On tähed, mis ei kustu nähtawusest.
 Kes omal ajal ilmas rohkest head on teind,
 See elada on tuluks järel-põlwil wõind.

19. Gesti keelele.

1. Mu armas, Gesti emakeel,
 Su pärast hale on mu meel :
 Miks ja nii halwaks peetud
 Ning nii fui ära-neetud ?

2. Weel hilja alles sinu heal
 Wast hakkas helisema teal
 Ja iluheali kandma,
 Muil' märku elust andma.

3. Müüd juba wilets, waene ja —
 Bead orja-iffes õhkama
 Ja murdma wõeraid sõnu,
 Meist püüdma elu mõnu.

4. Kas fundab aga linnuke
 Kõik laulda teisil' järele :
 Eks pabagoi wiis aina
 Gesti meie kõrwu paina ?

5. Eks tahju küll, kui lõoke
 Wast sirtsib nagu warblane
 Ja õöpikk järel püiab,
 Kuis õökull muidu hüiab ?

6. Oh ema sõna, ema-heal —
 Mul kallis olid lapse eal
 Ja noorusegi ajal —
 Seks jääd muu keelte kaja !

20. Gesti troost.

1. Süda, ära kohku ja,
 Tunnistust sees kuulata,
 See on järe taewa-leest :
 Õigust tee, tõel seisja eest !

2. Ara warju-katet pea !
 Wale, pettus — ei see hea —
 Nurja lähed kawalus,
 Wiha-winguks tigidus ;

3. Aga auusmeel, usinus,
 Armastus, rõõm, kasinus,
 Sõbrus, truus, tasandus —
 Need on taewa tõsidus !

4. Ka hea sõna kuldawäärt,
 Õige nool ei lõhu äärt,
 Auusmees seisab otse ees :
 „Tulgu wasta, kes on mees !“

5. Ara kuula kilplasi,
 Ole ustaw, waga, prii ;
 Jäta kilpla orjameel,
 Kõnni ikka õigel teel !

6. Jssand Jumal, wõtku tust,
 Kaitstu priinust, hoidku usk :
 Küll siis Gesti-keel, meel, pind
 On meil õige eluhind !

7. Need on kalju-kindel linn,
 Mis ei lõhu ükski wiin ;
 Meid meil kiitku laul, hea, uus
 Ka weel hädas, surma juus !

8. Süda, ära kohku ja,
 Tunnistust jees kuulata,
 Kõi ta järel' truiste,
 Sõna peab ta kõwaste !

II. Looja majus ja aastasajus.

21. Loomine.

1. Oh kallis taim, et katju ära võelda :
Kuis on maailm, kõik loomad ilma saanud ?
Kes päikse, tähed taeva finnitanud ?
Kes pilved, tuuled võtnud välja mõelda ?
2. Eks jeda või ma kindlal meel elda :
Suur Jumal maa ja taeva valmistanud
Ja päikse, kuu ja tähed finnitanud
Ning pilved, tuuled võtnud välja mõelda.
3. Kas kõik on Loojalt auu ka osaks saanud,
Mis Tema igavene käsi toimetanud ?
Oh ei ! — Ükspäinis inime on saanud.
4. Kuis auu saand Loojalt osaks inimene —
Ta on ju väeti ? — päike, see on säraline !
Jah, ihust nõrk. — kuid waim tal jumaline.

22. Loodus.

(Wene keelest.)

1. Oh loodus, kõige elu ema !
Sa kaunis oled waata pealt,
Kuid siiski jääme wärisema,
Kui tõstad mürisewat healt.
2. Sul lapsi ilmas arwamata,
Nii suuri, kui ka weikesid ;
Kuid Looja käsul wiibimata
Nad tõtwad seatud radasid :
3. Sest ilus paistab kuldne päike
Ja ilma figitawaks teeb ;
Sest pilwest jähwib pikse läige
Ja kõue wanter mürireb.
4. Sest särawad ööl taewas tä-
[heb
Kui aasul armsad õite-lehed
Ja tähte keskel kumab kuu
Ning osjal huikab linnu-su.
5. Sest lauswad lained laial mere l
Kõik kosed kohul joade perel
Ning weewood weerul jõgedes
Ja hallikad keff mägedes.
6. Sest Etna tulelonta pillub,
Mäe raputades koostki killub,
Siis laawa-jõgi häwita
Kõik, mis jääb ligi läwita.
7. Oh märka, hingel inimene !
Kes auusam loomist oled tõest ;
Sest kaunis nägu, mõistlik kõne
Ja iha heale tõstwad neist :
8. Et looduses, kui koidu kumal,
Meil' awab ilu, hirmu aim,
Kõik ilma walitseb üks Waim :
Kes Arm ja Tarkus, Võim —
[Jumal.

23. Jumalik walfsemine.

1. Oh loodus, minu armas ema!
 Küll lõbusad on sinu ra'ad!
 Miks siiski tihti wärisema
 Sa paned meid kui wali taat?

2. Uu kallim laps, oh inimene,
 Sa wõid ju ise wärgata,
 Et ma ei muud kui orjatene,
 Kes sunnil peab wast teenima:

3. Kui kewadel mul lahke nägu,
 Siis paistab Looja arm mu seest;
 Kui hulub torm ja kõue-kägu,
 Siis jaate hirmu Tema käest.

4. Ta inimeste helde Jsa, —
 Oh tundke seda sügisel!
 Ta karistama aga wisa —
 Kuid kurje nuhtleb kirgudel.

24. Looduse ilu.

1. Tundke rõõmu kenast ilmast!
 Seda wäärt on küll me maa;
 Urge hoidke eemal filmast,
 Miska Jumal ehtind ta!

2. Siiski on maa auul ja ilul
 Ainult Looja jalune,
 Tema kaunistuste pilul
 Imet-täis maailmake.

3. Rõõmustage päikse-särast,
 Kumendajast kuust küll ka;
 Lõbu tundke tähte pärast —
 Kuis need hiilgwad üle maa!

4. Siiski need on ainult lambid
 Looja laia telgi sees,
 Mis Ta auujärje sambid
 Pannud walgustama ees.

5. Kui ju nõnda kaunist särab
 Looja jalune ja järg, —
 Oh kuis hiilgaw on küll ära'p
 Weel Ta jumalik auupärg?

6. Jah, see on küll hiilgaw wäga,
 Rii et silmad tuhmits teeb,
 Kui Ta jalust sädde aga
 Wälguna meil' wastu keeb.

7. Ei wõi Ta auu-tänuist näha
 Rii küll jureliku film, —
 Saand meid aga õndjaks teha,
 Ei Ta auu siis warja ilm.

8. Seft ep õngi õnne aimul
 Loodus just kui taewane,
 Aga õnnetumal faimul
 Paradiiski waewane.

25. Kus elab armas Jumal?

(Saksa keelest: W. H e y j.)

1. Kus elab armas Jumal?
 Oh waata kõrget taewast ja,
 Kuis kawa seisab kindlalt see,
 Kui kõrge, laia wõlwina,
 Mis mõeta ei wõi inime;
 Ja waata kuldseid tähti ka
 Kui küündlaid ilma arwuta! —
 See Jumala aumaja on,
 Kus elab sees, kus aset õnn;
 Sealt waatab Jsa filmadega
 Ta meie peale heldujega.

2. Kus elab armas Jumal?
 Et mine paksu metsa ja,
 Kus tõusewad mäed taewani,
 Kus kaljud seiswad sambuna,
 Puud kaswand pilwi poolelti:
 Siis kuulka, kuis mets kohiseb,
 Kuis waitfles orus nõhiseb!
 Su süda tussub, tunned teal,
 Et armas Jumal elab seal,
 Ja eht su film Tad ei wõi näha,
 Sa haitsed Tema hinge õha.

3. Kus elab armas Jumal?
 Kas kuuled hella kella healt?
 See kutsub kõiki kiriku. —
 Kuis hüiab orel koori pealt
 Nii tõsiselt, nii armsalt ju!
 Kuis laulwad rahvas rõõmaste!
 Kuis paluwad nad wagaste!
 See tuleb sest, et elab taa
 Siin Jumal oma sõnaga;
 Sest tulewad kõik ligi kangelst
 Ta palwele ja lein jääb laugelst.

4. Kus elab armas Jumal?
 Kõik loodus on Tal majana.
 Kui aga muidu meeline,
 Siis ajub sisse elama —
 Ehk olgu kitsam kambrike.
 Kuis on me süda pisuke!
 Kuid Jumal ajub temasse;
 Oh kuule Ta healt hoolaste,
 Siis kojaks teeb ju südame
 Ja tuleb taewa-rõõmul sinna —
 Ei wõta iial sinust minna.

26. Inimene — jumaliku kuju.

(E. K. Wöthe järel).

1. Matkik olgu inimene,
 Halastaja ning ka hea!
 Sest see olek üksine
 Tõstabki ta ülepea,
 Kõigi elukate seast,
 Mis me iial tunneme —
 Ülemale järjele.

2. Muustagem tundmata
 Kõrget Waimu alati,
 Keda ilma Loojana
 Loodusest ju märkame!
 Inimene on Looja soovst, —
 Ta meid oma oluga
 Aitku Loojat uskuda!

3. Tundmiseta päikene
 Paistab üle looduse,
 Olgu hea, ehk halbki see,
 Ühtewiisi armjaste;
 Ja ka kuu ja tähedki
 Hülgwad kurja rõõwile,
 Kui ka waga mehele.

4. Tuul ja weewood, rahe ka,
 Samuti küll piknegi,
 Tuhistawad üle maa
 Oma teed kõik hirmjasti,
 Ja siis olgu hea ehk hõel —
 Üks kõik — õnnetusjega
 Mõnd' neist lõowad armuta.

5. Mõnda õnn käib wõeraks ka:
 Kord ta paitab poisikest
 Walge kahusjuustega,
 Kes ju süüta filmadest;
 Aga peagi annab suud
 Hoopis ku'lu peale —
 Tõgedase tudile.

6. Meie kõik, kes ilma peal
 Elame ja eligume —
 Olgu juur ehk waite teal —
 Lõpetame elu-ee,
 Mis meil' Loojast annetud;
 Ja see kord jääb rauajest
 Matksma loomu-seadustest.

7. Üksnes inimene wõib
 Ette saata teisemat:
 Tema mõistus halwast täib
 Ara tunda paremat,
 Seda lahutada siis
 Ja sest walmistada unt,
 Et saab elu parandud.

8. Tema tohib tajuda
 Heale tema headust eel,
 Kurja aga nühelda,
 Wigast parandada weel,
 Ara peasta wangitud
 Ja mis ka ju eksiteel —
 Digetele saata weel.

9. Auustagem nõnda siis
Suremata Wägewust,
Kes — kui auusal mehel wiis —
Meist ka nõuab paremust,
Mis Ta ise suurest ees
Korda saatnud, walmistand,
Ja mis meile mõistust ann'd.

10. Inimene, nii ole ja —
Mõistlik, halastaja, hea!
Wäsimata toimeta,
Mis on hea — üle-pea;
Ole meile alati
Zumalast eeskujuks eel,
Et ta täiust märkaks meel!

27. Halastuse-laps.

(S. f. Herder'i mõttel).

1. Kui Kõige-Wägewam ju taewa oli loonud
Ja maa ka ilul, ehtel walge ette toonud,
Siis inimese ilma lüua Ta weel mõttis,
Kes arendajaks oleks kõige loodusele;
Kuid enne loomist awas nõu pea-inglitele —
Sest iga auusam teener Looja ligi tõttis!

2. „Oh, ära teda loo!“ nii ütles Digus-ingel,
„Ta ülekohtune saab olema ja waenuwingel —
Ei wilets temalt halastust saa maitsta!“
„Oh ära teda loo!“ nii keelas Rahu-ingel,
„Ta pinda wäetab wenna werel ning ta hingel
Et tõttu ole teda kurja wastu faitsta!“

3. „Su pühapaigagi ta roojastab weel walel,“
Nii ütles Tõe-ingel, „ehk küll Oma palel
Sa walmistaksid ta just truuse sees-märgil!“ —
Weel olid alles Digus, Rahu, Tõde jutul,
Kui Igawese-Jsa jalge ümber rutul
Wast hakkas Halastus, Ta armusam laps auujärgil —

4. „Oh walmista Sa ikka ta, mu armas Jsa!“
Nii ütles Poeg — „ja Oma nägu talle lija,
Et Sinu helduise laps ilmas oleks tema.
Ja kui Su julased kõik tema maha jätwad,
Siis mu käed armus teda toetada wõtwad,
Et ta Su tõeteelt ei sattuks kadunema.

5. Ka tahan ma ta süidand armuliseks teha,
Et teise häda saab kui oma külles näha,
Mis warsti halastuses wõtab porandada.
Ja kui ta tõeteelt ja rahust kõrwa juhtub,
Siis tema wigadused teewad, et ta uhtub
Wast kõwerusest, — juudab troosti jaada “

6. See peale Igawene-Ja inimeſe
 Lõdi peagi ilma nii kui nõdra loomakeſe,
 Kes Halastuſe laps on weel ka ekſimistes
 Ning keda Tema arm ei jäta iial maha,
 Kui kaſwandikul kõweruſeſt meel on paha
 Ja puunduſt tunneb oma tegemiſtes.

7. Seſt pea ja, inimene, oma algus meeles,
 Kui oled wali, leppimata waenuteles,
 Et jumalikuiſt olemiſteſt ſulle ainu
 On Arm ja Halastus ann'd hinge mulla pinnal
 Ja elus ka ſind koſutawad ema-rinnal, —
 Seſt armastus ja heldus laſe feelda waenu!

28. Kriſtilik armastus.

(Wene keeleſt.)

1. Täis haawu, ſootuks maha löödud rõõwliſeſt,
 Tee ääres hirmsas walus, ſilmad hoowel weeſt,
 Ma ohtasin jään otſatumas meele-härmas:
 „Oh, kus on minu ſugulane, ligem, armas?“

2. Säält paljud mööda läſiwad, neiſt ükski mind,
 Ei aitnud, ehk küll looſkleſin maas, ägas rind.
 Kord pidi üks ju appi tulema, kuid ſiiſti,
 Tal ſüda ritutud, ſeſt läts kui teiſte wiiski;

3. Muid hirmutaſid eemale mu haawad, hoig.
 Ju kippus mulle pääle wilu ſurma ſoig,
 Ju jäiwad hoigamiſed finni huulte pääle,
 Ju piſarad mu ſilmis tõmbaſiwad jääle —

4. Siis aga tuli üks, jee halastuſe wael
 Waſt pühkis ſilmist piſarad mul pääſtjal kael:
 Ehk ta küll tundmata, rind tal täis püha armu,
 Seſt werejooks mu haawuſt ei teind talle hirmu.

5. Ta peſi haawad wereſt ligi hallikal
 Ja mähkis oma ſärgiſiilul puhtamal;
 Siis wiis mind oma kodu, pooldi kandes ſüles,
 Sääl rawitſes mind õlil, pidas mu ka üles,

6. Nii kaua kuni terwis tuli tagaſi,
 Et toimetada wõiſin aſju jällegi.
 Kuid Jumalaga jättes hiiudis jees heal warmas:
 „Et näe, ſee on ſu ſugulane, ligem, armas!“

29. Parem oja.

(S. L. gr. Blaten'i j.)

1. Moor ja waewamata on loodus, kuna
 Inimene wananeb, patneb, waewleb.
 Sest ep seadis ilmade Issand talle
 Surma ja pääste.

2. Ikka päewast päewa meil lükkab luuldus
 Lootuse. Ja rändab ka inimene
 Teise ilma jaoks; häda ainult
 Muutneb seal ümber.

3. Ikka ihtab priiust ja teadust meeldus,
 Siiski surub kitsikus ringil weel meid.
 Üksti wõim, ka isegi woorus ikka,
 Aega ei jõitle.

4. Wõne julge tüfigi teeb küll meie
 Teadus; kuid maailmade raamatust ei
 Awa see weel lehti. Wõi käisid taewas —
 Linnuteed mööda?

5. Ei! — Ja sest ep õpetas Tarkus-hallit,
 Keda ilm nüüd tänades Lunastajaks
 Hüiab: Üli-wõimuse pääle lootmist —
 Õpetas usku.

6. Oskus awab mõistluse, loob ka ilmal
 Slutöö; kuid ärgu ta teotagu
 Waga südand; Maarjana, walind on see
 Parema oja.

30. Alusõnad.

(S. L. Schiller'i j.)

1. Kolm siisurikast sõna ma
 Suust juhu kunlen käima;
 Ei keegi nendest aru saa,
 Kui süda neid ei aima.
 Hüüd inimesel kõik läind käest.
 Kui neid ei näe ta usu wäest.

2. Oh inime, sull' waba waim
 On loomu sisse antud;
 Sa siiski ikka waba taim,
 Kui ikkes ilmal' kantud.
 Sind ärgu eksitagu siis,
 Ei kehwa, rikka, halbi wiis!

3. Ei ole tühi kõla ka,
 Mis teatab sõna „woorus“;
 Jah, jumalikul' tõtata
 Näib lapsemeel, wõib noorus:
 Sest eht küll komistabki mees —
 Teeks olgu woorus ikka ees.

4. Üks Jumal, püha Tahtmine
 On üle inimliku;
 See Waim käib läbi laotuse
 Ja aja igawiku:
 Eht wahetuses ikka ilm,
 Kõik juhib jäädaw Armu-silm.

5. Need tuumakad kolm sõna kõik
 Nüüd hoidkem hästi meeles
 Ja kandku meist suust suhu kõik
 Veel laial' igaš keeles!
 Siis inimesel kõik veel käes,
 Kui ta neid kolme usub wäes.

31. Kolmainus.

Kolmainus Jumal üle walitseb maailma —
 Tema asemik on inimene maa pääl,
 Kuna ori, päike, taewas näha wäe-pääl, —
 Aga Jumal ise paistab ainult usu-silma.

Seletuse rada nõuab õpeteadus:

Saata tutwast tundmatuma poole;
 Targa sõna teatab: Kujust kunstnik tunda —
 Teost tegija ja Icomast looja;
 Päikse ringist kindel käigi-seadus
 Ring maailmast Wägew Ette-tooja;
 Orja teost herra antud funda;
 Õpilase kirjatöödest tema hoolgi;
 Kaswandikust kaswataja headus —
 Nagu hallikaweesi waatja nagu,
 Inimesest Looja ülem tegu.

Küll on suur ja tore palgest kuldne päike:
 Annab seatud ajal walgust, sooja,
 Mis eest armas on ta hiilgaw lahke läige;
 Inimene, kehast aina nõrk ja wäike,
 Siiski waim tal laiast arutooja —
 Kuna aruta käib päike oma käike.

Nõnda on siis Ilma-walitseja annud
 Päikesele, keda paistma pannud,
 Üksnes orja-sunnil seda ära täita,
 Mis Ta wõtnud talle otse ette näita;
 Seis siis päikses on tegew finni-seadus,
 Tundmata tal enesel on jaetaw headus;
 Inimesel aga ühendatud waimus:
 Meelemõistus, wabatahtus, hinge-kaimus.
 Kui need inimeses seltsiwad kolmainul,
 Siis ei ela inimesed wihawaenul.

Katsume nüüd Loojat ennast ära tunda,
 Meelemõistust märkamisel' funda,
 Et ei maha mataks ojaks antud punda!

Jnimeje waimu ei wõi silmad näha —
 Nii ka Loojat mitte — sest et neil ei ole teha :
 Üksnes waim wõib Waimu selgeks teha.

Ilma Loojal tegew kõigis tarkus, teadus,
 Mida märkab ju me meele-aru ;

Alga ilmaid walitsemas loomuseadus —
 Hoitaw Loojast — keelma mäsju-maru.
 Ning nii töödest, seadest ilmub Looja headus,
 Mis meil ainult juhib elu ilmas armjalt ;
 Sest ka headust, teadust, seadust püüdkem warmjalt !
 Alga kus siis teadust, seadust, headust koos ei nõuta,
 Sääli ei õiget rada hariduses sõnta,
 Ega selget Jumaluse kaju ette tuua jõnta.

Sõber, kes sa ühe nendest põlgad ära —
 Kätte ei sa saa nii waimu-pära,
 Mida koi, ei rooste iial rifu,
 Ega waras ära wõtma tiku.
 Kui sul waimuwara tallel pole,
 Siis sa oled meelest loid, ehk teo poolt kole :
 Nii ei ole sinust Loojat tunda,
 Sest et heale end weel lasjed funda.

Eks ka sinu rinnas waim ei sära —
 Loojat enese jeeft kujutada ära ?
 Miks ei aita sina ligimest wast waewas ?
 Miks ei usu Jumalat, ei elu taewas ?
 Nii end elukate liiki sead,

Kellel pole meelemõistust nõuda head.

Miks nii langed ära ilus inimene,
 Taewa Isa waba waimu wõsukene ?
 Mõtle ! — Kes sa ära jalgad Looja,
 Kuidas päikesest sai walge-tooja,
 Jnimesest halastaja kõiges waewas,
 Babameeleline, sõitja mõttelaewas ?

Ära wõta, kallis kaim, nüüd pahaks panda,
 Kui ma sulle piisut wõtan mõelda anda !
 Kosta ! Kumb küll wõiks neist kahest ülem olla :
 Kõikjal, wõi see, kes wõind teda läkitada ? !
 Wõib ehk alustataw kaju meistrit õpetada ?
 Ehk wõind omal kaju meistri sünnitada,
 Ehk ka oma surnud meistril' elu anda ?

Ei wõi ori herrat läkitada,
 Alustataw kaju meistrit juhutada,

Ega kaju meistrit sünnitada,
 Ei ka surnud meistrit' elu anda :
 Sest et ei saa anda, mida pole olla.

Et nüüd inimesel waim on sees kolmainus :
 Meesemõistus, wabatahtus, arm weel waenus —
 Eks see näita meile Jumaluse kaju,
 Keda salgab hoopis jõgeduse tuju ?
 Siiski, — kas see End Kolmainul ei võiks ette tuua,
 Kes kolmainu waimulise wõinud luua ?

Nõndap kofku : Millest enne oli kõne —
 Eht küll juur ja tore palgest tuldne päike,
 Siiski aruta käib talle seatud käike ; —
 Kolmainul waimul tegew inimene,
 Kel Isa, Poeg ja Waim on hinge andjaks.
 Teeb ju meeldus, tahtus, mõistus õpu hõltsaks,
 Teeb ju headus, seadus, teadus elu kõltsaks,
 Maa päikse walgus, seis. jõe wiljakandjaks :
 Nii Kolmainu Jumalasse usk meid õndjaks.

32. Jumala teenijad.

(Parslane, juut ja kristlane).

1. Juut astus parsi templisse
 Ja nägi sääl sees püha tuld.
 Ta küsis preestritl' inestades :
 „Kuis nii, et tuld te orjate ?“
 „Ei koguni me teeni tuld !“
 Nii wastas parsi kinnitades,
 „Waid tuli on eeskujuna,
 Et päikse soojendaja walgus —
 Kui kõige ilma elu-algus —
 Meil' paistab tule-seegilla.“

2. Siis küsis uuest preestritl' juut :
 „Kas päiksest omaks Jumalaks
 Siis teie õige annustate ?
 Eks ole päikse, nii kui muud —
 Kõik ilmad loonud tulujaks
 Ju Kõige-Wägewama aade ?“
 — „Jah, seda teame selgeste,“
 Nii ütles preester, „aga
 Eks nägematat nähtawaga
 Ju seada ette inime ?

3. Et ära mõista esimest,
 Eks ole meil' ka päikene
 Eeskujuks sellest igawesest
 Ilmnägemata Walgusest,
 Kes peabki ilmad ülesse
 Ja õnnistab meid armulijest.“
 See peale wastas israelit :
 „Kas märkab rahwa luuletuju,
 Et asi teine kui ta kaju,
 Wõi arwab üheks mõlemid ?

4. Eks nimeta ta Jumalaks
 Bea päiksest — ja, see pildigi —
 Maapäälse tuleleegi ette
 Ta heidab abipalujaks ?
 Nii annate tall' koguni
 Küll pildi meelituseks kätte,
 Et selgneks Jumal filmale ;
 Kuid seega pimestate waimu,
 Et ta ei saagi õiget aimu,
 Et Jumal Waim on ainultse.“

5. „Kuis teie Üli-Olewust,”
 Nii küsis parse juudi käest,
 „Küll nimetate isekeste?”
 Juut täitis preestri küsimust:
 „Jehoowa, Abdonai, Suur Issand,
 Kes oli, on, jääb igaweste.” [tõest,
 — „Suur on see nimi, ilus ka,
 Kuid kardetaw on siiski tema,”
 Nii kuuldi parslast kõnelema, —
 „Ta paneb meid kõik kohkuma!”

6. See peale ka üks kristlane
 Wast tuli fiske, ütles seal:
 „Tad kutsume me Abba Issaks!”
 — Siin waatfid nüüd üksteisele
 Juut, pagan otja imes teal
 Ja ütlesiwad juurde lisaks:
 „See nimi kõigist nimedest
 On kõige kõrgem, kõige armsam;
 Kuid, kes meil’ annaks julgust
 [warmjam
 Nii hüüda seda Igawest?”

7. „Kes muu, kui ise Issa jee!”
 Nii kostis neile kristlane
 Ja kuulutas siis mõlemile
 Ka Issa armu pealegi,
 Mis ilmund Bojas kõigile:
 Nii juutele, kui paganile —
 See läbi, et on läbitand
 Ja Boja ilma lepitama
 Ja seda ära lunastama, —
 Mis Boeg healmeel toimetand.

Ja kui nad kuulnud oliwad
 Nüüd kristlase juust pealegi
 Nii kallid lepituse sõnu:
 Siis usklikuks wast saiwad nad
 Ja tõstsid silmad rõõmsasti
 Nüüd taewa poole, waimu täis
 [mõnu —
 Ja laste kombel hüüdsiwad:
 „Oh Issa, armas taewa Issa!”
 Ning kolm kõik jättes waenu, kisa —
 Rätt andes wendiks heitsiwad.

33. Alud.

(Saksa keelest).

Linududena üle mere
 Ussu lapsed lennanud.
 Taewa kattis udu tume,
 Ilmas mõllas maru käre,
 Nutul kaehsid laste suud:
 „Oh kuis saame läbi sume?
 Kufagil maad pole näha,
 Wäfind tiiwul langeb teha!”
 Aga ema ütleb neil’:

„Lapsed, karta pole teil!
 Eks te südames ei tunne
 Issa ühte ihkamist:
 Rewadel on tulla sunne —
 Dotke aga rahulist’;
 Seft, kes annud igatjuke,
 See a’ab talwe igawuise:
 Haljusega laaned täidab,
 Rõõmu rohkesti siis näitab!”

34. Alkmata hinge lugu.

Sa Jumaluse salgja ütled mulle:
 „Ei ükski ilmas elutse Kolmainul!” —
 Seft ep sul mõista seda pea ka kainul,
 Et usk, mis südames, on jätkne sulle.
 Ma annan kindla sõna: Mu’ga tule!
 — Näe, siin on kena jõeke lille-wainul —
 Kas seisatab, wõi tõttab? — kuhu painul? —
 Eks merde? — Hing, kus ema süli sulle?

Kui jumalijeks sa ei ennaft usu,
Siis ei sul ela armas emakene,
Kell' sülle lendar, jättes ihu tušu :
Nii oleks sa, kes imet teindfi -
[pusu!
Weel alatum kui jões wee tilgakene,
Kell' meri, tema ema, surub mušu.

35. Eba usk.

1. Sa, inime, kes Jumalust ei usu,
Ujud rumaluse tegu — hirmust nõidust,
Olgu küll, et kiitled usuwihkjast wõidust.
Oh põlga nõidust — paganuse rusu!

2. „Kuis on see nii?“ — Ma tahan sulle näita :
Eks kõik ebauskjad usu wõimatumat?
Ujud sa'gi : Kuult saab päike kiired omad, —
Nii wõid küll peagi nõia kufkurt täita!

36. Teekäija.

1. Kord elas uhkes lossis, kust nüüd ei seisagi
Ka mitte kiwi kiwil — üks rüütel suuresti.
See pruukis palju raha, et loss jaoks toredaks,
Kuid waeste wastu sai ta weel jeda kalgimaks.

2. Kord sinna lossi tuli teekäija waene mees
Ja palus herralt omal' õemaja lossi jees.
Kuid rüütel jee ei luband, waid ülbelt ütles tall' :
„See loss ei ole mitte ju wõersi-majaks maal!“

3. See peale siis teekäija wast palus herralt heal,
Et lubaks ette panna kolm küsimist ta teal,
Siis tahta ta ka minna! Reid wõttis lubada
Nüüd herra tingimata, — heal meelel kosta ka.

4. Seft rändaja nüüd küsis wast herralt jedamaid :
„Kes elas küll siin enne, kui herrad lossi said?“
„Mu isa!“ ütles rüütel. Teekäija päris taa :
„Ja kes weel enne teda?“ — „Mu wanaisa ka!“

5. Nüüd küsis kolmat korda teekäija herralta :
„Kuid, kes saab peale teie siin lossis elama?“
See peale wastas rüütel : „Kui Jumal tahab ka,
Siis saab siin pärast mind weel mu poeg jees ajuma.“

6. Nüüd lõpetujeks teatas weel teemees oma kord :
„Kui igauks siin lossis wast elab oma wõrd
Ja ifka jälle ruumi siin annab teisele —
Mis muud, kui wõerad teie, siis küll siin olete?“

7. See losj on tõest siis nõnda ka wõersi-majana.
 Oh ärge kulumage see peale asjata,
 Et jeda ehitate weel ikka uhkemaiks,
 Kui teile temas ainult on aset weidiks a'aks.

8. Te tehke parem waestel' head rõõmsa meeleaga,
 Siis ehitate taewas Te maja jäädawa! —
 Need sõnad südamesse wast wõttis rüütel see:
 Döks jättis mehe lossi, sai heldeks waestele.

37. Elu ja surm.

(Satja t. Jr. Rüdert'i j).

1. Kord Syria maal käis üks
 Teed kameliga rahu sees. [mees
 Kuid äki hakkas perutama
 Zoom hullusi' ja meest hammus.
 Nii et mees laskis ratsuti [tama,
 Käest lahsti omal koguni
 Ja katjus hirmul põgeneda,
 Et loom ei ära tapaks teda.

2. Kuid järel' jooksis wihaue
 Zoom turistades temale:
 See mehel' õige hirmu tegi —
 Ja, kui tee ääres kaewu nägi,
 Siis sinna sisje kargas ta —
 Ei põhja langend korrage;
 Seal marja-põesas teda toetas,
 Mis raffe pragu wälja joetas.

3. Kuid nõrk see põesas oli seal,
 Sest häda seista oli peal;
 Ses kitsituses waatas tema
 Siis üles, seal näeb põngitsema
 Ta oma peale kameli,
 Kes ulatas sealt jällegi
 Rüüd uueste meest peast weel pur'da
 Ja tema hoopis ära murda.

4. Ses hirmus alla waatas mees,
 Seal näeb ta kaewu põhjas wees, —
 Et haigutab üks kole madu,
 Kes walmistamas kohe kadu,
 Kui aga kukuts alla ta,
 Mis pea wõib jündida eht ka:
 Sest üles laial' lõugadega
 Su wahib madu jästufega.

5. Nii kahest murdjast kohkund ta
 Weel filmab kolmandama ka:
 Seal kohas, kus see kalju-pragu,
 Kus sees on põesa juurte jagu,
 Mis küllest kinni hoiab ta —
 Näeb paari hiiri olema:
 Üks walge, teine musta karwa,
 Kes korrast' purdwad juure-warba.

6. Et hiired tüigast närisid
 Ja mulda praoski sorisid,
 Siis pudenes sealt põhja puru,
 Mis nähes madu suud ei suru:
 Et oles walmis neelama,
 Kui katteks põesas juurteta
 Nii hiirte urgitsufest walla,
 Et kukuts mehaga koos alla.

7. Nii igast küljest häda sees
 Mees nägi, et ei peasmist ees
 Tal pole loota wiletsuses
 Ja surma-hirmu ahastuses, —
 Sest nõutult ta siis filmitjes...
 Kuid nägi walmis punades
 Seal waarikmarju warrefesjel,
 Mis peal' film jäi tal ohulisel...

8. Ei pannud ta tähel' kamelit
 Ei madu, hiiri kumbagit;
 Ja kameli peal laskis turtšu'
 Ja maogi wihas põhjas purtsu'
 Ja hiired eeski järada, —
 Kuid ise hakkas himuga
 Ta marju sööma, mill' hea magu
 Ning unustas, et käes hirm, pagu.

9. Sa küsid : Kes see jultund
[mees,

Kel unub hirm kõik pelu sees ?
Oh sõber, see mees oled sina !
Su peale rist käib kamelina,
Kui aga elad ilma peal
Kui halja põesat' se toel teal,
Kus päew ja öö kui hiired korrast'
Sind surma-maole saatwad wõr-
[rast'.

10. Kuid süiski weel keft ahas-
[tuft

Sind awateleb himu, lust,
Et elu-häda kamelina
Ja surma-madu hauas sina
Ja öö ning päewa minemist
Ei pane tähel' kogunist',
Kui aga saaksid marju süia,
Mis ilm sull' annab, ehk wõib
[müia !

38. Jumalakartmatad.

(Benef. R r o i l o w ' i j).

Üks rahwas elas muistena —
Ta häbits oli inimeste soole,
Ta andis ennast ära furja hoole
Ja jumalate wastu hakkas jõdima.
Pea tormasiwad mäsajate salgad
Seal üle tuhandegi lipu all —
Neil käes wast ambud, lingud, malgad —
Kõik sõjaplatsti poole kárawal.
Peameesteks oliwad neil julged eel,
Need rahwast kihutasid enam weel,
Kui káendasid tuhinal :
„Kõik taewaliste kohus wali
Ja nende mõistmine kui paha nali ;
Ei tea kas jumalad nüüd magawad,
Wõi on nad nõnda mõistmatad ?
Küll aeg neid õppab auustamata :
Neil lähematest mägedest ei koguni
Su taewast wasta pole raske süstagi,
Ei ambuil nooli jumalate sekka saata . . .
Küll Taaramäe siin katame weel kiwi rahel
Me iga tahel
Ja noolte pilwel lööme jumaliku wäe, —
Siis jumalate järg ja wõimus meie káe.“
Hulljulgest mäsajate laimu káraft
Sai Kalewite leer kõik rahutaks.
Nad Taara juure palwel mäsju páraft
Nüüd látsid, et see háda waigistaks.
Ja oli juba jumalate kogul nõu,
Et arusaamiseks on mäsajaile

Just õige paras tige daile —
 Kui awaks imet, kas weepuutust ehk kõu'
 Maamäristusel kiwifaduga,
 Mis lööb neid nurjatumaid armuta.
 „Et oodakem weel wähe!“
 Nii hüiab Taara Kalewitele:
 „Kui nad ei rahuliseks lähe,
 Waid wiibiwad weel mäsjuste,
 Siis mitte kartes surelikka —
 Nad nuhtluse meilt saawad ikka!“
 — Ja peagi lendas wuhisedes hoolt
 Seal kiwide hulk taewaliste poole
 Ja noolepilwe kiire woole
 Ka üles mäsajate poolt.
 Kuud sunre kohnaga nad sadasiwad aga
 Müüd hõelatele ja häbemata surelikkudele
 Kõik otse nende pähe ülewalt,
 Et ükski neist ei peasend alt.
 Nii on umbu su wili hirmus koguni;
 Te rahwad, teadke seda alati,
 Et püha-asje pillkajate ülbed jutud
 On need, mis läbi ärritakse weel
 Ka teidki Sumaluse wastu sõjateel;
 Mis pealt ei pöördä saa teid tihti palwed, nutud;
 Kuud hukatusetund, see ligineb ka teile
 Ja kes teid eksitawad, neile:
 Seft üles lastud nooled ümber pööрма saawad,
 Mis teie maa ja rahwa häwitawad.

39. Peastefud noormees.

Önn on ilmaft waga hinge leida,
 Suurem önn weel seda finni hoida,
 Aga kõige ülem önnepõli —
 Ara peasta, mis ju kadund oli.

Püha Johannes, kui wangift lastud lahti —
 Tühjast Batmossaarest tulnud tagasi,
 Siis ta finnita' sai armastuses mahti
 Kallid kogudusi ufus jällegi.
 Ülewaatajad siis nendele ta seadis,
 Keda jelle tarwis ufutawad teadis.

Sel teel leidis ta ka ühe nooremehe,
 Kelle kaunis nägu terwist tunnistas
 Ning kel filmist hiilgas waimu erkus-ehhe.
 „Wõta ja see noormees oma hoolde nüüd,”
 Ütles lahkudes apostel piiskopile —
 „Ning ju truus kaitsku minu hiiüd,
 Kelle pärast tunnistajaks mõlemile
 Kristuse ees jääb kõik kogudus.”

Piiskop wõttis rõõmsalt selle nooremehe
 Oma juurde wastu õpetusele;
 Peagi märkas koguduse karjane:
 Õpetus ei õitse noores mehes wähe;
 Seft suur usaldus sai õpetajale —
 Las kis nõrka tema järel waatmise.

Aga wabadus sai noorel mehel wõrguks:
 Ellitusest meelitatud jäi siis tema
 Hooletuks ja hakkas muidu wedelema;
 Heitis, ilma et ta petjail' wastu tõrguks,
 Rahaseltki, kelle töö sai talle armsaks —
 Tema ise üle teiste kurjas warmaks.
 Wiimaks tõusis walitsuse-himu temas:
 Rogus oma ümber üleannetumad;
 Seadis metsa juured rööwijate summad,
 Kes ta käsil käisid teedel waritsemas.

Mõne aja pärast tuli Johannes
 Tuttawasse kohta noortmeest waatama;
 Et jaalt piiskop ainult oli leida ees, —
 Esmene asi oli küsida
 Siis apostlil talt: „Kus on mu poeg?”
 „Surnud on ju ta!” nii wastas wanakene
 Johannesele ja lõi siis silmad maha.
 „Millal ja kuidas oli tal see tunnikene?”
 Küsis weel apostel, aimamata paha.
 „Sumalale on ta surnud!” kostab piiskop,
 „Bijarfilmis nägin — ta on rööwli pealik!”
 „Selle nooremehe hinge nõuan mina,”
 Ütleb Johannes, „lord ju käest taga.
 Siiski, kus ta elab? teata mulle sina!”
 „Mägede peal!” kostab piiskop waga.

„Teda waatma sinna pean ma minema,”
 Öhtab Johannes ja ruttab mägedele:
 Kui ju waewalt jõudnud metsa lähisele,
 Seal ta wõeti finni, seda tahtis ta. —

Ütles: „Wüge mind nüüd esimehe kätte!“
 Warsti astus pealik teiste seast ta ette.
 Rena noormees pööras talle aga selja,
 Ta ei kannatand apostli waadet wälja.
 „Ära põgene, mu poeg, oh noormees mitte,
 Sõjariistateta isa — hallikese käest;
 Isjandale olen ma sind töötanud
 Ring pean wastust andma temale ju eest.
 Kui ja tahad, ma heal-meel sel annan
 Oma elu ära sinu eest; kuid sind

Ei wõi enam lasta. Südames sind kannan—

Su eest pandiks ann'd end Isjandale ma.“

Muttel hakkas noormees wanakehe ümber,
 Rattis näo ja seisib keeletult ja raugelt,
 Runa koste asemel tal puhkes langelt
 Palaw pisarate-oja üle põske.
 Põlwili nüüd langes Johannes ta ette,
 Suutles armsalt tema kätt ja palgeid —
 Wiis ta mägedelt kui kalli kingi kodu,
 Rõõmul üleni täis süda, meel ja mõte.

Nastaid elasiwad nad nüüd ühes armsalt—

Plus noormees kosus waimu poolt veel armsalt:

Johanneke kallid waim kui jäi ta peale.

Ütelge, mis oli see, mis ära tundis
 Nooremehe südame nii sügawalt,
 Ja nii teda taga hoidma sundis,
 Kuni leidis selle, — peastis jäädawalt?

Eks see olund Johanneke kindel meel,

Uks ja lootus, armastus, mis tõde-teel?

40. Piiskop Polykarpus.

See kallid mees, kes isamaa eest wõitleb;
 Kuid kallim, selle eesmärg riigi õnn.
 Veel ülem neist, kes õndsuse eest heitleb:
 Kui ülempreestril südames sel on
 Rõik rahwad, rinnal kilbiks tõde-kroon.

Ta alati on sõjas waenlasena
 Kõll kõrkuse ja ebauju wasta,
 Et ükski end ei wõtaks petta lasta,
 Ei elaks keegi wales, petistena,
 Ring taewa kuningale jäädes truuks,
 Teeb aina õigelt waimu käsku mööda,

Ei surma otsi ta, kui põlgaks tööda,
Ei põgene ka see eest, Beastja auuks.

„Miks surmate küll koguduse liikmeid,
Nii karjus vihas paganate hull,
Te otske üles, tapte ära piiskop,
Siis liikmed salgavad usu isegi!“

Su waga Polhkarpust otsiti,
Kes oli Johannese kaswandif
Ja tema ametis auul asemif.
Ta omad olid tema hoolikalt
Sest ära peitnud maale ennemalt,
Kuid taga-otsjad jõudsid sinnagi.

„Sel ööl ma nägin,“ ütles wanake,

„Mu padi oli lausja tule sees,
Kuid rõõmsalt ärkasin wast ülesse.

Mu armjad asjata end waewate,

Küll ifka surm on minul ees,

Mis läbi Jumalat veel auustangi!“

Seal rõffas majas otsijate heal —

Need wõttis wastu lahkest piiskop teal

Ja ütles siis wast omastele weel:

Et walmistage neile, nad on wäsiud teel,

Nii pea sööma-aeg, kui seadan ma

End walmis, teele minna nendega. . .

Ja ise läks ja jeni palwetas,

Kui teised walmis olid minemas,

Siis nende järel, jüda walu täis,

Maawalitseja poole kurwalt käis.

Kui juba kohtukotta jõudis ta,

Siis hüüdis rinnus wägew heal:

„Oh Polhkarpus, ole julge teal —

Sind Beastja ehib wast auukrooniga!“

Maawalitseja imetelles heal

Jääb waatama nüüd toodud wangi peal:

Kuis ilus, rõõmus, waga, auulik ta! —

Seejugust wanakest ei koguni

Ta enne pole näinud kufagi, —

Sest ütleb talle, teda hoiates:

„Oh kaitse oma wanus häbi eest

Ja ohwerda siin õige natukest —

Su Jumalat wast puhuks salates!“

„Kuis wõin ma salata nüüd Issanda,

Ju feda eluaja teeninud,
 Kes igapäew mind täitnud heaga?"
 Nii ütles julgelt piiskop wangitud.

Kuid kohtumõistja hüiab temale:
 „Kas sa ei kardad lõvi hambaidki?"
 „Eks niisugust ükshord peksitud saama pea?
 Eht sündku see mil wiisil taht, et ta
 Wõiks uue wilja tarwis «õrju» pea!"
 Nii wastas piiskop rahul-meelega.

See wasta rahwas wihas kiskendas:
 „Tuld, tuld! muud pole waja temale, —
 Ta ristiusuliste isake!"
 Ja walmis oliwad puid kogumas
 Ja tõda wägiwakkal sidumas.
 Kuid wanakene ütles lahkesti:
 „Siin sõbrad, kõiteid pole tarwiski;
 See, kes mind tulewäärtseks annustas,
 Küll julgust annab see ka minule
 Müüd kannatada jeda waikseste!"

Seks wõttis kuue seljast ära siis
 Ja peastis kingad lahti kõelustest
 Ning astus riida otja wagajest —
 Seal kõlas ta juust rõõmus laulurüü.

Kuid äri käis leel riidast ülesse
 Ta ümber lehwitades purjuna,
 Mis teda jahutas, kui oleks see
 Üks säraw wõlm, mis tad weel enam sees
 Kui kallist kiwi pani hiilgama
 Nii kauaks, kui üks wihasi-julge mees
 Ta jūdame löi läbi odaga.
 Ta langes, weri woolas tulesse,
 Eest kustus tuli kohe korraga
 Ja üles lendas walge tuik.

41. Looja majas.

1. Macilm on Looja elumaja,
 Kus kõiki leida, mis on waja;
 Kuid igal ühel ise aim
 Sealt oma tarwis otsta wälja,
 Mis kellelgi wiib janu, nälja,
 Et kofuks teha ning ka waim.

2. Et ihu toidetud wõiks saada,
 Seks harida ja hoida maada
 Ju käskis Looja eedenis.
 See jelle käsu põlgab aga,
 Kes ajab tühja anu siin taga,
 Mis hiilgab kulla-kibemis.

3. Kuid Looja wasta kohust täidab,
Kes siiski põllumeheks heidab,
Kui saatus jeda nõuab talt :
Sest põllutööst on jaagi lootus,
Nii kui siit elust taewa ootus,
Mis waimu ehib jäädawalt.

4. Sest, eks ju loodus uimu —

[ärka

Ja talwe järel' elu märka? —
See õpetab meid uskuma
Ehk meid küll waitjelt surmahii
Peab hanaas wiimse hommikuni,
Siis ärkama sest saame ka.

5. Kes loodust nii eesmärgiks
Ja muilegi eeskujuks seab, [peab
See waimu tarwis wilja loob,
Mis lauludest ja luuletustest :
Kui ilma afendest ja uuestest
Meil' ilmsiks lauliku fiin toob.

6. Et kõik see wili kõlbaks süia
Ja et ei kihwti wõetaks müia,
Mis waimu elu lõpetab :
Seks waja toidu-walmistaja
Koolmeister, kes teeb sööma-aja
Kuis Issand ise õpetab (Mark.
[10. 13—16).

7. Nii teha põllutööd ei häbi,
Kui saab weel luuleaimu läbi
Ka waimu toitu loodusest,
Mis koolmeistrina ära seades
Võib hästi süia waim mu teades,
Et kasu saadab igawest.

8. Kuid kellel ilm ei anna asu
Tööwaewast põllul saada kasu :
See käest peab ära andma ta,
Et jeda enam piüida wara,
Mis toi, ei rooste rifu ära,
Ei wõeta wägiwallaga.

42. Määratu aabits.

1. Määratuma aabitja
Tean ma ilmas olema —
Sel sees tähti arwamata.
Hiinakeelel tuhandeid
Olla piltidena neid —
Siin kõik asjad puudumata.

2. Nimelt: Maa pealt nähtawad,
Ehk ka taewast tuttawad ;
Issegi kõik hinge-elu —
Olgu ammu olnud ta,
Ehk weel saagu olema,
Või mis mäletabki mälu.

3. Jah, nii suur see aabits on,
Et weel pole olnud õnn
Kellelgi ta tegijata
Seda selgeks õppida,
Muile õpetada ka —
Wist see jääbki tegemata !

4. Minult mõnda ükshut
Tuhandest teab lugu, jut
Nimeta', kes õppis jeda ;
Wähem neid, kes teistele
Seda mõnul meeltele
Mõistfiwad ju esitseda.

5. Küsid nüüd mult : Mis keel
Mis nii rikas tähtile [see,
Ja nii ränk on selgeks saada ?
Kostan : Looduse keel see —
Laulik jeda ainulste
Õpib, wõtab, õpetada.

6. Kuid ei laulikute seast
Sajad tuhandesest reast
Pole lugend loodust hästi :
Sest kui wale-prohwetid
Tõid sest segi-sõnumid,
Kuis meid Loojast olla tästi.

43. Taewatütar.

1. Kord üks helde kuningas
Ütles nooremehesle,
Keda tema armastas :
Palu mu käest omale,
Mis sa iial tahad aga —
Sa pead saama õhinaga !

2. Sest siis enne palumist
Ütles noormees eneses :
Paluda ma õige wist
Tahan, mis ei iiales
Hiljem mina taga kaeba,
Ega jüüdand jellest waewa.

3. Au ja kõrge seisus mul
Juba käes on ijegi ;
Kuld ja hõbe kallid küll,
Aga trüütud koguni :
Nii, et kinki ilmas pole
Teist, mis oleks küll nii kõle.

4. Aga kui ma paluda
Wõtan, siis küll küniga
Tütri omal' tahan ma :
Sest mind armastab ju ta,
Nõnda sama ma ka teda —
Oh mis rõõm meil pärast seda !

5. Sest siis jaan ma kuningalt
Peale tütri ka kõik muu,
Seega kõige esimalt
Armurikka isa ju.
Noormees tegi nii kui öelnud
Ja sai tütriga, kuisk mõelnud.

6. Noore Salomonile
Maitas Jumal une peal
End ja ütles heldeste :
Palu, mis ma sulle teal
Küll pean otse osaks andma ! —
Walmis ma su soovil kandma.

7. Aga Salomon ei siis
Palund ühtki kaduwat
Asja, nagu ilma wiis —
Kulda, ega hõbedat,
Ei ka auu. ei pikka iga,
Ega waenlastele wiga, —

8. Waid ta palus omale
Tütri taewa kuningalt — —
Ring nii kosis tarkuse
Omalt kaastaks Issandalt.
Sellega sai iihes rikkus
Talle ja au, eagi pikkus.

9. Tarkusele pühitses
Ta siis laulud lõbusad ;
Mendes kiitis iganes
Minust Tõe-hallikat :
Eluks surelikkudele,
Waraks waese südamele.

10. Seniks kuni armastas
Seda ta, — tall' Jumala
Süda oli tuskumas,
Snimestel' armas ka —
Ring see läbi elab tema
Siin, ehk küll läind kõdunema.

44. Külwimees.

Kord nägi reisil kuning' Salomo,
Kui oli riiki rahu rajand ju,
Et kelul külwimees käib sammul,
Kes wistab seemet seal kae rammul.
„Mis teed sa nüüd ?“ nii hüiab kuningas,
Ei maa ses paigas kanna wilja, —
Külw jäta seisma, ei weel hilja —
Siis seeme alles jääb, mis olemas ;
Kui maha külwad, kõigist ilma jääb !“

Mees las eb longu wäheks ajaks käed,
 Jääb mõtlema, — kuid tõstab jälle
 Nad külwi tarwis üles uueste
 Ja ütleb kosteks kuningale :
 „Muud wara pole, kuid see põlluke,
 Ma jeda künn'd ja äestand olen ka, —
 Mis pean ma enam aru pidama ?
 Muud ühti ! — Seemne panen omast käest,
 Küll kasu jagab Jumal omast wäest.”

45. Isa ja laps.

Kord lapsega läts üle wälja mees.
 Laps jooksis esmalt rõõmsalt isa ees,
 Kuid wäsis peagi — hakkas isa käest —
 Ja pärast — waatas veldes isa pääl :
 „Mind kanna !” Isa wiib, laps kaelas käel.
 Laps on meist igauks ja elu — wäljal käit,
 Kuid Jumal on me isa, Ja süles rahupait.

46. Öndsus.

Oh Issand, wõta Sa mind armufätel kanda,
 Su hoolde igaweste tahan ma end anda :
 Siis jõuan ilma elust läbi
 Rii, et ei ole hirmu, häbi
 Su taewatrooni ette jures minul astu',
 Sest Wahemees mul tõttab armust wastu :
 Wiib Paradiisi wärawast mind taewa linna —
 Oh öndjust siis, kui saanud rõõmuriiki sinna !

47. Usu aimed.

1. Loodus on juur kallis raamat, mille Jumal
 Kirjutanud igawese käega :

Siiski jeda Tema arwaldujeta

Snime on mõistma — nagu nähtud — rumal.

2. Umbrohi ära fistud — kasvab uuest' jälle

Ja halba alla heita ikka enesele ;

Kuis igapäew sul omal filmi pesta jälle :

Rii mõtteid igapäew ka usus puhastele !

3. Kuid mõistus inimeses jala kui tulesäde kiwides :

Ei ije ta sealt ilmu ala, — ta tahab löödud saada jes.

4. Rii kui imeb mesilane lillemahla, nõnda ja
 Tarkust oma meelde pane, et kui õitse-aeg läind ka,
 Mett weel kuu maitsejeda.

5. Sest, milleks peab küll saama keegi —
 Pilt seisab lapselt ju tal ees;
 Nii kaua kui veel pole keegi —
 Ei ole rahu tema sees.

6. Puhtad oma riided pea, puhtad filmad, suu ja käed;
 Tühje hilpa ära sea ümber sa, kui muil eht näed;
 Poeg, see väljastpidi puhtus, on su hinge-elu uhtus:

7. Ei seda tule waejeks lapseks nimetada,
 Kel isa surnud eht ju ema ka —
 Waid, kes ei enesele jäädwaks waraks saada
 Ei armastust, ei tarkust tõega.

8. Ei õnnetu, kes maije õnne taotas
 Ja taewaliku see eest usus taotas;
 Ei õnnetu ka see, kes rahul ilmaga
 Ja ülesse ei waata usufilmaga:
 See õnnetu, kelt läind maailma hüüid
 Ja taewas pärandada üst ei filma hüüid!

9. Sul film wõib ilma segajeks eht selgeteks teha;
 Kus lusti — nutul wõid eht naerul teda näha.
 Sa oma ihufilma wõid küll selitada —
 Kuud hoia, et ei seega seespool wiga saada!
 Kui waimufilm näeb selgest, ihul wõib ta kustu':
 Sa näed, et südames maailma pilt ei muistu.

10. Sedamööda: Üst on kallis kuldne ahel
 Igawese auujärje ja meie ilmakeha wahel,
 Mis maa ühte hoiab taewaga.

11. Ujust algab haridus, Usus on ta tugewus —
 Mõlemil siht Jumalus.

12. Ilmas elab surelikul lootus,
 Hauas surmuil rahu, waikne ootus:
 Ara kohku, kuis ka oja waetud, —
 Ikka sull', mis waja, kätte jaetud.

13. Kui sa tahad miskit ilmlist alata —
 Looja poole palwes tõsta hing siis ja:
 Proowitiwits saab sull' palwe olema,
 Kas su maine jumaliku ees jääb ka.

14. Mis Jumalast ei alga, ega juhi Tema poole —
 On tühi hool ja töö ning tegu rahwa soole.
 Wast iga päew peab isa Looja poole hüüdma:
 Oh Issand, õpeta mind last su tõele püüdma!

15. Oh ära läbi lume mine kепita
Ja mere peale ilma tüürita;
Niisamuti tõest ära mine iial ja
Ka kodust Jumalata, ei ta sõnata!

16. Seal auustad hõlbjalt taewast Üliwägewust,
Kus ilmas kõlbjalt näed ees õigus-tegewust;
Kuid waja üht, mis raske: Loota Looja peal',
Kus wõidul näed ju ilmas rahwa sõgedust. (Djast Rüdert'i j.)

48. Koosimaja pühenduseks 1882, 11. X.

1. Müüd on see päew meil' kätte [tulnud, Mil wõime rõõmu maitseada, Seft Jsa on tööl abiks olnud Ja wõtnud heldest' kaitseada: Ta armust seisab siin see maja, Kus wõinud palwel koguda; Meid aita, Abba, nii kui waja Sind selle eest küll tänada!	2. Oh Jeesus, armust enesele Sa seegi maja pühitse Ka wiinamäeks, kus wõsudele Hea oleks kasukohale! Ka aita oma Waimu wäega Sa wiinamäel töötegitaj, Et puid ta hariks kindla käega Ja teeniks tões Issandat!

49. 1885, 5. V ja 1897, 30. I. mälestuseks.

(Wiis: P. 273.)

1. Täna wõin wast lahkuda Kurwastuse-kojast, Tihti troosti otsin'd ma Siin küll nutu-ajast. Kuiwage nüüd pisarad, Tundke rõõmu meeled: Maha jääwad nobedad Kurjad kiusu-keeled!	2. Aga Rõrgem uuele Andku terwist, jõudu, Et see juudaks mehiste Tõele jaata jõudu: Siis saab wahest ometi Püüsi waimu-walgel! Müüd see alles koguni Seisab siin weel salgel!

50. Laiuse kiriku mälestuseks 1888, 10. VIII.

(Wiis: P. 316.)

1. Küll imelikud on Su teed, Oh Issand Jumal taewas! Sa jaadad wiletsuse-weed — Need uhuvad meid waewas: Kel enne pime film, Sel läheb selgetks ilm, Kui wiletsuse-wood Ja walu-wihma hood Saan'd ahastusi tuua.	2. Mu kallid kogudus, ja ka Wõid seda tunnistada: Sa kirikut just emana Ei wõtnud armastada, Waid põlgasid ta häält, Lõid lahtugi ta käelt, Truu ema-rinna na'alt Ja wõtsid ilma-ra'alt Wett „katki-kaewust“ juna.

3. Ei Issand aga jallida
 Wõin'd põlgtud koda laua,
 Ja lõhnus selle walguga
 Ja keelas armu-laia:
 Müüd märkas rahwa meel
 Ja kurtis nende keel:
 Küll kallis koht on see,
 Kus selge eluwee
 Soon hinge janu ajab!

4. Ja Jumal kuulis kaebamist:
 Ja awas heldeid käsi,
 Et andjaid leiti küllalist,
 Kes andmasti ei wäsi;
 Sest andeid tuli siis,
 Kui muidu polnud wiis,
 Mii üsna rohkesti,
 Et jaadi ohtraste
 Uus kirj nii, et fajab.

5. Mii seisab kirik emana —
 Kell tornist hüiab jälle:
 Oh tulge, tulge hulgana
 Uuu andma Jumalale
 Ja hoidke kõit ühtmeelt,
 Siis ükski eluteelt
 Ei kõrwale teid jaa
 Küll iial wedada
 Siit ema juurest ära!

6. Jah, rutta rahwas, rõõmuga,
 Kõit keelge nutu-oja!
 Teil' Jumal awand ilusa
 Ja kauni püha-koja:
 Müüd tänu-tunnistus
 Ring hinge hoolitsus
 Teil olgu selle sees
 Tões, Waimus Issa ees —
 Siis otjas kõit waen, kära!

51. Oma ema mälestuseks 1892, 18. I.

Su jur ma mälestada, armas ema,
 Täis jaand katkümmeend aastat mul ju elus:
 Oh aeg, mill hoidnud õnn mu eest kui pelus! —
 Oh kuhu on küll peitu läinud tema?

Arm hauda langend! pean ma kahetsema:
 Sest seisabki mu elupõld kui kelus,
 Ei leia troosti kohujete wõlus,
 Ei õnneingel hakka liginema!

Miks ema armust lapsest jaadit	Kuid paluda Sult ometi ma
[lahti?	[tohin,
Miks õnneingel tulla ei saa mahti?	Kui ma ka tihti filmaweega ohin:
Sa jeda tead küll üksi, taewa Issa!	Hea sõber mulle eluseltjits lisa!

52. Oma isa mälestuseks 1892, 23. VII.

1. Ragu pilwed wihmast sel suil rikkad:
 Mõnda ka mu filmad pisarast;
 Otsa jaamad juwepäewad pikad,
 Lahkuda meil aegist armsamai.

2. Armsjad ajad; lapsepõlwe päewad,
 Ilus juwi, kena fewade!
 Kas mu filmad teid weel korra näewad,
 Wõi ehk lähen isa järele?

3. Kaske leiu mul rõhub praegu rinda,
Surma wikat walgub alles ees :
Ija niidetud on mulla pinda —
Nimult hauda näen tal silma wees.

4. Rõnda mure murele teed ajab :
Üsna walus hoigab sees mu hing.
Ega ime siis, kui kurwalt tjab
Räes mu kannel, nutmas silma ring.

5. Mis teen — paraku — weel ma siin ilmas :
Ei mind ükski enam healitse ? !
Siin pean kurtma ifka piisar filmas —
Küll on wilets üksik inime !

6. Kodu ! kodu ! — pelgupaigast saatte,
Ei siin ihka olla sõbrata !
Üles, üles — minu filmad waatke,
Seal mu õde, ema, ija ka !

53. Oh kellele ?

1. Oh kellele ma kaeban,
Et olen üksik lind ?
Ma oma südand waewan,
Truu sõber, otfin sind :
Kes käitsid tões — mu meeles
Ja oleksid kui tui,
Kes armsas emakeeles
Ka laulaksid kui kui !

2. Ei sõbraks jeda taha,
Kes ülbust himustab ;
Ei sõna jäta maha,
Mis tõele juhatab ;
Ei tummalt taha seista,
Kui jüda põleb sees, —
Ehk küll ei muud mind mõista,
Kui üks, kes waimus ees.

3. Oh taewa Ija, saada
Mind ingel trööstima :
Et wõiksin kannatada
Kõik kindla meelega ;
Et oleks märgiks mulle
Truu Dunnistegija ;
Et jääkfin lapjeks Sulle,
Kui ilu mind põlgaks ka !

54. Öhtu paswe.

1. Wäfind olen, maha heidan,
Ija, filmad, suru mul ;
Ma Su armu alla peidan —
Ustaw kaitaja oled küll !

2. Su ees kahtluseta täna
Süüdlane ma iga tund ;
Kõik mu patud andeks anna,
Hingel' rahu, ihul' und !

55. Jõuluks.

1. Kui pikkane pime ilm, pikemgi öö,
Ja rahwadki uinutand wäsitaw töö :
Siis Jõuluböl paistab uus walgujewiir
Ja ilmub üks ingel kui tuline fir!

2. See kuulutab : Nüüd ärgu kurtfu maailm
Teid kõiki näeb armuga Jumala film.
Seks Poja Ta saatnudki ilma ju on,
Et kõigile rahwaile osaks jaaks õnn.

3. Et kuulge siis kallimat sõnumit nüüd :
Suur Jssand on Kristus, kes teie auu, hüüd!
Sest minge kõik Petlemma wiitmata teal
Ja waatke last ennast, kes sõimes olnd seal.

4. Seks rutake Petlemma karjaste seas,
Kõik wanad ja waejed, ehk lastegi eas.
Sest Jumal-Poeg isegi waejeks ju saand,
Et kõiki teeks rikkaks, kui lunastan'd saand.

5. Et laske nüüd aga Talt lunasta' end
Kõik kuradist, patust — Tall', olles kui wend :
Siis igawest taewas jaab teile sest rõõm,
Mis parem ja lõbusam kui siin kõik lõõm.

6. Jah, isegi eedenist õndsam siis põlw
Dn kõigil, kel Jssand, Tall, tempel ja wõlm
Seal üleni warjamas ilus ja auus
Ring teiegi ise kõik Jumala nõuus!

7. Oh õnne ja õndsust! mis osaks siis teil
Dn igawest Jumalas, enam kui meil :
Sest teenijad oleme ainult me Tall',
Kuid pojad ja tüürid te kõik Jumalal'!

8. Neiks siiski küll uskmataid mitte ei saa ;
Nad sest ei siin hooli, ei kuule meid ka ;
Kuid usklikud näewad ja kuulewad meid
Ja nõnda siis trööstime ainult me neid.

(2. Kor. 6, 16—18; Jlm. 21, 3—7. 22.)

56. Talwe-wõimus.

1. Range udu katab filmaringi,
Paks härm paneb orjaille puud,
Muremõtted täitwad tihti hingi,
Waluheali hoigawadki juud :
Nõnda rõhub talwewägi, wõimus
Maad ja metsa, inimesi hõimus.

2. Mäha nüüd, et mitte wastu panna
 Talwele ei juuda looduski,
 Sest miks muidu enam pund ei kanna
 Latwu, oksti külles sirgesti :
 Waid neid näed ees purustatud loogu ?
 Eks sest tunne tapja talwe hoogu ?

3. Jah, kuus loodust rõhub talw ju wali,
 Eks nii rõhu ta meid elus ka ?
 Tõeste jugugi see pole nali,
 Kui on saatus raske, armuta !
 Siiski, meie inimesed teame :
 Risti kanda ühtteist aitma peame !

4. Sest ei ka me hirwitada tohi
 Mitte teist, kel rist eht wiga teind.
 Jah, eks mitmed risti all ju ohi,
 Teeltki kõrwa jattumas neid näind ?
 Kuid, kes tahab õige teele saada,
 Armus wõtkem seda awitada !

5. Muidu, kui ei armu teisel näita,
 Ristiname wäärt me polegi ;
 Kuus weel saame Meistri käsu täita :
 „Armastada üksteist dieti,
 Et Ta jüngrid tõega olla wõime,
 Tema järel taewa poole käime ?“

6. Kui ei meie üles-poole ihka
 Armastuses maa peal elades,
 Ega kõigis ülekohut wihta,
 Tühja uhtust, paha põlates :
 Siis meid waimulik surm, talw weel rõhub
 Armutuses puruks, pihuks lõhub.

7. Nii küll häwitama talw on kange
 Härma, külma, tuisku, tuulega ;
 Waatkem, et ei me ta kätte lange —
 Üksteist hoiatades hoolega :
 Ja kui kallale ta tükib siiski,
 Armus rutakem kui muidu wiiski !

57. Talwel.

1. Ilm on külm ja wali,
 Lund ja'ab, mistab ka ;
 Weed teeb kõwaks tali
 Külmanehena.

2. Talwel lastel lusti
 Siiski mängida ;
 Seada õue püsti
 Lumemehi ka.

3. Mäga üksi talwe
 Lastel korjata
 Waimuwara salwe
 Koolis hoolega.

4. Talw wast peagi kaob
 Päike kiirte ees,
 Talwega waim waob
 Mitmel omas töös.

5. Opi sest, oh armas,
 Talwel wirgaste,
 Ole ikka warmas,
 Muusik tõele!

58. Päikesele.

1. Kena päike, miks nii külmalt sina
 Waatad maha meie elusse?
 Wõta ära härm ja lume-lina.
 Mja pelgu siit wast pakane!

2. Päike peagi naerul meid wast waatab,
 Beletab siit põhja pakase,
 Wõtab lume maaft ja meile jaadab
 Linnulaulu kõlal kewade.

59. Kewade tulekul.

(Göthe järel.)

1. Ilusad ilmad,
 Kõnate ju?
 Päike mu silmad
 Selitand ju:
 Jooksmas näen ojad,
 Haljaks lööb maa,
 Alwanud kobjad
 Inime ka.

2. Öht on nüüd mahe,
 Taewas näib ees,
 Järwehes lahe
 Kaladel wees;
 Sulglistel jalus
 Siristab suu,
 Koortel laul talus
 Kõlab, kus kuu.

60. Kewade teretus.

(Saksa k. J. v. Sievers'i j.)

1. Ju tibatub!
 Üks koputab —
 Nii kuulda — maale rinna
 Ja laseb heale pinna:
 Nüüd üles, käes on kewade!
 Eks tunne mind, ma olen see?

2. Lõo üles löi,
 Öht temalt tõi
 Meil' laulu ime helgil,
 Kus muidu kõu on kelgil.
 Kui lilled jeda kuulewad,
 Suud naerul neil, und näewad nad.

3. Seal ilmub loor,
 Näed maa on noor:
 Tal kewade eht rinna —
 Hult üläseid on hirma,
 Kes laulawad: Ded õlangad,
 Ka tõuske, olge usinad!

4. Ja äkiste
 Lööb lehile
 Siis iga pun ja põesas
 Ja elul — rõõmus rõesas —
 On lilled ruttu rüüsinas
 Kõik kewade auuks õitsemas.

5. Ka ülewäl
 Mets õhinal
 Nüüd linnulaulu kuulab,
 Talt ilma sõnad tuul aab :
 Kuis ilus kewadine ilm !
 Kuis kena paistab päikse film !

6. Sa inime,
 Nüüd põgene
 Ka metja, — seal siis hüia
 Ja rõõmsalt laulda püia :
 Su mööda pime mure-öö,
 Nüüd särab ilul öite-öö !

61. Kewade-ime.

Satja f. Spitta j.

1. Waata! talw on läinud mööda;
 Külm ja lumi kadunud;
 Elu, ehk keft surma-ööda,
 Kõrhub kiitked, peastab end,
 Tga paik on ärkweel juba,
 Ehk küll talwest painatud, —
 Näha on, et Loojalt luba
 Kewadele lainatud.

2. Läbi käia oma õhku
 Laseb Sumal loodusest,
 Kus ei enne kuulnud kõhku,
 Helgib ime-healedest.
 Emal maalgi soonekeseid
 Kõhifedes tufsuwad
 Ja ta rinnal taimekeseid
 Tuhandina tärkawad.

3. Lilled õrnad pistwad argfelt
 Kõitjast kambrißt siin ja seal
 Õhku lahkesse pead wargfelt —
 Kõistiteles ilma teal.
 Warsti kõwa kutse kuulnud
 Linnukoorigilt muretaht :
 Jah, käes kewade, maa tundub,
 Tulge lilled üles, alt !

4. Tgal-pool nüüd kõlab lausalt :
 Elu ärgand surmast ju !
 Na maa näib kui mõrsta auusalt,
 Taewas naerab päike, kuu.
 Tule waata imet — hingki,
 Rõõmustelles öieti:
 Sumal jaadab õhu ringi,
 Et saaks kewad' sullegi !

62. Ülestõusmiseks.

(1886).

1. Eluwürst on tõusnud, wõitnud ära
 Kuradi ja kõik ta hirmsa wäe ;
 Nüüd me wabad, kadund kurjus, käre —
 Rahu, rõõmu eks nüüd kõik ilm näe ?
 Drjus unumas on Gesti pinnal,
 Kallid sihid Getimeestel rinnal ;
 Kuldne päike oma järe heites
 Sooja sadu saatis — walgust peites :
 Kõik see koitis meile armsast wastu —
 Kenal kewadel on nüüd meil astu'.

2. Rõõmus nii kui lõokene õhus
 Kolmekordist tänu-laulu lõin
 Kuni — liitmed wäsimuse rõhus —
 Uneingli fula muju jõin :
 Tuli hult ja surus kinni filmad,

Pani unustama nähtud ilmad.
 Une õrnas hõlmas, rahuringis,
 Meelte-ukjed mul küll ifka lingis,
 Aga seekord unustand nad lahti —
 Seft saand meeled Gesti pinnal' wahti'!

3. Weider oli, mis ma Gestis nägin:
 Läänest roomand madu Wirusse;
 Rahest suust see ahmis — kuuldus ägin —
 Gestiwilja oma kõrisse.
 Kui ju oli wili fihwtiks muutnud —
 Anti rahwal' joogiks, kes ei suutnud
 Ustugi, et wili fihwtiks muudaks;
 Siisti maos on muutnud wili juudaks:
 Riisub mehest mõistuse ja meele,
 Saadab teha pörguliste teele!

4. Uni lahkus, lumi kattis wäljad,
 Tuulgi wõttis marul tuijata:
 Pidiwad nii pea wast röömu nälgjad
 Meile jälle kätte tulema?
 Wõi ehk on see talwe wiimne lahing,
 Milles tapab ta pea wõitja ahing?
 Nii küll ongi! — Selgest paistab päite,
 Lumi kaob wast, röömus suur kui wäike.
 Aga, kallid Gestirahwas, kuule —
 Mil ju waimutalw läeb suutuks tuule?

5. Waimutalw on rahwaelu ohud,
 Wida kohus fiirelt arstida;
 Muidu külge lööwad muhud, nohud,
 Mill' weel imeroht wõib mõjuda:
 Muhtudele plaaster peale panda,
 Kohus Armuhallikale kanda.
 Selleks rahwawõimjad kofku heitte,
 Ühelmeelset oma woli näitte
 Gesti-kodul', koolikonnal', wallal', —
 Tooma-, käpa-, jopa-meeste kallal!

6. Tõeste fewadine aeg on wõitlus
 Talwe-külmal juwe-juujaga;
 Kuni juwi wõitnud — otjas heitlus, —
 Sooja tegewus siis tülitä.
 Gesti priius-fewade, kas muudad
 End ka waitseks juweks, mil sa juudad
 Üle olla kõigist wingeist tuultest,

Mis küll taebtuft kutsuwad nutul huultest?
 Seni priius-suwisted weel eeski,
 Kui on külmust, tuimust sinu seeski.

63. Kewadef.

1. Nüüd kewadijel ajal
 On lilled õitsemas
 Küll mäel ja metsa rajal
 Kõik uues õhinas.

2. Siin wastu walendama
 Näed hulka ülasid
 Ja seas neil sinetama
 Löönd salgud õlangid.

3. Seal aasu fullertupud
 Pea tuldselt katawad
 Ja oftakid roosinupud
 Meil filmist matawad.

4. Siin rohuft kannikene
 End näitab waitsesti,
 Seal loffab kõrrekene
 Väid luues uhkesti.

5. Nii talwe järel' tärkab
 Uus elu igal pool —
 Kas süda, hing, meel märkab
 Kuus Loojal on meist hool?

6. Seft kõigest jõust küll püia
 Ta auu, oh inime
 Ja Loojal' tänu hüia
 Kui waga linnuke!

64. Kewade laul.

(Saksa k. Elia v. d. Recke j.)

1. Waat', kuis kewade nüüd ehib
 Ilma imeiluga,
 Laaned haljusega lehib,
 Linnu healed awab ta;
 Hõbedased pilwed sõudwad
 Armsalt halli taewa all,
 Päitse kiired aasjad jõudwad
 Ehti' õite õhinal!

2. Rohke rufis wäljad katab
 Nagu mere wete-woog,
 Näed ja metsad üle matab
 Naer ja hõiskamiste hoog;
 Iga uus päew toob uut ilu,
 Uuel ehtel õitseb aas;
 Aga õis, mis wana, wilu —
 See on tera tarwis maas.

3. Nii noor-iga ja noor nagu
 Klusad — kuid kaowad;
 Nuusmeel, hinge-headus nagu
 Ingli tiiwad hellamad.
 Ipi loodusest ju emast:
 Ditsma peab ja närtsima
 Enne õil, kui wilja temast
 Wõid ja omal' otstida!

65. Öhtu-rahu.

(Saksa keelest Kinkel'i j.)

1. On kenal kewadijel päewal
 Kõik loodus läinud õitsele,
 Siis jellel wõistlemise waewal
 Teeb otja eha fullane.

Lind tiirwa alla pea siis peidab,
 Kõik kohin kaob ja waitib hõit;
 Maamees weel hobu sööma köidab,
 Siis uinub puhke-paigal kõit.

2. Üks päinis kangel jõe-sängil
 Wood orgu mööda weerwad
 Ja sojastawad mõtte-mängil —
 Kui kuld ja hõbe hiilg'wad nad.
 Seal jõe peal tasa laewad jõudwad
 Weel jadamasje tutwasje;
 Nad jõe jälgil, roopas, jõudwad
 Ka sinna seisu-paigale.

3. Weel näib ka ruttama parw lin'da
 Kui pilwe kõrgel taewa all, —
 Kes jõuab üks, kes juhib rin'da —
 Kel tee ja maa on tuttawal.
 Nad tagasi kõik lõune maadelt
 Müüd töt'wad põhja — kodusje;
 Ei ükski wõim neid keela ra'adelt —
 Nad jõudwad oma paigale.

4. Kuid ja, mu jüda, õhtu-rahus —
 Sa oled nagu laew ja lind;
 Küll ajab mõttemeri wahus
 Ja wõimul wägi taga find.
 Kas olgu waitfel wene-läigil,
 Gesmärgile jaad ikka ja —
 Wõi kure lennuwiiji läigil, —
 Mu jüda, küll jaad kodu ka!

66. 63.

(Wene k. Turgenjew'i j.)

Kõrgel jõudwad all sinise taewa
 Pilwed punades üle mäe aewa.
 Udu näha ei metjal, ei maas;
 Öhtu Joe, öht kui kollakas klaas.
 Juba lehwibki ööne leht wilul;
 Suigub wiljapea peenrat'se pilul;

Tulekerana tõuseb met'st kuu,
 Hõbe hiilgel näib lagedal puu;
 Mahe tähtil on fullane walguis,
 Lauja wäljal on waituse-talguis:
 Seft kui kirikus seisjatan weel —
 Palwel jüda, hing, mõte ja meel.

67. Suuvisel hommikul.

1. Kõik on alles wait ja waga,
 Alles une-hõlma all,
 Puhul hiiudwad räägud aga
 Ruttis, luhas, õue-all.

2. Ei läe kuu, siis ka hiiab
 Dõpik salus lustilla,
 Lõo õhumerde piiab
 Lõõritama rutuga.

3. Wiimaks kostab aina helin
 Igalt poolt mu kõrwusje :
 Nii loob linnukeelte kõlin
 Tänu päewa Loojale.

4. Päike ilmub kulda kuuks,
 Waatab hiilgwa lastesje ;
 Just kui ilma uueks kuuks
 Tõttab tema eemale.

5. Loom waft märkab päikse jõudu,
 Artab üles rõõmuga ;
 Põllumees töö' palub jõudu,
 Palub ilma ilusa.

68. Mõtted looduses.

1. Kalju-kindel mehel
 Olgu ikka meel,
 Kui ta nii ka wähel'
 Meeldiks eluteel.

2. Wesi-selge, puhas
 Olgu jüda tal,
 Kus siis kui lill luhas —
 Troost tal mure all.

3. Eks meid tihti äike
 Kõiki hirmuta,
 Siiski pärast päike
 Paistab iluga ?

4. Eks käi ööde hallad
 Enne palawat,
 Talwe wägiwallad
 Enne õitsawat ?

5. Paistab aga õue
 Armu-päikene,
 Saadab kohe põue
 Rauu fewade :

6. Rewade, mil elu
 Wäge, wõimu saab,
 Et kaob hingeist keltu —
 Dras haljendab.

7. Drašega üle
 Raetud hinge-põld
 Lootes näib ees file,
 Uhus õhk kõik held.

8. Nii siis woos küll walmib
 Elusuwel ka,
 Pähä pärgki palmib
 Töö ja hoolega.

69. Laulu-wõim.

(Schiller'i j.)

1. Wooljõgi kaljumägestikust
 Tee lõhub pikse müriual,
 Ta jälgil rahne poolest rikust
 Ja tammed loos on tema all ;
 Kuid inimestades, kohkel puha,

Käib rändaja ja kuulatab,
 Ta kuuleb kalsult wete kuha,
 Ei tea, mis selle sünnitab :
 Nii woolawad ka laululained,
 Neil awamata jääwad ained.

2. Täis kardetawat osu-hõimu,
 Mis eluheiet keerab jees —
 Kes mõistab laulja ime-wõimu,
 Ta healtel suudab jeista ees?
 Kui kästjalg on ta jumaliku:
 Ta punitund süüand walitseb,
 Ta jaadab surma sügawikku,
 Ta imel taewa-kõrguks teeb,
 Ja hällitab poolt tõel ja naljal
 Tundmuste tiiwul, otjal haljal.

3. Kui astub kord ka rõõmu-
 [ringi
 Just waimukombel salaja,
 Täis hirmu tehes kõiti hingi —
 Wast saatus hiigla-sammuga:
 Siis siitmaa juured kummardamad
 Kõik teije-ilma reijimeest
 Ja otse nii kui kurdiks saawad —
 Rõõm waitib, kate langeb eest —
 Ning tõsiduse wahwal wõidul
 Raob waletegu kiirel sõidul:

4. Nii heites tühja tööde täite,
 Kui kõlab wägewaste laul,
 Saab inimene waimu-wäite
 Ja astub pühadusse aul.
 Müüd on ta jumaliku sügu,
 Ei ligi lase ilmalist
 Ja waitima peab kõik muulugu,
 Ei tee tall' saatus kohkumist:
 Kõik mure-kortjud ära jääwad,
 Kui l a u l u i m e d korda jäewad.

5. Kuus lootusetu igatsusel
 Ja pital piinal lahutud
 Laps ruttab nutu-munfutusel
 Heal' emal' wastu süüand, suud:
 Nii jaadab noorustelkidesse
 Ja süüta, puhta õnnel
 Laul põgeneja kodusesse
 Ka wõersilt ära warmjaste
 Truu loodusele kaisju heitma,
 Seal jao ja külma eest end peitma.

70. Weetilga lustikäik.

(1881).

1. Müüd tule m'uga sõbrake,
 Weetilga lusti-käigile:
 Kuus ta käib läbi lille-raad
 Ja mered, juured möllawad,
 Nii kuu kuni jällegi
 Ta jõuab kodu tagasi.

2. Näed mäeselga lõppemas,
 Tea: hallik wett seal hoowamas,
 Kus tilgad üles tikuwad
 Ja lustil oja otswad,
 Et saatsid lainel liikuda
 Ja wete-woodel liikuda.

3. Pea saawad joowi täidetud,
 Sest oja wõtub kärsitud
 Kõik oma hõlma õrnaste
 Ja wiib nad läbi luhtade,
 Kus lilled õites särawad
 Ja linnud lehtpuiis laulawad.

4. Sest keerukäigist tiiskadel
 Du naer just otse tiiskusel —
 Nii tõtwad ifka edasi,
 Et näeks weel unsi radasi,
 Nii kuu kuni jõele,
 Mis wiib nad alla meresse.

5. Seal maru möllu maitsewad
 Ja wõitlemisest wäsiwad,
 Kuid heldest palaw päifene
 Rad aitab pikse-pilwesse,
 Kus lugemata milljonid
 Neil ees ju sügu-wendafid.

6. Seal kõrgel õhumere jees
 Ei ole neil ka seisumist ees:
 Seal kae üksteisel' annawad —
 Ning tunletiwad kannawad
 Nad maale pikjewihmana,
 Kus asund põnd maad piinama.

72. Waigistuseks.

1. Eln lõbutks ilma
Sumal loodust loond,
Aga nutu silma
Dma süü meil' toond.

2. Ohime ja siiski
Häda ometi;
Kaarnad Looja wiiski
Doita täiesti.

3. Tema õnne asul
Ütsti sigib külw;
Wilja, rohu kasul'
N'ab ta päike, pilw.

4. Ta kõik aasjad, luhad
Ehib iluga,
Mis wõi keisri kohad
Saata rahaga.

5. Kas veel peame nutma?
Peame kaebama?
Wõib — et peame rut'ma
Hommen ilma!sta!

6. Jäta sest siis mured
Ja kõik kurbtus, piin!
Hommen ju ehk sured —
Ela täna siin!

73. Surma soow.

Dh wõiksin, kui ma suren, nõnda ruttu
Kui tähed — märkamata kahwatada!
Dh tuleks surm ka mulle jeda rada,
Kuis Pindarosest pajataks juttu!

Ei elus ega luules mul ta tõttu,
Kes kuulus neli-kolmat aasta-jada;
Kuid wõiks mind sõbrannagi suigutada
Kui kallid Greeklased, ei siis oleks nuttu!

Ta istus näitleas, laulust liigutatud —
Kuid wäsiind, — sõbra põlwilt ase palgel,
Et kallikestelt saada kiigutatud.
Kui koorid jälle kõlawad nut algel,
Siis äratab arm üles suigutatud,
Kuid — waim sest läind ju Sumaluse walgel!

74. Mu saatus.

1. Dh Looja, miks mind nii küll
[rõhud,
Et kurtes pean just kaebama?
Miks surma läbi südand lõhud
Ja haawad raske ristiga?

2. Mu õegi wõtsid ilmast ära
Weel enne, kui ma sündisin
Ja ema jättis ilma käre,
Kui lapse-kingis kõndisin:

3. Mii kaswasin ma waeselt
[üles —
Ei tunnud suurt, mis ema-arm;
Ei hoida saand mind isa süles —
Mu elu oli ainult farm!

4. Kuid muude inimeste hoolel
Ma siiski koolitust weel sain;
Dnn oleks nüüd, kui teisel-poolel'
Saaks osaks mult heejama lain!

5. Oh Isand, halasta mu peale,
 Ets katkund küll ju ole mind :
 Kas tunlen hästi Sinu heale,
 Kas on mul õige elu-hind ?

6. Miks õnnetult kõik noore-ea
 Kui üksik lind pean asuma ? — —
 Ma palun, Isa, ära nea
 Mind, waid armul õnnista !

75. Lõbu ja luule mõjul.

1. Küll õnnis oli lapse-põlv,
 Kus kaunist sinas taewavõlv
 Ja pehmelt paistis päike.
 Kuis hellalt kandis ema mind,
 Kuis fergelt tuskus minu rind,
 Kui olin alles wäike !

2. Ma laulsin siis kui lõoke
 Ja kukkusin kui kaoke —
 Kuis meel mul mõlkas ise :
 Siis maitšes magus küll ju mahl
 Ja kõige pišem kannikahl —
 See nõidus nägemise.

3. Ja kui weel sõbra leidsin ma,
 Kes jeltšis mängul minuga —
 Siis aeg läks lendes mööda :
 Ei teindki waewa tühi kõht,
 Ei pidand finni aia-rõht,
 Ei wäfind enne ööda.

4. Kui aga sõbral tuli jurm,
 Siis kahwatuks lõi niit ja nurm —
 Härm lillist wõttis läike.
 Ja kui weel juri emake,
 Siis lõppis kena kewade —
 Siis algas pönd ja äike.

5. Küüd elu-juwi palaw küll
 On olund jeni ifka mull' —
 Täis muret, waewa, wina.
 Ja kui ei oleks lainanud
 Mull' Juta luule-linikut —
 Mind kataks jurmu-lina.

6. Et aga alles elan weel,
 Sest kiidab minu kannel, keel —
 Sind kallis neiu Juta.
 Ja isamaja poole teel
 Näen Endla-järwe eha eel,
 Kui üle mäe ei rutta.

7. Kui aga saaksin sõbranna,
 Kel üks on aade Jutaga,
 Siis unustaksin waewa :
 Siis laulaksin ma temaga,
 Saaks luules kofku emaga,
 Ja tõuseks aate-tae-wa.

76. Õnnepuu pärast.

1. Ma oma isamaja õue-wärawas
 Ka päewapalawuses leian wilu
 Ja pärast päewatööd weel ime-ilu,
 Sest seal mul kaswab seitsmel harul pihlasas :
 See on mu jeltšiline kalli kaimuna,
 Kes waigistab mu tuskä trööstja waimuna !

2. Kui ma ta wäljalt weitselt istutada tõin :
 Ei mõelnud, et nii kauniks kaswab tema,
 Ei arwand, et nii hakkab õilitjema —

Nüüd tema all ma ainult rõõmus olla wõin;
Sest siis kolm otja üksi ladwas seiswad —
Mis warjata need palawuses wõiswad?

3. Reist otstest seitseme aasta jooksul kaswivad
Kolm püsti-haru õnnepihlakale,
Reist neli noorematti laiemale: —
Nüüd kofkukenal kroonil puud nad näitawad,
Mis all ka wäsin waim weel läeb mul elawaks
Ja kurwas meeles keel ka rõõmsalt kõlawaks.

4. Jah pihlakas, mu kallis kosutaja taim —
Oh wõiksin ikka olla ma ju ligi!
Näib, et ei muult puult mulle lõbu figi! — —
Su nael ma tugew, mõlkuw minu mõte, aim:
Sest kui ka wõersil — tükis pisar laugele —
Sulst tõiwad tunled mulle terwist kaugele.

5. Kui aga üks, mu tuttav, kas ju kaimuke,
Mind lubaks nüüd weel naale ligineda,
Siis küll ei suudaks ma sind silmitseda —
Weel armsamini tõttatjin ta warjule:
Kui armsus, kärmus, härmus — otjad nooruses —
Ust, headus, teadus, headus — krooniks wooruses.

6. Oh, taewa Isa, kuule minu ihsamist:
Mu õnnepuu, Sa wõta armuhoo se,
Et tunul ei tuustiks teda iga poole,
Et wälf, ei pöud teeks talle wiga kogunist!
Siis mind ta seitseme harulise krooniga
Siin ehil õnnel — osal Sinu trooniga!

77. Kodule.

1. Kallis, kaunis, kuldne kodu,
Ilmas minu armsam koht!
Ehk küll ou ju ligi lodu —
Silman sind, kaob siiski oht.

2. Jah, eks näe ma pihlpuid paa, ri
Kaswamas ju wärawas,
Ües afna all ka saa, ri
Andma warju palawas:

3. Need mu sõbrad lapse-põlwest,
Neid ma tunnen, nemad mind, —
Enne nende peale olwest
Lendas pääsu, ehk muu lind.

4. Ehk küll nüüd ei aset sinna
Wõta laast linnuke,
Siiski mina tõttan minna
Nende alla wilule.

5. Olgu küll mu kodu wäike —
Ilma maa ja metsata,
Siiski talle paistab päike
Nüüdki end'se iluga.

6. Olgu küll mu kodu ilma
Aasa-, wainu-, wäljuta;
Tahtkugi mul naaber silma
Täita pisaratega:

7. Ei, mu kodu, isamaja,
Surmani sind jäta ma!
Püüdku peale üle raja
Ülbus mind sus kiusata!

8. Armsaks, kalliks, luldseks ikka
Jääd, mu wäike koduke! —
Annaks Jumal meil' nii pika
Ea, kui sul ju olnud see!

78. Mu sugu.

(Wene keelest: A. K. Michailow-Scheller'i j.)

1. Mu suguwõsal polnud iial
Auntähti, kirjatarustki;
Meil troostiks oli olla nii all,
Et orjaks ei teind kedagi,
Ja et eeswanemail lool liial
Ka süda tussus kohlilasti.

2. Liht rahwa soost mul oli isa,
Ta pärit paigast pärastust,
Kus loodus emakuna wiisa,
Kus kehnuud kandwad wiletsust
Ea eani waikeelt, ega kisa —
Ta eestlane maalt oli just.

5. Müüd aastaid läind — haud on ta peitnud,
Niisama haud ka ootab mind:
Kuid oma auusust ei me heitnud
Kest puudust, ehk kui tormil rind;
Ei argelt laimu sisse kõitnud
Mu talupoja sugu find.

3. Küll armetuks jäänd mähkmes
Ei selga siiski küürutand;
Ja nõudes auusust, ehk aeg paha—
Tööst tundis hinge jõudu saand,
Ja näljagagi tehes kaha:
Dee rookis elul läbi laant.

4. Ei warandust ta kogund mulle,
Waid — ustarw, kindel, südikas —
Mind aitas tööka oletule
Ja waimu mul weel karastas;
Nii karastas, et ei jäänd mulle
Su kartust noorelt kasinas.

79. Peterburile.

(Wene keelest: Puschkin'i järele).

Ma armastan sind Petri-ehe;
Sind, suure riigi kuulsam koht.
Küll tore on su ülenähe
Ja uhke Neewa woode uht,
Mis heidetud on kiwifangi
Ja kaetud laewust waihalli;
Ta wahud peawad sõja-mangi
Wast kahesaja sillaga.
Oh Pieter! sinu auruft hallid
Paleed ja templid, kujud kallid —
Teist ilmub meistri mehijus,
Kunsttööde kena ehitus.
Su elugi on imeline:

Ma kirjutan ööl tuleta,
Seft taewas särab ehaline
Ka kumta öödel kullalla.
Ma armastan su walju talwe
Ja ilma üsna soigusfa
Ja lingu piku woode salwe
Ja roosipunal palgeida.
Ma armastan su sõjaku
Wäemangi Marssi wäljalla
Ja jala kui ka hoostega
Wäehulkade ühtmoodu ilu.
Reis kenais rinnu ridades
Aukts wõidulipud lehwitarwad,

Peas kiivrid kullal kiiretawad,   Eht mäletab suur Wenemaa
 Mis läbi lastud lahinges.   Veel wõitu waenlasegi peale,
 Ma armastan sind, pealinn riigis;   Eht Neewa lõhkund seljast jää
 Su kindlus suitsul, põrinal, —   Ning merde wiib, et mürin kae
 Kui keisrin kinkind õnne liigis   Ja kewade ka, — siis tõstab heale.
 Wast poja kaasal' wägewal',

80. Jumal, Keisrit kaitse Sa!

(Wene keelest: Ш u k o w s k i j järelle).

Jumal, Keisrit kaitse Sa!

Wägew, suur Keiser,

Walitse armuks meil',

Hirmuks me waenlaseil',

Õigetust Ku Keiser!

Jumal, Keisrit kaitse Sa! (Matt. 22, 21.)

81. Eesti priiuse juubeliks 1894.

(Aratrüft „M. Tamm'e Waimulikud laulud I. nr. 83" aga nüüd: Seda laulu seletawa piiblitunnistuste tohtade juurde lisaga.)

1. Eht rõõmsalt laulab Eesti-sugu,

Et wabadusest pead küll lugu,

Mis aastat seitsekümmeend wiis

Sa Looja abil ära eland,

Kell' tänuks laulud juust jul kõland —

Kas laauks jult ka Tall' eluwis?

a. Jer. 9, 22. 23; 10, 10—15. 21. 23; Jes. 45, 21—25; L. laul 33, 12; 5. Moõ. 10, 12. 17—21.

b. Joõ. 24, 14—17; 1. Kor. 8, 5—7^a; Kol. 5, 1. 13—18; Ap. teod 17, 24 kuni 31; 1. Petr. 1, 13—16; 2. Moõ. 19, 5—9; Ebr. 3, 12; 10, 38.

d. Jer. 2, 12—14. 19—22. 31—34; 22, 13—17. 29; 7, 3—12. 23. 24. 28; 8, 7—9. 11. 15. 22. 23; Amos: 5, 1. 2. 8—14. 18. 21. 23. 24; L. laul 4, 1—9; Hab. 3, 17—19. 1. Kuu. 8, 57—60.

2. Oh Gestiwennad, ühendagem

Ja teine-teisele toeks saagem

Ja olgem Waimus tulised:

Et teeksite teod tõemeeli,

Laul kõlaks Loojal' Gestifeeli

Veel tänuks aasta-tuhanded.

a. Matt. 6, 33; 18, 3. 4; 1. Petr. 2, 1—10; 2. Tim. 3, 15—17; 1, 13. 14; Rom. 8, 14—17. — Kol. 1, 6; 2, 16. 7. 10; Jer. 3, 4. 5. 11—15. 17. 20. 22. 23; Joõ. 3, 16—21—27. 34—36; 1. Joõ. 3, 1—7—24; 4, 19—21; 1. Kor. 16, 13. 14; Ebr. 10, 21—25; 12, 12—14; Kol. 1, 4. 5. 8.

b. Kol. 2, 6—9; 3, 12—17; 2. Tim. 2, 19. 22—26; Op. j. 10, 27—32; Mark. 8, 35—38.

3. Miks Gesti õed ja vennad warmfalt
 Ei liida wooruses end armsalt,
 Kui aõnnepõlsw nii õitseb ees?
 Miks weel ei jäta bwaenu, wiha —
 Eht oleme küll üks luu, liha,
 Kel Gesti-weri joonte jees?

- a. Joh. 14, 6. 23; 8, 31. 32; 17, 17; 1. Tim. 1, 15; 3, 16; Ap. teod 4, 12; 10, 43; 1. Petr. 2, 6—9; 1. Tim. 3, 13. 15; Ewef. 4, 13—32; 1. Tim. 2, 4—6; 1. Petr. 2, 24. 25; Wil. 1, 6. 8. 9. 11.
 b. Gal. 6, 1. 2. 6. 9. 10. 14—16; 1. Kor. 1, 17—21; 2. Kor. 4, 1—6; 2. Petr. 1, 19; Kol. 3, 12—14.

4. Jah üks on küll me luu ja liha —
 Kas aga üks ka meie iha?
 Üks ajuida, keel ja ka üks meel?
 Eks ole näha, et me lahus,
 Ei toeta sugugi teist rahus —
 Ei aita armus befsiteel?

- a. Wil. 3, 1. 12—16; 4, 1; 1. Kor. 11, 1—3; Ewef. 5, 24—27; 1. Petr. 3, 3—5; 4, 8; 1. Kor. 13, 4—8 a; 1. Joh. 4, 7—16.
 b. 1. Tim. 4, 1—5; Wil. 2, 1. 2. 12. 14—16; 1. Kor. 4, 14. 16; 5, 3a, Rom. 1, 9—12; 9, 1. 2; Ebr. 13, 17. 18; 2. Kor. 12, 9. 10; Matt. 7, 13. 14; T. laul 16, 5; 61, 4. 5; Mutu I. 3, 40; Ewef. 4, 4—6; 3, 15 kuni 21; T. laul. 85; 89.

5. Nii aasta kümmeid on ju närid
 Meid awaenumadu ja meilt pärid
 Suurt osa meie jõudu, hiiüd;
 Kuid weel ei olets aeg meil hilja,
 Weel ühendus looks waimu-wilja,
 Kui bwigu tunneksime nüüd.

- a. Jlm. 3, 14—22; T. laul 120; 109, 1—5; Op. j. 8, 1. 10. 11. 12. 19, 33—36; Farf. 1, 12. 13. 1. 4—6; T. laul 119, 1; Op. j. 6, 23; T. laul 19, 8—12—15; 90, 2. T. laul 17.
 b. Mit. 1, 2—5. 8. 9a; Sab. 1, 2—4. 12—14; 2, 1—5. 9—15; Mit. 2, 1—11; 3, 5. 6. 8—12; 6, 6. 7. 8; 7, 1. 2. 3—6. 7. 8—11; Jes. 1, 2—6; 3, 8—16—24—26; 5, 16; Jer. 12, 17; 13, 15—17, 17, 5—17; 30, 8. 9. 17. 22—24; 2 Tim. 2, 16. 17; Sir. 21, 2—5; Lut. 13, 2. 3. 6—9; 12, 40; T. laul 119, 9. 14. 72. 92. 93. 105; 23, 4; 119, 114. 174. 175. 41. 155. 136. 89; Op. j. 7, 2. 4. 5; Jlm. 2, 20; 17, 5; Rog. 7, 29; T. laul 8, 5. 6; c2, 8. 9; Farf. 9, 1. 2. 4. 6. 13. 14; T. laul 73, 24—26; 18, 2. 3. 50; Jes. 27, 2. 3; 25, 1. 4—9; 35, 8. 10; Jes. 41, 8—11. 13. 14. 25—29; 42, 1. 3. 5—10. 12. 16. 21. 23.

6. Sest keegi ärgem ootkem seni,
 Kui walu lõikab jüdameni —
 Oh teadkem — asurm siis pea meil täes;

Waid hädas üksteist pappi hüüdkem
Ja wigu enne tunda püüdkem,
Kui sureme kõik waenu-wäes.

- a. Mat. 5, 16—26; 6, 7. 8; T. laul 116; Jes. 5, 24; 6, 5^a; 8, 11—14.
b. Jes. 11, 1—5. 10; 2. Kor. 5, 21; Ebr. 9, 27. 28; Sat. 13, 6—9; 8, 20—23;
1. Joh. 1, 6—9; Jes. 9, 5—8^a; 1. Joh. 1, 29; Jes. 53, 1—7. 10 11;
Lut. 24, 26. 44^b 46—48; Mark. 16, 16; Jes. 4, 2—6.

7. Wõi on ehk mõni meie wendist,
Kes sugugi ei hooli endist
Ming otse ahurma suhu läeb?
Ma usun, jeda küll ei ole —
See tegu oleks jätk ja kole,
Mis jäädwalt bjalestuseks jääb.

- a. 5. Moos. 18, 13. 18—20; Sir. 41, 11—16; Alm. 14, 13; Sir. 7, 30. 37;
Op. j. 14, 34; 5. Moos. 29, 17—19; Jer. 23, 9—12. 19. 20. *Petr. 40, 11—13, 23—24*
b. T. laul 50, 7. 14—2; 55. 23. 24; Sir. 2, 11—19; T. laul 130; 5 Moos.
3, 3—8. 18—29. 35 36. 39—43; Rom. 2, 4—11; 2. Mat. 7, 19. 32
kuni 36; Jer. 23, 14. 15. 40; 2. Petr. 3, 10. 13—15^a; Tan. 12. 2. 3;
Jes. 10. 3; Alm. 6, 15—17.

8. Eest igaüks end peasta püiab
Ja häda sees teist appi hüiab —
Miks meigi ei jeda btee?
Meil mitmel rikkund meeled amadu,
Doond terwisele jäädwalt kadu,
Kui eabi ei saa nendele?

- a. Jes. 55, 6. 7; Tan. 9, 4. 5. 7^a. 8. 18. 19; Lut. 19. 41—44; Sew. 2,
1—3; Ebr. 10, 26—31.
b. T. laul 11, 1—7; 139, 1. 2. 4. 7—14. 23. 24; Joh. 17. 3.
d. Alm. 12, 9; Joh. 8, 44; T. laul 140, 1—5; Jer. 23, 32. 29; Joh. 1, 14.
e. Ebr. 2, 9. 14—18; 4, 14—16; 1. Joh. 3. 5—8. Mark. 10, 45; Joh. 13.
17; 1. Petr. 1, 18. 19. 22. 9.

9. Seks ärgu arumaluse-häbi
Meid mitte keelgu fatzmast läbi,
Kus kellelgi on tõbe soht;
Eest bumbes ei wõi anda meile
Ju arstid rohtu, kui ei neile
Me awalda, kus häda — oht.

- a. T. laul 111; Jes. 55, 1—4; Rom. 6, 1—23; 8, 1. 6; Jes. 43, 1—3^a 10.
11; 44, 1—8. 21—26.
b. Sir. 5, 1—9 13; Jes. 47. 8—10. 11; 48, 1—5. 9—12; Jer. 23, 16—18.
29; Jes. 13, 3. 17—23; Jes. 48, 17. 18. 16; Joh. 16, 12—13. 8—11.
Ewe. 1, 3—14—23.

10. Et anäidatem siis arstidele,
Kui tahame weel terwisele,
Kuiis hlugu on küll meiega.

Ehk kui meist mõni halwatuses,
Siis arsti hoolde armastuses
Ka neidki wiigem waadata.

- a. Luf. 11, 9—13; Kal. 5, 10; Sof. 5, 15; 6, 1—6.
b. Jef. 57, 15—19; 51, 1. 3—12. 21—23; Jef. 52, 1—3. 7. 10; 49, 25. 26;
Rom. 3, 23—26; 4, 6—8.
d. Lark. 12, 18. 19; Jef. 34, 16; L. laul 25, 1—7—11—16—22.

11. Kui nõu nii kindel, wõtkem warsti
Müüd endil walida ahea arsti,
Kest abi ei läe üle jõuu.
Seks tunneme Üht üle kõige,
Kes bwana küll, noor siiski õige —
Et kunlakem waft kõik ta nõuu!

- a. Sir. 6, 7. 17. 37. 39. 40; Op. f. 3, 5. 6; Jef. 40, 28—31; 65, 24; 46, 8—13;
42, 1—9; L. laul 124.
b. Jer. 23, 1—11. 14—16; 24, 7; Tan. 7, 13. 14; Jlm. 1, 12—18; Ebr.
1. 1—14; 4, 9—13; 13, 20. 21; L. laul 2, 1—12.

12. Seks mennad, Tema poole tõtkem
Ja nõrgad, nõdrad ühes wõtkem,
Kel wihawing just kehask teeb:
Küll siis see annuwäärt Wanakene,
Kes Jumal on ja inimene —
Meid kõigest tõbest bterweks teeb.

- a. 2. Moos. 15, 22—26; Jef. 36, 26—28; 34, 23—26. 30. 31; Lark. 16, 8—13.
15; Jef. 40, 1—14. 21—31; Jef. 63, 7—19; 1. Mjar. 29, 10^b—13. 15. 17^a.
b. Matt. 9, 12. 13; 1. Joh. 5, 6—12. 20. 1. 3. 13. 14; L. laul 7; 8.

(Arst kutsub haiged ette):

13. Et tulge, tooge kõik mu ligi,
Kel ial ahaigus, häda-higi —
Ma olen arst, kes teie wend:
Sest tunnistage bjulgelt wiga
Ja andke teada tõbe-iga,
Mis ajast keegi pödenend!

- a. Matt. 11, 25—30; Joh. 16, 33; Luf. 4, 18. 19; Mark. 1, 15; Matt. 12,
47—50; Ebr. 2, 10—12.
b. Wil. 2, 1—16; Rom. 8, 28—39; Jef. 29, 13—15; Joel 2, 12. 13. 27;
Jef. 59, 1—4. 9—15; 58, 1—11; 12 p.

(Silma-haiged ilmuwad ette ja ütlewad):

14. Meil awigased on silmad ammu,
Nad bwistu waatwad iga sammu,
Mis teised käiwad õnneteed;

Mis domal — see on näha kullast,
 Mis eteistel — odavamgi mullast,
 Ehk kui tuihk maas, keht kollet, leed.

- a. Lut. 18, 41; 1. Sam. 16, 7; Jer. 23, 24—26; 16, 17, 21; Joh. 8, 49
 kuni 51. 54. 55. 47; Sir. 23, 6—8; Op. j. 4, 16—19; Rog. 2, 14^a.
 L. laul 139; 13; 73.
 b. 1. Moš. 4, ^a1—^b5—8—^d9—^a13; 37, 3. ^b4; 4. Moš. 12, 1—15; 16,
 1—35; 1. Sam. 17, ^e42—46. 48—50; 18, 8.
 d. Eefr. 5, ^d9—^e12; 6, ^d6—^b12; Lut. 18, 10—14; Joh. 8, 3—11; Matt.
 20, 20—34.

(Mr ft neile):

15. Siis, kallid kaimud, filmi tikkund
 On kadeduse-kae, — see rikkund
 Teil filmad ^hnõia-sõbasse;
 Kuid kae weel kaob ära seega,
 Kui filmi ^htahetuse-weega
 Te igal päewal pesete.

- g. Ilm. 2, 18—23; Joh. 8, 12; 1. Joh. 2, 9—11; Lut. 19, 41. 42; Joh. 9,
 31—39; 8, 19—21; Matt. 6, 22. 23; Joh. 9, 40. 41; 15, 22; Lut. 12, 47. 48;
 Jes. 1, 10. 12. 14—20; 44, 22; Lut. 19. 44; Am. 9, 8—11; 8, 9—14;
 Jes. 60, 1—3. 18—22; 2. Petr. 1, 2—11; 1. Joh. 1, 3—7. ^hJer. 3, 1-5, 9. 16-18. 11.
 h. L. laul 6; Lut. 7, 36—50; Ew. 1, 15—23; 5, 8—17; Ap. t. 20, 28—32;
 26, 9—18; 9, 18—20; 26, 19—23; 1. Tesj. 5, 5—10; Kol. 1, 9—14. 23.
 24; 1. Tim. 6, 15—16; Lut. 2, 29—32. 34. 35.

(Kõ r w a h a i g e d):

16. Meil kõrwad teewad ammu ^ahüda,
 Nad ^hwuhisewad, ^djookswad mäda,
 Mis kuulmist kohalt takistab:
 Sest nad küll kuulwad ^epaha sõnu,
 Kuid ^hhail ei ole neis suurt mõnu —
 Hea kõne kui humbkeelseks saab.

- a. L. laul 12; Ap. teod. 5, 29; 1 Moš. 2, 16. 17; 3, 6—12. 17—19; 37,
 17 ^a21—^bd30; 1. Moš. 42, 21—^b22; Ap. teod. 14, 7—^g18. ^e19; 7, 51
^d52; Matt. 23, 37. ^h32, ^b33; Ebr. 12, 15; 10, 26—^d29—31; 12, 29;
 5 Moš. 28. 1. 2. 9. 10; 28, 15. 29; 2. Moš. 20, ^g3—5; 32, ^e1—4. 9. 10;
 Hej. 3, 17—19; Jes. 28, ^e14—16; Jes. 30, ^h1. 15. 18; 31, 1. 2; 1 Sam. 3, 9.
 Tark. 15. 1—3—6. 10—12.

(Mr ft):

17. Et lugu teil nii kõrwadega
 Ja häda õige kuulmisega —
 See tulnud ^hwale-tõugu wäest.
 Et saada õige kuulmisestse,
 Sest wõtte lasta kõrwadesse
 Müüd ^husuoli minu käest!

- i. 3lm. 2,1—5. 7; 1. Tim. 2, 4; Jes. 49, 6_b; Lart: 2, 23, 24; Eweš. 2. 2_b; 2. Tesš. 2, 10 11; Rom. 1. 28; 11, 32; 1 Joh. 3, 8 _b; 3lm. 12, 10; 2. Petr. 2. 9; Luf. 19, 10; 2 Kor. 4, 3, 4; Kal. 4, 4. 5; 1 Tim 3. 16; 1. Kor. 15. 14—22; Jak. 4. 7; Matt. 13. 19; Ew. 6, 11—17.
- j. Joh. 5, 24; 8. 51; 6, 40 47; 11, 25—27; Kal. 1, 4; Ew. 5, 26—30; Sof. 2, 18. 21. 22. 25_b; Jes. 26, 1—4; L. Iaul: 86.

(M i n a - h a i g e d):

18. Meil kõikidel on nina anohus,
Sest oleme kõik bhirmsas ohus,
Et hhaistmine on üsna kõhn.
Mis kõige ejälgim oli enne,
Sest tunneme nüüd head meelt, õnne —
Kuiid smädal haiseb lillelõhn.

- a. L. Iaul: 69; 38; 51; 1 Kor. 13. 1—3; Matt. 5, 43—48; 6, 1. 3. 7; Matt. 23. 1—4. 11—15. 23—33; 15, 3.
- b. Ap. teod. 5. 1—11; 8, 18—23; Matt. 20, 1—14—16.
- d. Joh. 13, 7, 8 _b; Luf. 13, 24—26—28—30. Ebr. 12, 12—14; Rom. 12 pt.
- e. 4. Moj. 35, 33—34; 5. Moj. 13, 1—3—6. 11. 12; 4. Moj. 25, 1—5—13; Sof. 7 p.; L. Iaul. 144, 11—15.
- g. Sof. 14, 2—10; L. Iaul 131; Ebr. 3, 12—14; Bil. 3. 8—12—17—21; Ew. 5. 1—7; 1. Tim. 5, 4. 8; L. Iaul 14; 15; Jes. 5, 1. 2. 7. 8. 11. 20—24. 2. Kor. 2, 14—17. Ps. 37, 17—21.

(A r f t):

19. Jah pealtki hkorpas näib teil nina,
Sest itõbe iga märkan mina,
Mis hhaand jääl, soos käimisest;
Siis aga sellest kterveks saate,
Kui lwiina-waimu haisutate,
Mis tuul toob mtaewa mägedest.

- h. 3lm. 3, 1—6; Kal. 5, 19—21—23; Matt. 12, 41—45.
- i. 1. Tesš. 4. 1. 2. 8.; 5, 12—22.
- j. 1 Tesš. 4, 6; Jak. 1, 11; 5, 1—6; Luf. 12, 20.
- k. 1. Tesš. 4, 3—5—8; 2. Kor. 6. 1. 2; Joh. 8. 3—11. Ebr. 12, 15—17; 3, 12—14.
- l. 1. Kor. 12, 3. 13; Ew. 4, 3—6.
- m. 1. Moj. 1, 26—27; 2, 7; Joh. 20, 21—23. Ap. teod: 2, 2. 4. 33. 36, 38—40; 2. Kor. 6, 14—18; 7, 1; 1. Joh. 3, 1—6; Hes. 18, 21, 23. 30—32; L. Iaul 75, 8. 9. Rom. 5, 5; Ew. 2, 4. 5. 18—22; 1. Kor. 2, 8—10. 14; 1, 28—31; III. I. 8, 1. 2; 1, 1—4; L. Iaul 45, 11. 12; 40.

(S u u - h a i g e d):

20. Meil suu ja keel on amaotud ifka
Ning huuled ajab h hõõgil pikka —
Ei a jõõgi-iju jugugi;
Ja ewesi juna wänge, jagus.
Sapp ainult juus meil on weel magus
h Rihwt kõhus seegi koguni.

- a. *T. laul* 42; 5; 26; 140. — 1. *Petr.* 3, 10—12; *Jaf.* 3, 8—18; *Marl* 12, 24; *Sir.* 15, 1—20; *Wit.* 4, 8; *Ebr.* 13, 7—9.
 b. *Matt.* 15, 16—20; *T. laul*: 57, 5; 55; 59; 2. *Tim.* 3, 1—8; 4, 3—4; *Kal.* 3, 18—21.
 d. 1. *Kor.* 10, 1—6. 12—33. *Tit.* 1, 15. 16; *Joh.* 4, 34; *Matt.* 4, 4; *Joh.* 6, 27. 48—63. 66; 7, 37—39.
 e. *Op.* j. 8, 1. 33—36; *Op.* j. 14, 27; 15, 10. 14; 21, 3. 8. 15; 22, 17—21; *Jef.* 55, 5—12; *T. laul* 36, 6—10; 119, 43; *Ser.* 15, 16; *T. laul* 119, 130. 136; 36, 2—5; *Juda* 16 j. *Luf.* 6, 24—26. 39;
 g. *Jaf.* 1, 15; *Hiob* 20, 4—7. 12—17. 25^b; *Ser.* 49, 16; *Hiob* 20, 29; *Ser.* 18, 5—10. 12. 18—20. 23^a; 9, 5—8; 23, 11. 14—20;
 h. 2. *Petr.* 2, 1—3. 9—11. *3Im.* 14, 1. 4—11; 2. *Test.* 2, 3. 4. 9—12; *Matt.* 24, 29. 30; *Luf.* 21, 36.

(M r ft):

21. See ⁱwiga on teil tulnud jellest,
 Et ⁱmaius-asju ostmud hellest
 Ja sõõnd neid aina ^kaplaste;
 See peale ⁱõnapiima aga
 Ei ^mjoogiks peale nõudnud taga,
 Mis ⁿkorda saadaks seedmise.

- j. *3Im.* 2, 12—17; 1 *Joh.* 2, 15. 16; *Op.* j. 23. 26; 1 *Joh.* 2, 17; 2. *Joh.* 9 j. 1. *Joh.* 3, 2; 2. 22; 5, 1. 4. 5. 20.
 k. *Rom.* 16, 17, 18; 2 *Petr.* 2, 12—22; *T. laul* 64;
 l. *Jef.* 56, 8—12; *T. laul* 94; 141;
Jef. 33, 1—6. 10. 11. *Tit.* 2, 11—14; *Ebr.* 5, 12—14; *Rom.* 16, 19^b—20.
 m. *Op.* j. 28, 9. 10. 13. 23; 25, 12. 26; *Jef.* 32, 6—8. 15ⁱ *Jef.* 30, 27. 28;
3Im. 5, 12. 13; 7, 10. 17. 16. 15. 14^b. 12; 14, 13; 2. *Kor.* 5, 10; *Jef.* 2, 4^b—10; 3, 3. 10; *3Im.* 10, 11; 2. *Tim.* 3, 12; *T. laul* 57. 2—3; 60, 7; 63, 2—4;
 n. *T. laul* 23; *Luf.* 14, 15^b. 12^b. 13. 14; *Joh.* 15, 5. 7; *Luf.* 10, 27; *T. laul* 100.

(H a l w a t u t e - t o o j a d):

22. Neil ihust kadund ^awaba tundmus,
 Kuid raskelt rõhub ^bjala tundmus,
 Et wabisewad ^csurma juus,
 Ja siiski keegi wast ^eei sure,
 Sest suur meil nende pärast ^mmure,
 Mis igal tunnil ifka ^huus.

- a. *T. laul* 143, 7—11; *Nahum* 1, 7. 9; *Ezrl.* 15, 1—3; *T. laul* 116, 7—9.
Par. 3, 1—4, 9, 12—15; *Op.* j. 14, 27; *Par.* 4, 1. 2. 4. 21—29. 37;
Joh. 4, 24; 8, 31. 32; 2. *Kor.* 3, 17; *Kal.* 5, 13. 14;
 b. *Joh.* 8, 34—36; 5, 21; *Sag.* 2, 6. 7; *Jon.* 2, 7—10; *Ob.* 17, 15 j. *Sir.* 5, 1—9; *Joh.* 8, 21—24; *Rom.* 8, 6; *Kal.* 6, 7. 8;
 d. *Ezrl.* 5, 1—9. 13. 15—16—18; *T. laul* 71.
 e. *Luf.* 15, 17—19; *Kol.* 3, 1—11; 2, 11—13; *Tit.* 3, 4—8^a; *Jef.* 42, 3;
Kal. 6, 1. 2;
 g. *Tit.* 3, 8. 14; *Rom.* 6, 17—19; *T. laul* 28; 1. *Petr.* 5, 8. 9; *Rom.* 7, 14, 22—24; *Op.* j. 12, 28; *Rom.* 10, 4.

- h. Kol. 6, 9; Mark. 14 38; Kol. 5, 17; T. Iaul 19, 13; 6, 3—6; Jak. 5, 7—11; Kol. 3, 23—25; Siob 34, 11; Rog. 12, 13. 14; 2. Tesf. 1, 5—10; Sir. 51, 1—8. 12—18; T. Iaul 103, 1—4.

(M r ft):

23. Oh armsfad halastajad hinged,
Neid halwanud on tuuled winged,
Mis warjuriigist puhunud;
Seepäraft armastuse-palwil
Ja wennalikuil pala-palwil
Nad saagu hästi kõrnutud.

- i. Jlm. 2, 8—11; Luf. 1, 68—75; 1. Petr. 2, 1. 2; Matt. 18, 3—6; Mark. 10, 14. 15; Luf. 1, 76—79; Matt. 16, 17—19; 5, 11. 12^a;
j. Matt. 5, 13; 16, 23; 7, 22. 23; 17, 17-2; Rog. 12, 5^b 7. Matt. 25, 46; Mark. 2, 23. 24; 3, 1. 8; Jlm. 12, 11. 12; 2. Tesf. 2, 8; Jlm. 16, 13—15; 19, 20; 20, 10. 14. 15; 21, 8. Matt. 18, 35;
k. 2. Tim. 2, 3; Rom. 12, 20. 21; Jak. 5, 19. 20; Matt. 5. 44. 45; 1. Petr. 2, 11. 12; 5, 2—4—10; Juda 20—25 f.

24. Seepäraft, kes neid tõite seie,
Mullt saate tänu palgaks teie
Ja annu veel osaks suuremat,
Kui nende eest veel hoolitsete
Ja halastuse-tööd nii teete,
Et hürmawangist peafewad.

- l. 1. Tesf. 3, 12. 13; 2. Tim. 2, 24—26; 2. Tesf. 2, 7; Matt. 24, 13; 10, 22; Luf. 18, 7. 8—10; 2. Tim. 1, 12; 2. Kor. 4, 17. 18; Luf. 11, 28; 12, 32. 36^a. 37. 43. 44; Matt. 25, 21; T. Iaul 31; Bar. 5, 1—5. 9.

25. See töö, mu sõbrad, on küll raske,
Kuid siiski ärge lõdwaks laske,
Siis wiimselt ärkab neil mihk, oid,
Ja teie saate taewa-riigis
Aunõndjust püha ingl-iigis,
Et paistate kui päikse-loit.

- m. Joh. 15, 14; Wil. 4, 1. 6, 7; 1. Tesf. 1, 2. 3. 5. 9^b 10; Jef. 35, 3—6; 1. Tesf. 4, 13. 14. 16.
n. Jlm. 20, 6; 21, 4; Matt. 13, 43; 22, 30; Jlm. 22, 4. 5; T. Iaul 96, 7—13; Jef. 55, 8. 9; T. Iaul 9; Joh. 5, 28—29; Jlm. 21, 6. 7; 3, 7—13.

26. Kuid, kes teist waimu poolt   Ja kes kurb ilma rõõmu-käraft
[siin waene,   Ring hooles oma hinge päraft —
Ring keda litsub patu-paene,   See rõõmpustad saab Waimu wäest.
See usus wara saab mu käest;   Matt. 5. 3. 4.

27. Kes tasajelt ja waitjelt eland
 Ring ilma auu ja hüüd on põland,
 See tõeste pärib ilma-maa;
 Kes õigust, tõtt siin ikka ihkab
 Ja tõigis ülekohut wihkab,
 Sel kaetud laud koos minuga.

Matt. 5, 5. 6.

28. Kes armu heitnud teiste peale
 Ja kuulnud waeste häda-heale —
 See armu saab mult rohkeste;
 Kes puhtust südames on kannud,
 Ei patuhimule maad annud —
 Küll Jumalat saab näha see.

Matt. 5, 7. 8.

29. Kes rahu ilmas taga nõudnud
 Ja leppimises ette jõudnud —
 See Jumalal jääb lapsena;
 Kes õigust nõudes kannatanud
 Ring hõelailt teotust osaks saa
 [nud —

See tae,wa peabki pärima.

Matt. 5, 9. 10.

30. Müüd kuulnud olete, mu armsad,
 Kõik õiget Arsti, olgem warmsad
 Ta käsku, sõna pidama:
 Siis terweks saame igast hädast
 Ja peafeme maost, patu-mädast
 Ring heapõlw kestab lõpmata!

Jer. 50, 5; Hiob 19, 25. 26; Mit. 2. 13; Jes. 45. 17; 46, 4; Tan. 7. 27.
 Rog. 8, 12. 13; 9, 18; 12, 12—14; Jlm. 22, 16; 21, 2. 3. 22. 23. 27; 22,
 1—3. 14. 15. 20a 17. 20b; 1, 3; Joh. 20. 21; 2. Joh. 7—11 j. Lut. 1,
 46—55; 1. Tesf. 5, 24. 23; 4. Mos. 6, 24—26.

82. Aueks aasta-sajaks.

1. Jälle aastasada on meil mööda —
 Looja armust ära elatud;
 Oh et tunneksime oma tööda,
 Kuis see puudulikult toimetud!
 Siis kõik tõrkus kaoks meilt nagu udu,
 Ega filmi kataks wale-kudu!

2. Jah Su armu, Isjand, osaks anna
 Ikka meile jõuetutele
 Ja kus tahame end suureks panna,
 Priisjata Su andeid ülbestele:
 Seal meid juhi Sa nii tarkusega,
 Et Sind täname weel tegudega!

3. Kui siis õnnelikku aega nõnda
 Annud tana meil' Sa elada:
 Et jaan'd majad omaks ja head mõnda,
 Sinu isaliku abiga:
 Ära siis meid lase uhkeks minna,
 Ega hoobelda sest üle rinna! (I. L. 73, 3—12.)

4. Oma kiitust aga keelab ära
 Mändlik ja waga lapsemeel,
 Mis ei õnnes kiida end ei käre

Tõsta ka, kui kõnnib okasteel,
 Waid ta ootab rahuliste ikka
 Solt armu andeid täielikka. (T, 1. 73, 13—23.)

5. Mii küll meie wanemad on lootnud
 Nastafajad päewi paremaid;
 Mis kuusaastafadat olid ootnud,
 Seda seitsmendas nad kätte said:
 Drjusest neid peastis Keiser lahti,
 Et end jaaksid harida ka mahti!

6. Kuid see haridus ei pea meil paistma
 Vinult majust, päist ja riietest,
 Waid meilt pidi usku, armu haistma
 Ohwriks Sumal wagast südamest:
 Ei jeks laul, ei mäng ju wõlga taju —
 Nõudma peame woorust, waimu-taju! (Kal. 5, 22—26).

7. Kuid see waimu taju, nimelt „woorus“,
 Mis rõõm, rahu, pikkmeel armastus,
 Heldus, headus, tasandus ja tru'us —
 Kas need kallid meil ja kasinus?
 Oleks pühast Waimust me rõõm ikka,
 Ei siis teeks, ei salliks pahu tüffa.

8. Pole see ka ristirahwa rahu,
 Kui ei üksteist filmas sallita,
 Ja kui wend ei wenna tuppa mahu,
 Wõi kui seltsitakse wargaga,
 Eht kui — mis on teisel waesel waraks,
 Seda püütaks teha oma päraks.

9. Wõi on pikkmeel „kannatus“ see õige,
 Kui ei paaris-rahwas läbi saa,
 Kes üksteisel peaksid üle kõige
 Peale Sumala ju olema?
 Kuis wõiks armastust weel mujalt leida,
 Kui ei „paaridki“ jes kofku heida?

10. Mii küll lihameest ja wõimu-wõtet
 Olen rahwas kaswama ma näin'd,
 Ja et auusat meelt ja püha-tõtet —
 Kirg, lõõm, ahnus häwitamas käin'd!
 Heldus, tru'us, tasandus ja headus —
 Kuhu on meilt jään'd see kristlik seadus?

11. Kadun'd on see pahareti wõimul
 Wihas, waenus, lausa kurjuses;
 Kasinust a'ab alkohol meilt hõimul,
 Pühapäewadki fest nurjuses:
 Tõest, kaim, pühipühitus see pole,
 Kui ei kaineist, karstilt kodu tule!

12. Armjad suguwennad, mis nüüd meie
 Seda teades peame tegema,
 Et meid ühendab ust, eluheie
 Ja üks suguluse side ka?
 Eks pea ise hoidma hukatuselt,
 Osa ait'ma saada lunastuselt?

13. See ep vongi meie õige tänu
 Loojale me wabastuse eest,
 Et me otse Lunastajas jännu
 Nitaksime a'ada igameest:
 Setks Ta elu jättis meie pärast,
 Et me wennad peastaks waenust, kärast!

14. Nõndap: Kas ma olen wenna hoidja?
 Enam keegi ei peaks küsima!
 Tõest meist igauks on wenna toitja
 Jhu poolt kui waimu-waraga:
 Setks nut aastajadat armastuses
 Wõtkem käia ja tõe-tunnistuses!

15. Sele on meil' läinud Lunastaja
 Njet walmistama taewasse —
 Nõnda meil küll usus käia waja
 Ta truu jüingritena järele:
 Setks siis tõsttem filmad taewa poole,
 Lootuses end andes Jsa hoole.

16. Eks ju heaks siin — waimu kasu nõudes
 Waga elu, karta Jumalat?
 Kuid siit aastajas ära jõudes
 Ondsus näha Onnistegijat
 Taewa auus meil inglitega liites —
 Ja nii igawest Kolmainust kiites!

17. Et see lähets meil kõik forda hästi —
 Taewa Jhalt abi palugem
 Pidades, mis meid Ta sõnas kästi,
 Kuid, mis keeldud ses, kõik põlakem —
 Nõnda nõudkem kõik uus aastajada
 Käia armus elu, tõe-tee rada!

18. Kui nii Issandaga ühte jääme —
 Osaks saame õnne, õnnistust
 Ja Ta palet taewas aunga näeme —
 Kiita võime seal Ta pühadust.
 Sellest lootusest nüüd võtkem rammu
 Jumalaga käia aastaid, sammu!

83. Kellalaul.

(Sakja keelest: Fr. Schiller'i j.)

Valmis tehtud on maa sisse
 Kella walem, samist kest;
 Täna kell peab saama ise!
 Tööle tähtu, poisid, sest!
 Otsalt palawalt
 Higi walawalt

Soostku, et töö meistrit kiidaks,
 Õnne taewast osaks liidaks!

Tööl, mis tõemeel el teeme meie,
 On mõnus mõistlik mõtegi;
 Ja weereb ladus jutu-heie,
 Siis edeneb töö wirgasti!
 Seft pangem tähele kõik hoolet,
 Mis kasin jõud kõik toimetab;
 Suhm mees jääb ette laidu-noolet',
 Kes mõteta tööl loimetab.
 See on ju inimese ehe
 Ja seks tal mõistus waimu wäes,
 Et läbi mõelda töö ja lehe
 Ja mõistab, mis tal iial käes.

Wõtke kuiwi kuusehalga,

Tehke üles lõke pea,
 Laske leeki loita tal ka
 Nüla, kuni aine hea:
 Võõb wäsk sulama,
 Tina lišada,
 Et keeks sitte kella-aine
 Nagu katlaske weelaine!

Mis tule abil mulla põue
 Me usinuse walame,
 See kõrgelt tornist alla õue
 Tööd tunnistab, kui elame;
 Ja pärast seda nõndasama

Ja liigutab weel südameid :
 Saab kurbadega kurbastama, —
 Kes palwel, kinnitama neid.
 Ja mis ehk muutlik saatus liial
 Doob inimeste lastele —
 Kell wafsuul aastaja'ad ei iial
 Siin kuulutamast tüdine.

Üles tõuswad nullid walged,
 Hästi! Wast on wedelgi ;
 Setka pange tuhka kalget,
 Walada on hõlpsam nii.

Puhas wahust ka
 Peab wast olema,
 Et siis seletud metallist
 Heli helgiks üli-kallist.
 Seft rõõnuhealel teretada
 Kell wõtab wäetit lapsukest,
 Kes unehõlmas elurada
 On algand jammu esimest.
 Ei tea see, kas ees õnnepäewad,
 Wõi musta muret silmad näewad.
 Kuid ema-armu hellad tiiwad
 Ja kätkest kängemale wiirwad —
 Neg noole-tiirul lendab seft. —
 Pea poisj lööb tütarlapsest lahku,
 Ja tõttab ilma tuhinal ;
 Maad, merd seal mõedab, ei neis pahku —
 Sealt wõeralt kodu tulek tal.

Ennæ, siin nooruse-eal, ilul
 Kui taewa-ingli fuju sees
 Ja koidupuna suisel wilul —
 Muus neiu noorel mehel ees.
 Müüd otsatumas igatsuses
 See noormees üksi tunneb end,
 Ja pisarfilmil ahastuses
 Näis wende seastki põgenend :
 Näib neiu jälgil punapalgel,
 Peab õnnets ju ta teretust
 Ja otsib õisi, ennast salgel,
 Död päewad armuehtets just.
 Oh õrna iha, magust lootust,
 Mis esimeje armu-a'al !

Silm näeb ees taewast, kallist ootust
 Ja süda õnne imemaal.
 Oh õitses igawest see põli,
 Mil hinges armu nardi-õli!

Waat', kuis torud helendawad!
 Sisje pista warrast wiis;
 Näib see klaasi-korra saawat —
 Kohe walamine siis.
 Poisid! proowile
 Meistri soowile:

Ras ka abrus, pehmus lähets
 Ühte, meile õnnetähets.
 Sest kusa waljus, hellus hästi
 Ja kangus, heldus lõowad mästi —
 Seal ilus healte ühendus.
 Siis katsu, kui läed kihlusele,
 Ras sünnib süda südamele!
 Kui eksid, tuleb kahetsus.
 Wõrsjal mängitseb küll armjalt
 Kuldses juustes prundi-pärg,
 Kiriku-tell kutsub warmjalt
 Rongi, pulmas lõbus järg.
 Kuid oh! pulma-peoga tihti
 Lõpeb elukewadi,
 Sest et tore luul lõbb lihti
 Sest wöö, uju katketi.

Kirg kiiresti kaob,
 Arm jääma peab ikka;
 Dis lilelt pea waob,
 Woos walmib pikka.
 Mees hoolhaste peab
 Küll wõitlema elus,
 Peab kindma, mis kelus
 Ja külwama, looma,
 Head püüdma ja tooma,
 Peab julguma pinni',
 End õnnessse kinni.

Nii jookseb tal kottu siis waragi mõnda —
 Küll wilja ja rohkeste kraami ja kõnda,
 Et maja ja pere kõik suuremaks seab.

Ja seeftpoolt korras
 Peab truud perenaine,

Kes ema auus, kaine ;
 Kel süda hea põnes,
 Kel hool ka weel õues :
 Ta õpetab peret
 Ja lõpetab heret,
 Ei riipes pea käsi,
 Ei iialgi wäsi,
 Waid päewal kui ööl
 On tulus ta tööl.

Ta täidab kõik firstud ja lastid täis wara,
 Ta lasteb — wõrk muriseb — lõnga, ei lara
 Ja kogub siis kenasse kappi kõik seal
 Küll willase, läikiva lõuendi teal,
 Ring hoiab need puhtuse sees igapidi,
 Ei iial tüdi.

Sja süda sest rõõmus on ;
 Tähele pannes korralist kodu —
 Arwab : Ojaks mul õitsew õnn ;
 Näebki head hooned puistiku wahel,
 Küünid täidetud igatahel,
 Midad teri täis wara, kui hilja,
 Masad heina ja põld wool wilja.
 Ühtelt ta kiitleb seal :
 „Kindel kui kalju peal
 Õnnetuist wastu ju nüüd
 Seisab mu maja aunuhüüd !“

Aga saatust sundimata,
 Õnnega karp tegemata —
 Õnnetus võib tulla pea.

Märgid head küll warda küüles,
 Walama wast hakata !
 Aga enne tae wa üles
 Astkem waga palwega !
 Prunt eest lööge nüüd !
 Hoidku Jumal süüt !
 Suitstes tungib läbi toru
 Looas alla keew wast-joru.

Eks tulewõim head palju tee,
 Kui seda juhhib inime ?
 Ja mis nii tuli toimetab,
 Sest rahwastele tulu saab.
 Kuid hirmsaks läheb tule-jõud

Kui ta on lõhkund kaitjendunud
 Ja astub ise oma teed
 See looduseleek — tuhk siis eed.
 Häda, kui ta peajend lahli,
 Võtnud võintust keelmata,
 Ei siis hoonete read mahti
 Saa taft jääda neelmata!
 Snimeste tööd kui prahti
 Loodud väed näi fallima.

Pitssepilwed kosu kandwad,
 Wihma andwad,
 Pitssepilwist lool lööb jäst
 Walu wäsk!
 Ruulete, kell tornis käib —
 Hüüda wäib;
 Punetab
 Rõik ju taewas;
 Ei see koit, mis päewa ra'ab:
 Waate waewas
 Jalul kõik!
 Suits ja hõik!
 Tule-sammas tõuseb loites;
 Majade reast end weel toites,
 Raswab tuules teed weel wõites.
 Oht on kuum kui ahju lõõses,
 Wõlwid, sambad ümber õõses;
 Palgi pragin, klaasi klärin,
 Laste kisa, naiste wärin;
 Sulga kära:
 „Kari ära!“
 Igauks seal jookseb, waitab,
 Oõ kõik päewa walgel näitab;
 Räest käib kätte kärmusega
 Ambritega
 Wesi pumbast pritsist wõistu,
 Ühelgi ei ole seistu.
 Sulgudes torm segab mõistu, —
 Wiskab leegid laiemaks
 Alles hooneil' süütaajaks:
 Mida, rehe katus koke
 Tuld on wõtma kelsust lohe.

Sealt lööb üles tulemeri —
 Just kui tahaks mulla, maa,
 Mättad, tee ja ilmaraa —
 Taeva poole kista peri
 Koledalt.

Pole talt

Inimesel armu loota ;
 Loojalt ei uut jõudu oota,
 Lahkub siit, kus leeb hüü sööb.

Põlendit

On kõik talu,
 Kõle tulewilu salu.

Kattend akna aukudesse

Usub õutus,

Ehk ka pilwepilgu nõutus —

Raste, härm.

Pilgugi

Tuhahanda

Kurtes nauda

Inime lööb tagasi —

Siis lootes katjub tööle jõuda.

Ehk tuli riisund kõik ta hüü,

Üks magus troost on veel ta pära :

Ta omaksed loeb üle ära —

Baat', ei neist puu, du hingegi

Ennäe ! Tühi katal waseft,

Maas täis seisab kella keft.

Kas saab hästi wälja ka keft,

Et rõõm, taju kohaseft ?

Keft ehk lõhti löi ?

Muld ehk wase söi !

Waißt, kui meie õnne lootmas,

Õnnetus meid enne ootmas !

Kuis mulla põue lastnud lootes

Siin meie kella kestasse :

Nii seemet külwab põllule

Ka põllumees, sealt palwes ootes

Küll orast, wilja ohtraste.

Weel kallim seeme mulda matta

Meil leinal furnukirstu sees ;

Ring lootuses haud sinni katta,
Et põrmust tõustes auru-põlv ees.

Tornist kuuldub
Haledat
Surnukella
Helinat!

Kurvalt leina-löögid jaatvad sinna
Üht teekäijat, kuhu kõigil minna.

Kallis kaasa mehel' olnud tema,
Lastele hea armurikas ema.
Nüüd ta sattund surma kätte,
Viidud mehe kõrvalt ette;
Laste hulga õitsewa
Iha näeb nüüd emata,
Kes neid kallist kaisutas
Ja suul soojalt huiutas.
Nüüd kõik maja sõbrus-side
Kistud katti jäädawalt,
Et truu ema, kes ta pide,
Varjuriigis teadawalt:
Nüüd ei helja silma majas
Ole enam walwamas,
Uhet mõeras sel ees-ajas,
Armuta sinu salwamas.

Kuni kell meil ära jahtub,
Kibedast tööst puhata:
Nii kui õjal lindki nähtub —
Lõbul lahked olge ka!
Wilgub taewas täht,
Poistel kõhe maht
Tööst on minna kella-kajal,
Meister und jaa milgi ajal.

Rändaja jalgrada mööda
Chal läbi laane tõttab
Rõdukesse enne vööda.
Kari kodu tulla võtab:
Määkimisel
Ees on lambad, taga weised
Röökimisel —
Oma lantu täitvad teised.

Wiljataoorem wantril tiigub,
 Rehte tiigub —
 Lillist, lällist,
 Karukellist
 Peal tal pärg,
 Noored lõikajad toob kofku
 Tantsu-järg.
 Turg ja tänaw jätwad rōtku,
 Ühte kogub lambi-walgel
 Beretond kōit palwe algel, —
 Pärast pandaks wäraw luffu.
 Üle kõige
 Maa ju mustab;
 Siiski kodanit, kes ustar,
 Julge ööl,
 Kuna hōel täis hirmu õige,
 Sest et seaduse-film walwab weel.

Püha seadlus, õnnetooja
 Taewatiitar — rahulooja!
 Kes ja kaimud kōidad wabalt,
 Linnad tõstavad üles rabalt;
 Kes ja kofku kutsid laantest
 Rahwad wälja mitmest ja'antest;
 Inimeste perekonda
 Hellad wiisid tõidki nõnda,
 Et arm wiisakusest figis
 Samale heaks töös, higis.
 Tuhad wirka kätt nii ühes
 Alwitawad teineteist,
 Nii et tõsises töö lihes
 Ilma ime ilmub neist.
 Beremee ja poisid mõnul
 Wabaduses teewad tööd;
 Igauks näib lahkel sõnul
 Wastast wasta seadma wööb.
 Töö on ehteks tegijale,
 Heapõlw rahwa hoole hind,
 Muu teeb kuntsus kuningale —
 Tegutseb kiidab sind ja mind!

Kallis rahu,
 Ilus üksmeel,

Olge, olge
 Ikka meie isamaal!
 Argu iial päevad tulgu,
 Mil siin sulgu sõja-salgud,
 Peavad werist waenu-talgut;
 Kusa taevas —
 Koidul, ehal, loodelaewas —
 Kumab leel:
 Kõlbad linnad tulewaewas
 Hirmsalt kõi ja möllab mõel!

Lööge lahti keel nüüd kellast,
 Kohu see on täitnud ta,
 Et film, süda kujukst hellast
 Rõõmu tunnefiivad ka:
 Basar tagugu,
 Et keel lagugu!
 On nõu kel la kätte saada,
 Keel tal ümbert purustada.

Küll meister kesta kellalt wasta
 Võib osawal käel parajalt,
 Kuid häda siis, kui ise kesta
 Wast-oja lõhub wõimukalt!
 Siis kõnetärkel hullus wihas
 Ta maja pillub tükkideks
 Ja nii kui lausa põrgukihas —
 Mis ees, teeb tuhaks, waremeks.
 Kus toored wäed löönd walitsema,
 Ei kaunist saa seal kujunema;
 Kus rahwas ise lööwad priiks,
 See priius õnneteed ei wiiks.

Di häda, kui keel linna, küla
 Döl süütkond sala figines:
 Nii rahwas on ka sõge, pila
 Wäewõimul iket wiates.
 Ta wihas marul tõmbab kella,
 Lööb kofku seega mäsama;
 Ei rahu iha, tundmust hel la
 Kell teata seal, mis seatud ta.
 Küll aga kuulda: Priiust, õigust!
 Ei hooli ükski nstlikust —

Waen sõjariistul ihtab lõikust —
 Kui mõrtsukad on mehed just;
 Ja naised saand kui metsalisteks:
 Mis jäle töö, neil naljatus;
 Eht hirmsaitks werejanulisteks,
 Kel wastast murda hambad suus.
 Ei püha midagi neil ole,
 Kõik häbelik meel kadund neist —
 Heast südamest saand kuri, kole
 Ja paha peasend lahti lõist.
 On lõwi aratada ohtlik
 Ja tiigrihammast karta küll,
 Ei jätkus fiiski selle sohtlik,
 Kui inime on wihaft-hull.
 Neil häda ka, kes pimedale
 Eht tule kätte annawad!
 Ei saada nägemist see talle —
 Võib tuhaks teha linnad, maad.

Jumal tänatud, ma rõõmus!
 Waatke! kell kui kuldne täht,
 Tuleb kestast wälja lõõmus:
 Sile, haljas, wastne eht —
     Hiilgab üleni
     Päitse kiirtelgi;
     Ka on küllles firi fena,
     Kiidab meid nüüd meistritena.

Nüüd wiitmata
 Mu poisid, sellid ringi seame,
 Et kella nimetada teame!
 Meilt nimeks tall: „Konfordia.“
 Nii ühelmeel hiiudku kofku tõega
 Ta armast kogudust kui wenda õega.
 Ja seda tehku alati,
 Seks meistrit ta ju walati:
 Maailma tööst ja tallitustest
 Peab kõrgemal ta kõikumä,
 Kus taewatelgi tegewustest
 Kõn kõmab, tähed hiilgwad ka;
 Sealt kofku alla kella-heli,
 Kus tähti hiilgamas maailm,
 Kes kiidawad, oh kuule weli!

Kõik Loojat, kel on armusilm.
 Nii — mis on püha, igawene —
 Sest kuulutagu kella suu,
 Ja lendas ajast tunnikene —
 Kell hüüdku, et teaks iga muu.
 Ka saatusele kell keel andku —
 See südamel ja hingeta
 Meid otse kella käigil kandku
 Nii üle mõne elu raa.
 Ja nii kui kella helin kõla
 Kord korralt kõrwustki kaob pea —
 See õpetagu tundma mõla :
 Ilm otša jaab, loom elab ea !

Kõwa kõiega nüüd kandkem
 Hanaft üles kallis kell ;
 Talle ase tornis andkem
 Ohuriigis ülewel !
 Tõstkem, tõstkem ta
 Torni heljuma :
 Taewatelgilt troosti too,ma,
 Waewapõl,we rahu loo,ma !

„Laulu-imed“

Viies liigis.

- I. liit: Aunjal aatel ja hooljal waatel,
- II. „ Looja majus ja aastasajus,
- III. „ Mõistatusjuss ja lunlenjuss,
- IV. „ Tundmuste paijus ja armukaijus,
- V. „ Ülbust wiikel ja troosti ihkel.

„Kõik murekortsud ära jääwad,
kui „Lauluimed“ torba säewad.“
Schiller' i j.

Teine anne: III. liik.

Peamõtteks: „Arge täis end wiina jooge,
Küll täis Waimu aga saage!“
(Ew. 5, 18.)

Tartus.

Trükitud väljaandja kulusiga.

1907.

1. Mõistu-laulu süüd ja tulu.

(Smailow'i i.).

Kord võttis tõde alasti,
Kes võiks küll seda uskugi —
Just äti kuninglikku kotta minna.
Sääl vihas ajas püsti rinna
Nüüd kuningas
Ja kätas :
„Mispugune? Di häbemata!
Kuis julgesid ja lähemata
Küll tuppa tükkida, kes oled ja?“
„Ma olen tõde,“ kuuldi teda ütlemä.
„Mispärast sina seie tulid?“
Baar sõna ainult teatada olid :
Mu-järje ümber libekeelsed Sull;
Suurjugu piinajateks alatul' :
Sa ise oma seadust tihti rikud
Ja ühekohut tegemagi tikud . . .
„Siit wälja, wälja üleannetu,
Mu filmist kasi, sina kõlwatu!
Hei! wahid, kuulge! tulge seie
Ja mõlke, wiige wälja teie
Kas wangi ta, ehk hullumajasse!“ —
Küll wasta mõeti tõde auufaste?! . . .
Ta waene ohkas, pilgul filmist kadus.
Kuid pärast tuli talle mõte siiski kadus :
Ta kuninglikku kotta uuest läks :
Ei mitte alasti, kui enne, waid nüüd jeks
Ta soetas hiilgwa ülitonna leniks
Nüüd luuletajalt omal' selga seniks
Ja alandlikul häälel, auugi pakkudes
Ta kuningale seekord ligines.
Sääl algas temaga ta palwe sõnul juttu,
Mis heldelt võttis kõrgus kuulata :

Ta koja-korra muutis ruttu
 Ja filma-teenrid saatis minema.
 Suurtfugumeesel' tulid leina-päewad,
 Kõik uued ametnikud hästi säewad.
 Seft kuningas sai kuulsaks, kes nii wahwas
 Ja õnnelikuks tema riigi rahwas.

2. Kukk ja pärli.

(K r õ i l o w ' i j.)

Kord prügi-kastis siblitsedes
 Kukk leidis pärli pühetest,
 Kuid waates kallist helmekest
 Ta ütles põlatsedes :
 „Ei midagi see maks, ei ka tarwis läe!
 Kas halpus pole — teda kallistada kae?
 Waat' odra-tera, küll ei hiiilga ta,
 E võts isuga!“

Nii ilma-aegseks peab ka kõiki juhm,
 Mis mõista on ta mõistus tuhm.

3. Purustatud wiin.

Kord kogemata kukkus wiinul maha
 Ning üksi-tüka läks ta koguni.
 Kuid pillitegija wast parandada paha
 Tās wõttis: Liimis kokku wiinuli.
 Müüd halwast wiinulist sai hää weel korraga.

See targemaks saand tõesti,
 Kes häda-koolis pidand olema.

4. Lilled

(K r õ i l o w ' i j.)

Kord magamise kambri lahti afnal rikkal
 Siidlilled loodute seas seistes koos
 Traatwartel kallid pottides sääl pikal —
 Nad liikusiwad tuule hoos.
 Meist ilu kõigist näha
 Ja ime, kuis on looduid jõutud järel' teha.
 Sääl wihma hakkas tibama.
 Siidlilled paluma wast seltsis luku poole :
 Oh keela wihm meist Sa!
 Ta paha teeb ja kahju kõige meie soole
 Ja kasu ei ta saada tuskil õieti.

Kas foguni

On halwemat weel ismas õige?

Waat' uulitsal ka ei wõi täiagi.

Sest pori, lombid on ju üle kõige!

Ruid Uku, ei ta kuulnud tühja palwekest:

Wihm kõrwale ei pöörnud seatud radadest;

Läts palaw jest

Ja õht sai jahemaks ning ergemaks kõik loodus —

Kõik haljus näitas nagu uues moodus.

Siis ka kõik pärislilled toa akna pääl

Nüüd laiutasid ilul ennast sääl

Ja saiwad wihmast lehkawamaks,

Küll priisteks lahendamaks.

Ruid waeste ebalillekeste isu, hüüd

Kõik kadund, wälja wiisati kui närü rüüd

Neid nüüd.

Ei arwustuse eesti tõsidused luidu,

Ei kritik nende ilul wiga teha wõi;

Wihm warjulilled lortsu löi

Kui naljad wuidu.

5. Kaks wäski.

„Sa ikka roomad tagaspidi,“

Nii pragas poega wana-wäht.

„Eks ma ju sundmast ära tüdi?

Käi edasi ju lontrus — eht

Ma wõtan sind weel uhtida!“

Oh näitke mulle, isakene,

Üks ainus kordki ette enne,

Kuis pean ma õige minema,

Siis läin ma nõnda järele;

Oh käige edasi, ei maha jää ju minagi.

Õht isand tihti purjutuse pärast

Küll julast tõreleb ja lööb,

Ruid taltjamaks ei saa see tema kärast, —

Miks mitte? Sest et isand ise joob.

6. Poistike laua pääl.

„Kuis suur ju ma!“ nii karjus laua päält

Üks poistikene pererahwa wasta.

Riid lapse hoidja häält
Ta wasta wõttis kuulda lasta :
„Et tule maha, weikejeks jaad korra päält !“
Kes jelles loos on ette seatud
Meil wallatuna poisikese healt ?
Eks ülemeelne rita, nagu teatud.

7. Saks konna.

Põud oli juba kestnud kانا
Ja kuivatunud ära sood
Ja kõigi oitudegi wood,
Mis konnadele katsid laua.
Nii kuiw ja toidu puudus sundisid
Uut kohta peagi otsima neid ;
Et päiksest palawustki tundsjid,
Siis lätsid teele sedamaid
Kõik konnad jõe ja järwe poole.
Kats — kui nad mõtnud jõele

„Meil muidu käia piff tee ees,
Et hüpakem nii koke uurde!“
Nii ütles kaevu-rakkel üks,
Kes tuhistama oli wiks.
„Jah, sisse lasta on küll terge,“
Nii wastas teine oma järke;
„Kuis aga saame wälja säält,
Kui loiaust kuulda teiste häält?“

Raks — kui nad mõtnud jõe
[hoole,
Wast juhtusiwad kaewu juurde —
See sügaw — wett ka hästi sees :

Sest õpi mõistma, inimene:
Mis täna on sull' kasuline
Ja homme ju ehk kahjuline --
Sest hoia eemal', kaimufene!

3. *Talumees ja hobune.*

(R r o i l o w ' i j.)

Kord küllwas kaeru talumees.
Sälg waates mehe tööd päält hoolsalt
Wast endas nurises ja sõnas noolsalt:
„Meist peetaks inimesed aru poolest ees;
Kuid mis on arutum ja weidram tegu,
Kui et ta kistub ülesse maad wälja jägu
Ja pillub kaerad päälegi
Siis sinna laiali,
Just üsna muidu ilma-aegu?
Kui annaks ta need kaerad praegu
Kas meile, wõi muu loomile,
Nii — teeks ta targaste;
Eh — kui siis ta nad ka weel ära peidaks,
Siis ihnets üksi tema ennast heidaks;
Et aga maha loobib ta,
Sest päris loll ta näib küll olema!”

Rui jõuab sügise,
Siis meie kõrwife
Sööb nuidse kaeru,
Et pea finni naeru!

Dh sõber, ära naera mõistmatumat looma!
Sa ise elad ka nii rumalusēs,
Rui põlgad elu-õndsust jõledusēs,
Mis Üli-tartus tõtnud meile tooma.

9. Redel.

Rord seisis redel seina na'al —
Ja ehk kõik pulgad olid tal
Just isekestis ühte siiti;
Kuid ülemine siiski neist
Sääl auusamaks kui ühtki teist
End pidas, — põlgas teisi kõiki.
Säält mööda minnes redeli
Mees nägi seisma seina najal
Ja wõttis käänas koguni
Ta ümber — filmapilgu ajal —
Ring alumiseks sai nii ülem pulk.
Eks märka sellest mõistlikute hulk:
Et inime, kes seisab kõrgel auul
Ja suursteleb, sel wast teine laul:
Sa näed — ta hoobil langek maha.
Seks wõtkem näituseks Napoleon —
Rui saatat taewast heidetud kord on,
Nii lendas ta ka troonilt — wangi — mere taha.

10. Trepp.

Peab kõiki alustama
Küll ikka õigest kohast tegema;
Rui teisiti, siis kõik saab nurja minema.
Rord treppi puhastama
Üks koja-mees wast tõttis:
Ei seda tööd ta enne olnud teinud,
Ei wist ka näinud; ^{alustada}
Sest pühkima alt (hakata ta) wõttis.
Ehk alt küll ära pühitud on puru,
Kuid ülemisi astmeid pühkides

Läeb pühtmeid täis kõik alumine kuru.
 „Kas aruta ja pole!“ hüüavad need teda,
 Kes juhtusivad olema sääl ligi, —
 „Kas asjata ei ole kõik su töö ja higi :
 Kes alt küll hakkab treppi pühkima?“
 Jah, mis sest wälja tuleks,
 Kui walitsuses, olgu milles oleks —
 Küll korda peetakse ka alamatest,
 Kuid aga ülematest
 Sest juurem osa ei weel taha hoolida ?

Oh õpetatud inimene, jätta maha
 Liigjoomine ja wale ning kõik kurjus,
 Et vähem õpetatud meest ei sinu nurjus
 Küll tegema a'aks ial mingit paha !

11. Ilma põlgaja.

Sest kõnelewad muinas-juttudes
 Meil' idapoolsed elanikud,
 Et neil kord wagal hiirel tühjuses
 Aeg igawaks läks juhul ägades. —
 Sest jättis ta kõik ilmalikud,
 Käis mitmed koopa urgastikud . . .
 Sääl kalli juustu juurde juhtudes
 Ta unustas kõik minewikud.
 Nüüd ainult usu-elu pühaks pidama
 Ja hinge päästeks tööle hakkas ta :
 Küll jalgadega
 Ja hammastega
 Hollandi juustu järema.
 Nii urgitsas ta üürikese,
 Siis kambri sai ta kaunistese
 Säält rohke taga-waraga.
 Mis muud tal nüüd weel enam waja ? —
 Siir ala niisukusel tööl
 Väts paksuks, nagu wiiras ööl ! —
 Siir siin sest paradiisi raja.
 Küll Jumal ise paneb seda tähele,
 Kes ilma salgab ära,
 Ning põlgab tema kära,
 Et elada siin Jumala auuks ütfine.

Kord tuli hiire juure sinna
 Ta kodukohast ohkel saatekond, —
 See kaitset paluma läeb — päästa linna,
 Et neid ei hävitaks ses kasfisugu sund,
 Kes nende riigi pääle tükkind äli
 Ja Hiirelinnal' piirates teeb pakki. —
 „Meil nälg on põhjuseks ja rist!“
 Nii kurdab saatekond, et paunad
 Meil üsna tühjad, sest teed pitalist
 Me käies moona sõõno ja kaunad —
 Seepärast julgesime sinu ette tulla
 Ja alandlikult paluda,
 Et võtaksid nii helde olla —
 Meid amitada võimalikult andega!“
 See pääle südamlikult oja wõttes
 Maailma-põlgja käpakesed wast,
 Siis pani risti rinna pääle tõttes
 Ja wastas: „Minu armsad!“ madalast.
 „Maailma tühjuse ma maha jätnud ammu,
 Mis poolest siis mul patusel
 Teid aidata küll oleks nüüd weel rammu?
 Eht saadab abi Jumal teile weel!
 Ra mina olen ööd ja päewad walmis
 Te häda kurtma Talle palwe salmis.
 Weel kummardas ta, tõmbas kinni ukse taga,
 Siis enam sõnagi ei ütelnud ta waga.
 Ma küsin teie käest:
 Kes on küll selle hiire sarnane?
 Kas munk? — Oh Jumal selle eest
 Meid hoidku mõtlemast. —
 Ei, derwissh — see.

12. Haned.

Ardilow'i j.

Pikk hagu käes
 Kord ajas talumees
 Teel hane-hulka müügiks linna poole.
 Jah, õigust ütelda —
 Et saaks tee käidud rutuga —
 Ei näidand ta just hellust hane poole,
 Waid sundis wägi

Meid käima kärmeste —
 Et laadapäewaks aga saada liuna,
 Mill' hanedest saaks häägi hinna.
 Jah, kus on silma-märgiks kasu:
 Ei üksnes hanedel', ka inimestele
 Ei anta sääl siis rahu ega asu, —
 Sest süüd ei anna m'agi mehele;
 Kuid haned arvatsivad asjast teisite.
 Sest kui sääl tuli hanedele wasta
 Teekäija pikka sammudes,
 Siis jessel' wõtsid fooris kuulda lasta,
 Mis nukrus mehe wasta südames.
 „Kus on küll õnnetumaid leida
 Kui meie — hane-sugu seast:
 See mees meid sunnib nagu juhmist peast
 Ja ajab, kui liht hanesid ehk wõida
 Ka meidki taga, kes me kuulsast soost.
 Kuid rumal on ta mäletama,
 Et meid ta peab ju auustama,
 Kes jündind, nagu teada ajalooft —
 Kord Rooma-linna päästjast hane soost,
 Kell' auuks ja mälestuseks seati pühad!“
 — Kuid, mis poolt kuulsad olla teil on ihad?
 Mii küsis hanedelt nüüd reissija.
 „Eks meie esi-wanemad . . .“ Tean ka,
 Ma olen kõik ju lugend seda,
 Kuid teatada soowin mina nüüd,
 Mis sellesarnast kasu saatnud teie püüd?
 „Jah, päästnud on me esi-isad Rooma, seda
 Su pea-aegu ära wõeti waenlastest —
 Sest Kapitooliumi ronisid nad juba.“
 See õige küll, kuid küsida mul luba:
 Mis olete siis teie teinud sarnatsest?
 „Ei meie ise midagi.“ — Siis teie
 Ka jätke rahul' esiwanemad,
 Nad auustatud saiwad, kuus wäärt oliwad;
 Kuid teist nüüd teame meie,
 Et ainult praeks te parajad.

Siin wõiks veel lugu enam seletada,
 Kuid hanesid ei maksa ärritada;

Kes mõistlik, see saab isegi sest aru,
 Kuid juhmi pärast ei ma raiska sõna waru ¹⁾ :
 Et ma ei rikuks elus õiget wooru ²⁾
 Ei tõmbaks pääle wooma, ³⁾ kiusu, kõõru.

13. Madu ja kaan.

(Dmitrijew'i j.)

„Kuis õnnetu küll olen mina!“
 Kord furtis madu kaanile,
 „Kuid kaetseda oled sina
 Mull' omas elus kõigite.
 Sa oled annu sees inimeste meelest,
 Kuid mina jäle nende ees ;
 Hääl meelel annab igamees
 Sull' oma werdki, kas wõi keelest.
 Mu eest, kui näewad, jooksewad
 Ning kui nad aga wõiwad,
 Siis kohe mind nad lõiwad.
 Ja, näha on, et mõlemad
 Ühtwiisi nendega just läbi a'ame :
 Reid — ja kui mina — hammustame.“
 „Ja muidugi!“ nii kaani wastus oli,
 „Kuid kas ja wõid nii wõrrelda siis meid ?
 Sest näituseks : ma kasuks haawan neid,
 Su salwamisest aga käes neil hädapõli.
 Mu haawamisest haiged terweks saawad
 Su nõelamisest tervelegi surma haawad.
 Eht küsi ise inimeste käest !
 Kõik ütlewad, et mul on õigus :
 Wa arsti abinõuks neil — walu-äigus,
 Kuid ja kihwt — tangeft surma wäest.“

Eks ole nii ka lugu rahwa seas :
 Et üks küll teise õnneks hooltki kannab,
 Kuid teine teisel' surma hoobi annab.
 Kes seda küll ei tea — kel aru peas ?

¹⁾ tagawara.

²⁾ õige ford.

³⁾ turi-tuju, meel.

14. Ööpik ja siisik.

Rord puuridega maja sees
 Just akna ees
 Ööpik ja siisik rippusiwad
 Ja häälitusiwad.
 Nii pea kui ööpikk oli awand suu,
 Siis pojake ei isa lastnud liiku' ju —
 Ühtlugu käis ta isa pääle palwetega,
 Et linnukest see näitaks ometi,
 Kes ilusalt küll laulab nii.
 Ja wiimaks wöttis isa, andis puuridega
 Need linnukesed poisikesele
 Ring ütles temale:
 Et tunnistä, mu filma-terake,
 Kumb on see, kes nii wäga
 Sind rõõmustab küll oma laulmisega?
 Nii kohe siisikese pääle
 Nüüd näitäs poisike
 Ja tõstis hääle:
 „See, armas isake,
 On küll see kallis linnuke!“
 Ja linnukestest ütles ta,
 Siis awaliku rõõmuga:
 „Mis ilusad on tema sülekesed!
 Kus nende poolt on küll ta sarnane?
 Sest armas on ka tema hääleke!“

See poisikese sarnaseid on palju ilmas,
 Kel tunnisjärgiks mehe munder filmas
 Sest, kuis ta töö ja teod on wäärilised.

15. Kukik, kass ja hiirepöög.

(Dmitrijew'i j.)

Oh lapsed, lapsed! küll ka teie filmad näewad,
 Et õnnetusel noorel eal käiwad.
 Nii hiirepöögki ilma tundes wäheste
 Rord oleks sattund otse hädasse.
 Sest loost ta rääkis isi
 Siis kodu järgimisi:

„Kui olin august läinud
Ja meie piiri-mäest ju üle käinud :
Siis jooksmas ma tihtasin
Kui wäle hiirekene ;
Ma näidata ihtasin,
Et pole titekene.

Mii juhtusin wastu looma paarile —
Mis elukad need ? Ei seda ma teadnudki.
Üks armsa näoga, waga, kõnnib ilusaste, —
Kuid teine pahur, wõigas, wahib tigedaste, —
Ta üleüldse julis — saba jäbris, rõngis
Ja otša-ees tal paise punab põngis
Ring kummalgi pool küljel käena haru, —
Neid raputades tegi tuule-maru
Ja karjus hirmsast' nõnda
Et mina — ehk küll argpüks mitte —
Wast oleksin pea hüpanud wette
Kuid Ukul' tänu — jalgu ! Weel päästsin enda . . .

Küll oli raske esimesest lahkuda !
Ma sulgsetas ju oleks sõbra leidnud,
Kes mulle juhatajaks oleks heitnud,
Seft filmist ju tal hoolt mu pärast tundsin ma :
Kuis tafa liigutas see oma siidil saba !
Kuis hellalt heitis ta mu päale piltusid,
Mis rahurikkad — siiski särasid
Ja karu on siie tal kui mul, pää paisest waba,
Ta selga ehib kiri piku roost ;
Ta tõrwad — just kui meie omad — kenad ;
Seft meiega kaastundmus küll tal on, oh wennad !
Kes oleme ju kuulsast joost.

„Ma ütlen sulle, pojukene !“

Mii hiire-ema hoiatas :
See elukas, kes karwast kena kaunifene
Ja sinu arust armas loom — on kaks !
Ta wagaduse warjul tige waenslane,

Meid murrab maha !

Kuid teine oli kuff, auus, waga loomake,
Kes meie kahju ei tee iialgi,

Ei meele-paha,

Waid kelle toidust oja saame pääleegi.

Müüd edespidi seda meeles pea,
Et karwa järel otjust teha pole hea !

16. Waat.

(Rõilow'i j.)

Üks sõber palus sõpra mõne aja eest,
 Et päewaks kolmeks laenaks waadi omaft käest.
 Ja sõbruses on aitamine püha asi!
 Kui aga raha poolest, — ära iial wafi
 Sa sõbrust rahaga — siis jää ja wõerana!
 Kuid, miks siis waati feelata?
 Kui tagasi waat toodud, wett sees wedama
 Müüd hafati ka jälle.
 Jah, hää kõik oleks ka, kuiid halb see üksines,
 Et laenja wõtnud waadi wiina wiia sees.
 Waat päewa faks on imbind mõru märja wäes —
 Su wiina hais tasts eemal lehkas ees:
 Kui tehti õlut, kalja — waat haudes sees.
 Kuid waadist ei saa enesele
 Ka aastal õfjal puhast riista peremees:
 Ehk küll pea anutab keewas wees,
 Pea fuiwatafski tuule käes —
 Ei kao tasts hais; — mees pidi waadi ära heitma.

Oh isad, seda lugu meeles pidage,
 Et paha eest last hoiate:
 Ei hakka ta meelt halwal täitma!
 Sest pärast lehkab ta su tööft ja wiisidest,
 Ka sinu sõnuft, südamest —
 Su elu pilti saab ta näitma.

17. Kamm.

(Rõilow'i j.)

Pääd lapsel fugea — faks kammi ostis ema,
 Mill' olid tihid pidemed.
 Uut kammi hakkab laps nii väga kallitsema —
 Ei pihust lajegi uut asja tema käed:
 Kui mängib ta, ehk õpib tähti,
 Siis pehmeid linafarnatseid pää-ehi —
 Kuldtähar-juukseid foeb ta
 Weel ikka lustil kammiga.
 Ja ime, kamm ei fili üksnes pääd tal järgest,

Ramm juukstest läbi käib ka tergest.
 Eht hää ja kaunis kammite, —
 Poiss kammi eest ei siiski hästi hoolitse :
 Nii sündis siis, et kadus kama kammikene.
 Poiss wallatas ja mängis wäetike,
 Tal wanusiwad juukšed pea.
 Kui ema waatab pääd, laps kurdab : „ei ma tea,
 Kus kamm mu hea ?“
 Sääs leiti kammikene,
 Kuid eest ja tagast wanund lapse pea —
 Ramm katkub, leides jalgus wea.
 Poiss karjub : „Kammi risu,
 Pääd ära kiisu.“
 Ramm wasta : Sõber ikka ma kui ennegi,
 Kuid wanund on su pää nüüd koguni.
 Poiss wiskas siiski hõeluse ja walu pärast
 Wast kammi jõe laentesse :
 Nüüd pääsis puhuks sugemise kärast.

See tutwaks jaanud minule,
 Et tõega elada meil iha
 Nii kama kui on jüda puhast sees :
 Siis tõde armas, tõde püha meie ees
 Ja tõde kuuldas keft iga kiha ;
 Kui wale asub südame,
 Jääb tõde kõnest kõrwale,
 Ja igati kui laps pääd sugedes teeb käre,
 Kui wanund ära.

18. Moonus nägu (Maske).

Mõne aja eest leidis rohu seest
 Rebane laiali luuga
 Papist pää luuga
 Moonus näokse.
 „Wõi, misjugune pää !“
 Süüdis rebane,
 Kes wahtis teist hoolaste, —
 „Alma pää-ajuta,
 Ammuli huultega ;
 Küll see ikka lobasuu oli — hää !“
 See rebane tundis teid :

Lirwu, lõhwardid, ladruseid,
 Kes teie meie
 Rõige süütama meeltele
 Surma-nuhtluse mõistate.

19. Tiik ja jõgi.

(Rõilow' i j.)

„Mis olgu see,“ kord ütles jõeale ligem tiik :
 „Kui sinu pääle waata aga,
 Siis wõolab alati su wete liik ?
 Etš deke, ja wahel puhka maga ?
 Weel pääle jelle näen ju ma
 Sind raske-koormalisi laewa kandma,
 Ka palgiparwile teed andma —
 Kõik lodjad, wened — kes wõib armata !
 Mil heidad niisukele elu, kära ?
 Mind lõpetaks tõest mure, waew nii ära !
 Kuid süga wõrreldes, kuis lõbus järg on mul !
 Ei muidugi ma kuulus ole küll,
 Ei kaardis ulata ma üle terve lehe,
 Ei helise mu kiitus ka
 Kui oleks kandli heli ta :
 See aga, õigest, wäärt kõik wähe !
 See eest on õrn mu häll ja mähe ;
 Ma puhkan pehmeil kallastel
 Kui wüürstin sule-padjadel
 Rest hellust, waitust nagu nähe :
 Ei milgi korral eksita
 Mind parw, ei laewukene,
 Ja ei tea ka,
 Kas raske kanda wene.
 Kuid seda ilmub siiski sageste,
 Et tuuleõht mu pinnal liigub
 Ja lehekene õrnalt kiigub,
 Mis heitnud minu rüppe tuulele.
 Mis mureta, teist jelle harnast elu
 Ma wõiksin enesele soowida ?
 Ma tormide eest kaitstud, ümber kela,
 Mind ükski tihka seie suruma.
 Nii rahulikult, ilma-tühjust wahel waates,

W'a sonin waitsest keset und."
 — Kas sonimises elu mööda saates
 Sul meeles seisab elamise-sund?
 Nii jõgi vastab tiigile:
 Etks wefi seisa wärste liitumise läbi?
 Et saanud mina suureks jõeks,
 Et küll mind hüüad oma õeks —
 See jündis sest, et tundsin hellitusest häbi,
 Ja jätfin maha puhkuse
 Gel-õeldud põhjus-lause järele.
 See tarwis mina ka reel iga aasta
 Wiin hulga puhast wett —
 Nii parast moodu, et ei laasta,
 Ei lähe see ka üle kätt —
 Maast läbi, rahwal saates kasu
 Ja aasadele andes asu
 Ring enesele auuks ja kiituseks,
 Wõib olla ehk weel mitme aasta-sajani,
 Kuid sind ei enam mälestadagi
 Ja sinust waitib juttli igaweks."
 Jõe sõnad täide läind: Ta woolab praegu...
 Tiik aga waene kahanes aast aastalt weest
 Ja mudast umbsemaks läks, rohistas ka seeft —
 Nüüd tema aset pole tundagi pea-aegu.

Nii närtfib, nõrkeh meie waimu-and ju ka
 Kui ilmale ei igal päewal too ta tulu,
 Kui wirtus hooletust ei sulu
 Ja tegewus ei waimu noorusta.

20. Kägu ja mefs-tui.

(R r o i l o w ' i i.)

Kord kuusel tukkus kägu juwel murelikult.
 „Miks oled ja nii kurbline?“
 Talt päris lepalt meigas sõbralikult:
 „Kas sest, et rutulikult
 Läks kewade
 Ja armastus ka temaga, — et päife
 Ju waob ja talwe poole kaob ta läige?“
 „Miks kurtma ei pea, waene ma!“

Nii õhtab kägu : Mõista ise otjust fina :
 Veel kewadel ka õnnel armastasin mina
 Ja lõpetas emaks sain ma ka,
 Kuid lapsed ei mind taha tunda koguni . . .
 Nii-jugust palka ma neilt küll ei lootnud !
 Jah, kas ei ole kaetsew mulle see :
 Kuis pardiema poegi oma ümber jootnud,
 Kuis tana poegi wihma ajats alla ootnud . . .
 Ja ma — kui waene laps siin istun üffine :
 Ei tunne ma, mis ema wastu lapse lahtus !
 „Nii wilets küll !“ Tui käole helli sahtus :
 Mind poegade poolt põlgamire surmats wist !
 Ehk küll jeks näiteid pole arwa anda.
 Kuid ütles : „Kuis sa hoole poegade eest wõtsid kanda ?
 Mil toimetasid pesa punumist ?
 Ma seda iialgi ei näinud :
 Sa ikka metsas ümber käinud !
 — Mis lori, pejal istes peats
 Ma pihad päewad wiitma ära :
 Siis rumal, ei ma ilust miski teats !
 Ma ikka teiste pesja panin muna wara.
 — „Kuis tahad sa siis kallistamist laste poolt ?
 Tall' sõnust tui, — sul polnud neist ju hooft !“

Oh isad, emad ! wõtke õpetust sest looft :
 Ei lastel wabanduseks wõtnud kuulda lasta —
 Põlg, auutus wanemate wasta
 On ikka päris-pahareti jooft !
 Kui aga kaswafid nad eraldi teist üles
 Ja palgaliste hoolde usaldand te neid —
 Kas süü siis pole teie oma küllses,
 Kui wanaduses wähe rõõmustawad teid ?

21 Wanake ja kolm noortmeest.

(Krõilow'i j.)

Buud wõttis istutada wanamees.
 „Mis seada küll ja wanas eas istutada,
 Kui ilmaft aeg käes ära jaada ?“
 Nii wanal' mehel' sõideldes
 Kolm üle-aedist noortmeest ütlefiwad.
 „Et ju tööd sulle soowil wilja kannakfiwad —

Saks tarwis sul tats aega elada . . .
 Ei ometi ja teiseks Metusalaks saa ?
 Sa wanafene nüüd töö järel jätta !
 Kas tulu wõid nii hiliest weel loota wõtta ?
 Ets peagi sulle wõi ju jõuda wiimne tund ?
 Weid pidamast neid mõtteid ei wõi elu-sund :
 Me alles noored, õitsmas täies tugewuses —
 Sul wanafesel olgu haud küll igatsuses !"
 — „Mu sõbrad !" ütles neile waitsest wanake,
 Ma lapsena ju harjund töödele ;
 Ja kui ka sest, mis ma nüüd algan teha,
 Ei enesele enam kasu oota näha,
 Siis tõendan :
 Seesugust waewa rõõmsamini kandma saan.
 Kes auus, see oma hääks ei tööta ainult.
 Puud istutades rõõmustan ju sellest ma,
 Et kui tast ise warju ei wõi oodata,
 Siis lapselaps ta warjul wilu leiab wainult :
 Ja see on mulle wili tõest.
 Kuib kas ka oleks seista wõimalik see eest,
 Kes tedagi meist saadab ilma seest ?
 Ets noort ja jõul ka kata surmu-lina,
 Eht jumeamat näost ?
 Oh wanuses weel mitu neidu kaunist jaoft
 Ja prisket noortmeest jaatfin handa mina !
 Kes teab, wõib olla ligemal eht teie tund
 Ja niiske mullawaip teil' ennem anda und !"
 Kuus ütles wanake, nii neile kätte tuli :
 Üks läks neist laewale hää saagi saamiseks —
 Seft kauplemisest õnne lootmas oli, —
 Kuib laewa lõhkus marnu möli —
 Meest, lootust — kõiki oli neelda merel woli.
 Ka teine kodust läks
 Ja wõersil hakkas elu nurjalt —
 Küll priiskes, himude sees kurjalt —
 Mii terwise ja elu surmal' ohwriks tõi.
 Ja kolmas — palawusest higis — külma jõi,
 Seft haigeks jäi !
 Ja eht küll arstid hoolitsiwad —
 Ta külmask tegid peagi surma-ingli tiivad.

Kui kuulda saanud wanamees —
 Kuus noorte ots, siis leinas ta neid filmarvees.

22. Kotkas ja mesilane.

(Rõilow'i j.)

See õnnelik, kel tegewus on kuulsal järjel;
 Seft talle jõudu annab juba see,
 Et kõik ilm tunnistajaks tema töödele.
 Auuväärtem oleks küll, kes madaluses warjul,
 Kel kõige raskest ja kaotud rahu eest
 Ei kogu jaeta tänades, ei kiites;
 See jõudu kogub üksnes mõtte seest:
 Ma ütleühtseks kasuks tegew — liites.

Kord ütles kottas põlgel mesilasele,
 Kes töötas öie kallal higit hoolest:

„Küll oled wilets waeseks!

Mul hahemeel suu töö ja mõiste poolest;
 Te loote suwes kõrgi puusse tuhanded . . .

Kes koristab kõik ära need?

Ehk peab su tööd auuvääriliseks?

Ei ihka ma su osaliseks:

Kõik iga teha tööd — ja mis siis silma ees?

Muist märkamatast surra kongi sees!

Kõik meie tegewus on teine:

Kui, wuhiseja tiibadega lehwitades,

Ma jõuan üles pilwet purustades,

Siis iga paika asub hirm ja leine

Ja ära waitib, filmates mind, kõigi känd:

Ei suunda lennata muud sulgised,

Ei nobedad metskitsed jooksta wäljale,

Ei suiku' priske weiste juures karjatsed;

Seft näidata ei julge mulle ükski end.“

Nüüd mesilane wastab kõrgi kottale:

Sul auu ja kiitus hinnas! Uku saadab sulle

Siis oma heldust osaks rohkest;

Kuid sündes juba andis jaoks mulle:

Tööd teha kasuks suguseltsile —

Ja mitte oma-aunule olla isine;

Waid — kõrgi waates — trööstida end seega:

Neis on muu wara — mis ehk tiff — koos teiste meega.“

23. Mets-kitsed.

(Rõilow'i j.)

Kord leidis talwel metsast koopa seest
 Mets-kitsi karjane hää hulgatekse;

Ja loojat tänas silma-weel see eest
 Ja ütles: „Wäga hääd, et karjakese
 Nüüd kahe wõrra suureks saan —
 Mis ma muud wara tarwitan!
 Ei nüüd ma enam ise söö, ei joo kõik ära —
 Ma kütselede sööbaks jätan pära;
 Kui ma nad oma poole meelitan,
 Siis nagu mõisnik elama ma saan:
 Sest, mis on herral mõisa, karjad seda
 Dn karjatsese rohke saagiga:
 Neilt piima, wõid ja juustu kogub ta
 Ja liha, naha pärast tapab wahel paari.
 See juures nende ümber käia kaari
 Dn suwel metsas temal lustilla
 Ja talwel toidust muretseda ka . . .
 Täis latad, küüinid seda, mis tal häda?“ . . .
 Nii mõlguteles tuttan karjane.
 Nüüd oma lammaste eest toidu wõtab
 Ja wõerastele wiia tõttab
 Ring meelitab neid hellaste:
 Ja sokutab neid mahedaste
 Ja silkitab neid lahedaste —
 Neid päewas waatmas sada korda käib
 Ja neile wiib, mis aga wähe täib.
 Kuid oma lammastele suurust
 Ei anna ena n iial ta,
 Waid üksnes heinu wistab pihuga —
 Ja ligineks ehk mõni neist tall' kuruft,
 Siis külge mõõda sel ta wirutab,
 Et katjub see, kuis jälle nurka saab.

— Siis aga mehel häda, kui käes kewade:
 Siis kõik metskitjed pistsid mägedesse —
 Neil tajasel maal elu näitis kurbline.
 Kuid kõhnusesse
 Jäi mehe oma kari,
 Mis nagu wari
 Pea-aegu lõppis nälja kätte:
 Ja meie karjane läks kotiga
 Nüüd mõõda küla kerjama —
 Ehk talwel ette
 Küll arwas hästi kasu saama ta.

Oh karjane! ma sinu käest nüüd küsin:
 Miks raiskafid metskitste peale toitu asjata?
 Kas parem poleks olnud sul — hool, rüsin
 Küll oma lambaid woorus pidada?

Eks looda nii ka mitmed meie mehed
 Suurt kasu wõerast rahwast omale:
 Aeg aga awab uued forra-lehed
 Ja rahwa põlgjad jääwad häbisse.

24. Maja.

Kord oli maja — kaunis pisuke,
 Kuid ometi niisugune,
 Mis oma jagu oleks kasu kannud.
 Kuid rahwa armas sõna: weikene —
 See on kui wõetakse,
 Ei mitte siis — kui ise annud.
 Nii näitas siis ka seegi maja
 Ta peremehel' pisuke;
 Et kõik ei mahtund siina, mis tal waja —
 Seks juurendama hakkas majakest:
 Ta tegi otja jättu, laiendas ka tuba
 Ja pääle rajas une kambri korra,
 Nii et nüüd suuremaks sai maja mitme wõrra...
 Ja wiimaks ei see maja, terve linn see juba.
 Kuid mida ruumikam, siis seda enam hoolt,
 Et raisku ei ta tüfikts igalt poolt.
 Eht esmalt peremees ta woorus hoidis ka,
 Kuid pärast ei wõind tema film, ei kulu
 Säälsäata seda tulu —
 Niisugust maja korras pidada;
 Sest üht ei wõi ju mitmeks teha,
 Et oma film kõik wõiks weel üle näha.
 Ja — teise hoole pääle pole hää küll loota,
 Sest ei ju wõeras film, ei ilm,
 Näe seda kõik, mis oma film; —
 Sest majunikulgi muud otjust polnud oota!
 Eks hoone ikka wanane
 Ja paiguti ka lagune?
 Nii tuli säälsä, kord jälle tääl
 Tal maja kohendada ikka.
 Kuid aega ei ka läinud pitka:

Siis kümnest küljest langes ta
 Just üsna ühe korraga!
 Kas on see ime siis?
 Ei mitte üksnes lagunend see maja, —
 Waid nii läks koftu ka lai Rooma raja,
 Kui pea poolt ilma walitsend ta wiis!

Seepärast kui mull' antaks walimise luba
 Üht maja kahest wõtta omale, —
 Kas üht, mis korralik, kuid wäike,
 Wõi teist, mis mõedab tunni käike
 Ja kaela kuktumisel ongi juba: —
 Siis ennemalt ma wõtaks wäikese,
 Mis korras, kui see lossi sarnatse.

Nii kuidas mehel majaga läks lugu,
 Nii ärwib minna kirjanduse sugu.
 Eks üks mees ennemalt wõiks pisut korras hoida,
 Kui heietada paljut loida?

25 Elewant maawalitsejaks.

(Krõilow'i j.)

Kes tugew küll ja suurest soost,
 Kuid tark ei ole asja loost, —
 Eht liig-hää süda tal — kord siiski oleks sant!
 Maawalitsejaks metsa saanud elewant.
 Eht tark küll näitab ka kõik tema selts ja sugu,
 Kuid äbarikka seas, nii näitab asja lugu. —
 See, kes wõind walitsejaks saada,
 Ka kehast oli paks,
 Kuid kõige targemaks
 Ei teda tulnud tunnistada,
 Eht küll ei meelega
 Teind liiga färbselegi ta.
 Sääl tuli lammaste poolt palwe tema kohtu:
 Et hundid nahagi neil kisuwad
 Ja saatwad mitmetwiisi häda ohtu!"
 „Dh kelmid küll! — kui hirmsat kurja teewad nad!"
 Nii hõikab wihas elewant —
 „Kes on neil' rõöwi' luba ann'd?"
 Kuid hundid wastu paluma:
 „Dh armas ija, halasta!

Üks ja ei luband talweks kasutateks ka
 Meil weikest maksu lambilt pärida?"
 Et lambad kispandawad jeda taga,
 See tuleb sest, et rumalad :
 Sest ainult nahakene aga
 On iga-ühe käest meil nõutawat —
 Ja sedagi neil kahju ära anda wäga!"
 „Wõi nõnda?" ütleb elewant, „et waadate :
 Ei ülekohut jalli mina iial ;
 Üks nahake, noh jeda, pärige,
 Kuid enam karwagi, see lähaks liial."

Üks nii ka mõni kange — saa weel wõidu
 Ja päri kawalaste wäetilt alla heidu.

26. Lojuse õiguse mõistmine.

(R r o i l o w ' i j.)

Küll üteldakse, ära karda kohut,
 Waid kohtumiskude eest kohu wast.
 Ja sest ep tulewad küll ohud :
 Kui kohtumees nii mõistab ansakast
 Kui kirjutaja talle ette kannab, —
 See raske rist — kui mõistja otjuse nii annab.
 Ehk terve raamatu nad täidawad,
 Kõik läbi-segi kofku kisuwad
 Nii, et ka kirjameeski ei wõi mõista jeda.

Kord pani lõwi koera lammastele saatjaks . . .
 Koer aga huntidele kangeks järel'-waatjaks.
 Sest kui üks huntide seast tallekese tabas
 Ja metsa wiis,
 Truu koer see siis
 Ta järel jooksis, talle päästis, warast rabas :
 Nii, et nüüd söödi õhtulihest ilma jäi
 Ja päälegi weel krammi kõrwa külge sai.
 Hunt aga kaebusega kohu tõttis —
 (Sääl kohtumõistjaks eesol oli
 Ja rebasel käes kirjutada woli,
 Kes ette arutama meister mõttis)
 Hunt kirjutajale toond meele-hääkski hani,
 Mis muidugi see parajaske paika pani : —
 Siis arutuse wader ette wõttis.

Ja sõnast sõnani kõik palve ümber lõi
 Ja seaduse jeeft punktid kinnituseks tõi.
 Kuid tallekehest ei ta lausund sõna —
 Ei musta, ega walget täna;
 Ja — miks taft — rääkida —
 Siin tallekest ei nähtud olema?
 Ka ilma järel kuulamata
 Ring suud-suud wasta küsimata
 Sääl otjus tehti nii:
 Et lojuse te seadust mööda tõest
 Peab hundi auu teotusegi
 Ja wihas karwakiskumise eest
 Ka koera sundma auutust ja walu kandma
 Ja lambad mõneks ajaks hundi hoolde andma: —
 Koer ise aga peab sest kohast lahtuma,
 Et lõwi käsku wõetaks enam kuulata.
 Nii teeb siis Reinu kawal ette-paanne
 Ja eesli mõistmatalik aru-anne:
 Et laia laande saawad kõik sel teel,
 Kes rebasega sõitwad ühel reel . . .
 Sääl ainult ka ta pilli järel tantsta weel!

27. Lõwi osa.

Kord pidaswad jahti ühes koos:
 Koer, hunt ja lõwi — kolmekesi;
 Hirw oli nende peetud jahi noos.
 Nüüd kaskis lõwi saagi
 Wast hundi jagada.
 Hunt tegemist ei suurest' waagi:
 Kolm osa teeb nii ka.
 Kuid lõwi hirmsas wihas
 Nii kohe tõmbas naha
 Wast hundi seljast maha
 Ja koera wastu mühas:
 „Nüüd jaga sina oma korda!“
 Koer wõttis, pistis orda
 Kolm osa ühte kofku
 Ring pani lõwi ette.
 See liigutab nüüd mofku
 Ja küsib pilkel
 Ring naerust pilkel:

„Kes õpetas sind nõnda jägama
 Ja mulle õigust tegema?“
 Koer vastab hundi keha pääle näidates,
 Mis were sees
 Maas nende ees: —
 See herra — purpurmantli mees.

Eks õpeta see lugu iga meest:
 Snurtsugu-mees ei taha nattu,
 Tart see, kes teise õnnetuse tõttu
 Just õpib ennast hoidma selle eest.

28. Koer ja lammas.

Koer lastis lamba kohtusse
 Kord leiwa pärast tutsuda,
 Mis laenanud see koeralt omale.
 Kuid lammas kostis kohtu ees:
 „Ma pole leiba laenanud —
 Koer tühja minu pääle kachanud!“
 „Kus tunnistajad?“ hüüdis kohtumees.
 Koer ette tõi kolm tunnismeesi,
 Need oliwad — hunt, kaaren, kottas.
 Hunt, kes just hilja karjatse eest putkas,
 Kui oli püüdnud wiia lammasest karja seest,
 See tunnistas: „Ma seda tõeste tean
 Ring wandel oma sõna pean,
 Et leiwa laenas lammas koera käest!“
 — Kaaren, kes just raibe kallalt kohtu tõttis,
 See teatas nüüd: „Ma juures olin sääl
 Kui lammas leiwa koeralt wõlgu wõttis.“
 — Ring peagi hüüdis ute wastu ka weel üsbe hääl:
 „Kuis tohid salata ja teise oma, sina petis?“
 See oli kõrgi kotta finnitus,
 Kuid süüta talle wiimne pinnitus . . .
 Ring nõnda — tunnistuste järele,
 Nüüd kohus mõistis otse:
 „Veib lambal maksta koerale!“
 Nii pidi waene tallekene,
 Eht käes küll wali talwekene,
 Weel lastma willa heljast ära niita —
 Seft makjuga ei tohtind aega wiita —

Ja koera kätte wiima, et siis süüst saaks wabaks . . .
 Ja, et ei kelmid teda edespidi tabaks :
 Ta omast kohast — koera naabrusest —
 Wast wälja rändas igawest'.

Et nõnda ole wist ka lugu selle rahwa seas,
 Kus wargus, roppus, wale esimeses reas ?
 Et ainult waga
 Sääl kiusata ka taga :
 See läbi, et ta tehasse wast lahti ainult ja hüüst,
 Seepärast, et ta soowib hõelusele püüst ?
 Jah — kes ei soowi üleannetute kõhtu täita,
 Ei enmast nende tigiduse ohwriks heita :
 See kelmi-külast katsub kiirelt sõita.

29. Kärpsed ja mesilane.

(Kõditowi j.)

Kats kärbest wõtsid ette wõera maale minna,
 Ja kutsusiwad mesilast ka ühes sinna :
 Neil kõnelesid wõeraist maist
 Suurt kiitust pabugoid — kui ilusaiist.
 Weel päälegi ka näitas kärbestel kest pelu
 Kõik nende oma kodumaal :
 „Ei wõerastegi majas antawat neil' elu —
 Reid säältti peksetakse wälja igal aal . . .
 Ja kuis ei inimestel häbi olla
 Reid ime loomi põlata :
 Et mitte pidul lapulistena
 Reid rikkad lauale ei lasta tulla.“
 Nii arwasiwad mõlemad
 Trund toidu noolijad —
 „Ja hurtsikutes ämblikud wast aga
 Reid murda, kihutada igatahes taga.“
 — „Nõu oma jaoks teil hea,“
 Nii wastas neile mesilane,
 „Kuid ei ma seda tähel pane :
 Wul üle pea
 On omal maalgi hea !
 Ei talupoeg, ei mõisnik mind siin nea :
 Kõik kõrgede eest mind siin armastawad,
 Et nende eest nii mitmedki head rublad saawad.
 Kui tahate,

Siis lennake!
 Teil igal pool ees end'ne õnn:
 Ei sõbrad! kuskil kasu saa te saatma,
 Leid igauks jaab põlgel waatma
 Ja ämblikud ka waenlasteks niisama on —
 Kas olge siin, ehk sääl —
 Teil ikka teal!"

Kes tulul kodumaa heaks töötab järgest,
 See taht ei lahku iial kergest;
 Kuid kellest kasu-saatja võim jäänd maha,
 Siis sellel võeras maa on ikka armas:
 Sääl liige olemata, — ei muil meele-paha,
 Kui üleseisjeks kasuks pole warmas.

30. Tark harakas.

Janu-waewas harakas
 Leidis lähfri nabra nõjalt . . .
 Ning et wett ei saanud mõjalt
 Prundi lähfrilt uuristas;
 Siiski ei saand wett säält tätte —
 Sees see oli sügawas.
 Mis nüüd pidi wõtma ette
 Nõrkemasja janukas?
 Noffis laudu wastu —
 Wett need kindlad pidamas;
 Ratfus lähfrit ümber astu' —
 Jõud tal weike widamas.
 „Nüüd pean surema küll janu tätte,"
 Hüüdis hädas harakas,

„Kui hää nõu ei tule pea ette!"
 Mõtles... mõtles, siis ta leidis mõtte:
 „Eks — ma kiwifesi wista
 Wilets linnuke [wette?" . . .
 Rogus käredest kiwa
 Nagu iwa —
 Lastis lähfrisse
 Wesi tõusis warsti —
 Harakas sai janu arsti'.

Nõnda armsad,
 Olge wäsimata warmad
 Opetust nõudma!

31. Kaks õunapuud.

Mias kaswas õunapuu —
 Bookind jeda kunsti mäel,
 Puhastanud hoolsal käel,
 Oli osaw aednik ju.
 Kallil puul sest olid oksad
 Wilja kandma õige loiskad;
 Ei wõind siis ka imestada,
 Et ta wilja isustada
 Igauks nii kohe tahtis,
 Kui ta jeda näha mahtis.

Mia taga rohu sees
 Kaswas teine õunapuu:
 Pikkus sellel määratu,
 Täwi paksumt sammaldes,
 Lehed liialt lopsakad,
 Õunad wihad pabulad.
 Harimata kaswand puust
 Saand ei keegi kosutust.

Alga, mis ma kuulsin sääl? . .
 Üle aia metspuu hää!

Ütles aia-õunapuule,
 Wille wili magus suule :
 „Kas sul häbi polegi,
 Et end lubad puituda,
 Otsi ära lõigata
 Iga aasta kärneri ?
 Pane mind ja tähele,
 Kuis ma kaswan kõrgesse —
 Nii, et ükski okstesse
 Wul ei puutu julgegi !”
 „Üleaedne, ses sul õigus,”
 Wastas kallid wiljapuu ;

„Kuid see wili, mis mus kõikus,
 Maitseb inimestel ju :
 Runa sinu õunakesed
 Minult seale tõlbulised !”

Nõnda kuidas metsik puu
 Põlgas kaswatatud kaimu,
 Nõnda jagab tihti laimu
 Diglasele hõela suu.
 Siiski hariduse-efi
 Loob meil' üksnes kaunistefi.

32. Lukk ja part.

Ühes-koos lätsiwad
 Lukk pardiga tiigi poole.
 Lukk seadis sammud upsakad,
 Part lompas iga poole.
 „Oh armas pardite, wist koolis ja
 Ei õpetust saand, kuidas kõndida ?”
 Nii pilkas lombardajat parti uhke luff;
 Kuid naeru kannatades wait kui luff
 Käis part ta kõrwal funi tiigile . . .
 Sääl lastis wette — luff jäi kaldale.
 Püis äki paugatas —
 Luff ehmatas
 Ja lendas ülesse —
 Kuid luffus woode sülesse.
 Sääl hakkas kangeste ta wehtlema :
 Küll sõudma jalgadega,
 Küll peksma tiibadega,
 Küll ulatama kaelaga . . .
 Aga kaldale saamine oli waene ; —
 Runa part kui tasane laene
 Tema ligi liikus
 Ja kenaste kiikus,
 Ja kuhu sõudis,
 Sinna ka jõudis.
 Sest julges siis ütelda pardite
 Ka endise pilkaja kutele :
 „Kuis näitawad su teod mu eesjõudmas
 Ka sina, oh armas luff — ei ole

Ja wee pääl edasi jõudmas,
Just mitte õige osaw mees !"

Dh kuule kaim, et ära pane halvaks,
Kui mingis ostamises just on taga teine :
Siis sind ta osavus ei muus hääs halvaks,
Kus sulle tükit pihku peenikene !

33. Tuid, kukk ja kotkas.

Teri noffisiwad
Paari tats tuikest
Tuuleta õues
Aedade põues —
Et jaoks toita kõhustest.
Altselt ligines kull
Dõbuja lauluga,
Aga ta kannuksed, tiibade nukk
Tüftisid taplema
Kodus tuidega.
Tuid just wagurad,
Kaunisjed osawad : —
Siiski kuke kannuksed ja tiivad
Noffimast tõrjusiwad
Wägiwastlaga
Metsa nad minema.
Sellest tuid pahaseks said,
Sedamaid —
Kotkast, keda tõrgella

Silmasid nägema —
Kutsumid kuke nuhtlema.
Kotkas ka tuli
Riskus kuke,
Kes alanud tüli.
„Dh rõõmu, et läwitas
Ja sõõmuga häwitas
Kotkas ju kuke" —
Nii tikkasid tuid !
Kuid
Küljes kui terawaid nuge
Ju tundsiwad kotkase küüsi
Enestesse puutuwaid püüsi !

Dh mõistke selle jutu sõnad
Kõik sugu ja mu usu-wennad :
Et wihameeeste surma üle rõõmul —
Ju oleme wast ise suretuse sõõmul !

34. Parastamise palk.

Hunt oli auks kullunud,
Mis püüdeks talle kaewatud.
Kuid selle üle naeris rebane
Ja pilkas hunti kurjaste :
Et loll ja toga olnud see —
Miks läinud augu kaldale.
Kui nõnda pilges parastas
Ja tekkas kaldal rõõmul :

Siis jalg tal sugu wääratas
Ring ühel sõõmul
Nüüd hirwitaja ise
Ka kullus augu sisse.

Kes teise häda hirvitab,
See nii kui madu silkitab.

35. Kõrwits ja tamm.

Kõrwitsa wäädike
Ütles kõrge tammele :

„Ehk küll tore oled sa,
Siiski su wili

Miski ei mili,
 Seft et kaswab ta
 Puiſe tõrudena.
 Waata aga minu omad —
 Duna priſket määratumat!
 „Kuid peagi kaowad,
 Kofku waowad

Su weſiſed õunad,
 Kui näinud mõnd lõunat.“
 Pajatab tammepuu;
 „Aga mu tõrudeſt
 Hoolimata marudeſt —
 Kaunis mets kaswab ju.“

36. Mets.

Noort metsa nägin liikuma,
 Puid arwalt ſeistes kiituma.
 Kui aga ſinna tuiſkas tuul,
 Siis häda oli igal puul:
 Nad ladwad rängaſt kofku lõiwad
 Ja okſtelegi haiget teiwad.
 Kui aga enam juurdunud
 Ja tubliduſeſt juurdunud,
 Siis laſkiſid okſad läbi-segi —
 Kas ſelſſimine neile kahju tegi?
 Ei! — Nemad nõnda
 Juſt hoidiſiwad enda
 Ükſteiſe naale . . .
 Ja kui ſiis maale

Ka maru tuli,
 Siis waitne oli
 Metsa ſees puil . . .
 Kuna lagedal muil
 Kallal oli torm
 Ja kolegi urm,
 Mis taga-järg ſurm —
 Nii et ſikakurm, ei kaſſimurm
 Enam ei kaſwata ühtegi puud,
 Kuna Pimeaed jõel
 Ja Siwuwuſoo hõel
 Sulguma ſummiwad ſuud
 Ja wõerutawad meiſt muud.

37. Maſti otſija.

Kord kaupmees tahtis ſeada walmis laewa,
 Et kaubelda wõiks kalli kaubaga
 Ta mere pääl, kus tormid teewad waewa,
 Et laewu pidand hufka minema

Kaupmehel laew tõit muidu korras juba,
 Wõiks peagi teele ſaata ſelle waſt,
 Kuid maſt ſel puudub. Metsa-herralt lüba
 Sai kaupmees otſida puud, kuſt ſaaks maſt.

Eht kaupmees otſind, pole leidnud paraſt;
 Sää! herra üht puud ſelleks tähendas:
 Soo-kuuſt ſee oli, ilma okſteſt, haraſt —
 Kui oſi on ta kaſwand kõhnas maas.

Kuid kaupmees ſellega ei olnud rahul,
 Ta tahtis maſtiſ kuuſke tõredat,
 Mis kaſwand loſjakaste laane lahul, —
 Seft maſtiſ ſee ka ennem kõlbawat.

Kui puude loomu tunneks kaupmees wähe,
Siis herra soowi küll ta täidaks wiist :
Sest sookunust tihke — ei mast katki lähe,
Kui tal on kanda maru möllamist.

38. Pange wiisutaja.

Ämber oli walmis tehtud —
Witsad pääle ajada.
Wõi on seda kuskil nähtud,
Et riist jäetud wiisuta ?
Ei ma usu ! wiisad ikka —
Et peaks wastu aja pika —
Anumale aetaks.

Nõnda pange joonde seades
Püttsepp teda wiisutas ;
Märkis wiisad oma teades
Ja siis küüned kinnitas ;
Pärast andis pange peale
Uset witste kase reale,
Et saaks ämber hästi hea.

Siiski armas, et weel paras
Witsu wähe koputa ;
Koputas — kuid lahsti karas
Küünest üks wits, teine ka ;
Koputas weel kolmat witsa —
See tõi kätte korra kitsa —
Karates suud silmi löi.

Et ka mõni muu mees nõnda
Dissi wäga parajust ?
Arwab, et ehk rikub enda
Kui tal pole põnewust :
Wõtab jala jaoks lõnksu, —
Teise, et ei kuskil kõnksu . . .
Kolmas joobnult kraawi lööb.

39. Rikutud raamat.

1. Tuline pois oli Juku
Muud kõik tegema,
Kuid ei ema pailaps „fuku“
Tahtnud lugeda.

2. Ehk kui isa sundis kätte
Talle aabitsa,
Siis ta wõttis pilta ette
Säält seest wahtida.

3. Kui ta üksford pilta wahtis
Lambi ligidal,
Ühtlasi ka näha tahtis
Kassi lina all :

4. Siis ta lambi ümber tõukas
Aabitse seal ;
Ühikaisu isa nõukas
Tundis warsti teal . . .

5. Tuleb, leiab : wõigas pojalt
Raamat õliga ;
Wõtab käest, seab teiste nõjal
Selle kuniwama.

6. Aga raamatust ei lahku
Hälb hais koguni ;
Lehed ei tal kuniwaks kahku
Elu-ilmaski . . .

7. Waid weel teisedki ta ligi
Lähwad haisema,
Et ei puhtus poole figi
Reile endjena.

8. Nii ka pahad wiisid hõltsalt
Külge hakkawad, —
Et, kes eland seni kõltsalt,
Needki langewad.

40. Hõrnekene.

1. Oja kaljulises sängis
Ujub hõrnekene mängis :
Wipleb wallatuse hoost
Wahib wälja wilust woost,
Püüab tõusta paede peale,
Paede peale õnne eale,
Sest et sääl ees tantsiwad
Hülgwad wahu pisarad.

2. Waata ometi ! kuis hüppab
Kärmest kõrgel kaljul lippab
Just kui oleks kindlal teel ;
Aga ju tal ihtab meel :
Mitte enam lemmutada,
Waid ka sugu lemmutada —
Katsa ka kas meeline
Woodeft wäljas wiibmine . . .

3. Wõtab siis end weeretada,
Päikse paistel soendada
Suure laia kiwi pääl :
Oh kuis kõditawad sääl
Kiired imeliselt teda,
Et ei tea kas aeleda,
Wõi ehk mõerast palawast
Tõtta woosje wiledast ! ?

4. Weike ergas hõrnekene,
Wiibi weel siin weibikene —
Ole mulle koolmeistriks,
Tee et mõistma olen wiks :
Äle rüngaSte mul minna
Jäta elu sunnil sinna —
Olgu külm ehk palawgi, —
Kus saan elu-meresse !

41. Kaks muuseesli.

1. Kord üheskoos muuseesliga,
Kes möldri kaeru linna wiis,
Läts teine muul ka sinna siis —
Kuid kroonu maksu-rahaga.
See oma koorma peale ühe,
Teed traawis otse, jättis puhke :
Ei hoolind koorma raskusest,
Ei oodand järel esimest,
Et kellad hästi heliseksid —
Kõik tema üle imetseksid.

2. Nii jõites ära tükitööd —
Näeb rahaga-muul oma eel
Su waenlast waritjemas teel . . .
Pea tropis ka ta kallal need !
Küll paneb raha-wiija wasta,
Ei taha raha wõtta lasta . . .

Kuid rööwli-selts ei hooli sest :
Muist teda hoidwad waljastest,
Muist pistwad, andwad hoopu talle,
Et surm tall' jõuab nähtawale . . .

3. Kuid kuulda talt weel wiim-
[ne hüüd :
„Ous see mu pärandus ja palk,
Et tapab mu nii rööwli-salk ?
Ja hirmsalt surema pean nüüd,
Kuid teine peaseb eluga ! ?“
„Oh sõber !“ ütles talle kaim
„Eks seda märgand ju su aim :
Auu-ametis ei hõlpu saa !
Kui mölder findki pidand oleks,
Siis armetu — kui nüüd, ja
[poleks !“

42. Gondi kaeskohtid.

1. Kord kutsus oma ette Uku
Kõik loomad, kes wast elawad,
Ühtlasi nõnda veldes kofku :

„Nüüd wõiwad need, kes soo-
[wiwad,
Kui üksteist wõrrelnud siin nad,

Kõik oma heaks ka kaebtust tõsta,
Mis armus kuulen, wõtan kosta,
Ja parandada puudused,
Mis kell'gi meele-wastased.

2. Sa, ahw, nüüd esmalt
[alga asja —

Muud loomad wõrdle endaga
Küll näo poolt, kuis ilu pass'ja ...
Seks küsin jult: Kas rahul ja?"
Ahw: „Kas ma? miks siis

[mitte ka?

Eks neljajalgne ma ju ole?
Weel pahandand ma endast pole!
Kuid wennas karu on rohm, pakš—
Ei näita olema suur faks.

3. Pea ilmub karu. Kurtma
Küll teda rohmust dieti, [usti
Kuid eksiti, ... tal hea meel hästi
On pakšust waates pealegi ...
Ta meelest elewant rohm liati:
Wõiks olla sel ju jaba pikem
Ja kõrwad pisemad ja tikem ...
Nüüd on ta näotu mürafas
Ja otse suur rohm jorakas.

4. Kui elewant nüüd kuulis
[jeda —
Eht muidu jõledust ei a'a —

Nüüd ütles: „Bolets sest ju häda,
Kui waalas (-kala) oleks wähem ka
Ja mitte nii ropp suur kui —
[ta.”

Piig weikse leidis sipelg' sääse,
Kuid kolli enda, kest ei pääse ...
Kõik enesele meeldijad
Wast jaatis lku sedamaid.

5. Kuid kõige weidramalt see
[jugu

End näitis, kellest põlwenend
Me, kes nii peame endist lugu:
Et meie meelest halwenend
On otse oma õde, wend ...
Jah kassi-filmad teiste waateks
On meil, kuid muti omad aateks:
Nii kaetseme teiste head,
Kuid unustame omad wead.

6. Nii kaetskott ees on teiste
[tarwis,

Kuid taga teine oma jaoks;
Mis sandina hing eespoolt ärwis
Ja kannab, et ei see meel kaoks —
Waid oleks loomulikult paoks.
Kui enne esiwanematel,
Nii ka meil järel-tulijatel,
On teiste wead eeskotis loos
Kuid oma süüd sees taga koos.

43. Inimene ja ta kuju.

1. Kord iseennast armastas ükspäinis
Ja ei muud mitte kedagi üks mees.
Kuid pea ta ilmus otse waimu-ainis
Maailma paremate meeste ees.
Ta peeglid ebalisteks süüdistas
Ja oli hõela armusega rahul,
Kuid saatus käis ta peale õigel pahul,
Et tas tõe-tundmist enam äratas,
Kui seadis igal pool ta filma ette
Need tummad nõuud, mis naestel targa ette.

2. Eks ole peeglid ringi tubades ja kapis
Ja tasku-peeglid otse meestelgi

Ja naestel peeglid wööl ja rinna lapiš? . . .
 Mis teeb end-armastaja edasi?
 Ta läheb peidab üfsifusesse,
 Mis aga weel ta laanest suutis leida,
 Et peeglisše ei tuleks pilku heita.
 Kuid waata, hallikast teeb ojake! —
 See selgelt jookseb peidupaigast läbi,
 Et peitja näeb end sest ja tunneb häbi.

3. Kuid wiirastust ta wahib õhinaga —
 Küll oleks ta sest paigast tahtnud pea
 Heal meel el hoopis põgeneda, aga
 Nii ilus on see koht ja armas, hea, —
 Et üli-raske tal siit lahkuda.
 Küll märkate ehk — kuhu tahan sõuda?
 Ma ütlen kõigil: Otsusel' wõind jõuda:
 Sõdel arwus — paha, mis peab wangina;
 Me hing — mees meeldiw omal; wead muil — peeglid
 Ja metsa-hallit — eluaate reeglid.

44. Laps ja koolmeister.

1. Kuis halbid maenitšused tühjad tõest,
 Sest loost see ilmub ette.
 Üks laps jõe kaldal korjas lilli kord
 Ja unustas end lustil jeda wõrd,
 Et kukkus otse wette.
 Kuid taewas tahtis peasta lapse jöest,
 Seta õnnets kaswas paju
 Jõe poole lāngus ladwa, oksstega,
 Et ulatas laps oksast hakata —
 Nüüd pea ei põhja waju.

2. Kuid mööda maanteed näeb laps minema
 Just silla poole mehe . . .
 Ta hüiab appi: „Upun, aidake!“
 Teed mööda minew mees — koolmeister see —
 Jõe poole waatab wähe . . .
 Siis hädas last ta hakkab noomima
 Ja sajatama teda:
 „Oh tolake! Sind sinna wiis ju wallatus,
 Su sõna-kulmata meel, rumalus —
 Said, mis wõind kawatšeda!“

3. Jah, ei neid wõrnsaelu, nurjatuid
 Wõi ial lasta filmast!
 Kuis peab küll ikka wanemate hool
 Neid hoidma filmas igal pool,
 Et hukutud saa ilma!
 On hale laste wanemaid ja muid,
 Kes waewatud nüüd ise
 Weel enam hoiatada edasi!
 Nüüd läks, tõi uppuja jõest kaldale . . .
 Nii märja murelise.

4. Siin sõitlen isikuid, kel wõimus läes.
 Küll märkab arwustaja,
 Suur-suu, kask korra-mees, et neist on jutt.
 Nii kaua kui weel wäetilt kostab nutt,
 Teist aga kõne-laja:
 Siis weiderdamas alles näen teid ees.
 Et jaand te õnne-ajad,
 Siis sõbrad, wäetid enne aidake,
 Kuid pärast kõne-kunsti näidake —
 Siis heameel täidab majad.

45. Hõrilased ja mesilinnud.

Töös esitab end meister.

Kord leiti kärjed isandata.
 Neid tahtsid omal' hõrilased,
 Kuid wastu panid mesilased.
 Nüüd wiidi asi wiibimata
 Waablase ette otsustada;
 Kuid sest ei jaand ka aru seegi.
 Küll teadis tunnistada keegi
 Neid kõrgi näind ta tegema
 Ja neisse mett ka koguma
 Üht tõmmu tiiwiklaste parwe:
 Mis sumisenud waljuste
 Ja nõelanud ka tubliste
 Ja täitnud mesilaste tarwe.
 Kuid, mis küll awitas see kõne?
 Sest nii teeb pea ka hõrilane
 Ja näeb ka wälja wapsikene.
 Ei jaand nii wapsik otsust teha . . .
 Ta nuris uuest; et nõu kallid —

Ta tunnistajateks siis jallis
 Ka sipelgaid ees kuulda, näha.
 Kuid asjale see ometi
 Ei toonud selgust ühtigi.
 Nüüd julges mesilastest üks,
 Eht muidu weike, süski wiks —
 Sääal uurimise kohta öelda:
 „Mis tarwis on see aja-wiit,
 Mil kuus kuud õigust otsind siit,
 Kuid kõik on alles endsest mõelda?
 See otse raisku a'ab me pere,
 Eht keema wiha pärast were!
 Ets küll meid imend kohtunik?
 Siis jätku wiit ja logedik!
 Ja tõtkem tööle tõrkumata
 Üksteise wastu waidlemata
 Kõik ühel meel ühtlasi
 Koos rahul hõrilastega.

Ets näha siis saa ometi,
 Kes mõistawad meist mõnuga
 Meest uusi kargi walmistada
 Ja fiske mett neil joetada! . . .
 Ets hõrilaste eitus

Ju ole selge tunnistus —
 Ei seda jaks nende wõim,
 Küll aga mesilaste hõim:
 Siis saagu mesi mesilastele!

Nii tahab Jumal õigust nõudes ifka,
 Et õiglane meel, mõistus asju a'aks
 Ja targutused lõpetatud saaks:
 Ei ülsbed imeks teisi kodanikka.
 Kui palju kulusid jääts tegemata,
 Kui palju meelerahu rikkumata,
 Kui palju kallist aega raiskamata:
 Kui lastaks käia radu loomulikka?
 Müüid kohtunit saab osaks pidulaua,
 Kuid kohtus-käijad hoigawad weel kana!

46. Kaks hõrga ja konn.

1. Kord kaewlesiwad üsna wiha täis
 Kaks hõrga ühe õhwa pärast —
 Ja kumb neist wainut walitseda wõis.
 Meid wahtides konn kohtus kärast
 Ja sügaw õhtamine ta suust käis.
 Kuid teine krooksujä ta sugune
 Ta mure põhjust päris järele.

2. Kas seda weel siis sinagi ei näe,
 Tal' ütles wastu hädatseja,
 Et wõitlus enne seisumagi ei jää,
 Kui üks all — läind kui põgeneja,
 Ja wõitjal õitswad aasad ainult läe?
 Kuid mahti maitu pole wõidetul,
 Siis endse karjamaale jääda küll:

3. Ta peab siis jooksuma meie soodesse,
 Siin mädastikus asu wõtma
 Küll pilliroos ja tõrkis diete.
 Oh häda, mis meil näeb nüüd tõtma? . . .
 Meid jalgega ta tallab lõmale!
 Ma hirmus ette seda kõit näen ju,
 Kuis õhwa süül me sugu õnnetu!

4. See konna mure polnud asjata:
 Hõrg ilmus peagi konna waldu
 Ja soodesse jäi sinna elama

Ring konnad tunda said ta taldu,
 Kui sa'ad neid surus puruks tunniga.
 Oh kahju! mis küll ilmas igal aal
 On suurte tülid teind muil' igal maal!

47. Noolest haawatud linn

Sule-sabalihest noolest
 Surmani haawatust kurtis üks linn
 Kord oma õnnetumat saatust
 Ja kõige kibedamas häda walus
 Kuuldi teda ahastama nõnda:
 Küll on raske, kui omas õnnetuses
 Ise pead kaasa-aitaja olema!
 Armuta wõtate teie inimesed
 Meie tiiwust oma nooltele warre-osa,
 Mis meile hukatuse toowad!
 Kuid ärge hirwitage meid mitte,
 Teie kaastundmuseta elukad! . . .
 Ega teil enestelgi käsi
 Paremini käi kui meil:
 Et muretse üks-osa Jaaweti lastest
 Teise-osa Jaaweti lastele
 Iffa sõja- ja surma-riistu?

48. Tähtede seletaja (tähtniku) äpardus.

Kord kaewu tuktus päisi-päewa
 Üks tähtnik — wilets, weider mehike,
 Kes ei näind seda, mis ees aewa —
 Kuid tahtis mõista taewa laotuse.
 Wõib öelda otse kindlaste,
 See jutt on hea ja kohane
 Küll weelgi meile õpetusiks
 Ja paljudele hoiatusiks
 Nii mitme põlwe rahwale.
 Hulk elab ilmas inimesi,
 Kuid wähedest on öelda tõsi:
 Ei jellest nemad rõõmuista,
 Et saatust luba lugeda.
 See raamat, mida Homeros
 Ju arwas ammu — mis see muud

Kui saatus, mis ees nimetud —
 See meie ette hoolitsus?
 Kuid juhteks teadust ei wõi anda,
 Kui seda tehaks, pettus see;
 Küll wõetud keeles ette kanda
 Gest-hoolitsust nii mitmeti:
 Kas juhuse, õnn ehk saatuski, —
 Kuid tähendus neil segane.

Kuid Tema: Kes, mis tahab täidab;
 Kes loob ja juhib, kui nõu näitab —
 Kes muu kõik seda teeb kui Ta?
 Kes wõis Ta Waimust lugeda?
 Wõi arvate, et taewa-tähti,
 Mis warjab igawene öö,
 Ta pani kirja elu-lähte?
 Miks seda? Kas wist seks, et proowi?
 Wõiks Ta siis uurijate soowi,
 Kes kirjutawad raamatuid
 Küll taewa-kehadeist ja ilma-maast
 Ja enne inimesi olnud a'ast
 Üksteise järel õpetades muid:
 Et ära-hoidmata eest hoida wõib?
 Et kui meil käsi hästi juba käib
 Me lõbust ümbritsetud kannataks?
 Et õnnest ennaast otse läilusataks
 Ja nii eelt õnne, sest ju jätkus saaks? —
 Suur eksitus, jah kurjus usta seda!
 Meid piirab laotus. Säält korda mööda
 Ööl hiilgwad tähed; päewal päike
 Me üle lasjab kätse kuldse läike.
 Nii soendades meid ja saates ära võõda
 Loob oasta-ajad, et saaks walmis wili —
 Jääks kehailma kestma korras põli.
 Kuis kõik-maailma korralisest käigist
 Wõiks aga muutlik saatus figida?

Sest ettekuulutaja peegli seadjad
 Kui tähte ilmast ette-teadjad: —
 Te jätke järel tembutus
 Ja otske üles kulla-loojad,
 Muu ebateadu ettetoojad,
 Mis waimu-ilma sombutus,

Ja kasige koos petised
 Kui kõige ilma jätised
 Tõtt-nõudjast, auustast rahwast ära,
 Et loruajate au, sära
 Ei ahwatele warjufujus
 Ka rahwast hufka weidras tujus!
 Sest et nad häda-ohus ise
 Muud hukutawad sinna fisse.

49. Kaebaja paabulind.

Uku ees fõrd urus paabulind :	Uje wärwis witerkaarine ?
Jumalufe, ei ma asjata	Kes-see andis fule-ilu fülle ?
Tule fülle kurtes kaebama :	Kes-see saba laia läitiwa,
Lauluga, mis mulle andsid Sa,	Mida kallitiwidena ja
Pole ütski tahtnud meeldida,	Siilgawalt lööd ringis lehwikule ?
Ega hästi kuulatagi mind !	Kas on olemas teisl lindu leida,
Kuna fewadel kõik ööpikku,	Mis ja fule-iluga ei wõida ?
Kes küll weife, — fiiski auustawad	Sinu kaebtusel nii puudub põhi—
Ja ta laulu-ilu imestawad,	Omadused üks ei saada tohi !
Sest et armsalt puhtalt laulab ju !	Sga loom sai ise omaduse —
Otje wihas hüüdis Uku nüüd :	Uje wiifi meilt ja wõimaluse :
„Kuule, kiwastaja, sul küll süüd ! —	Üks sai osaks suuruse ja jõu,
Kuis wõid ööpikku ja kaetseda	Teine nobeduse, kolmas targa nõu.
Kõige tema laulu häälega —	Ara nüüd fiis fina kaeba enam . . .
Sul ju kena kael kui fiidine,	Kadedalt kaob fule-ilu kenam !”

50. Luik ja kookk.]

1. Ütsfõrd elasiwad aias	4. Kuna kõht tal hanift kih-
Hästi awaras ja laias	[kas —
Kodulinnud iga sugu,	Ujul särweks saada tihtas.
Millest pidas isand lugu.	Said ka toitu seda mööda,
2. Teiste hulgas sääl ka oli,	Kuis wõis kumbki ära seeda.
Ragu peagi ilmsiks tuli :	5. Aast luit seda lustil leidis,
Tore luik ja rammus hani —	Toast küll hanil' anda täidis :
Kes neid nägi, meelde pani.	Ulu nii neil oli lõbus,
3. Polnud sääl üht, kes neid	Suures aias uita kõbus.
[wihtas :	6. Nõnda koos nad elasiwad,
Ujeäralikult ihtas	Tihti tiigil supelsiwad :
Ufanda film luike näha,	Kastfid endid fuotuks wette,
Sõbrust temagagi teha ;	Ulmusiwad pea weest ette.

7. Mii neil oli aja wiidet . . .
 Ujumiseks tiigil liidet
 Suure laia kanaliga :
 Mis neil elada siis wiga ?

8. Aga häda ootamata
 Tahtis teise surma saada.
 Jah, ta ilmus koka kujul —
 Kes kui sõge hullul tujul,

9. Mida klaasi põhjast leid-
 [mud,

Ruhu mõistuse ta peitnud —
 Luige külge finni äki,
 Tegid hane pähä paffi.

10. Seks ta wiibutas ju
 [nuga . . .
 Luuke täitis hirmu juga :
 Surma üsna ligi tundis,
 See ta koke laulma sundis.

11. Peagi heitis luige heli
 Veinates, et otsas põli.
 Sest kott oma juhmust märkas,
 Mõistusele jälle ärkas :

12. Nägi, et teind eksituse,
 Andis lahke wabanduse :

„Wõi siis kena laulja tahtsin
 Tappa ma, et klaasi wahtsin !

13. Ei, mind hoidku nüüd
 [sest Sumal ! —

Kui ka olin wiinast rumal :
 Lindu, kes on laulma kenam,
 Küll ei tapa ma nüüd enam !”

14. Rõnda tihti häda ohus,
 Mis eht peagi meile juhus :
 Pole kahjuks palwe sõnad,
 Eht ka salmikeseb kenad.

51. Gesel ja koerakene.

1. Oma olekusse
 Jäägu igauks :
 Wuidu on ta totter,
 Rõõlmata argpüks.

2. Ei wõi peene-herra
 Olla tõsplane,
 Püüdku saja wõrra, —
 Korda ei lä'e see !

3. Minult wähele
 Osaks armumeel,
 Runa paljudele
 Põlgatus elu teel.

4. Parata küll sinna
 Ei saa midagi :
 Kui kord eestil, minna
 Lood wõi ometi !

5. Meeles mõtles eesl :
 „Tahib koerake
 Piigal', perenaesl'
 Minna jülesse —

6. Ja neid filitada,
 Rappa pakkuda —

Eks ma paitada
 Jsandat wõi ka ?

7. Olen sõimu-sõnu,
 Peshagi saand ma —
 Eks nüüd elust mõnu
 Wõi ka ihata ?

8. Näind ju musutama
 Piigat koerakest —
 Eht saan seda sama
 Jsandalt pai eest ?

9. Ilmus isand wälja,
 Gesel ette läeb
 Sõrkides poolnelja —
 Ta ees seisma jääb.

10. Pikkõrm isandale
 Ühe jala eest
 Tõstab palge pääle
 Tehes paiihest.

11. Eht küll kulund kabi
 Geslil käigist on —
 Arwab : Pole häbi,
 Kallistada õnn !

12. Sest ka armumeelel
 Beremehele
 Omal eesli keelel
 Laulab lahkest.

13. Gesli kallistusest
 Kõnd ehmatas,
 Armu-awaldusest
 Üli-kurjaks saab . . .

14. Hüüab wastu pilkel
 Hella eeslile

Kõigest kõrist kiskel :

„Di, mis laul ju see ? !

15. Hans, oh tule ruttu
 Seie kепiga

Gesli armu-luttu
 Suhu sulguma !”

16. Ilmus Hans, nii kohe
 Gesel waiti jäi,
 Aga peksu-rahe
 Selga talle löi.

17. Rõnda lõpma pidi
 Gesli igatsus,
 Piskeks saama südi
 Armu-awaldus.

18. Waadaku siis ette
 Otse igamees,
 Et ei tuleks kätte
 Kord, kui eeslil ees !

52. Põdrale kättemaksja hobune.

Pole efiatsest hobune
 Inimesel' allahetlik olnud.
 Kuis see poolest aga muutus tulnud,
 Sellest pajatab see looke.

Esialt elasiwad eesel, hobu
 Metsas, ja ka muul niisamuti :
 Sõiwad rohtu, tamme tõrusi —
 Jooksup, jändamist tundsid lõbu.
 Sõidu-nõud neid weel ei takistanud,
 Ega sõja-riistad ehtinud,
 Koorm, ei sadul selga surunud,
 Adra, äketki ei wedanud . . .

Lugu kuulge, kuis kõik nüüdseks saanud !

Põdraga, kes jooksema üli-kärme,
 Võidu-jooksu heitis hobune ;
 Jooksul, ajades wiist kallast parme,
 Maha jäi ja kaotas wõistluse.
 Kätte-maksu nõul ta tuli aga :
 Palus inimese õhinaga
 Omal' appi põdra a'ama taga.
 Walmis oli kohe inimene
 Hobusele appi minema.
 Pani talle waljad pähä enne
 Ja siis tuhat-ne'ja temaga
 Metsa põdra taga ajama —

Ega jätanud järel' jahi-õnne
 Põdra kallal kätte saamata.
 „Mitäh!“ veldes abi eest ju tahtis
 Metša jooksta hobu jällegi.
 Hiiüdes: „Ei!“ kütt talle järel vahtis,
 Näpjas pihku peagi ratsuti:
 Rii ta jooksmast keelba mahtis
 Ja siis veldes talle edasi:
 „Minu juurde jää nüüd wagu! —
 Tulu sinust olen ju ma näinud:
 Hoblitust ja toitu pead mult saama —
 Rohu, heinu, kaeru — kuis neid täinud —
 Ega lugu pidamata jääma . . .
 Hobune nüüd alles märkas seda —
 Toidu eest end lasknud wangitseda,
 Kuid aeg oli muutmist teha hilja:
 Pidi sööma kättemaksu wilja.
 Sest ta talli, wangikotta, wiidi —
 Taltfaks teha waljusega püüti . . .
 Kuid kord umbsest tallist furnult leiti.

Rii küll parem paha andeks anda:
 Ega wiha waenu mitte kanda,
 Kogunigi kättemaksmist püüda,
 Ega saajatamist hiiüda
 Woomal' lõbuts, hingest kaotades
 Kõrgeid asju — waimu waotades.

53. Rebane ja rinnakuju.

Maailma suurtel meestel enamiste
 On näitlejate näokatte wäärtus.
 Neil pilk peab rahwa, kes neid auustab, oma all.
 Kord eefel otsustas, kuis film tal nägi —
 Kuid rebane, kuis katse kindlaks tegi . . .
 Ei warjupaistet tema usaldanud:
 Seks käanis kaju ringi, leidis säält,
 Et wälimusest oleks petta saanud
 Ja ütles sõna, misga osawalt
 Ju korra oli enne teretanud
 Ta wägilase-kaju omal ajal
 (See kaju oli õones, juuremalt

Kui isik olnud ees ta walmistajal,
Mis rebane nüüd kiites otsustas):
„Jah, tõsi — ilus pää, kuid aju pole tas!“

Sult suuri mehi on ses mõttes — kujud.

54. Sokratese maja.

Kord Sokrateski maja ehitas
Ja igauks see kallal arvustas.
Üks leidis maja seest-poolt wiletsa
Ja suure mehe kohta kõlbmata;
Kuid teine laitis eespoolt wälimust.
See poolest aga kõigil olid soowid ühised:
Et toad on kõik ju liiga weikesed . . .
„Kõhn kõigiti see maja!“ kõlas siis ka igast suust.
Kuid Sokrates weel ise soowis seal:
„Oh annaks Jumal mulle näha eal,
Et oleks seegi majakene nagu on,
Täis häid ja õigeid sõbru, küll siis õnn!“

Jah Sokrates wõis öelda õigusega
Kui weikse maja suuregi weel leidis,
Et õigeid sõbru tõeste wähe wäga.
Küll mõnigi end sinu sõbraks hüüab. . .
Kuid narr, kui usud kohe nimetust:
Wõib põhjust olla miks su sõbraks püüab —
Kas abi ihtab sult, wõi pärandust.

55. Sõbruse-salmid.

1. Ei sünni sest weel õige sõbrus-side,
Et elus üksteist korra nägime,
Waid wõitlemises waimumõega pide
Weil toogu katse-tütid ilmsile.
2. Mii wõime üksteist alles sõbraks hüüda,
Kui otsuse ann'd meile elufool;
Kel pole tahtmist aatelistu püüda,
Mu meelest on see tuimaks läinud fool.
3. Ei raha eest ka sõbru osta taha,
Sest need mind jätwad hädas ikka maha.

Ja sõbrus, mis ehk wiina läbi ostaksin,
See kestab ainult öö, kui peaski wiin.

4. Ei lahke näoliski wõi sõbraks hüüda,
Sest mitmed tahtnud nõnda teisi püüda.
Jah, isegi juud andes tehtud jeda,
Et Jundafena wõidud ligineda.

5. Kes õiglase, auus, ustaw pealt nii nähä —
See wäärt ju sõbra nime kandma wähä:
Kuid päris sõber olgu tuntud läbi,
Et ta ei saadaks seltsijale häbi!

6. Kui elu-saatus sulle sõbra andis,
Kes igal ajal südames sind kandis:
Siis ära wõta teda unustada,
Kui sa ka käiksid lillerikast rada!

7. Ei ole hoopis armetu see ilma peal,
Kel isa, ema küll ju hauda heitnud,
Waid armetuma end see tunneb teal:
Kel jüda, waim toeks sõbra pole leidnud.

8. Kui kõik mind unustawad ilmas ära —
Ei ustaw sõber jeda siiski tee;
Kui tõstab ka hõel ilm mu wastu käre —
Kes kostab eest mul, ustaw sõber see.

9. Kui käib ka ilmas minu elu-rada
Küll tihti läbi kibuwitjade,
Kui laimawad ju ka mind mitu sada:
Siis ustaw sõber truuks jääb üffine.

10. Kel õnn on olnud õiget sõbra leida,
See hoidku ka ta poole armsaste!
Jah, möllab maru, tema ligi peida! —
Kui aga wõib, siis warjab armsaste.

11. Suur õnn on sääraist sõbra leida ilmast,
Kes kõnnib su'ga ikka käsi-käes:
Ei unune see südamest, ei filmast —
Waid igal pool näed teda waimu wäes.

12. Sest ei ta olnud leitud õnne-ajal,
Mil kõik maailm sul on neid täis;
Jah, kõnnid sa just õnnetuste-rajal: —
Siis alles õige sõber ära näis.

13. Kel peats see tõsine õnn osaks saama,
Siis ärgu õelgu seda ilmale:
Õnn ei saa seda mitte kannatama,
Et kaetsetawaks saand filmale!

14. Kuid lahutada ei wõi armastust
Pikk maa, ei kiusu-huul;
Ei jahutada armu-kuuma suust
Wõi pakane, ei tuul.

15. Ara kaim, siis rinnaš kanna
Jial tigiduse meelt,
Ega tänuks teisel' anna
Mee eest jappi kasta keelt!

16. Tahad, kallis kaim, ehk ikka
Armunaol weel petta muid:
Maa ei peaks sind kandma pikka . . .
Meeste hääbiks — ühtki suid!

56. Õnn ja laps.

1. Sügawa wee kaewu ääres
Magas waene lapsuke,
Tema oli käigist wäsinud
Sinna uinund unele.

2. Igal pool jeks omal aset
Julgeb wõtta wäetite,
Kuid siin nähesti ju hirmund
Oleks täis suur inime.

3. Mõtke: peale kümne jülla
Olla sügaw ju see kaew,
Liigutades hõltsalt tulla
Wõib siit kuktumise waew.

4. Digel ajal jõudis juurde
Õnn weel seie tulema . . .
Aratas pea lapsukese
Oma õrna käega.

5. Tõuse, oh mu kullakene,
Elu tahan peasta sul;
Teine kord sa hoolšam ole,
Kui sul uni tulekul.

6. Kui siit alla oleks kuktund
Sina sügawusesse,
Siis ma laimu alla sattund
Oleks ju eest tõeste.

7. Siiski süü on üksi sinul:
Kuis nii ette waatmatalt
Peaksid sa mu soowil wõima
Mjet wõtta tujukalt?

8. Mõista, märka, lapsukene,
Mis ju kohus dieti!
Hooletumalt ära wiška
Jialgi end pikali!

9. Peaks ma kiidan õnne soowi,
Sest et ilmas midagi
Ei siin sünni, ette tule:
Kus ta hoolet ei oleski.

10. Aga ise hooletumad
Roormawad ta liiaga;
Sest ta peab, mis alatakse,
Kõik hea poole juhtima:

11. Nii siis ette mõtlematalt —
Kumal, ogar olleski —
Enesest süü raputakse,
Saatus hõelaks tehaše.

12. Teadagi, et tigidamad
Õnne ikka siunawad,
Ise aga pahuraste
Hädasše muud ajawad.

57. Põder, kes weest end wahib.

1. Selges hallita weepeeglis
[waatis

Põder oma sarwi toredaid.
Nende ilu üle rõõmustades
Ühtlasi neid kiitis; kepikaid
Jalgu jälle laites: hirmuma
Otse nende pärast ütles ta;
Eh! küll need weepeeglis näha olid
Lühemad, kui loomus ette tulid.

2. Waates hallita weest paist-
[wat kuju

Raebab tema waljust murega:
„Mis ma olen, jalust nagu ruju?
Oh saaks pääga parajad need ma!
Otse sarwe-mets mull otja ees,
Häbi aga näha jalgu wees!“
Alles nõnda kõneluselt ajas
Werektoer ta metja, et see kajas.

3. Aga mets see oli paks ja
[tihe,

Hoopis raske põgeneda sääl.
Edasi ses wõimata kõik nihe...
Ammugi weel laial sarwis-pääl.
Beened jalad oleks kus taht läind,
Nihkudagi sarwis-pää ei wõind.
Ara needis põder nüüd wast sar-
[wed,

Tundis kergeist jalust tulu, tarwet.

4. Jlusat me kiidame nii tihti
Tarwilistku ära laidame,
Et ei tunne tema tulu, sihti...
Edewusest aetud effime.
Ara laitis omal põdergi
Jalad asjata liig rutusti;
Kuna laia sarwis-pääd ta kiitis,
Teda wahtides weest aega wiitis.

58. Kaks kukke.

Kaks kukke elasiwad rahulikult...
Kuid sinna tuli ka üks kanake,
Siis loitma wast löi waen neil wahale:
Kuis teada muidu Trooja minewikult.
Ju kana testis nõnda kikkedel
Kiid, tüli, kaklus, nii et ümbrus rõffas
Ja üle-aedsetegi rahu huffas —
Kust siis ka kuked sõtta tulid weel.
Sai teine wõidu; kirju sulg-kuub seljas —
Wiib wõitja kodu uhkelt kana karja;
Kuid wõidetaw poeb peitu, et ei sarja
Ka muudki kuked weel ta werist harja,
Sest needki on ju kakeluseks wäljas.
Nüüd kurtu wõidetaw wõib eemal redus
Küll oma kadund armastust ja kuulsust
Ja kaeteda teise wõitu, hoolust,
Mis oma fõrd nüüd kanadele edus.
Kuid peitjal — wõitja õnnest ärritatud —

Wæn wõimust wõtab, julgust annab sees :

Nii endne häda, haawad unustatud —

Ta taplust algama on kange mees :

Seks nokka teritab ja tiiru lehwitab,

Et hoogu wõtta uue taplusele.

Tal seda polnud tarwis. Wõitja jälle —

Et oma wõitu kõigil kuulutada :

Ta lendas üles maja katusele —

Säält rõffas laul, et kuulbus kullidele,

Neist hõltsalt üks wõis ta nüüd kätte saada, —

Au, armu, elu — kõi tal lõpetada.

Kui wõitja saatuse wäel saanud surma :

Siis ette ilmus tema wõistleja,

Et tibude meelt poole pöörata

Ja unustada nende keskel urma.

Kuid kaagutus, see oli kõwa, walju :

Et naisi nüüd tal hulk, kus meeli palju.

Nii näeme ifka saatust, õnne mängima

Heal meelel me neid tüffa imelikka :

Kuis hooplejad wäes wõitjad langema

On pidand omal süül just õnne-ikka.

Sest ärge usaldage mitte saatust,

Waid waatke ette ka keft õnne, aatust !

59. Teaduse tulu.

Kord tülitsejivad ja kandsid wiha

Kaks ühe linna kodanikku kaua.

Neil kumbkil oli isemoodu iha

Ja isewiisi saiwad otša, hawa.

Tark, waimust ohter, oli esimene ;

Kuid teine rumal, rohke kullaline.

See kulla poolest rikas tahtis seda,

Et waimu-rikas auustama teda

Ja kiitma kohustud peaks olema —

Niisama iga mõistlik muu mees ka.

Küll oli aga loll see inimene,

Wõi meelest otse üsbe narrifene !

Kes wõib siis ometi auuandmist nõuda

Küll teenimata õnne-osal ?

Näib : kuigi selle lubale wõi jõnda !
 „Raim !“ ütles rikas tihti õpetlasele,
 Kuid tema meelest mitte auusale :
 „Kuis teie ometi nii suurusstate ?
 Et õelge : Kas ka õige süüa saate ?!
 Mis hästi palju lugemine tulu
 Toob õige siis küll teile tarkadele ?
 Ei usualuse-toa kortri fulu
 Te suuda tasuda, — ei enesele
 Teist kuube aasta-jooksul saada jälle,
 Ei palka makssta oma teenijale . . .
 Seks oma wari orjama teid helle.
 Et õelge : Mis wõib hakata riik peale
 Küll teie liiki inimestega,
 Kes midagi ei raatši kuluta ?
 Küll aga minu arust tulus heale
 Ja tubli riigile on mees, kes teist
 Ka toidab, püüdes ise lõbu, hüüsi . . .
 Küll Jumal teab, et meie seda teeme :
 Sest kaupa, käsitööd me tarwitame.
 Mii elawad ju sepad peenikesed
 Ja nende tööde müüjad naesed, lesed
 Rõik meie waral, nagu teiegi,
 Kes ise nende heaks ei kuluta . . .
 Kuid raamatute eest, mis tuluta,
 Hea hinna maksate weel ometi
 Ka rikastele isandatele.“

See jõe, jäme kõne — häbemata —
 Pea leidis tasumise paraja,
 Ehk tari ka jättis ülbe sõitlemata . . .
 Ja sõjas nuhtluse sai libeda :
 Sest linn, kus kawa eland mõlemad,
 Pea häwitati sõjas hoopis ära . . .
 Mii kodukoha jätma pidid nad
 Ja kaotama oma wara, pära.
 Müüd ilma hariduseta mees, ülbe —
 Ei leidnud pelgupaika kufagi,
 Kuid teise wõttis wastu lahkesti
 Ka igauks, kui näind ta elu kõlbe . . .
 Mii lõpetati riid neil õieti.

Ehk rumalus küll sünnab tarkust, teadust :
 Ta tulu tunnukse keft elu peatust.

60. Demokritos ja Abderlased.

Kuis oli mulle jõe rahwa mõtlus!
 Kuis ülekohtune ja ülbe ta!
 Kuis kaval tema iga ette-mõtlus
 Ja teistest selle arvamine ka!
 Nii mängis rahwas osa järele
 Küll ford koolmeistri Epikurise.
 Jah, rahwas pidas hulluks Demokritos't.
 Küll nii — ei prohwet kodumaal saa kiitust.
 Kuid rahwas oli hull, tark Demokritos . . .
 Veel juurdus eksimeel, sest omal tüütus:
 Nõuts Abderlased appi kutsa wõtsid
 Nüüd targa tohtri Hippokrates'e, —
 Kell saadikud siis kirja wiima tõtsid,
 Et hullumeelst arstima tuleks see . . .
 Reed sinna jõudes õelsid talle:
 „Kaas-kodanik, wend Demokritos kaotand
 On mõistuse, liig lugemine waotand
 Ta waimu seisju-korda — kurwemale . . .
 Ta õppimatast lugu peetaw näitis, —
 Nüüd kõit maailmaid arwutumaks peab
 Ja ilmajaali keskele meid seab . . .
 Kas sõgedamat muu küll mõelda wäitis?
 Ei seega rahul . . . liidab põrmujusud! . . .
 Nii segawad siis peas tal — mõtte-kõjud . . .
 Ta taewast mõetes jääb maa peale ifka —
 Kõik-ilma tunneb nii, kuid ennast mitte.
 Ta istus enne tark — kesk kohtunikka,
 Nüüd räägib üksi kõit, mis tuleb mõtte . . .
 Oh tule, Sumalik, suur hullus tal!“

Su hatust peale Hippokrates'el
 Ei olnud saadikutest usaldust.
 Ta siiski läks. Nüüd lausa näete just,
 Kuis saatuse wõim kofku wiib meid ootmatast.
 Sest Hippokrates jõudis parajalt
 Siis sinna, kui see, keda nõdraks peeti
 Ja arust puudulikuks rahwast loeti:
 Just uuris oiukohta, meelte asu . . .
 Kas peas see aset, ehk kesk südant, säsu?
 Nii metsa warjus istes oja kaldas
 Ta aju-keerda järel mõelda maldas

Ja raamatuid hulk oli maas tal ees.
 Nii mõtlemises waewalt märkas mees
 Siis enne sõbra tulekut, kui see
 Ju talle teretuseks pakkus käe.
 Nüüd jahmatades: tere! öelda sai
 Ja oma paiga pääle ifka jäi:
 Ei peenel kombel nad jääl kummadanud,
 Ei lisna sõnu, aega kulutanud —
 Sest edewus ju jäeti kõrwale,
 Kuid inime ja Waim — need wõeti kõnele
 Ja pärast seda õige kõlblus ka.
 Mis rääkisid neist, pole koht siin kõnelda.

Sest loost küll selgub kohe see,*
 Et rahwas kohtumõistjaks pole kohane.
 Mis mõttes tõeks siis pidada
 On sõnad, mida lugend ma:
 „Et rahwa heal — Jumala heal?“ —
 Ei muus, kui et on wõimu heal.
 On rahwas auus ja wooruslik,
 Siis muidugi riik õnnelik;
 Kuid seda õnnetum see riik,
 Kus rahwas rümal, sõge kõik:
 Seepärast wooruks, forraks waja
 On woomast waba edendaja,
 Kel jõndu rohkesti on waruks; —
 Küll armumeelt ja mõistust aruks.

61. Tarkuse müüja narr.

1. Sa ära seltsi ial kellegagi,
 Kes weidrust, halpimist ehk armastab.
 See on mu parem nõu, mis juhiks jääb
 Ja üksti teine elus seks ei saagi:
 Et hoia nende eest siis hooljaste,
 Kel kihab pea ja meel on segane!
2. Küll walitseja, wüürsti kajas ifka
 On leida sedasugu isikuid
 Ja ei neid puudugi keft kodanikka,
 Ei talupoegi, ega saunikuid:
 Nad sõnas, töös on weidrad, naljakad, —
 Kuid pea käes wälgurwad neil malakad.

3. Kord jooksis üks narr läbi nurgad, urkad
Ja karjus: „Ostte, tarkust mina müün!“
Siis rüünal ta ette tõtsid surkad —
Ulp-halbid, kellest puudugi ei siin —
Et tolast pakutud head ijuga
Wõiks silmitseda — kaupa sobida.

4. Müüd haful pakkus tola wigurdusi,
Siis tahjuts müüja, kõrwaüüfusid,
Mis valmistasid ette wemmelbusi,
Ja tagatipuks pussipiilusid *)
Neil', kes ehk julgesiwad sõnaga
Weel peksjaid, uhtjaid, roojaid sõidelda.

5. Kes tahawad siis tola-tunnist hinge
Weel wiia põues kodu puhtele.
Need enne malgutust ju waitfelt minge
Ja ärge tagatippu odake:
Sest sõidelda ei maksa hullusid —
Naer, pilge ärritab ka pöörasid.

6. Kel mõistus on veel peas ja süda põues —
Ei tolast, ulphalp-ulatate käest,
Kes saand seks hundipassi ilma-õues,
Ehk hullust wõttes wiha wingu wäest: —
Wõi midagi head oota, loota see,
Kes tahab olla õige inime . . .

7. Küll aga tunneb üle-pigitatud
Ta oma süüta meele, mõistuse,
Ja tutvustatud jälgimadki patud,
Mis enne ehk ei tulnud mõttesse:
Kel on siis meelemõistus, selge oid,
Ja seda siisgi teeb, sel kombat loid.

8. Kes tainapääna wälja wiliistatud
Küll sooviks saada iial narridest?
Wõi on siis mõistus selleks annetatud,
Et halpuft õppida peanarri käest?
Ta haiges ajus juhus põhjusets,
Mis ta ka ajawiiteks wõtaks, teeks.

9. Et üle loba, kiilude wõiks tola
Weel mõelda, seks tarwis minna tal
On targa juurde nõuga — mitte ula:
Siis wiitmata see awab jäburat'

*) Sõnast „piiluma“ sünnitatud; tähendus: jala pussi-piste.

Ja narriſt ſögeſtatud ahwijal',
 Reed ſalaſõnad, mis ſiin leida all.

10. Kuid tõſtes need nii lugeda ja mõiſta:

„Rõit inimeſed, kel veel mõiſtus, meel —
 Reed narri-laſte ſeas küll ei wõi ſeiſta!
 Nii piſſ kui lobalõng neil, ſihwtiſ ſeel
 Ja kiilud hoobid ulatawad veel —
 Weil eemale neiſt hoida elu ſeel!

11. Ehk muidu paled plaſjuſt punetawad

Ja kõrwad kiiludeſt pea hungawad
 Ja aunuſmeel, mõtted lorikeraks ſaawad
 Ja mülſud, hoobid laua ütlewad:
 „Ei petnud narr küll ſugugi ſiis teid,
 Kui tarkuſt otsma kuttuſ kerglaſeid!“

62. Sõitlus.

1. Ara hoopſe, et liig kerge
 [oled,

Kergatſike kõige tehaga!

Õſegi ſind tunnen, kui waſt tuled
 Wigikonda wiguritega:

Ei ſul liikmed püſi paigal piſku,
 Sealeſt kuulda tihti naeru, kiſku,
 Silmiſt näha aina weidrat wiſku.

2. Õſegi ſu meel ja mõte ihtaſ
 Tühja naljatuste järele;

Kuid, mis tarkuſ on, kõik ſeda
 [wihtaſ

Sinu jüda, hing, waim täieſti.

Wõi ehk oſta ſoowid ka kuld teri
 Ainſa kopifugi eeſt, kui peri
 Õkka weiderduſtele ſu weri?

3. Ets ſind waimuſta küll ſuu-
 [pill, liiga

Lõõdsapill ja kuljuſedgi nii

Et ei käſi kiſi ole liiga

Kopikaid ehk rublaid andmaſti?

Uga, mis eesmärgi ſaawad ſeega

Rõit ſu pere ſinuſt ſelle teega?

4. Ets küll ſelle: et on kirja
 [wara

Tühi, paljas kauplemiſe traam

Kuna weiderduſ ja pilli plara

Rahwa õige hariduſe ſaam? —

Küll hull arwuſ, et nii mängu
 [kanniks

Elu on ehk hoopis tulepanniks

Pruukida ſaand Loojalt ſeha

[anniks!

63. Kalewipojana.

1. Nagu muinas-ajaſt meil ju
 [teada:

Peipſi-ſorts ja muſſar omaſtega

Kalewid ei laſknud aſju ſeada

Õrnemate kaſuks helduſega.

Õligi küll Kalewipoeg wägew

Ilma neitſit awitamas tegew,

Et ſee ſõrmuſſe ſaaks kaewuſt kätte.

Uga ſoriſilafed ſeltſis ſuures

Kiuſaſiwad teda ſelle juures . . .

Ja nii jäigi ſõrmuſ neitſil wette!

2. Wäetimate warjupaigu

[tarwis

Tooduid laudu Kalewipoeg ise
 Peipsi sortslaste selga ärwis
 Pefsta puruks koorma efimise,
 Kuna teise koormaga neist mööda
 Tõttas eemalt — jättes tühja tööda
 Kääpa-kintudele unustusse ;
 Aga jõudes Endla ligikunda —
 Rahupaiga puhata mõis tunda —
 Heitis maha puile männikusse.

3. Ja kui leidis pärast puhkusi

[eestfi

Oed ta keskelt pahareti äju . . .
 Kohe oli walmis selle seestfi
 Beastma neind, ootamata tasu.
 Nõnda peastatsin ka ma kõik
 [ohust —
 Täites tõega ligimese kohust —
 Kes end aga iial andwad peasta.
 Ja kui laulats, ilmuks ligi Juta . . .
 Päew mul oleks loojaminekuta —
 Wõiksin wäsinud kõik üles tõsta

64. West ja Waim.

1. Sa tead ju ise, mis sünnitab pais,
 Kui liiaft saoft, lumeweest saanud see täis :
 Ja purustab tammid ja wärawad eest,
 Ja lõhub ka kaljud ja kivid wiib weest.

2. Ta loogu lõbb metsad, aab rahka teed täis,
 Kuib wäetab wäljad ka liiwakuis mais.
 Nii häwitab wefi küll tungides eed,
 Kuib edendab elu kui targu saab teed.

3. Nii toimetab paljugi mõtleja waim,
 Kuib ägeda järele kurdab ka taim.
 Kui tahad, et õnnistust tunneks suft ilm,
 Siis tafa ja targu meil nufkugi film !

4. Et hoowaku tafa siis tundmuste hood
 Kui hallikafst ojad, mis teewad heaks sood
 Eht paisudest rattile woolawad wood !
 Et tundmustest sünniks lõbusad lood.

5. Jah õnnis, kes parajust pidada saab !
 Sel edeneb elu, hea mälestus jääb
 Kui ammust a'ast tutawal Siiloa weel,
 Eht Waimul, kes juhib meid taewasel teel.

65. Aur ja hoolsus.

1. Ei tundmata ole sul aurujõud, wõim,
 Mis käima a'ab masinad kangemal wael,
 Et sõidawad rongid raud roobaste pääl
 Ja sõidwad wees laewad kui waalaste oim.

2. Kuid hooletult kardetaw küllalt on aur :

Ta lõhub wast katla, ehk purustab muud,
Ei wasta pea talle raud, kiwid, ei puud,
Kui teda on juhtimas mõistmata jaur.

3. Kuid ostaja juhil ta wiga ei tee,

Ei oma pead torudest wäljagi jaa,

Ei ühtegi katlakest lõhki wast a'a . . .

Sest leigus on läila, külm ole ehk tee !

4. Oh juudaks nii pidada palawust mees,

Hoolt naenegi ägedas, agaras haos,

Et kahjulik poleks hull tuhinus foos

Mis ritub nõud ümber ja elundid sees.

5. Kuid agarust hoolsust ja waimustust peab

Weil tõikidel olema nooruse wäes

Ja osawust tööle ja kõwadust käes :

Siis edeneb elu, õnn hingedes eab.

66. Warane roosike.

1. Jsa aeda harides

Leidsin tohe algmises

Aia nurgast põõsa seest

Kauni taimetse eest —

Leidsin noore roosipuu.

Armsam kui ehk üksti muu,

Olgu puu ehk lillekene,

Paištis mull' see wõsukene,

Ehk küll weel ei õitsend tema,

Ei ka haaland puhkenema.

Ilus oli roosike,

Ehk küll lehtes üksine.

2. Selle õrna taimet ees

Täiskas kindel nõu mu sees :

Mitte aia-kurussse

Jätta kanni kasule,

Waid mu toas õitsema

Minult sünnis näitas ta.

Ustusin sest Jsa ette,

Almutasin talle mõtte :

Kulla Jsa, luba mulle

Roosipuuke — sõbratule.

Ilus, kena roosike,

Kõige armsam minule !

3. Jsa wastab : Pojute,

Ei weel kõlba sinule

Kõõmustuseks roosike :

Koos weel alles wõsuke,

Koos ei õiji kanna weel,

Kosuta sind eluteel ;

Tahad õnne temast loota,

Kuni õitsma hakkab — oota :

Siis wast tema üles wõta,

Ehteks kodu wiia tötta !"

Ilus, hellik roosike,

Kõige kaunim minule !

4. Jsa sõna uskma peab,

Seda igaüks ju teab :

Lootma nõnda kindlalt jäin,

Dota kallist seni täin,

Kuni lähed õitsema

Roosike kord iluga.

Alga ehk kuus aastat käinud,

(Mis ju roosi leiust läinud) —

Roosi waatmas, — pole näinud,

Et ta nupud lahti teinud.

Ilus roosi wõsuke,

Siiski kallis minule ! — —

5. Kindlaks jäädes lootuses,
 Kannatama ootuses —
 Julgend seitsmet juwe ka
 Roosi tulla vaatama :
 Andku Isa ise nüüd,
 Et roos lehtaks öie-hüüd
 Mulle terwituseks wasta,
 Et ei oleks tarwis kasta
 Walupisarail mul põrmu . . .
 Önn, kui tunnaks roos, m^a armu !
 Ilus önne roosike,
 Kõige kallim minule !

6. Oh roos, kui Sa sallid mind
 Et kord ehitab mu rind
 End su armsa lehtega,
 Sinu õite ehtega :
 Siis, kui ma nüüd pundum find,
 Ära roos Sa torka mind,
 Sest et nooruses weel loffad
 Ja et pistjad muidu offad, —
 Waid mu palwet heldest kuule :
 Võbu mulle wasta luule.
 Arka õitsma hinnale
 Ehteks roos mu rinnale !

67. Dani ja luik.

1. Eht õnnetuid ilmas on paljugi,
 Kelt riiputud terwis, wõi hüüd ;
 Kuid õnnetum enam see koguni,
 Kel nende poolt teistel ei jüüd.
 Ja õnnetumaks kui ükski muu,
 End hüüiab õhates selle suu,
 Kel seltsilist saada on püüd.

2. Seefugune pajatab ikka siis
 Küll salaja, ilmsi nii ka :
 „Mullt südamel waras seest ära wiis,
 Sest õnnetu, õnnetu ma !“
 Tooks aga nüüd keegi wast tagasi
 Ta südamel terwena täiesti —
 Siis kaebaks küll enam weel ta.

3. Ka isegi lindude kestelgi
 Ma nägin kord sarnatse loo :
 Sääli seltsis luik hanega järwel nii,
 Et täitsiwad ühes koos poo ;
 Kuid warsti sääli kullid ja kajakad,
 Sest kisa nüüd karjudes tegiwad
 Ja tõstsid neil tapluse hoo.

4. Mis suundawad wastu kaks sajale ?
 Küll pisut ! Sest hoidis ka luik
 Roos hanega taplusest hoolhaste . . .
 Sest tüli tooks walwamas suik !
 Nii lahus siis kõigist muist lindudest
 Luik tõstis wast päälegi häälest,
 Et tuleks ei tujasse tuik.

5. Jah, nii siis luit kurbtuse peletas,
 Et hanc ees lugusid lōi;
 Kuid hane hāäl koguni wārinās
 Sāāl luigele kuuldawaks tōi:
 Mu südame waras ja oled tõest,
 Sind lastesin nühelda selle teo eest,
 Kuid tunnismeeft saada ei wōi!

6. Luit kōhtus nüüd ära seft weidraft weaft
 Ja imestas: „Seda ma teind?!“
 See suurem ju kōitide süüde seaft
 Wōib olla, et nurja nii läind!
 Siis otsima, haneke, hakkas nüüd
 Ma warsti küll tagasi sinu hūiūd,
 Et wargil sul pole ma käind!“

7. Kui pajatand oli nii luige keel,
 Siis ohkamist hanel täis rind —
 Ja päälegi sõnas sāāl tema weel:
 „Ma õnnetu, õnnetu lind!
 Ei südant ma tahagi tagasi,
 Sa pea ta omale furmani,
 Siis alles mu elul on hind!“

68. Pääsukese tagasi tulekul.

(1888.)

1. Pääsukene,
 Linnukene
 Sina tõttad wana paika
 Jälle pesa seadima,
 Aga mina
 Nii kui sina
 Ei wõi mitte lennata
 Kasu-kōhta, kodu-paika:
 Waid pean kangel
 Pisar kangel
 Uksi-päinis asuma.

2. Eft küll ilus
 Salu wilus
 Seisab siin mu eluase
 Linnamäe külje all —
 Pühajärwe,
 Oma-ärwe —

Elwa lätte ligidal:
 Siiski ei find meeleft lase
 Wäike kodu
 Ligi lodu
 Alawere karjamaal.

3. Minu mõtted,
 Minu tõtted
 Käiwad juba kodus ammu,
 Aga siiski waluga
 Peab waene
 Jhu maine
 Kangel kodust wiibima.
 Oles minul jõudu, rammu
 Wõtaks ruttu
 Jättes nuttu
 Kodu poole rännata.

4. Et ei jõndu,
 Sest ei sõndu
 Minul minek kodumaale,
 Waid peari otse üksinda
 Wõersil ootma,
 Mahti lootma
 Mil wõin sinuna
 Saada Sinihallikale,
 Rusk wõiks waata,
 Pisku saata
 Üle kalli kodu-raa!

5. Sest siis sinna
 Mahti minna
 Waatlema mul üksnes waimus.
 Oh kuis minu kallimad
 Rohad armsalt
 Rinda warmalt
 Tundmuslega täidawad :
 Ikka seisad sest mu aimus
 Elu aja
 Isa maja
 Kirik, kool ja furnuaed !

69. Luik ja neiu.

1. Oh neiu, ära pahaks pane !
 Et mina waene luigeke,
 Kes sattund teistest kõrwale :
 Müüd olen julgenud su ette
 Just teie järwe-kääru wette
 Mii tulla tusa-tujuga
 Meelt jahutama — ujuma,
 Eht ma küll nagu sõgedane
 Sind tiikin ikka wahtima
 Ja kas su died lahti ka.

2. Ja päälegi, et ma sind
 [rahus
 Ei lasje lilli noppida,
 Waid oma leina-lauluga, —
 Mis sina eht ei hästi jalli,
 Mis wiidab eht su aja kalli —
 Sest ära sa ka pahanda,
 Waid armust mu süüd kahanda !
 Ma üksi omaksetest lahus —
 Kord tuttawaks jain sinuga —
 Oh seltsi nüüd ka minuga !

3. Ei kiita sulle ma end taha,
 Sa isegi ju tunned mind,
 Kuis sulle tujuk minu rind,
 Kui aga leina-laulu kuuled,
 Mis toowad sulle mu poolt tuuled ;
 Kuid sina seda ükski tead,

Mis lugu ja mu laulust pead . . .
 Kui kuulda pole see sul paha,
 Siis oma ilust neiu häält,
 Mull' tõsta wasta kalda päält !

4. Kui aga teine lind sul
 [armsam,
 Siis walus pean siit lahkuma,
 Et sind ei wõtaks kiusata ;
 Mind jellepärast waewab mure,
 Et ma ei ela, ega sure . . .
 Oh armas, nägus neiuks,
 Mu kõige kallim leiuks.
 Sest teata, kes sind wõitma warm-
 On oma meele mõttega [sam
 Ja kõige ette-wõttega !

5. Kui, neiu, sa ei nimelt
 [näita
 Kes sulle minust kallim on,
 Siis mulle osaks jääb weel õnn :
 Sind oma sõbrannaks küll hüüda,
 Su lilledest siin lõbu püüda
 Ja wete ilu waata päält
 Ning tõsta neist nüüd laulu häält,
 Mis wõib su südamel weel täita
 Raastundmuslega ütlema :
 Mu wastu : „Mu lind oled ja !“

70. Palm ja tamm.

1890.

1. Põhja-pool kaswamas tamm
 Kruusase kingu pääl —
 Teada tal aegade samm,
 Tormiski tugew teal,

2. Lõune-maal loendab palm
 Kauni jõe kalda pääl.

Ofjad tal wõidumärk, palm —
 Wili on toidus sääl.

3. Küll sääl on elada õnn:
 Kus need puid mõlemad
 Kõrwuti kaswamas on —
 Huwitust pakuwad!

71. Päikese pahandus 1892.

1. Üks inime, kes sündind pime,
 See õnneks nelja aasta eest
 Veel pääses selle häda seest
 Ja nägi päikest — eks see ime?

2. Kuid seda wõrt veel oli
 [pime,
 Et kuud ei wõinud näha ta.

Läks aasta veel, siis korraga —
 Kuud nägi ka, see tal uus ime!

3. Läind ainult wast pool
 [tundi nõnda
 Siis jälle mees poolpime, fant!
 Kuid sandil sees seft õnnest pant —
 Nüüd õnneliku tundis enda:

4. Ta kuud näeb ikka omal
 [waimus,

Nii hästi päewal olles tööl
 Kui une-hõlmas, õhtul, ööl
 Ja kõiges omas mõttes, aimus.

5. See üle pahaseks läks päike
 Ja peitis paiste sandi eest — —
 Oh santi, õnnetumat meest!

Kell' õnnest ilmus nii oht, aike.

6. Kuid ütle nüüd kaasini-
 [mene,

Kes selles loos on süüdlane?
 Mu arust küll on päike see —
 Miks kuud nii tuldas tullaene?!

72. Õnnetu sõit sõbrase.

1. Üks inime mere kaldal
 Kord botas üffinda;
 Ta merele tihti waatas:
 Kas sõbra näeks tulema.

2. Sääl nägi ta tulema kaugeft
 Meest sõbra lipu all,
 See tuli nii kaldale ligi —
 Et tuttav laul kõlas ki tal.

3. Kuid ootaja ometi teda
 Ei sõbraks pidanudki,
 Waid kartuseft kaldalt ära
 Gesti jooksis foguni.

4. Nüüd sõudjale wastu tuul
 [käänis,

Läks filmist sadama koht
 Ring lainesse murdus möla:
 Mees nägi, et ootamas oht.

5. Küll sõudis veel ühelgi mölal
 Nüüd ootajalt kardetud mees,
 Kuid liiwajooma jäi kinni
 Tal wene madalas wees.

6. Seft õnnetul otjata häda
 Kui tuli öö tormine;
 Kuid maru jõud tõukas ki joomelt
 Ta wene nüüd kaldale.

73. Ühe nägu.

1. Oli nagu taewas mehe
[tuba;
Armsalt troostis teda ingli laul.
Teretada käsitši sai luba
Inglit, kes tall' õnne soowis aaul
Siinnipäewal nagu sõber kallis,
Kes talt pildi salmid, saada fallis.
2. Oh kuis ^{mõlkas} meel nüüd mehel
[lõbus,
Et hell noorik jeda käisutas!
Oli kõigiti wirt, karme kõbus —
Et ta rinda õrn põu paisutas!
Uga ärtas, kõi see unenägu:
Kasfi leidis päält ... oht oja jägu!

74. Tõrges roos.

1. Ija aias suures, laias
Kaswab üfsik roosife:
Kaswul warmsam, õitel armsam,
Kui muud roosid tõeste.
2. Kuid ta iga, üks suur wiga
Enneaegu otja weab,
Et ta tõrges, kui auus-tõrges
Aednik talle tuge seab.
3. Olla paha! — Roos ei
[taha
Tuge tammest omale,
Wille najal õnne rajal
Oleks kui ilm tormine.
4. Oht küll kaua jeda saua
Soowind aednik roosife
Pigi anda, külge panda
Kolme siidi-filmusse:
5. Üks neist walge — oleks
[alge,
Teine tulipuna sees,
Kolmas filmuks haljas ilmüks —
Sõlmed kõigil finades.
6. Kii siis abi küll toe läbi
Saaks roos kõigeks elu eaks;
Pääle jelle diedele
Siidi paelad lükkaks heaks.
8. Roos ei aga targu taga
Otši tuge aednikult,
Waid ta ihkab, saada tihtab
Klaasist tuge arutult.
8. Sella tepil kuldsel trepil
Loodab roos end tõusma just:
Kii teeb lõdew, halp ja edew —
Otšib kalkust, hiilgarwust.
9. Küll wiist aga kadakaga,
Kes kord klaasist lehed sai,
Rooski nutab, otsta ruttab:
Kuhu jäi mu tammest wai.
10. Sest tuul tikkus, ära rikkus
Hoopis mult mu klagist toe;
Kuldsed rõngad, hõbe lõngad
Hõerustid mul koore toe.
11. Roos siis toeta, koore
[toeta
Seisab üfsi aias weel,
Ei ta enam ole kenam
Roosidest, mis õitswab eel:
12. Ta on ammu kaotanud
[rammu
Waimustada rändajat;
Wars tal murdund, elu furdund. —
Dotab kirwest, labidat.

75. Mis neil wiga on?

1. Kõige käre kestel
 Polnud noormees lestel,
 Et tal mõlksus meel
 Tulewikust armsamast,
 Mis tal loota eel:
 Et eht kõnnib warmamast,
 Sõbraga weel teel.

2. Seni neiu tujul
 Kurwastas see tujul
 Teda mituford,
 Kui ta furra lilli seas,
 Mis sai osaks lord —
 Soowis üsna noores eas,
 Mill east weerand wõrd.

3. Isegi neid noori
 Ei wõind taha loori
 Jätta pisaraid
 Omal pärast sõnelust
 Otsi haledaid,
 Et läks juurest noormees just
 Järsku, sedamaid.

4. Sõbratene, mõtle
 Ja siis lausa ütle:
 Mis neil wiga on —
 Et ilm igaw, surm näis kaim?
 Et neil üksteist wasta jonn
 Ja siis hale jälle aim
 Just kui kadund õnn?

76. Õnnelik tamm.

(1896).

1. Üks tamm kord kaswis aias,
 Kesk lehtlat ilusat,
 Kus lilled ringis laias
 All peendrus õitsewad.
 Tamm nende üle tõstis
 Sääli kuninglikult pää
 Ja muilt puult tall' hääli kostis:
 „Enn olgu tammel hää!”

2. Jah tamm sääl tundis seda;
 All lilled õitsid tal
 Ja lastsid silmitseda
 End taimel kaharal;
 Kes neile warju andis
 Kui päike kõrwetas
 Ja lastena neid kandis
 Kui jõud neil närwetas.

3. Nii teeb küll kristlik kumbe
 Hääd soowib naabrile
 Ja kus sel ees on umbe,
 On abiks lahkestes;
 Ja kui on teised wäetid
 Kui õrnad lilleksed
 Ja hoolitsuses käetid,
 Siis täidab tarwitsed.

4. Teist wiisi metsit süda
 End muile awaldaab:
 Kui aga pääsünd kida
 Siis neab ja sajab;
 Ring kes on nõrgad, jõutud —
 Neid tallab, surmeks lööb;
 Ja kes on hädas nõutud —
 Need ise ära jõöb.

77. Lühterlilleke (sõbbija). (1901).

1. Ma isa majatese aiast
Kord leidsin taime nägusa,
Mis seni taime-riigist laiaist
Mul oli hoopis tundmata.

2. Päält näha see taim oli kena
Ja kaunim kui muud lilledki,
Sest seisab filmis ta mul tära:
Tal file wars, latw lühtriti.

3. Nii näind ma lühtri-lillelise
Ges esmalt wiie haruga,
Kuid neil neid kõigil kolm pääl
[ise ...

Tõest wääriline waadata.

4. Taim olewat see seda sugu
Kui oli kiskajoni-puu,
Nii kuis meil' teatab piiblilugu,
Mis Joonal kallim üle muu.

5. Et Joonas puud ei peaks
[nii enam:
Siis lastis Jumal uski puu

Wast närida; puu fuiwas kenam ...
Sest elu Joonal päratu!

6. Nii näib, et lühter lillekene,
Mil ehteks otšas kena kroon
Mind keelab õnne saamast enne,
Kui harude arv täis tal on.

7. Rakskümmend puhku pole
Eseekieli oht weel kae, [teada
Miks talle öeldi: „Ennast seada,
Ei filmade lust sulle jää!”

8. Et jündku siis, kuis tahab
[Jumal,

Ma end Ta hoolde annan truult,
Kui ette nägema ma rumal;
Eks päästa Ta mind pöudsest suilt?

9. Ta nimel ainult armu
[nõuan:

Ei raha, wara igatse;
Siis loodan, et ma niigi jõuan
Siit jäädwast armumeresse.

78. Silma pisarad.

1. Kord käis Hillel oma õppijaga —
Sadiga õõ-aegu Olimäel,
„Waat' kuu-walgel,” ütles Sadi, aga
Seda meest, mis teeb ta jääl?”

„See on Sadok,” sõnas Hillel rutul,
„Tema istub poja haua nutul.”

2. „Kas ka Sadok ei wõi tallitseda,
Kostis noormees, oma kurbtustki?
Rahwas nimetab ju targaks teda,
Digeks ka ja pühaks koguni!” —

„Kas siis sellepärast ei peaks tema,”
Ütles Hillel, „taga tahetsema?”

3. „Aga mille poolest,” päris Sadi,
„Tart siis rumalast ja juhmiist ees?”
Sellepääle wastas mehik-laadi
Nuustud õpetuse meister-mees:

„Baat' ta kibe pisar langeb mulda,
Kuid ta film on pöördud taewa kulda!“

4. Sest kui : meil ka ilmas elurada

Ei käi läbi lille-aedade,
Waid teel ohakaid küll mitu sada
Sünnitawad haawu jalule :
Ünnis see, kes weel käes risti kannab,
Sihi filmale fiin usus annab !

79. Meie aadete awajad.

1. Ütled : Kes su sõber on —

Ütlen : Mis su meelest õnn.

Ütled : Mida loed ja —

Ütlen : Mida ihkad ja.

2. Ütled wast ehk lugema

Guulet küll hää meelega,

Doktor Hurti mehijust

Aunstama hästi just.

3. Nii sul hing on tundelik

Süda õrna ihalik, —

Nii ja aunstad tublit tööd,

Põlgad wiha, waenu-ööd.

4. Kuid Hurt oma kohale

Soowis otse Kallas'e ;

Hurti meelest oli siis

Kallas auuwäärt, tubli mees.

5. Nagu Hurt, nii Kallas ka

Tunnistand meil eluga,

Et neil kallis Gesti keel,

Üliarmas kristlik meel.

6. Seisku kõigil sõbruses

Need kaks aadet ikka ees :

Kuis meil hoida usumeelt,

Harida tões ema-keelt.

80. Küla-targad.

1. Kui hakkab kannel karama,

Gult jarwi lugu jarama :

Siis löbu läheb lõkkama,

Kõik küla rõkkama.

2. Kuis on seal kärme igamees

Ja wägew waimustuses ees ;

Ei tärka meestel mõttekest,

Ei märka tõttekest.

3 Neil kaob kui kotka lennul,

[meel . . .

End waimurikkas tüdab keel,

Kuid ande-ahtraks iga teist,

Wast tunnistakse neist.

4. Ka auusajst kombeist ilma see

Peab olema, kes nii ei tee,

Kui ette mängib nende pill

Ehk kord ka pudelil.

5. Eks „täied mehed“ röö-

[muusta

Kui jõudnud pilli plaraga

Zu nõnda wäga kõrgele —

Muud jättes nõrgele ? !

81. Kes on su sõber?

1. Ei seda sõbraks hüüda
[maksa :
Kes, kui su käsi hästi käib,
Sind armastada tihtab, täib —
Ja kui su jõud ei küllalt jaks,
Siis pahaks linnuks sõimab sind,
Kel surm weel oleks õige hind.

2. Kui sõbra otsid enesele :
Siis ole mõistlik waene ja
Ja ehi nimelt sellega,

Mis iluks on su jüdamele :
Kes sind nii olles armastab,
See olema su sõber saab.

3. Sest sind ju mitte esimene
Ei armasta, waid warandust,
Mis läbi laistust, edewust
Saaks ajada ehk hellikene :
Kel aga woorus-rikas waim,
Sel kallis see, mis taewa taim.

82. Tasa ja targu.

On waja olla kõigis kasin, paras ;
Sest tasa sõidul saame ennem Riiga,
Kui tuhatnelja, tormil, wõttes liiga . . .
Ja kes teist teebki, tunda — rõõwel, waras.
Doom, kes ei taltsalt seisa seatud taras,
On ülearu metssit, ehk jõust hiiga —
Hääl meelel teda küll ei filma piiga
Ehk muugi kallimeelne, meeles aras.
Nii auus on ajada kõik asjad targu —
Samm sammult, aega-mööda korra pärast, —
Ei mitte mingit teha pilli palla :
Ehk muidu lombak walmis, kannab targu
Ja häbi küllalt parastuse kärast,
Ehk küll kints, käsi jäiwad koorma alla.

83. Piibli põlgajale.

1. Jah tõe poolest piibel just
On ristirahwa elumanna,
Jõunhallik tundes jõuetust,
Mis kulla eest ei ära anna ;
Sest ta waim teeb meid wäge-
[waks —
Kuradi wastu tegewaks.

2. Nii Soodomat film seletab,
Ust ei lõufoera mõirjat kardab,
Waid meilt ta kallalt peletab

Ja kuuleb nende palwe ärda,
Kes ihtwad Onnistegijat,
Tõe meeli teen'wad Jumalat.

3. Jah, helded on need wae-
[tele :

Ei kõhtu orja, himu täida ;
On kallid kaasad naestele
Ei sõbra palet hädas peida,
Waid armastuses alati
Hääd teewad wihameeselgi.

4. Kes aga wana-aadamat
 Veel auustab üle ilma Looja,
 Peab Paradiisiks Soodomat,
 Ei näita muile walgust, sooja :
 See piiblit mõib ehk põlata,
 Ei ka ta andjast hoolida.

5. Sest seega põlgad Jumala
 Ja mis Ta pühas sõnas üeldi, —
 Nii ei mõi ise meeldida
 Sa mull', kui piibel sull' ei meeldi !
 Sest Jumalat, Ta sõna ma
 Ei taha lasta põlata.

84. Rahwaste õnn.

1. Küll iga maa siis õitseks, kui ta rahwas
 Kõik märkaksid, mis wäärt on usk ja feel ;
 Kui oleks ta tõtt nõudma waimus wahwas —
 Auus õiglane ja ustaw kõigil meel :
 Siis põlgtud poleks kallid warandused,
 Mis tõega toowad elu parandused.

2. Usk — hinge esimene hüüd ja ehe —
 Ta üli-kallis olgu kõigile ;
 Usk armul kaswatabki lapsest mehe,
 Kes elus ustaw, auus ja õiglane ;
 Kes lahkeb surseski veel lootusega :
 Küll taewas teretab mind ootusega !

3. Ja emakeel, see on siin troosti tooja,
 Kui täikib pääle tusk ehk kuri laim ;
 Oh oleks see ka kõigil lõbulooja
 Ja hädas teine kinnitaja laim :
 Siis wiibiksime mõtte-sügawuses
 Ja mõlgutsume mures, igawuses.

4. Usk, emakeel — nii olgu ikka kallid —
 Meid armastades wooras ongi waim,
 Kes rõhub rusuks rumaluse wallid
 Ja tarkuses on õige taewa-taim ;
 Kes ehib ennast armu-seadusega
 Ja toetab teisi elus headusega.

5. Ka isamaagi õitseks, kannaks wilja,
 Kui rahwad kristlikult täiks Looja ees
 Ja awitaksid üksteist wara, hilja
 Hää lastena, kel leplik meel on sees :
 Siis edeneksid asjad warmsusega,
 Kõik riik ja rahwad elaks armsusega.

85. Arglik rändaja.

1. Päike paistab üsna pala-
[waste,
Wäsinult ma rändan ikka veel:
Otsin kohta, kus wõin waguſaste
Puhatagi pisut õhtu eel.

2. Aga maad ei ſeni warju
[heita:
Ümbrust täidab ilus lillesaan...

Ei wõi palawuse eest ſiin peita —
Kartes — et, mõnd' lille wigas-
[tan.

3. Püsti jalul tahan ſeiſatada
Ennem kui üht õitti rifuts ma:
Lootes, et küll ſaatus juhib rada,
Räitab paiga, kus wõin puhata!

86. Minu ſüdamlikum soow.

Mittu sõbrus pikameele paisul
Ikka teed meid ilmast läbi minna;
Hoidku armastuses hellal kaisul —
Tõstku püha paleuse-linna!

87. Imelillele.

1. Imelille ilu
Läbi aja-pilu
Silmitseda ma juſt iſkan
Ja ka lauſa ta ees tiſkan,
Sest et ſiniſilmad tal
Nuppuſ-kroonil kumawal
Kuuſt on kujuke.

2. Sest ka „kuulill“ nime
Annan tall'. Jah pime
Õogi lähed muſt ta tõttu,
Kui on ees ta, walgeſ ruttu!
Sest ep ſeda nime wäärt
Küll ſee lill on keſt tee äärt,
Mis wiib kalmule.

3. Kui ju õitſeſ üsna
See lill, — poleſ lüſna
Mina — üſſit, leina tujul
Mure kurwaſtuse kujul
Tühjas kõrbes rändaja,
Waid kaas-kooma kandaja
Läbi rooſide.

4. Õitſe, ehi, lehi
„Kuu-lill“ ſiis, — mind tehi
Wabaks kõigest ööde-ikſest
Lahti raſkeſt elu rikkeſt:
Oma ilu-helgiga
Kuldſel koidul ſelgi Sa
Päewaſ minule!

88. Kewade igatsus.

1. Müüd on mind küll ſaatnud
Kewade ju wärawaſt. [ſiſſe
Oh mil aſtub ta ka iſe
Tuppa jäädwalt ſärawaſt?

Seda, ſeda õhud õelge,
Kes mu päikſelt tulete!
Seda, ſeda meeled mõelge:
Mil ſaab kodu kewade?

2. Kewade, mil lille lõimul
Mu rind üle ehetes
Mina ise armu-hõimul
Sini-jiidi mähetes ;

Mil ei ümbritsema enam
Julge winge wiha-tuul :
Waid, mil ja mu kallim, kenam
Oled ümber mul ja juul !

89. Kuju.

Kuulsa kujumeistri käel
Walmistatud wastne kaju
Sulas kofku tule wäel.
Tuhast kaju pankas ruju
Leidis uuem kunstnik seal
Ja sest walmistas wast teal
Ise nägu, ise uju
Kauni kaju omal käel
Iune ojawuse wäel :
Milles ilu õitfes endselt,
Meistri kunsti teadus lendselt.

Seda mehe tööd ka nägi
Peagi kade filmake :
Koheseadis põrgu wägi
Suu tal lehepillile.
Wiimaks leidis troosti sestki :
„Ei küll heamees tükkifestki
Su niisugust muudu teinud,
Kui tööjuhiks poleks käinud
Wana kaju wase-wara !”

90. Wabanduseks.

1. Kas maksab päikefel
Weel paista edaspidi
Sest et ta kiiretel
Põud piinab maad ja üdi ?

2. Kas maksab pilwil weel
Maa pääle wihma kanda,
Sest et ka wood sel teel
Wõind uputusfti anda ?

3. Kas maksab kewadel
Suurt hulka lilli luua,
Sest et neist todrusel'
Wõib jurma mõni tuua ?

5. Kas maksab õppida . . .
Tart wähest kawal kurjas,
Mis kallal rumala
Töö warsti näha nurjas ?

5. Kas maksab roosikest
Meil käes weel kallistada,
Sest et ta okasteft
Wõib haawu kätel saada ?

6. Kas maksab ilmas tuld
Meil ahju üles teha,
Sest muud kui tuht ja muld
On tule wõimul teha ?

7. Kui maksab nende wõim
Weel täna tulu tuues,
Siis jaksab luule lõim
Ka seista lõbu luues :

8. Mii maksis küllalt mul
Weel lasta laulu-lugu
Kui sest ka sõber full'
Saaks rahutust nüüd fugu.

91. Talwe minekul.

1. Ju lõpnud talwe walgus
Ja tulnud kewade;
Ju kadund lume paljus,
Mis tuiskas angiste.

2. Ju tärfab jälle haljus --
Moor rohi lilline;
Ju tõstab rõõmu-näljus
Häält lõbus lõoke!

3. Ets kuule, kuis see lõõrib
Maast tõustes õhusse?
Säält lauldes wiisi weerib,
Kui see tal omame!

4. Miks, inimesed, meie
Weel nustralt waitime?
Oh lastem sõna-heie --
Laul kosta teistele!

5. Miks muidu kõne-keele
Saand osaks omale?
Miks laulu, ilu-hääle --
Kui koos ei lõbutse?

6. Weil põhjust seks ju küllalt
On tänuts Loojale
Ja joowiks laulud hellalt
Raasinimestele.

7. Seks, ingli-liiki neiu,
Mind lahkest kuulata,
Et saaksin õnne-leiu
Kui roosi kallima!

92. Päikeste pärast.

1. Talw juba on kadumas
[õuest
Ja wiist ka mu südamest:
Sest tunnen tundmuksi põuest
Ma lähidast kewadest.

2. Ets paistagi kenaste päike
Ju taewast maa pinnale
Ja sünnita särawa läike
Soos, aasulgi wetele?

3. Rii näha, kui oleks tats
[päikest
Ges säramas selgeste:
Üht tunda ta kullasest läikest --
Teist hõbedast nähitse.

4. Jah meelde need tuletawad
Weel paari päikeseid:
Üht, kellest kõik elu saawad, --
Teist, kes siin lõbustab meid.

5. Sest surma-öö suigusse elu
Tõi elu-päikene;
Ja seda test kõrbe ja telu
Toob armu-päikene.

6. Jah kellel weel kewadet
[pole,
See päikeseid palugu,
Et ajaks need talwe, mis kole --
Tooks õitsewa õnne ju!

93. Kus oled, „mu kewade?“

1. Ju ammu sulanud lumi
Ja kadunud talwe külm
Ring aasul on lilled jumi —
Ehk pakane oli küll ilm.

2. Rii kewade kena on tulnud
Ju meiegi pinnale,
Ehk kaua ta ära meilt olnud —
Sest elu läind hinnale.

3. Ets nähta ees igalpool ilu
Maal, metsas ja wetelgi,
Et pole meil tuskil wilu,
Ei ohtu etelgi?

4. Jah isegi sumised linnud
On pesitelemas
Ring nende „pisi-ninnud“
Wast wälja tulemas!

5. Kui tihanud meile tulla
Orn pääjute, ööpikki —
Miks wiibid, mu kallite, „kulla“,
Kus oled, „mu kewade?“

94. Suwele.

1. Suwele ja jõudnud
Meile jällegi;
Küll sulst meie nõudnud
Undeid alati!

2. Jah, ets toidu loomad
Saa nüüd parema;
Ufmatagi Toomad
Leiwa warema?

3. Rii ka alatunud
Saamad aidatud —
Woosi suured sumad
Aitu paigutud.

4. „Ära siis, suwi helle,
Mindki unusta!
Palun enesele
„Kewade“ kinkida!“

95. Hilisel kewadel.

1. Kus oled, kewade nii kaua?
Miks sa ei tulnud waremast?
Nüüd igaw talw teind mitmel hana,
Et elu ei läind paremalt:
Kui põledes puus toores tuli,
Ehklauwa-käik sest maru woli.

2. Küll mõni lindki tormist
[langend
Teed, wõitu, saaki saamata;
Sulst lilligi on härmal hangend
Ju, lehti õisi aamata:
Nii mitu häda muilgi enne,
Kui alles näewad isu, õune!

3. Ets, kewade, sa wiibind ole
Ka minulegi tulemast?
Sest miks mul muidu ilm kõik kole,
Ei leidnud armu olemast?
Oh kewade, miks jääb nii hiljaks?
Kas walmida õis saab weel wil-
[jaks?

4. Nüüd pilstu ära wiibi enam,
„Mu kewade,“ siis sinagi,
Waid ole karmas, armas, kenam
Mu ümber, nii et minagi,
Ka elust kord head saaksin näha,
Kui sõbrus-wööl teed kindlaks teha!

96. Täiel kuul.

1. Kui õhtu woodi heidan
Ma wäsinud päewa-tööst,
Siis filmad warju peidan —
Uut jõudu saama ööst.

2. Kuid kena „täiskuu“ sära,
Mis tihti taewas näind,
Mind müüd kui nõidund ära . . .
Kõik uni minust läind.

3. Seft tust ei tulla lase
Und mulle mõni tund :
Mul on kui halb kõik ase . . .
Mind waewab sala-jund.

4. Ja kui ju uinund mina,
Siis näen ma unes weel,
Et koidu kumal fina,
Mu „kuulil“ seisab eel !

5. Ja kui ka unest ärkan
Ma üles hommikul,
Siis ees ma ikka märkan
Su kaunist kaju mul.

6. Ei kao see kaju ära
Ka päewal õhu seest,
Waid tema ilu, sära
Ma ikka leian eest.

7. Ja astun välja õue,
Siis sinna ihtab film
Ring õht käib läbi põue :
„Mul mõjalt tühi ilm !“

97. Mõnus maa'l

1. Jättes unewoodi, saali
Leian tihti tutwa maa'li
Koidu kumal ise poolt . . .
Imehelgil annab mulle —
Rändajale ütsikule,
See weel lootust õrnalt poolt :
Tähedti ses paistwad ilul,
Näitwad lõppu mu ööl, wilul.
Oh mil, päike, ise ja
Tõuseb, hakkad särama ?

2. Eht küll filmast ei wõi lasta
Koitugi, mis kumab wasta . . .
Tõuseb päew, siis rahu saan.
Olgu aeg küll oota igaw,
Kõrwal mõtte-meri sügaw . . .
Ees weel läigib lillelaan :
Süda, hing, meel — ihka, püüa,
Taewa-isa appi hüüa
Elu - õnne - aasale,
Armupäitje tõusule !

3. Eht see päike wiibind kaua,
Tahtnud teha mulle hana . . .
Dooja käsul nüüdki weel
Ilmuda wõib ta mäe tagast,
Djaks anda elu wagast
Taewa-Kanaani teel ;
Eht kui tuleks siin ka sõita . . .
Hirmu, äitje wõitfin wõita :
Kui mu kaasas käib mu koit,
Seltsis tähed, päitje loit !

4. Jalagi tee raske pole
Mul ta ligi, ei öö kole —
Päris lõbukäik see on ;
Wõin weel ta heats kulu kanda,
Talle tuluja kõik anda —
Siis mul käes on otse õnn. —
Et saaks ilmsiks maa'li mõnu :
Seks ma salmind Sull'neid sõnu —
Kes eht oled hellake —
Mandlik kaasinime'.

98. Imelik hommik.

1. Nuus neuu, tuhat tänu
[Sulle,
Et sel näol paistab wahel mulle
Kui hommit lehtwal lehekuul :
Mil päike tõusnud, täiskuu taewas,
Mil lõpnud talw, mis seni waewas
Ja puhub pehme lõune-tuul ;
2. Mil taewast katab õrn pilw,
[wina,
Mis päitse kiirtel kui loorlina
Näib selgest siidist, purpurist
Ja roosakarwa pilwipilus
Ka wikerkaari ime-ilus
Ja wormalisi poolist wiist.
3. Kuid kestel — kuu ja päitse
[wahel —
Kui alabastrist järst mäe-ahel,
Kus all tats koobast kõrwuti
Just otse päälpool lilleorgu,
Mis keelab jäämast mind küll
Kui kuulen heli ajuti. [norgu,
4. Ka wõiks Su wiis mull'
[anda märku,
Et ühtemoodugi ea-järku
Weel „kewadena“ volame !
Kui mõlemil sest meel meil mölgub,
Mis auusal peiul, neiul wõlgub —
Küll üksteist pea siis mõistame !

99. Kuis õitseks õnn ilmas ?

Kui hüüaksid rahwad kõik Issanda poole :
Tõtt aita meid alati taga siin nõuda
Ja armutöös igapäew edasi jõuda
Ring usus ja lootuses jääda Su hoole !
Kui näitaksid wanemad noorele poole :
Kuis kõigil on waja kuldrannale sõuda
Jõnnu-hallikaist jumes sest nõrkust ja põuda —
Siis abi saaks hädale, ots leina-loole :
Nii wendade südamest kaoks kõik wahe,
Saaks rahwaste sugudest kullane ahel
Ja kaasade keskelt kaoks sõnade rahe ;
Nii armutuld sütitaks südame-ilu . . .
Üks igatsus ühendaks kofku käd kahel —
Nii õitseks õnn ilmas, ilm poleks külm, wilu !

100. Jäädawad lilled.

1. Eile õhtu alles õitsid ilus
Wärwirikkalt lilled aedades . . .
Aga tänase-öö hallas, wilus
Lõgiseks ja norgu läind nad ees:
Nii, — eht hoolt neid kaswatades tantud . . .
Radumuse-tähiks meil' nad antiud !
2. Miks siis hoolitsete liialt lilla ?
Ühe ööga ju neil ilu kaob !

Ärgem püüdkem seda wara külla,
 Mida rooste sööb, mis wäärtus waob !
 Wõi ei ole, kaim, sa seda näinud,
 Et see wara kaotfi warsti läinud ?

3. Olbi tänagi weel priske, terwe :
 Mägu roosa, jõud suur, tõre käif ;
 Aga homme jurnud : otšas ärwe,
 Kustund armas sära, filma läif ;
 Samuti wõind tuli häwitada
 Maja, waras wara warastada.

4. Lilled aga — mis ei rifu hallad,
 Ega lõika maha surma sirp,
 Waid, mis taewaks teewad ilma wallad,
 Elu õndsaks, hääks, mis oli õrk, —
 Meid küll, õed ja wennad, istutagem . . .
 Armastuses Jeesu jüngeriks saagem !

5. Nii ei tule ohtu ial ilmas :
 Seft et arm seob hinged sõbruses
 Koffu kuldselt kangemaški külmas . . .
 Hädas, waewas, ristiš, punduses ;
 Ššegi ei surm wõi suretada
 Meid neis ehteis, ei neift hututada.

101. Põua ajal.

Miks kõrwetama löid nii ša, mu päike,
 Et eledaks läts kõif mu meele-kalju,
 Kus loomust haleduse-wett sees palju,
 Et keedes hallikaitš wii oja wäike ?

Mis muutis järsku küll šu lahke läike,
 Mu päike, et nii nuhtlema nüüd walju,
 Eht hilja küll weel lootust oli palju,
 Mis lõpetada ei wõind kōu, ei äike ?

Mis suurest jōest on elu-aajal kasu ?
 Ei lilled wōtta wōi ta äärel asu . . .
 Reed liiwa alla matab šääl woog, laine :

Nii lillist mul rind kui Šoa kallas kaine . . .
 Wōib Šimeaed ša asupaiga saada,
 Mis õrna, hella ei wōi kaswatada !

102. Tuikefese.

1. Tuike, waga linnukene fina,
Sind ma ihtan waadata!
Jah, sind armsaks linnuks pean küll mina
Rauni teha, kombega.

2. Ju ju filmist hiigab wastu ilu,
Sulist paistab puhtus sul;
Ei sa karda tuult, ei ilma wilu . . .
Elu aateks oled mull'.

3. Oh kui mõitfin sarnase ma leida
Seltsiliseks omale,
Kes mind ialgi ei filmist heida,
Waid peab armsaks truieste . . .

4. Wõtab ühes hoolitseda pesa,
Teraseste walwata,
Et ei hõelus riku suguwõja
Woorufeta eluga!

5. Nõnda'p õige hoolitus mul aateks
Soowida on kaasaga;
Tema arm ja truumus elu saateks
Otsta õitswa aasana!

6. Kas siis hellam inimene, Sinul
Mu tui olla poleks soow? . . .
Oh kuis ohuks küll siis Su pist minul!
Oh kuis Su käit surma toow!

103. Imelik lind.

1. Ilusamal aasta-ajal,
Villerikkal öie-küül
Rännates ma Gesti rajal
Nägin linnu põesas-puul.

2. Kena oli selle teha,
Hell ja ilus tema heal;
Imet wõis ta ära teha,
Kui ta waatas minu peal:

3. Nagu püha wärin täitis,
Siis mu hinge õrnaste
Nagu wälgu tuli wäitis
Siiddata mul siidame.

4. Müüid mu süda põleb,
Kuid ei ära põle ta! [põleb —
Oh mis seft weel ismuteleb —
Ei ma mõista mõelda?

5. Önn, kui kannaksiwad tunled
Mulle terwist linnu poolt!
Önn, kui hüüaksid ta huuled
Laulu mulle õrnalt soolt!

104. Paremale.

1. Sind kuulsin kiitma hinge
[ilusat,
Sest üliwäga mina rõõmsaks sain
Ja eneses su kohta kindlaks jäin —
Et ilmas teist Sust pole pare-
[mat:
Sest kes ju headust ise armastab,
See ustaw sõber olemagi saab.

2. Kes kiidab teist, need sõbrad
[mõlemad
Ja ühemeelsed enamiste on;
Neil puudub tõega wahel üks ja
[ionn
Ja waenu iialgi ei tunne nad:
Kes ise kaaren, sõber tal ka see;
Kes ise tui, sel sõbraks tuie.

3. Mis keegi armastab, sest
[osalit
On ta ja seks ka ikka enam saab:
Kes ilu, headust, auustust armastab,
Sel Jumaluses ase ja õnn pikk;
Sest Jumalat ta tunneb, ligi
[näeb...
Ja Waimus käima igaweste jääb.

7. Mis tulu on siis maijest ilust, auust,
Mis kasu saadab rikkus, warandus,
Mis kuulus jugu, rohke pärandus:
Kui wiimse woodi, kambri saame lauust
Kord osaks hauda, kus kõik kõduneb —
Kuid ingliks saab, mis Waimust iduneb?

105. Waim wahwaks jäägu!

1. Mis awitab küll priske nägu, noorus,
Kui süda tuim, — töö, tegu otse toorus
Ja iseennast alati ta täis?
Kuid asi korras hästi nõnda näis:
Kell' kuiv küll teha, hooles igand pale,
Kind armust teeb, meel halastusest hale.

2. Sest seltsida nii poleks muumifuga,
Ei kõrgiga, kes tühja täis kui luga

4. Oh kallid, mu kaas-risti-
[inime,
Mis põlw küll peaks weel õndsam
[olema,
Kui tunda headust, ilu otjata
Ja seda tutvustada teistele,
Et mõeradki saaks lapse-õiguse
Ja külmad, tuimad jätaks leiguse?
5. Oh kuis siis õitjeks õnnigi
[ilmas ju:

Ei waewa, walu hõelus teha saaks,
Ei häda püaraidki filmi aaks,
Ei üksti oleks täis end, õnnetu —
Waid armastuses heaks teeks ohuse
Ja kergeks raskemagi kohuse!

6. Kes seda kõik ei püüa kind-
[laste,
Waid lõdwalt ellitades aga end:
See pole ustaw -- Jeesu õde, wend;
Ei kuningriiki kord Talt päri see,
Waid kohut: „Tulde minust
[tagane...
Sa pole ju head teind mu wen-
[nale!“

Ja pilliroona õetsuteleb pead
Täis pohmelust ja maiset meele-head . . .
Kuid hingešt ühtigi ei hõbli enam,
Et läbi on ju teind umbusu kooli !

3. Wõi peabki nüüdsel ajal inimene
Wast olema kui tubli tõrrukene,
Wõi waat ehk kott — wiis watta sees ?
Mu arust pole see küll õige mees ! . . .
See jõõdit, joodit, laiskleja on küllalt,
Kuid hoolitseda see ei suuda hellalt.

4. Kes ennast ära anda orjusesse
Siin tahab ilmaliku himudesse,
Sell'äärane võib küll ehk meeldida ;
Kuid seda tõest ei usu sellest ma,
Kel osaks on hea ilus hing ja aade,
Ehk armas ingli heal, wiis, pilt ja waade.

4. Sešt see ju oleks otse weider, ime,
Mis teha võiks ehk Waimu poolest pime,
Kui esimene saaksti wiimaseks
Ja usklik omast usust taganeks :
Nii wiimaks otse halvaks hinge lugu . . .
Saaks paganaks kõik ristirahwa sugu !

6. See jälestuse kuju peletagu
Meist unistust — Waim wahwaks jäägu
Meil walguses, tões, armusoojuses,
Et ükski meist ei elaks roojuses,
Ei wägiwallas, pimeduse wõimuses,
Waid rahuriigis — taewalikus hõimuses !

106. Õndsuse tee.

(Lw. I. 36, 6—11 põhjusel).

1. Su heldust, Issand, täis
[on taewad
Ja ka maailma täidab ta ;
Su tõsidust mu filmad näewad,
Su tarkust waimus tunnen ma
Kes igalpool ju lapse põlwest
Küll pilwipiirilt, taewa wõlwest.

2. Su õigus on kui pikk mäe-
[ahel,
Su seadus — kui suur sügawus ;
Kus taht jälle rada juhhib wahel

Küll kõigil Su hea hoolitus :
Nii elu, abi inimesed
Sult saawad ja kõik loomakesed.

3. Nii olen hinge Sultki saa-
[nud

Oh Issand, eluhallikas ! . . .
Mind pealegi weel kosutanud
Su Waim tões, sõnas pühamas :
Nii armudega Sa mind jootnud,
Kuis usklikud Sult ristses lootnud.

4. Jah, ma Su toja rõhkeist
[andeist
Saand oja küll maast madalast
Ja wabaks, lahti patu-wandeist
Wett juues sest jõest maguast,
Mis kaldal nagu haljal aasal
Ma aland ea, käind ses kui kaasal.

5. Nii kallid olnud, on, oh
[Sumal,
Su heldus ifta igawest.

Dh anna mõista, et see rumal,
Kes weel ei taha teada sest :
Et Walgus oled igawene,
Sult hoiu saab loom, inimene !

6. Jah isaliku heldust näita
Meil' kõigil' ja neil' alati,
Kes lapse-kohust tahtwad täita,

Sind tunda, kaisus ollagi !
Kuid oma-õigus lase mõita
Su Pojal, patud meist Tal heita :

7. Siis oleme su riigi-rah-
[was
Ja Sinu õiged lapsed kõik ;
Siis igaüks on tööle wahwas
Ja jätk neil sõda, waenus hõit ;
Siis rahwad on üks kuldne ahel,
Kel lahtus lüli, liigi wahel.

8. Et iga laps, täis inimene
Tõtt nõuaks ju siin Waimu wäes
Ja lootuses neil igawene
Hea-osa usus oleks käes :
Seks wanemad üksteisel enne
Truult peaksid armus tooma õnne !

107. Soowid puhkeks.

1. Ma soowitsin kodu mõtta,
Kus puhkas ferd Kalewepoeg —
Kui Tallinna wõttis tötta
Ta Peipsilt — üks lõunaaeg . .

2. Ja kus ta puid murdis maha
Et ase neist temale sai,
Kui oleks need öled näha . . .
Mis peale magama jäi.

3. Kui Kalew noor wäsis, tüdis
Teeft, jortslaste tempudeft . . .
Mis rammu wõim mul siis üdis,
Et wõibu ei wõit wõitluseft ?

4. Mul wõitlemist olnud palju
On seni küll elus ju . . .
Nüüd tahaksin kodu, kalju
Ma puhkets pea sõbratu.

5. Sest miks ma pean kõige ea
Kui mõrseilla elama,
Kui sõbruses kodu hea
On taewa eeskojana ?

6. Jah õnnis paist oleks see
Kus asu nii elada : [ilmas,
Et rõõmu näen sõbranna filmas
Ma wastu nii hiilgama :

7. Et õitsewad uft, arm, lootus
Täis ilu ees Waimu wäes
Ring alandus, puhatus, ootus
Truult südames, suus ja käes.

8. Et kuldne täht särab taewast
Döö läbi ju rahu siin
Ja ingel mind trööstib waewast . . .
Nii otjas mult hirm, öö, piin.

9. Dh helkiw täht, tõuse mulle
Ja inglise ilmu eel,
Et kodu ja koidikule
Ma jõuaksin lillisel teel !

108. Mu senine saatus.

1. Oh Looja, rõõmu teeb see ikka Sulle,
 Kui waga tuwile on seltsits tuile,
 Et tal ei ole tarwis kurta muile :
 „Küll ilmas elu igaw üksikule !“

Sa abi annad, Wägew, jõuetule
 Ja tuge tuule, tormi wastu puile
 Ja õrnad lilled wiid ja talwest suile
 Ja leidja saadad seni kadunnile . . .

Ra mulle, Saatja, seltsiline anna
 Sa eluteele, kes mu meele pärast
 Ja killi meile lõbus ligi kanna :

Siis hülgab film mul siin ju taewa särast
 Ja rahus wõin ka kord pea maha panna,
 Kui wäsinud ma tööst ja ilma-lärast !

2. Gast aasta-kümne esmalt aasal käisin :
 Kus ühtigi ei tunnud ma weel waja,
 Waid lõbusaste saatfin mööda aja,
 Ehk lugeda kui tahtsin ise wõisin ;

Kuid pea siis surma-warju orus seisin :
 Sest ema jättis maha muldse-maja
 Ja tõttis ära taha tähte-rama . . .
 Müüd aasta leinata ma teda täisin.

Siis jahutas mul Issand jälle hinge :
 Wiis õigusele oma nime pärast
 Ja waiti jääma sundis tuule winge ; —

Et osa wõtma pandi maitsewast erast . . .
 Jäi puutumata muudugi, mis tinke,
 Kuid isu kaswas iga tõekast terast.

3. Nii seitse aastat maitstes waimu toitu
 Nõuks wõtsin seda muile soowitada
 Weel süües ise, mis mul oli saada, —
 Heal meelel filmateski õnne-toitu.

Ra nägin ilmuma wäes tõeloitu,
 Mis õo mult tõotas hoopis peletada —
 Jaoks armsa-osa mulle annetada
 Ja igas kitsikuses saata wõitu.

Kuid peagi nägin, et ei korda läinud
 Mu soojem soow ja igatsetud ootus :
 Sest enne kui ma kooli läbi käinud,

Mul kustus õnne täht kui tume lootus,
 Mis õieti weel polnud ilmsi näinud . . .
 Ja tahtlaseks jäi isegi tõe töötus.

4. Nii ütsikult ja abita ma püüdsin
 Küll oma-laua alla jalad panna
 Ja öelda ametile „hosianna!“ . . .
 Kuid ilmus, et ma asjata nii hüüdsin.

Jah, aastaid tats kord neli selga liitsin
 Nii ootes, kas ei leia toetajanna,
 Kel heameel oleks tõsta läwelt kanna
 Mu tühja tupp . . . aga aja wiitsin.

Weel vähem trööstjat wiina-mäegi tööle
 Ma kuskilt wõisin leida omal' tõega,
 Kes oja wõttes oleks sidund wõöle
 Mull' pahareti orje sundes mõega:
 Et peletajaks saand ma oleks ööle
 Ka ühes meeles kui wend Jeesu õega.

5. Ei siiski kutses, ametit meelt heites
 Ma tüdind ära ütsi maja seades,
 Waid weel kuus aastat hoolitseja teades
 Ma töötasin kuis suutsin kohust täites;

Kui Ülemus uus oma wõimu wäites
 Ei mahi annud — enam kodu jäädes —
 Mull' maja pidada, mis muidu peates
 Weel wargil' himu tegi pära peites:

Sest kolm kord kuus nad tegid wiimisel talwel
 Mu koja kallal oma paha proowi,
 Eht küll ma seisin öödki läbi walwel . . .

Nii täita ei saand wiimsed forrad soowi.
 Siis wabastajin neist end ise palwel,
 Et kannatada liiaks panin kroowi.

6. Nüüd aastat üheksa ma rännand juba
 Ja hoolitsenud kirjawara ette . . .
 Oh jõuaks ometi aeg seks ka kätte,
 Mil wõimaluse saaksin otsta luba

Ma neiult aidata mind wõtta tuba,
 Et korda läheks niigi ette-wõte,
 Mu ammu igatsetud elumõte,
 Mis õõlgi silmile ei lase sõba!

Sest ära pane pahaks, kullakene,
 Et tutwustand Sind oma saatusega,
 Kes oled ilmas mull' eht hellakene . .

Mind sidumas kui siidi-sidemega!
 Ka ära wiiwita, hea inimene,
 Sa ilmumast, mind kõitma jüdamega!

109. Metsa kingitus.

1. Kui oli pöud käes, waiwne ilm
Ja pilwekest ei näindki film
Ning kõrwetas just päite :
Siis metsas oli ainus koht,
Kust lõbu sain, kus otjas oht
Ja meelest unus äike.

2. Sääl olid puude warju all
Ka lilled ligi lehkawal,
Mis waadelda ma ihand . . .
Jah, lillekimbu kingitsa
Sell', kes mind mõistab, keda ma —
Reist kodu tuua tihand !

110. Loofus ja kartus.

1. Küll elu-saatus juhib kofku mõned,
Kes üksteist pole iial näinud weel
Ja lõbustaja kuulda lasjeb kõned :
Et iga sõna kõlaw kandli keel.

2. Mii tuttawaks ehk saame elus meie,
Mu neiu, imelil ja mu tui-sind !
Et seob kui siidil üksteist jutu-heie
Ja kandleks muutub weelgi minu riind.

3. Oh kallis neiu, löö ka seda kannelt,
Et muidu tal ei keeled katkneks pealt !
Nad katkewad, kui sõbrus-wööd ja pannest
Ei seada külge Sa ja ei tee healt !

4. Mii asjata küll kannel rikneb ära :
Ta keeled katke' kurwalt püüawad ;
Ei kuuluta nad Looja auu, ei sõra . . .
Waid ainult häda, häda ! hüüawad.

Juhataja.

lht.

lht.

1. Mõistulanu sünd ja tulu	3
2. Kuff ja pärli	4
3. Burnstatud wiinul	4
4. Lilled	4
5. Kaks wähti	5
6. Poisike lana peal	5
7. Kaks konna	6
8. Talumees ja hobune	6
9. Redel	7
10. Trepp	7
11. Alma põlg'ja hiir	8
12. Paned	9
13. Madu ja taan	11
14. Ööpit ja süsit	12
15. Kuff, tass ja hiirepoeg	12
16. Waat	14
17. Kamm	14
18. Roomus nägu (Maske)	15

19. Tiit ja jõgi	16
20. Rõgu ja metsui	17
21. Wanate ja kolm noortmeeist	18
22. Kottas ja mesilane	20
23. Metskitjed	20
24. Maja	22
25. Elewant maawalitsejaks	23
26. Lojaste õiguse mõistmine	24
27. Lõwi oja	25
28. Koer ja lammas	26
29. Kärpsed ja mesilane	27
30. Tark harakas	28
31. Kaks õunapuud	28
32. Kuff ja part	29
33. Tuid, kuff ja kottas	30
34. Parastamise palk	30
35. Kõrwits ja tamm	30
36. Mets	31

	lht.		lht.
37. Mästiotfija	31	75. Mis neil wiga on ?	61
38. Pange witsutaja	32	76. Onnelik tamm	61
39. Kiknutud raamat	32	77. Pühterlillele (sööbija) . . .	62
40. Hõrnekene	33	78. Silma pijarad	62
41. Raks munleeslit	33	79. Meie aadete awajad	63
42. Sandi kaeltotid	33	80. Külatargad	63
43. Zinnene ja ta tuju	34	81. Kes on ju sõber ?	64
44. Laps ja koolmeister	35	82. Taja ja targu	64
45. Hõrilased ja mesilinnud . . .	36	83. Piibli põlgajale	64
46. Raks hõrga ja konn	37	84. Rahwaste õnn	65
47. Noolest haawatud lind	38	85. Urglit rändaja	66
48. Tähtede seletaja	38	86. Minu jüdamistum joow . . .	66
49. Kaebaja paabulind	40	87. Zmekillele	66
50. Luik ja kott	40	88. Kewade igatjus	66
51. Gejel ja loerakene	41	89. Kuju	67
52. Põdrale tättemaksja hobune .	42	90. Wabandufeks	67
53. Rebane ja rinnakuju	43	91. Talwe minekul	68
54. Sõraste maja	44	92. Päikeste pärašt	68
55. Sõbruse-salmid	44	93. Kus oled, „mu kewade“ ? . .	69
56. Önn ja laps	46	94. Suwele	69
57. Põder, kes weest end wahib .	47	95. Hilisel kewadel	69
58. Raks tulle	47	96. Täiel tui	70
59. Teaduse tulu	48	97. Mõnu maa'l	70
60. Demokritos ja Wderlased . . .	50	98. Zmekil hõmmil	71
61. Tarkuse müüja narr	51	99. Kuis õitjeks önn ilmas ? . . .	71
62. Sõitlus	53	100. Jäädawad lilled	71
63. Kalewipojana	53	101. Põua ajal	72
64. Wesi ja Waim	54	102. Tuikesele	73
65. Aur ja hooljus	54	103. Zmekil lind	73
66. Warane roofite	55	104. Paremale	74
67. Hani ja luik	56	105. Waim wahwaks jäägu ! . . .	74
68. Pääjutele tagasi tulekul . . .	57	106. Öndjuse tee	75
69. Luik ja neiu	58	107. Soowid puhteks	76
70. Tamm ja palm	59	108. Mu senine saatus	77
71. Päikese pahandus	59	109. Metja fingitus	79
72. Önnetu sõit sõbrale	59	110. Lootus ja kartus	79
73. Unenägu	60	Zuhataja	79
74. Dõrges roos	60	Tähtjamad trükiwead	80

Trükiwead ja õiendused.

Lehek.	6:	5 rida	ülewalt :	healt	loe :	ealt
"	16:	12	"	"	laewa	" laewu
"	17:	19	"	"	Kuid	" Kui
"	19:	4	"	alt :	hoolitsjewad	" hoolitsiwad
"	29:	1	"	"	ei ole	" ei ole jõudmas
"	33:	9	"	ülewalt :	rahu pijarad	" wahu pijarad
"	34:	9	"	"	Kus	" Kas
"	53 :	(23 rida	ülewalt	puundub)	loe :	Kui ja weiderdaja ehid teega ?
"	56:	10	"	"	ma armu !	" mu armu !
"	61:	16	"	alt :	kaswis aias.	" kaswis aias
"	63:	10	"	"	järama :	" jörama :
"	63:	3	"	"	totta lenuul. meel	" totta lenuul meel
"	63:	1	"	"	End waimurikkasti	" End waimurikkats

Tundmuste paisus

ehi

ülbust vihkel ja troosti ihkel.

Juhtjalms: Kui tsekestis oja on,
jts käime õiges walguſes;
kuid pimebus meil alles käes,
kui armus pole elu õnn!

(Joh. 13, 35 ; Joh. 1, 7; 2, 9—11).

(Paulu imede III. anne.)

Lartus.

Trükitud wäljaandja kuluga.

1909.

Selle raamatu wälja-andjale antud 1. ametlise koha
tunnistuse (ära-) kiri:

Schulverwaltung

des
Kirchspiels Lais.

Lais-Pastorat

den 14. April 1881.

Nº 37.

Attestat.

Vorzeiger dieses, Mart Tamm
gebürtig aus Schloss-Lais, hat, nach-
dem er das Gemeindelehrer-Seminar

in Dorpat mit Erfolg absolvirt, seit dem Sommer 1880
das Amt eines Schulmeister an der Siimust-Schule
unter Kurrista im Kirchspiel Lais bekleidet, und
den ganzen Unterricht mit Eifer und Geschick geleitet.
Seine sittliche Führung ist, wie während seiner ganzen
Schulzeit, so auch in dieser selbstständigen Stellung
tadellos gewesen. Nach dem er aus freien Stücken,
angeblich wegen Unzureichendheit seiner Besoldung,
gekündigt hat und seine Kündigung diesseits acceptirt
worden ist, steht es ihm frei, sich von Georgi d. J. ab
um eine andere Anstellung zu bemühen.

Im Namen der Laisschen Schulverwaltung:

Dr. Roderich Bidder, Pastor zu Lais.

A. Öppe wabel.

I. öla.

(1880—1887 a. puhul).

1. Maasikale.

1. Öitje, öitje aegjaste
Raiasmikus rõõmsaste
Lehteline lopsakas,
Tähefilmil maasikas!

2. Kui ja ära öitjenud,
Purpur-punal walminud :
Siis ma ruttan rõõmuga!
Maitswaid marju noppima!

2. Lihtne inimene.

Nagu maitswam marjukene
Meile metsa - maasikas :

Kii on lihtne inimene
Loomulikult wiisakas —

Waatab tähefilmaga,
Head teeb muile küllaga.

3. Ejimeje jõbranna mälestusüks. †1880, 6. III.

Oh Manni, magus maasikas,
Sa öitjesid mäel Wilinas!
Sa olid armas minule,
Kuid läksid Piitri ometi;
Seal aasta kõigest elasid,
Siis surma sülle suikusid!

Miks jaatus meid koost lahutas?
Miks surm Su hauda mahutas,
Mu nooreea jõbranna,
Et üksinda jäin asuma?
Oh Taewas, mis Sul oli nõuuks
Kii mulle anda elu - jõuuks?

3. Ets õelund Sa ju Eedenis:
See pole hea küll iganes,
Et üksinda on inime! —
Õoid abi siis ka tohase.
Miks jeda aga mulle Sa
Ei noorelt ojaks annud ka?

4. Südameliku sõbruse märgid.

1. Küll mitmed hädad ilma peal On inimestel elu eal! Neist raskest kõigist igavus, Mis saanud sõbra armastus; Ei iial unustada mõi, Mis rõõmu mulle sõber tõi: : Ta juure ruttab järgest waim, Ta juures wiibib mõte aim! :	2. Mu süda hale, kurb on meel Ja leina lugu laulab keel; Mul kurdab kaebamises heal Ja nagu koorm mu hinge peal: Ei enne otsa see küll näe, Kui sõber mulle annab kää; : Ei enne kurbtus ka mult kao, Kui wahke meie wahelt wao! :
3. See üksnes üstaw sõber on,
Kes truult weel jääb, kui otsas õnn;
Seft otfi sõpra häda a'al,
Siis tead, et oled õnne - raal:
Ei seda sõpra mõita mõi
Ei libe keel, ei kuld, ei toi.
	: Ta ligi hoia, kallid kaim,
Siis alles julge hing ja waim! :||

5. Küsimus ja kostus.

Miks ja leinad, kurdad, kaebad, — Seisad tihti silmad wees? Miks ja ju nii wara waewad Südant jala — nooruses? Miks sul kão-kõmbed head: Igal sumel ise puul? Miks õõpiku-wiisi pead — Dotad oksal, hüüab huul?	Et ma kurda libedast', Muta pala pisarail, Mängi kägu, õõpiku: Et mu armas uinus wast, Et mu kallil teine pail, — Et ma hella leiaks ju!

6. Sõnjad tunnid.

1. Oh õnnis tund,
 Oh taewa sund,
 Mis mulle roosikese ilmutanud!
 Sind — kes weel plikatene,
 Oh taewa taimetene,
 Ma tädi taas esmalt näha saanud!
2. Oh õnnis tund,
 Oh taewa sund,
 Mis tegi sind siis, plika, arastaks mulle?
 Sa mõistlik Miinatene,
 Hea lahke lapsutene,
 Mind rõõmustasid õppust andes sulle!

3. Oh õnnis tund,
 Oh taewa sund,
 Mis mõjus, et see laps ei meelest läinud?
 Sind saates Koolilt mõisa,
 Teel — Miina — loond mull' õisa,
 Mis hiljem ma su ema läbi näinud.

4. Oh õnnis tund,
 Oh taewa sund,
 Pea täida roosi kohta ka mu lootus!
 Oh ingel-inimene,
 Hea mõistlik neiuene! —
 Mu õnnetäht Sa ole, mu arm, ootus!

7. Roosikeele.

Mu roosike, kas õitsema ja walmis?
 Müüd seitse aastat on ju mööda läinud,
 Kui ma sind Issa aias esmalt näinud,
 Mil saatus sind mu südamesse palmis.

Mu roosike, kas mäletad, mis salmis
 Mu meel siis sulle, kui sind waatmas käinud?
 Wõi arwad, et mul jeegi meelest läinud,
 Kui naeratasid mulle: „Siis ma walmis!“

Su tuike wiis ja roosiline ilu,
 Oh kallid neiu, ei mu meelest lähe
 Küll enne, kui mind warjab hana wilu.

Sa ehk küll näha saand Sind olen wähe
 Just nagu läbi ajaukse pilu —
 Su mälestus loond fiiski õnnetähe!

8. Kallima terivitus ja troost.

1. Wiige, wiige taewa tuuled, Kallimale terwiseid! Selge linnukeste huuled: Minu süda soovib neid!	2. Oh mu elu õnne ingel! Ole minu trööstija: Siis ei ole minu hingel Enam waja kurwasta'.

3. Siis mu rinnal õitswad roosid
 Iluduse imewäes,
 Siis mu elus õnne-loosid
 Rõõmuks, kui on häda käes!

9. Unenäo mõju (27. IX, 1887).

1. Unenägu,
Meelte tegu —
Oled näitemängu looja :
Armja, hirmja ettetooja.
2. Sind ma kiidan,
Sest et wiidan
Sinu süles kaunid tunnid,
Waitjen uuest' ime juunid.
3. Oh, mis kena
Kallistena
Unes armukehe rinnal !
Wiibi' paradiisi pinnal !
4. Mõtte-mängil,
Une-sängil
Kordab kole pilt ka kurja —
Hoiatab, et ei läeks nurja !

5. Oh kui jäle,
Oh kui jõle
Kollide käes wingerdada —
Põrgupiina elus saada !
6. Unenägu
Onne jagu
Lõbuts too sest unes ette,
Heale ärata mu mõte !
7. Aga kurjast,
Kõigest nurjast
Peleta mind jätkusega,
Koleduse kujukedega.
8. Siis sind kiidan
Kui ka wiidan
Unerahu mõnel öölgi
Kii, et ränk on päewal töölgil.

10. Kallisele.

Oh kallise, sind ikka näha ihkan :
Kui olid laps, ehk said wast neiu-eale ;
Kui käisid koolis, waatfin ju su peale —
Ehk kus ja iial, — sinna tulla tihkan.
Su pärast ma kui kõik muud ilma wihtan :
Ma mõtlen päewal mõlgudes ju peale
Ja tõstan õhtul õhtamise heale —
Mis on see muud ? — ju sõbrust taga ihkan !
Miks, kulla neiu, külm ja aga wasta —
Kätt andagi ei teretades taha,
Ei oma nägugi mind näha lasta ?
Oh ära jätta mind nüüd meelest maha,
Waid armastuse-jõge lahe kasta
Mu elupõlbu, keelates sest paha !

11. Hoolimatale.

1. Tule ju, oh wihtumene,
Kasta põllud, heinamaad :
Muudu tige põuakene
Hukkab aasad ilusad !
2. Wihtumene, kallikene
Kunneb sõnu paluwaid :
Tuleb nagu sõbrakene
Meile kaima jedamaid.

3. Aga ei ja, neiu-kene,
Hooli palweist, piirarist !
Kuis nüüd ma, kes armas enne —
Põlgtud just, ju wanemaist ?
4. Wiht teeb märjaks mättakesed,
Kodu a'ab töotegijad :
Sa teed põuaks meelekesed,
Metja a'ad öönägiat !

12. Päratu on poisimehe põli.

1. Päratu on poisimehe põli
Sel, kel hinges elu-tuli :
Nõuda head ja kaunist taga . . .
Olla ije usklik, waga !

2. Sellest suurt ei hooli keegi :
Ei tall' kuube ema teegi,
Ega õde waali särki,
Wend, ei isa näe eesmärgi !

3. Sest ei tule õhtul uni
Talle mures hommikuni ;
Ega päewal eine maitse,
Ei töö, hool talt furbtust kaitse.

4. Osawõtjat truud tal pole,
Sõber head nõuu andma tule :
Minu-üksi kõik ta tehtu,
Hea ja kuri ära nähtu !

5. Suundab üffinda kõik teha, —
Hooled, waewad ära näha :
Siis weel kadestate kari
Peawad tema kallal pari !

6. Kende käed ja laimu-keeled
Reostawad ta teod, meeled :
Et kõik lõowad temast lahti,
Ei tall' anna rahu, mahti !

7. Jah ta laimajaist siis teotud
Nagu oleks wirtsas leotud ;
Pealegi, mis on tal wara :
See talt wiiafsje kõik ära !

8. Tahab ees neil seista wäega,
Ehk neid taltjuda käega :
Siis hõel hult ta peale tüübib,
Kuradid tall' kaela lüübib !

9. Nii ei wõi ta kuigi jääda
Süütafs, ega elu seada :
Sest neil pinnaks filmas waga, —
Kiisawad, kuus wõiwad, taga.

10. Siiski, iga mõistlik teab,
Mits maailm nii teda neab,
Ehk jell' küll ei wasta wäega,
Katsub läbi aada heaga ?

11. Üksid — öied lehtawamad,
Õunad, marjad magusamad :
Jffa ennem uuristawad,
Lögagi neil' peale aawad !

12. Nii ka õiglase laim, põlgtus,
Ta hea nõuu, teo peale sülgatus :
On ju muude lausa kurjus,
Pärliste eest tehtud murjus ! *)

*) Selle olukorra tõenduseks on ka allpool seiswad märkused :

a) Sala = kaebtuse peale — tagaselja otsus. (M. T.)

Sel koolmeistrile Tamm. Patjalla-koolimajas.

Sel 18. Februar 1885. aastal on Pallamoisa — kihhelkona kooliwallitsus moistnud, et koolimajas saawad kaks ahiod mahha woetud ja üesti tehtud, — ja üks ahio saab parrantud, k u i t e m m a ehk kannab, alles jaeda, — ja et monned koolilauad, kellel werw on rikkotud, — üesti sawad werwiga ülle tõmbatud. — Sedda töö maksab keuk koolmeister Tam, — toob sawwi, wet ja liiw, — sökkub tedda ja annab omma poolt inimene potseppale abbi, kedda temma omma kulluga palkab. — Keuk se töö olgo kewwadi poole 1885. aastal tehtud, et ahiod ja lauad pikka möda kuiwawad, -- ja sel 1. Iuli olgo keuk walmis.

Imokwere moisas sel 8 März 1885. N. v. Klot.

№ 5. (Palamuse ki-
riku stempel.)

Pallamoisa kirriku wörmünder.

b)

A t t e s t.

Dessmittelst wird attestiret dass Mart Tam Juhans Sohn gebürtig aus Schloss-Lais 4 Jahre von 1881—85 im hiesigen Kirchspiel das Amt eines Gemeindelehrer bekleidet hat, u im Frühjahr 1885 selbst um seinen Abschied ein kam, der ihm auch bewilligt wurde.

Da er das Dorpatsche estnische Schullehrer Seminar durchgemacht so fehlt es ihm nicht an Kenntnissen.

Woran es ihm entschieden fehlt, ist die Fähigkeit sich Respect u Autorität zu verschaffen.

Betreff seines sittlichen Lebenswandel ist nichts Ungünstiges zu erwähnen — er hat den Eindruck eines zuverlässigen Mannes gemacht.

Namens der Bartholomäischen Schulverwaltung. **B. Sielman** P. l.

Bartholomäe 18 September 1885, № 239. (Palamuse kiriku stempel.)

II. oša. (1888 — 90. a. puhul).**13. Lauulu.**

Elu-merel ütsipäinisi

Leiab lõbu waimu-ainisi,

Sõuab mõni inime :

Õhtab puhta õnnele

Ja aab mure minema

Endast lauldes luifena.

14. Pidul peal.

Norgus istuſin ma mõttes,

Jah, tust tuule-tiirul kadus,

Süda walu, waewa täis,

Tuſuma lõi tergeſt rind,

Et mul ſeni ette-wõttes

Kaligi mul tõuſis ladus,

Käsi hoopis kehwalt käis :

Ega muljund mure mind !

Kodupaigast kangel ära

Oh kui armas oli waata

Pidin kohta kuulama,

Mul nüüd ſeda neuſeſt !

Dotma las eht õnne-tera

Oh kui kaunilt pilku ſaata

Saaks mu julle ſadama.

Wõttis ſiniſilmadeſt !

Mõnda pidin pidumajas

Kena oligi ta teha,

Wõerakſi ma olema,

Pea kui kulla-karwane,

Ega jaſhand jutu kajas

Õuſled wõifid imet teha :

Tuſa-tuſu tõrjuda.

Lõiduda mu ſüdame !

Aga ſiſſe aſtus ſeegi —

Mund ei juutnud ma nüüd enam,

Mäha näguſ neuſe . . .

Kui et teda wahtifin :

Wigakſ muutis mind nii ſeegi :

Õffa paistis ta weel kenam — —

Juttu tegin rõõmſaſte !

Kadus — „Kahju !“ õhkafin.

15. Siline kannife.

1. Silja, sügisel ajal
Käisin wõjastiku rajal
Ja siis leidisin kulu seest
Kena kannife eest.

2. Kuid pea uduist umbsed ilmad
Katsiwad mul kinni filmad :
Wiisidki mult warjule
Leitud kauni kannife.

3. Siiski tige talwe waljus,
Ega rohke lume paljus,
Wõind mind kannist wõeruta'
Mujalt löbu otsima.

4. Kui ju selgemaks löi taewas
Päike näitas talwewaewas :
Siis ma jälle tihkasin,
Kanni otsta ihtasin.

5. Lootuses nii sulas lumi,
Ilmus konni-dis ja jumi :
Saingi näha kannifest,
Keda püüdsin südamest.

6. Siiski imets panin seda :
Miks ei lehkand kewadel
Kann', kuis esmalt tundsin teda
Mullu hiljal sügisel ?

16. Kannifele.

1. Õnn ! kui lille lchnarikka
Digi wõiksin olla ikka,
Kus näen iga ilmaga
Kanni finisilmaga :

2. Siis ta kena komme, ilu
Ajaks mult kõit eluwilu.
Oh kuis kiidab siis mu suu :
Kann on kallis üle muu !

3. Ole, kannife, mu lootus,
Minu elusuwe ootus :
Siis sind peagi katan ma
Külma korraks lehtega !

17. Terwitus 2. 2 . . . le jutuwisteks 1888.

Oh, mu auustatud neiu !
Wõiks sull' olla õnne-meiu
Mulle waimus wastu tõtta :
Pühi - kingituseks wõtla

Minu soovil terwiseid —
Ollagi mu kallim leid :
Sest su ilu, wooras waim,
On mu hinga armsam aim !

18. Senimelise neiu päraft.

1. Leena, minu ainus õeke,
Rutuga
Leinan ma weel sinu järele !
Rutuga —
Kuu nädalaga käinud ja,
Mis ei filmaga küll näinud ma —
Ammu, kolme kümne aasta eest,
Elu teeraa jelle ilma seest.

2. Õe nimeline neiuke,
Ilmale
Sündind, kui ma kuue aastane ;
Silmale
Ilmund mulle ime saatusel,
Tutwaks saime hellal waatusel —
Kuis nüüd wõin sind lasta meelest
Oma armsa Leena nimega ? ! [ma

3. Taewa wägi, ise tuse Sa
 Minule
 Abiks õige armutulega!
 Simule
 Unnan ma end kindla ufuga:
 Kui Su armunõu, siis ruju Sa
 Waheseinad selle südamest,
 Kes taastundlik paistis filmadest!

19. Sini - lillele.

1. Kui ma fõrd põesa peidus
 Teel wähe wiibisin,
 Siis filma ilmus leidus —
 Üks sirge sinininn.

2. Kaks nuppu, sinifilma,
 Lill mulle wasta löi —
 Ma unustasin ilma,
 Lill mulle lõbu tõi!

3. Oh missal seda lille
 Ma nii weel näha saan,
 Ma ta ees kummargille
 Siis otse palwetan.

4. Nii kaua kui ma aga
 Ei teda näha wõi . . . .
 Ma kurdan, kaeban taga:
 „Miks fõrd mull' lõbu löi?!”

5. Oh lae lill end leida
 Mull' õitsemast weel ka;
 Pea rinnalegi heida,
 Sa mulle mureta!

6. Siis asub õnn mu õnne,
 Kõik kurbtus mult wast kaob;
 Siis tuleb rahu põnne:
 Kui wähe meist fõrd waob.

20. Loodus ja mina.

Nüüd mõõdas on tormawad tuu-
 Ja kewade wõitleja ilm, [led
 Nüüd hõiskawad lindudel huuled
 Ei rõõmsaks mul lähe weel film!

Nüüd haljas on täieste aru
 Ja ehteski metsad ja mäed,
 Nüüd kadund külm, waitind kõik
 Mul jüda keik tormi ja jääd! [maru

Siin ellerhein ehitab aasa,
 Seal kullerkupp kummardab pead
 Ja kiiguwad kannilse kaasa —
 Ei mina näe ilu, ei head!

Eht selge ka taewane fina
 Ja palaw on päikese piir:
 Ei selgust saa südamel mina,
 Ei joenda lootuse tiir.

Ja eht küll kõik loodus on ilus,
 Ma stiiski weel kurbtuse sees;
 Mul õnnelill wõsade wilus
 Ütspäinis on filmade ees.

Oh paistaks ta peale küll päike,
 Et hellaste õitsema läeks
 Ja armuga ilusaid läike
 La helkateist filmist ma näeks!

Siis ainult ma õnnelik oleks
 Mu südamel rahu ja rõõm,
 Ma wirgaste asemel tuleks —
 Töö kerge kõik, magusti hõõm!

Oh imelill, armu siis heida
 Mu peale ja õnne mull' too!
 Mu rinnale pea end peida,
 Mu elamist lõbusaks loo!

21. Nändaja troost ja warandus.

1. Kimp lilla on mu warandus,
Mu lapsepõlwe pärandus,
Mu eluehe nooruses,
Mu truuvus wanalt nooruses.

2. Reid ülikalliks peangi ma,
Ei wõi neist iial lahtuda;
Ka kõiges hädas, mures weel
Mu troost nad olnud seni teel.

3. Ma ükspäinis rändan siin,
Mu südant waewab mure, piin,
Mis õe surm mul walmis löi
Ja ema oma kätte tõi.

4. Oh kes mu mure - pifarad
Küll filmist ära pühivad?
Mil õitsma lööb mu filmaring?
Mil pole enam ükshing?

5. Kord ingel ilmus mulle teel,
Sest löbu lootsin jaama eel . . .
Kuid kadus peagi filmi eest,
Müüd kuivaks film ei saagi weest.

6. Sest kurdab kaebamises teel
Ja leinamas mul ifta weel:
„Oh ingel, kallim eluõis,
Kuis jeda ju film jaata wõis?!

7. Oh ingel, tule tröösti mind,
Ma ammugi ju ootan sind
Ja wõta ühes minuga
Mu lilled kingituseks ja!

8. Siis rändan rõõmsalt lille
[raal
Ma igal ajal, igal maal.
Siis ei tee hirmu udu, öö, —
Meid köidab armastuse - wöö!

22. Imewõimulisele.

1. Mu kallite, suur on ju wõim,
Kui oled mu arm, õnn ja hõim!
Siis taewaks muutub otse ilm,
Kui wiibib mu peal sinu film!

2. Kuid finuta ilm furnuhand,
Kus kõik on külm ja kalf kui raud:
Ei lehka mulle wastu lill,
Ei pidule mind kutsu pill.

3. Oh terwita mind eluteel,
Siis rõõmus mõlgub minu meel!
Kui paistab ju ju jume loit,
Siis käes mul õnnepäewa foit. . .

4. Ja särab wastu mull' ju pilk:
Siis lahtub kohe leina tilk,
Siis tõusul rõõmupäike mull',
Siis olen õnnehommikul.

23. Nimepäewa kingitus (18. VIII. 88.)

Su nimepäewaks ma
De mälestuseks ka
Toon oma leinalilla,
Mis südamest signud
Ja nutust on niisutud

Müüd kingiks kimbutse,
Mu kallite sinule. . .
Oh ära käest neid pilla,
Waid oma rinnale
Need pane hinnale!

24. Rinnitus.

1. Armas Leena, sulle
Jõudnud kallis päew,
Jõua ise mulle,
Lõpeta mu waew!

2. Leena, sind, ju nime
Ülikalliks pean;
Tutwaks teind meid ime,
Seda selgest tean.

3. Miks siis ime väge
 Weel ei ilmuta,
 Mis ka seinu, mäge
 Võib eest lõhkuda?

4. Kes sind keelab ära
 Mulle tulemast,
 See teeb tühja kära,
 Kui ei luba wast.

5. Inime jeks waba
 Peab peetama,
 Ega talle taba
 Selles seatama.

6. Kui ja ise aga
 Tahad tulla mull'
 Jõudu Jumalaga
 Võita muid meil küll!

7. Sest et kästis Tema
 Iga meest ja naist:
 Jätta isa, ema...
 Hoida teine teist.

25. Kallistus.

1. Kuule, nägus neiuksene,
 Minu kaunis kannikene,
 Minu leitud lillekene,
 Minu lõbus linnukene...

2. Minu särav täheksene,
 Minu kuu ja päevakene,
 Minu filmaterakene —
 Ole mu hell armukene!

3. Minu tulla kallikene,
 Minu priske pruudikene,
 Minu noorik-naisukene —
 Kallistaja kaaskene!

4. Siis mul ligi rõõmutooja,
 Waatab filma lõbulooja,
 Kes mult pühib nutu ära,
 Keelab kuulmast ilma kära;

5. Siis mul kodus finisilma,
 Pooleksene — kallim ilma,
 Minu elu õrnem osa,
 Minu hõim ja suguvõsa:

6. Kellele võin filma waata,
 Õrna õhtu wasta saata;
 Keda võin ma kaitsutada,
 Kelle laulu kuulatada.

7. Ei siis wahi õhtu õuue.
 Kuu ja päike tõusnud põuue —
 Minu elu seletaja,
 Kurvastuse peletaja,

8. Kes peab sinu auusa nime,
 Awab armastuse ime...
 Teeb mind siin ju sugulikuks
 Önnelinna kodanikuks!

26. Üksi pole hea!

1. Elu üksi olles
 Pole ilmas hea,
 Kui ei koku tulles
 Seda korda sea.

2. Wagad linnud, loomad
 On jeks märgiks ees
 Kuus meil sõbrust koomat
 Taha elu jees.

3. Eedeniski juba
 Kuulda Adamist,
 Et neist märkas luba —
 Otsta seltsilist.

4. Ja et Looja ise
 Wast ta ihkamist
 Tundis kohalise
 Täita imelist:

5. Sest et üksi olles
 Pole ilmas hea,
 Kui ei koku tulles
 Elu korda sea!

27. Ei iial!

1. Ei iial unustada wõi,
Mis finisilma waade tõi!
Kuldtähtedega pani ta
Mu südamesse särama:
„Sing, looda, oota, kannata,
Küll õnn sull' siis läeb õitsema,
Sest sind tuisilmas iialgi
Ei wõi ju petta koguni!”
2. Kui nüüd ka, kallis neiu,
Mu eest end hoiab kõrwale
Ja tahab lasta kaduda
Kõik seda meelest, millega
Ta mulle seni tutwaks jäi
Ja minu meelde armsaks jäi —
Siis seda proovimiseks pean,
Mis ma ka tarwiliku tean.

3. Ei aga unustada wõi,
Mis ta hell filmamine tõi, —
Ehk küll ma pean nüüd paluma
Sult, neiu, ohtust waluga:
Miks süda sul ei lubagi
Meid üheks saada surmani,
Kui hellalt tihti waatsid ja
Mu peale finisilmaga?

28. Noomituse ja palwe.

1. Oh armas juguõde,
Mul sinust hale meel,
Et põland seni tõde
Mis soowind filma-weel!
2. Miks tahad meelest lasta
Wind hoopis ennemalt,
Kui waimuwara wasta
Weel wõtta usinalt?
3. Miks waimulikust emast
Sul nõuugi lahkuda?
Kes heldem on küll temast
Sind toitma tõega?
4. Oh ära usku salga
Kell' truudust töötand ja
Ring ära elu alga
Sa mõera waimuga!
5. Mu kallis sõber, kuule,
Mis soowin südamest
Ja mulle wastu luule
Su hinge ihadest!

29. Soiatuse.

1. Jah, õe nimeline neiu!
Mu Leena, kulla, kallike,
Su seltsis tunnen õnne leiu...
Oh tule, tule minule!
2. Kui ja ei mulle tulla luba:
Siis kuiwan ma niisama ka,
Kui kuiwand teie tammed juba —
Siis rikkund tammi tofina!

30. Kaks hallikat.

1. Kaks hallikat ma leidisin tusa-tunnil; —
Neist kõige puhtam wesi wälja kees:
Ma jõin neist forda-mööda ime sunnil,
Sest särama kõik hakkas minu ees.

2. Ei tunnud ma nüüd enam tusa-tõbe,
Mul helkis filma ees kui kuldne koit,
Kus hallikad sees hiilgasid kui hõbe,
Mis üle wilkus wikerkaare loit.

3. Keft koidust paistis mulle mäegi hari,
See hallikad üksteisest lahutas,
Ja mäe all org, kus ööpikute kari
End roojõite warju mahutas.

4. Mii oliwad need hallikad täis ilu,
Mis enne pole ial näinud ma,
Kus ümber õht kui juine koidu-wilu
Mu südant täitis taewawäega.

5. Jah, imelik küll oligi see wesi,
Mis ma neist leitud hallikatest join :
See selge — siiski magusam kui mesi . . .
Ma õnnelik, kui neist weel juua wõin !

6. Oh Taewas, minu palwet armust kuule !
Mind jooda eluaeg neist hallikaist,
Siis terve ma, laul kõlab üle huule,
Et armu maitset filmist särawai !

7. Seft hallikad, hell neiu, on ju filmad,
Kust eluwett ja wäge maitsetin kord ;
Need armjamad on mulle kui kõik ilmad,
Need kallimad mul kullast tuhat wõrd.

8. Mu tuilind, miks ei filmi näha anna,
Kui neid nii wäga kalliks pean ju ma ?
Miks sinu huulte õht ei mulle kanna
Ööpiku hüüdu kordki kõrwu ka ?

9. Miks lased, kallis, nõrkeda mu teha
Ja waimu jänupiinas oodates,
Kui sa wõid kergelt mind seft terweks teha ?
Mind tereta jeks hellalt waadates !

10. Miks sõbranna, Sa tahad lahku minna
Mult ilma sisse hoopis teenima ?
Ei wõi ma sinuga ju tulla sinna . . .
Oh tule ja mu juure elama !

31. Imelised tähed.

1. Kui ilm ju widewikku
Ja pimedaks läks teel,
Kaks tähte kõrwustiku
Siis nägin ilmsi eel.

2. Neist loitma lõi mu lootus :
Ei enam ekfi teelt,
Neist tuli uus mull' ootus —
Ei nüüd wõi heita meelt !

3. Need tähed paistfid mulle
Nii selgelt säravalt,
Sui wiikfid koidikule.
Lõpiirilt pimedalt.

4. Kui peaks mult küsitama :
Mis tähed on siis need,
Et mure muljumama
Sest wiinud oma - teed ?

5. Siis ütlen : Suguõde,
Su sinifilmad on
Need tähed ; on neis tõde ?
Roit kuldne siis mu õnn !

32. Lootus.

(Saklat. Schilleri i.)

Eks paremaist päewadest paljugi
Ei aima ja pajata meie ?
Eks õndsuse kalli eesmärgini
Meid tõmba sees salaja heie ?
Et loodustki wanaks jaab, nooreks
[taas,
Sest inime loodab head tulewas.

Su lapsegi elusse lootus toob
Ja poisikest rõõmsat ta kehik,
Ning peiuks hiilgawat ette loob,
Mis läbi mees ennaft kord ehik ;
Ja kui siis ka wanake hauda jaab,
Siis lootus weel hawalgi haljen-
[dab.

Ei olegi lootus meil kawal nõu,
Mis sündind eht hõeluse ajus ;
Ta südames sigib, sealt nii kui tõu
Meid hiiuab ka kurjuse rajus :
Me parema tarwis küll sündinud !
Sest looda hing — pole ja petetud !

Minu auustatud Leena !

Nädala päewad nagu minestuses olles, ei teadnud ma enam
ifegi, mis mulle minewal neljapäewa hommikul Teie kaewu juures
juhtus. See ingel-inimene, kelle filmi ma juba minewast sügisest
saadik teist korda igatsefin näha saada, seisib korraka minu ees, andis
mulle teretades lahkest kätt ja wahtis üksifilmi minu otša, just kui
oleks ta minu südamesse tahtnud näha, kuna ta ennemalt mu filmigi
ei usaldanud teist korda waadata. Aga sellest, mis see kallis ingel
kõneles, ei saanud ma mitte hästi aru, kas ta seda nalja wõi tõe
pärast tegi ; sest sõnad oliwad temal küll waljud, kuna ta hääle kõige
hellamalt kõlas. Pääle selle ei tea mina : mis ajas teda minule, kes
ma teda mitu korda oma kirjadega olen ülitanud, nii sõbralikult
weel Sumalaga jätmiseks kätt pakkuma ?

Kirjad, mis ta enne ära põlgas, ütles ta küll nalja pärast
olema wastu võtnud. Kas nüüd tema kõne hääle ja wiisi ka nalja
pärast nõnda mahe oli, wõi oli see muu asja pärast, — sellest ei ole

ma mitte aru saanud ehk ma selle üle küll juba nädal otja olen oma mõtteid piinanud, aga selgust ei ole ma mitte kätte saanud. Täna hommikul magamast üles-ärataw wälgulöögi unes nägemine, tõi mind aga selle mõttele: Teist auustatud neiu, seletust ja otsust ülemel nimetatud piinawate mõtete ja sündmuste üle paluda. Aga et Teie, minu auustatud neiu, nalja teete minu kirjade wastuwõtmisega, siis arwan ka mina: Teie, kallid neiu, ehk tohtiwat naljatades kirjutada. Urge siis nüüd ka mitte imeks, ega pahaks pange, et Teie kirja Tartu kaudu olen saatnud, — ma ei wõinud parata — sest et Teie enim teiste tutwate inimeste, ega ka minu enese käest kirja wastu ei wõtnud. Teil oliwad minu kirjade tagasi-lükkamise kohta minu arwates omelt kohalt ka põhjusted:

- 1) minu meele-kindlust katsuma ja proowida;
- 2) mulle märku anda, et teistele ei ole tarwis kirja sisse ilmutada;
- 3) selle kirja kohta, mis ma ise Teie Teie nimepäewa hommikul püüdsin mälestuseks ära anda, — seda sellepärast wastu wõtmata jätta, et Teie minu käest kirja wastuwõtmise läbi teiste nähes ennast rahwa jutu alla saamise eest märksite hoida, mis ma — palun Teilt, kallid neiu, andeks — kohe wahest ära ei aimanud ja Teie Jumalaga-jätmiseks sellepärast kätt ei wasta annud, waid Teid weel oma palwega tiilitasin, — edespidi tahan sellepoolest ettewaatlikum olla. Kui Teie mulle nüüd selle kirja pääle kaastundmusega wastuse minu enese kätte annaksite, mis minule Teie seniaegsed wastutamise sõnad: „ei wõi!“ kaastundlikult wastata, „ei tohi!“ teie kirja wastu wõtta, — ära seletaks: siis oleks mu nalja pärast Tartu kaudu Teie kirjasaatmine tõde ilmsiks teinud ja minu süüta piina ja wangipõlwe, mille sisse ma Teie tutwaks saamise läbi olen langenud ja kus sees ma ei ela ega sure — nii suur on mu hinge waew ja mure, — see oleks alaliseks õnnepõlweks ümber muundetud; sest: „Ihm sinuta mul furnuhand, kus kõik on külm ja kalg kui raud; ei lehta mulle wastu lill, ei pidule mind kutsu pill; kuid taewaks muutub mulle ilm, kui wiibib mu pääl sinu film!“ Kui Teie mulle selle pääle weel mitte põhjalikult ei wasta, miks pärast Teie ei wõi, ei tohi minu wasta kaastundlik olla: Siis tunnen ma ennast sunnitud olema Teie seni kaua postikaudu kirjutada, kuni Teie, auustatud neiu, mulle ometi waewaks wõtate Teilt üteldud: „ei wõi, ei tohi“ sõnad, ära seletada ja põhjendada. Ei wasta Teie aga mitte põhjendatult, miks pärast Teie ei wõi, ega tohi minu wastu kaastundlik olla, — siis pean ma Teie, kallid auustatud neiu, weel edespidi Tartu kaudu kirjutama, sest ma ei lasse Teid kui Jakob (1. Moos. 32, 27) ja kui Kananea maa naene (Matt. 15, 21. 28), kui teie mind ei õnnista!

Teid, kallid Leena, südamest terwitades ja Teilt wastust paludes:
(Augusti kuul 1888.) Teie auustaja tuttaw: M. T.

W a s t u s :

Teie ollite wõõras ja ilma minu tähele panemata jeda ütli
ma tõeste mina ei tunne Teid ja ei taha ka tunda. Teie wõis
nüüd selgeste aru saada ja ei mulle mitte enamb kirjutada ei ka
minu pahandata, sest mina ei ja Teile enamb wastutama. Ehk kui
soowite mänga omma kummeti mängu edesi sest meie ahi mõist küll
niiugutfit papre tiifla kõrwedata.

Q . . . Q . .

III. osa (1891—92 a. puhul).

Motto: Oh ära mind sõitle, et laulan ma :

Mul jäta see ainuke troost!
Kui kipub mul süda ju lõhkema
Mu õnnetuist armu loost,
Siis nutab mu kannel minuga
Ja aitab mu walu kannata.

G. M. Metsa lilled : lül. 47, I.

33. Kibuwitste seas.

1. Kel elurada kitsas ilmas
Ja piisar paisub süüta filmas :
See käib kui kibuwitste seas,
Kus küll käed, jalad haiget saawad,
Täis weermeid kõik ja walutawad,
Kuid filmad näewad rooja reas.

2. Kes roosi-ilu pole näinud,
Ei kibuwitste seaski käinud :
Ei aima see, mis õrn, mis hell ;
Kes „kibuwitsa died“ aga
On noppind ise õhinaga,
See teab, mis sündlik südamel.

34. Laululaanes.

Oh laululaan, kuis oled mulle armas !
Ma sinu warjus alles leian lõbu,
Ma mujal kurb ja nukker nagu tõbu —
Su rooside seas aga wirt ja warmas.
Su seeft on ihaks iga õie-narmas
Ja naljaks loomakeste kena febu
Ja einets mõttemesi, waimu rebu
Lust-hooneks salt ja lehtlaks põesa parmas.
Meist kõigist lastwad linnud laulu lugu,
Et wastu kostwad ilma kaared neli
Ja laulu kumleb iga rahwa fugu.

Ka meile hüüdis laanest ööpitt juba,
Nüüd helgib sealt weel laanelinnu heli
Ring muilgi on seal laulda loojalt luba.

35. Laane = linnule.

Oh laanelind, su pärast meel mul hale!
 Miks tunned ja end hirmutatud lindu?
 Miks hõiske healed surewad sul rindu?
 Kuis saatus sulle on küll külm ja kale?

Kui ilmuks mulle sinu arglik pale:
 Siis unustaksin elus pistwat pindu,
 Siis nagu üksik tuff ei maas ma windu,
 Ma taewatulel leegitseks kui ale.

Kui kuuleksin su laulu aina ligi:
 Siis õnnekoit mul kumaks kullal õues
 Ring rinnalt raugeteks ahastus ja higi.

Ja ehiks mind su sõbruse - wöö pannel,
 Siis süda hüppaks rõõmu pärast põues
 Ja kanniste ka kõlaks käes mul kannel!

36. Kallis leid.

„Selle filma waate eesta
 Läeksin läbi tulest, weesta, —
 Tunneks waewas magust mõnu,
 Kui veel kuuleks kord neid sõnu:“

Mis mull' ütles laulik-neiu,
 Kui sain kätte kalli leiu,
 Ammu igatsetud pale,
 Kelle pärast meel mul hale.

Lahkest neiu wasta tõttis,
 Teretuseks käe mulst wõttis —
 Ütles — kui sai jutu-heie:

„Mõnda ühemeelset meie! (1. keel.)

Aga õnn mind jätnud maha,
 Ei ma muud kui surma taha; (2. l.)

Ei loo waene naesterahwas
 Õnne omal, kui ka wahwas! (3. l.)

Siis ta wiis mind tuppa suurde,
 Andis istme laua juurde,
 Jse püüsti lambi walgel
 Waatas mu peal' rõõmsal palgel —

Ütles: „Siin keegi lille-ilu
 Olu siiski külm ja wilu; (4. l.)
 Teist mul pole oma sugust
 Osa wõlmas hinge lugust!“ (5. l.)

Mõnda neiu herras-majas
 Ladusaste kõne kajas, —
 Soowis pikemalt veel juttu
 Kui mul poleks olnud ruttu.

Ja kui lahkumist ma tegin
 Teda kätt mull' andma nägin, —
 Ja siis veel üks armas waade
 Oli talt mu ära-jaade.

37. Oh kuis südant liigutab!

1. Oh kuis südant liigutab
 Iga sõna mul,
 Mis su huultist ilmutab
 Tundmust hinges mul!

2. Mis sest arinu, mis ju on!
 Küll ei wiist ja tea!
 Siiski olgu oht ehk õnn —
 Sinust mõlgun pea.

3. Hinge ime-saladust
 Ei ma võelda saa;
 Kuid kaks südant üks nii just
 Rõõge eluga.

38. Imelik pilt.

Mu auustatud neid ja luuletaja!
 Kui „Kallim wara ilma peal“ jäi teise,
 Siis sinu pilt saand kogemata meile —
 See imelikult saadab mul nüüd aja.

Mu kõrnu toob ta Sinu kandlitaja,
 Mu filma ees ta ise täna, heile, —
 Kuid siiski nägemata jääb ta neile,
 Kes sind ei tunne nagu sõbra waja.

Oh ime pilt! Ja ma toond selle ära,
 Sest küll ep on mu filmil tähte - sära,
 Kuid süda sulamas nii kui mee - waha.

Oh auuwäärt neiu! Palun õpetada:
 Miks pildil wõim mu südant lõpetada —
 Wind enneaegu saata hana taha.

39. 1891 a. 29. XII mälestusjeks.

Oh päew, mil waos wale, tõusis tõde: Kui laanelind, nüüd meie kaheteste
 Mil ilmus mulle igatsetud pale, Ei sünni sõbraks, kel üks aade elus,
 Mil leekima lõi hinges armu-ale, Siis elupõld meil sejab ilmas
 Mil kallimaks sai laanelind kui-õde! [telus —

Nüüd ei mu süda ahastuses põde:

Weel rõõmu täis, mis enne ifka hale,
 Ja ehk ka mulle saatus külm ja kase,
 Nüüd kallim wara teada: mu õnn, edel!

Siis õnnetud me otse igaweste:
 Nii tulu-toomata jääb meie iga —
 Ei meie elu muud — kui ainus wigal!

40. Oma film on kuningas.

1. Laanelinnu lauluheli
 Täitis ilma kaared neli, —
 Rõõmuga siis tahtsin minna
 Teda laande waatma sinna,
 Wida moodu on küll ta.

2. Aga sõbra uskma jäädes,
 Kes mull' ütles, ette seades:
 „Laanelind ei tõlba näha,
 Snetu kõik tema teha —
 Wäärt ei ole waadata!“

3. Laande jäi nii minemata,
 Laanelind mul nägemata;
 Aga rahu ei saand süda —
 Pidin tõtma waatma teda —
 Rõõmustaw, mis nägin nüüd:

4. Laanelind mu meelest kene,
 Wirt ja warmas ka weel täna, —
 Önn kui laulaks mulle tema,
 Süda hakkaks ilutsema . . .
 Maha langeks mure-rüüd!

5. Aga miks ei laulda taha
 Laanelinnuke? Kas maha
 Önn sind jätnud, ega enam
 Jeliise sul kõige kenam —
 Armas, ilus healeke?

6. Kallis linnuke, kui mure
 Suur on küll, ei sa weel jure:
 Süda terve tõsiduses,
 Keha kerge nujinuses —
 Hõlma heita õnnele!

7. Miks siis üksi olles kaebab,
Südan muu du mures waewad ?
Lilled ei sull' troosti anna,
Ega südames sind kanna, —
Üstaw sõber jeda teeb.

8. Kui siis õnne tahad ilmas—
Sõbraks teha seistu filmas :
Kes sind mõistab, tunneb, ihkab,
Laulda sinu seltsis tihkab —
Ja ju wastu armus teeb !

41. Mu õnn ja aade.

1. Eht küll ilm on külm ja wilsu,
Minu hinges juine ilu :
Siin haljendab hästi ju lootuse muru,
Ei südan ma kitsasse kambriisse juru ;
Mu ümber õht pehme kui siid ja kui samet,
Ei elu tee raskest ka hool ja mu amet.
Ma laulan ja hõiskan ja hüppan ja hüüan,
Ma kõigest wäest õnnele, aatele püüan :
Sest eht õues külm ka kange,
Ei ma lootusest küll lange !

2. Eht küll wait kõit loodus wäljas,
Surisärf näib tal just seljas :
Ja mulle ei ometi tulegi uni
Ka tihti weel öösel, ei hommikuni ;
Ma uneaal magusais mõtetes liigun,
Neis rändan ja reisin ja laant mööda liigun, —
Kus kibuwits õitseb metskillede keskel,
Kus laanelind üfsikult seisab kui lestel . . .
Nii mul talwised ööd pítad
Uneta ja reisi-riffad !

3. Eht küll pole linnulaulu
Kuulda kuskil peale jõulu :
Mu kõrwu weel heliseb laanelinnu heli
Küll kõit see aeg armsaste nädalat neli,
Kuid fiiski ma märkan ta healest nii ära,
Et kurdab ja kaebab : „Kus õnn ja mu sära !“
Oh laanelind, miks sul nii meelele hale,
Sa oled mul kallis, sul armas heal, pale ;
Sest oh ära kurda sina !
Kõit head julle soowin mina !

4. Kui ju seltsi saaksin liita,
Sinu kõrwal loojat fiita :
Siis jüda mul palawalt põõsuneks põues,
Siis löbu-loit leekiks kui õndsamas õues ;
Siis igawest heliseks käes minul kannel,

Siis rinna peal säraks meil sõbruswöö pannel;
 Siis juba fiin ilmas kest muret ja waewa
 Ma tunneksin südames olema taewa;
 Sest oh laanelind, mu aade,
 Ole mu õnn, elusaade!

42. Kui oleksin lill, roosike!

1. Kui oleksin lill, roosike,
 Siis meeldiks ma neiu! —
 Kui oleksin ma taputaim,
 Siis teiwas oleks kallim kaim!

2. Ei ole ma lill, roosi-õis,
 Kes ilul meeldida neil wõis;
 Ei ka muu wäeti wõsuke,
 Kes tuge tahab omale.

3. Ma olen kui mäel üffik tamm,
 Kel tutaw tuul ja aja samm;
 Ma pean weel seisma maru käes
 Nii ise — Loojalt antud wäes!

4. Ju olen tänapäewani
 Küll walu tunnud, piinagi;
 Ma loodan, et mis tuleb ees,
 Ka kanda juudan ilma sees.

5. Sest muud mul pole soowida:
 Kui ehiks roos mu ümbert maa
 Ja laulaks ligi lahke lind,
 Kes Loojat kiitma kutsub mind!

43. Kewade poole.

1. Müüd tõttab ju kewade poole
 Kõik minema rutuga;
 Kuid aga mu südame loole
 Talw tüüb weel tulema.

2. Müüd paistab küll selgemalt
 [päike

Kui paistis ta ennemalt;
 Kuid mulle mu lootuse läige
 Jääb kumama warjufalt!

3 Müüd pikemad hästi ju päewad
 Ja lõppemas ööde rõhk;
 Mu arust ööd pikemaks läewad —
 Wind ootaks kui surmaw õhk!

4. Müüd julamas igapäew lumi
 Ja kadumas talwe külm;
 Mu palgele paisub külm jumi,
 Mul algneks kui maru - ilm.

4. Müüd ilmunud laulma ka siia
 Ju lõbusam lōoke;
 Kuid saatus tuult lasseb wiist wiia
 Mu linnu teest kõrwale.

6. Oh laane - lind, kuule mu hüüd-
 [mist —

Tee mulle kord wasta healt
 Ja kosta mu pühamat püüdmi:
 Siis taganeb talw mu pealt!

44. Miks wiivitused rohked?

1. Kui oleks Emajõel meel
 Ring kõrwad mu healt kuulda weel,
 Siis täidaks ta mu palwe:
 Ta wiiks mu südame pealt jää —
 Oh kuis siis oleks minul hea,
 Et lõpeb mul ka talwe!

2. Kui oleks Emajõel meel
 Ja kõnelda ka oleks keel,
 Siis neiu sind ta noomiks —
 Ta ütleks: Miks sul tuim nii rind,
 Oh lasse laulu laanelind, —
 Ilm pole wangi-koomits!

3. Kui oleks Emajõeel meel,
Siis läbi Peipsi weteteel
Delt Luigelt lajeks nõuda :
Mis hellam neiuksene teeb,
Kas tema rind ka armus keeb,
Kas tahab mulle jõuda ?

4 Et jõgedel ei ole meest,
Ei teadmist saa ka tuuleteest,
Siis asjata mu ohked.
Sul, kallis neiu, mõistlik meel
On sõna saata igal teel —
Miks wiivitused rohked ?

45. Armu igatsus.

1. Mu neiuks, mu kallake,
Mu koidutäht ja päikene !
Sind terwitagu iga lind,
Tuul tuletagu meelde mind
Ja jõgi näitku jooksjuteel,
Kuis sulle tõttab minu meel !

2. Ei jõgi enne seista saa,
Kui jõudnud juba järve ta :
Nii peab mu hing küll ihtama,
Et kalli kaisu saaksin ka
Ma õnnerikka rahusse,
Kust hoowan Armumeresse.

46. Päike, tõuse ju !

1 Oh mu lootus, kallis neiu —
Lõbus, lahke lind !
Saaksin suht ma armu leiu —
Hõiskaks minu rind !
Sa mu koidu - kuld,
Saatsid mulle tähe - jära :
See mind nõidus otse ära —
Süüitas armu - tuld !

2. Sinu waga wiis ja waade
On mu mõtte ilm ;
Sinu hinge armsam aade
On mu waimu film ;
Sinu lahke laul
Oleks mul kui taewa kannel,
Mil wõõ seada, panna pannel
On mu eesmärk auul.

3. Sinu teha lõbu, läige
On mu kumaw kuu ;
Aga minu õnnepäike
On su süda, sun !
Dõsel tähed, kuu
Andwad oma jagu walguist,
Aga et teeks päew mul algust —
Päike, tõuse ju !

4. Sinust oli meel mul hale
Enne nägemist ;
Miks ja peale seda kale —
Ei tee tegemist ?

Omal kaebas keel :
„Teik mul pole oma sugust
Osa wõtmas hinge lugust !“
Ous see tõsi weel ?

47. Kirja mõju.

1. Päike oli looja läinud,
Silm head ilma täna näinud.
Alnast paistis eha,
Tahtsin palwust teha,
Heita pärast seda unele.

2. Pilku tule poole saates —
Kiri ees — loen — waimu waates :
Nägin pilwes taewa
Peale talwe - waewa
Wihma tibutawat fenaste.

3. Waiſſe wihma - ſao järeł
 Tõuſis torm kui muidu merel :
 Tuuled winguſiwad,
 Koffu keerdleſiwad —
 Lõunest põhja, põhjaſt lõunestse.

4. Tormi järeł tuli wahe,
 Aga päraſt ſeda rahe
 Walu - wälgu walgel
 Hungaſ aina palgel —
 Pani wabiſema kangeſte !

5. Silmi wälguſt ära peites,
 Ennaſt kummargille heites :
 Kuulduſ kõue käreſ,
 Selga tuli järeſ —
 Wõimetult ma hiiüdiſin : „Mis
 [nüüd ſaab ?“

6. Jhu wäriſeſ kõiſ higis,
 Hoigamine rinnas ſigis,
 Runni armu wilgul
 Hiiüti trooſtiſ pilgul :
 „Kõiſ head ſoowides ſind teretab !“

48. Teiſeſ korraſ. (29. IV. 92).

1. Oh kui ſaakſin poolt nii õnne-
 [liſeſ
 Kui ford rändja laulit kiwi pääl,—
 Keſ ſai neiul jõbraſ ſüdamliſeſ
 Minjal õhtul kauni kandle mäel :

3. Oh kui ſaakſin õnne wäriſatel
 Teine ford Teid ſinaſjõbraſ ma !
 Oh kui tõuſeſ nii meil mõlematel
 Hiilgaw eluõnne koit ſiis ka !

2. „Teie“ — „ſina,“ — õnne-
 [wäriſatel
 Leekiſ ſüdametes armuloit,
 Õhtu - ehal neil nii mõlematel
 Tõuſis hiilgaw eluõnne koit.

49. Kallimale neiu! G. M. . . le.

a) Elu, terwiſt, õnne ſoowin ſulle
 Lõburikkal rooſiſel raal ;
 Ingliſäed ſind hoidku igal aal,
 Saatku ikka ligemale mulle
 Elutee peal — ſeni jõbratule.

Aga ei peakſ tahtma ſa mu naal
 Uſalduſeſ kiuſatuſe - maal
 Nii ka käia ? . . . Mis ſaab
 [langenule ?

Jial ſel, keſ iikſipäiniſ teel,
 Loota üleſ tõſtjat poſe eel
 Ehk küll hädas ſeda ſoowiks weel !

b) Oh nein, ära pane ſeda pa-
 [hakiſ,
 Kui ma ſind, kallis, jälle terwitan
 Ja ſoowin jõbruſt waimuwäljal
 [ſahakiſ

Mis tarwitaſ weel meie luule - laan.
 Etſ ole Looja poolt meil kohuſ
 Ka uſuſ, armuſ, lootuſeſ
 Weel kindlaſ jääda häda - õhuſ ?
 Kaſ on nii iganeſ ? [—
 Minuta mind elu - ehal
 Mõretades kaſtet kehale
 Ingli kombel hellaste
 Lauludega wilu woodi
 Enne, kui ilm unekſ loodi !

d) Oh kallite, ma ſoowin kõiſ
 [head ſulle,
 Et wõikſid rooſi - iluſ rõõmuſtada
 Ja käia ilmas liſſerikaſt rada
 Ning jõbraſ olla elueaſ juſt mulle !

13!
 24.

e) Aitku sõbrus pikameele paisul
 Ikka teed meid ilmaft läbi minna ;
 Hoidku grmastuses hellal kaifil —
 Tõfikü püha paleuse - linna !

g) Elu pita, õnnelise,
 Lillerikka, kewadije
 Ija andku taewane
 Siin, oh neiu, armus sulle,
 Et ilm Eeden oleks mulle.
 Mga pärast unele M! LHA. 23.

50. Mifs ehk wiidab aega ?

1. Waigista !
 Süda, waigista end fina !
 Dotama ju pean küll mina,
 Kui heaks arwab jeda arm.
 Eks ka Kananea naine
 Olnud usus kindel, kaine —
 Issand wasta siiski karm ?
 Waigista !

2. Kannata !
 Süda, wõta kannatada,
 Kui arm wõtab hirmutada :
 „Ei kaastundmust ole mul
 Wasta wõimalikki anda ;
 Ka on üsna imeks panda . . .
 Mulle luuletada sul !“
 Kannata !

3. Mäleta !
 „Minu arm on luuletaja,
 Mis mul ilmas enam waja,
 Önn mul oiafs öndjalik !“ *)
 Nõnda laulis fõrd mu armjam ;
 Kui nüüd keelab, laulan warmiam
 Olen nii ta „fannelnik“ . . . [—
 Mäleta !

4. Rõõmusta !
 Süda, rõõmusta ja looda,
 Armu hellalt neiuft ooda —
 Du ju lahte laanelind !
 Kui nüüd weel ta wiidab aega,
 Nii ta mõedab sind küld - waega :
 Siis tal teada on fu hind .
 Rõõmusta !

*) Metja lilled : lhf. 40. 6 ; lõpp.

51. Mil mu elul hind.

1. Leheküu ju jõundnud meile,
 Haljas muru - maa ;
 Lilled läinud ilul õile,
 Metjad lehte ka.
 Minu jüdames
 Siiski wana talwewari
 Just kui hirmutuste kari,
 Kus ma iganes.

2. Metjas ülased on walged,
 Villad õlangad,
 Kullerkupud kuldjed palged,
 Kannid finajad.
 Mga minu ees :
 Murel mustad lillesilmad,
 Küllalt külmad tenad ilma —
 Kus mu kallim fees ?

3. Näeks ma „fibuwitsa õisi“
 Ilul enda eel !
 Saaks ma „metjalilli“ teisi
 Ehteks eluteel !
 Kuuleksin ma sind,
 Oma lahtet „laanelindu“,
 Laulatfid mul lõbu rindu —
 Siis mu elul hind !

4. Muidu linnu healt ei kuule,
 Eht neist kõlaks ilm !
 Ütski lõbustust ei lulle —
 Pisarail mul film !
 Kallis neingi
 Kurtis : „Siin kesk lille - ilu
 Elu hiiski külm ja milu !
 Kas mul teifiti ?

52 Kes küll hästi teeb.?

1. Mis on kaju elust ilmas
Kui ei armastust?

Rõõm ei säragi siin silmas

Ju keht armutust!

Kuid kes armus kuum:

Sel on elu ilurikas,

Sel on lõbu luulerikas, —

Sel on elutuum!

2. Argu see end wahwaks

[hüüdn,

Kes ei armasta!

Wagaks tehes walet püüdn

Munna nimega!

Ünn ei ela jää,

Kus on auusas meeles uhtus,

Pühituse prolest puhkus —

Armust puudus wael!

3. Õndsaks aga inimene

Uhus, armus saab:

Kui ta nagu lapsukene

Mandlituks jääb.

Kes siis igatseb

Teise elu õndsaks luua,

Armukrooni ehteks tuua —

See küll hästi teeb!

4. On ju mehel helde iha

Oma laste seas;

Naisel elu õnnis, püha

Hellas ema - eas (1. Tim. 2, 8 — 15.).

Ohtas neiu ju:

„Ei loo waene naisterahwas

Ünne omal, kui ka wahwas!“

Miks ma õnnetu?

53. Armukroon G. M . . le.

1. Oh „kibuwitsa roosike,”

Mu peale armu heida!

Kui tulen ligi sinule,

Siiis oma okkad peida!

2. Ka falli, et sind silitan

Ta tunnen sulst head haisu;

Sa oled ju mu luulelaan —

Mu õnne hõlm, hell kaisu.

3. Su armas roosi - die lõhn

Mu ümber on kui ingel;

Kuid sinuta mul jõud on lõhn:

Ei ole troosti hingel.

4. Kui sul ei näe ma enam õit

Mu päike läind siis looja;

Saab uue die kätte wõit —

Saan päiksest jälle sooja.

5. On närtsimas su haljas leht

Kuu warjutus mul taewas, [—

Ta kolletab su wiimne eht,

Siiis surma õöl ma maewas.

6. Seepärast, ja, mu roosike!

Mis teed, — ma rahul seega!

Lood lõbu — taewas täieste,

Lööd haawu — põrgus eega!

54. Kallimale sünnipäewaks.

a) Oh hellam neiu, ja mu lõbu looja!

Sul sünnipäew sel ajal pühitseda,

Mil juwi wõtab ilul ilmumeda —

Siiis ole mulle ja ka „suwe“ tooja!

Ei finuta mu süda tunne sooja :

Talw tahab hauale mind ahwatleda,

Ei sunda omast wäest ma wõita teda,

Kui armupäike, ja mul tütid looja !

Dh kallid kaim ! Mu troost ja aade hingel,

Sind Sooja lastu hoida ifka ingel :

Et ükski tuul su peale ei käiks wingel !

Ka paistku päike sulle parajaste,

Sind kosutagu õht ja koidu-kaste,

Et kõigis käiks su käsi ilusaste !

b) Dh õrnem õis ! Sind kaitsku Igawene,

Et liiga sulle ei teeks iial keegi,

Et iga päew ja suwi nagu seegi

Wõiks õnne poolest olla esimene !

Et lahkest nagu laulja linnufene

Sa kutuksid mull' eluks kulda - keegi

Ja muudaksid meeks elus sapi - weegi —

Siis löbu leiaks ma kurb inimene.

Dh hellake, su laulu ihtan mina ;

Suur Sooja tahab ka, et laulaks sina —

Siis laula ! — Kadund kohe mult waew, wina !

Sa oled üle kõige armas mulle

Ja jääd nii ifka, jeni sõbratule :

Seft kõik head, õnne soowin „suwets“ sulle !

55. Imeliku lillele.

1. Ma nägin Hädaorus,

Kus käin weel kurb ja norus,

Ges meelislille kahe diega :

Sel õrn, hell dite-ilu

Mult ajaks elu wisu,

Kui mu ta olets kõige täiega !

2. Eht küll ta wa'rs ja lehed

Wast andwad wähe ehet —

Ta õis mul aga kõige kallim on :

See awab otse taewa

Mul siin keft ilma waewa,

Et särab päike — arm ja kuu ---

[mu õnn !

3. Dh lehtaw lillkene,

Mu õrnem diekene !

Dh wõiksin ma küll iga ilmaga :

Mil pilwed taewa katwad,

Mil mured rinna matwad —

Sind näha ifka sinisilmaga !

4. Müüd lill, ja peitund ära,

Ei ilmfi mulle sära

Su sinisilmad kulda-teraga.

Sa fiiski ees mul wainus,

Küll unes kui ka aimus —

Ei wahetaks sind ilma-teraga !

5. Eht imelill, ja karingi —
Mu lootus ja, mu armgi,
Kui weri mul ka kõik jaoks filma-
Dh lill, mu elu-eh, [weeks!
End tunnen ju ees mehe,
Kel surm ja soppki muutwad eluks,
[meeks!

6. Dh lill, siis armu heida
Mu peale, ära peida
Su filmi mitte nii mu palge eest!
Siis tuleb kord õnn õuue
Ja rahu ka mu põuue —
Dh rõõmu, mis siis mul'gi eluteest!

56. Mind otsusele awita!

1. Dh hele eha-täheke!
Miks särab ja nii selgeste?
Kas tood mul troosti taewa seeft:
Dh looda, oota õuue eest!

2. Wõi tahad ja mull' ütelda!
Nüüd wiimne lootus jäta ja!
Ei sulle tõuse õuue - koit,
Waid kustub seegi tume loit?

3. Ei seda, seda tea ma —
Ei täht sult saa ma wastust ka!
Siis hellam neid, Sind palun ma:
Mind otsusele awita!

3. Kas nagu ehatäht ja kaod,
Mu filmist warsti alla waad —
Ka nii mu lootus looja läeb,
Wõi mu film teda koitma näeb?

4. Kas tuleb pea mull' eluõõ,
Wõi algneb õnnes päewatöö?
Kas hakkab laulma laane - lind,
Wõi kaebama peab minu rind?

57. Mis soovis Mart küll weel?

1. Mart oli ju olnud terve,
Ei puundundki leib, ei särwe,
Ei riie, ei maja, ei põld;
Tal ametki oli käes kallis:
Talt õpetust sai, kes jallis —
Kuid mõerad tal samet, siid, tõld.

2. Ei himustand ta ka wiina,
Seft tõbe toob see ja piina —
Meist rõõwib ta ära anu, hüüd.
Ta pidu ei tahtnud pikka,
Ei ihaldand maiust ifka —
Waid kohust tal täita küll püüd.

3. Kui ameti tööd tal walmis,
Siis ülendas mõnes jalsmis
Ta isamaad, wooruse meelt:
Et wõjugu ifka woorus
Ja kõjugu hoopis toorus —
Nii kuulutas kannelt ja keelt!

4. Ta kodumaal istus aias
Heal meesel: kas kitsas, laias —
Kus lehtasid lilled ja puud;
Ka waatles ta laia loodust
Ja wõttis sealt osaks woodust
Kui teisedki mehed kõik muud:

5. Kuid ometi siiski rahu
Ei olnud tal ka keft kahu,
Kui mõõdas õõhirm ja koit teel,
Mil uinuwad hoolsadki woodis,
Kuis kuskil pool on see moodis —
Mis soovis ta jüda küll weel?

6. Ta soovis, et teine oleks,
Kes selle kõik wõtaks pooleks,
Mis Looja tall' annetand on:
Kas olgu see wara, pära,
Wõi rõõmus meel, filma-sära,
Eht muregi, — jaetult kõik õnn!

58. Otsustamiseks.

1. Võõda läinud sui,
Tule ju mu tui!
Terweks tee mu rind,
Siis weel elul hind,
Raob mu filmaft pind.

2. Pime muudu ilm,
Walgujeta film,
Tühi kõik mu õu,
Külm mu külg ja põu —
Asjatagi nõu!

3. Ei mul kuma tuu,
Laula neiu suu,
Laanelind sulst puul
Ei too terwist tuul —
Miks sul waitind huul?

4. Kas sul mõersiks taud,
Wõi nii kallis nand,
Et ei sõbranna
Mulle teata sa:
Kuis käib käsi ka?

5. Kas sa — kui ei põeks —
Halastajaks õeks
Enda annad weel
Peagi elu teel
Nii kui mõtles meel?

6. Wõi nii waluga
Peaa fiis talu ma
Rahu-, rõõmuga,
Ilma kaajata
Üksi pidama?

7. Luuwäärt neiu, sind
Palun kuulda mind
Ja nüüd ometi
Delda õieti
Otsus mullegi!

59. Miks mul elada?

1. Elu-kewade mul mööda
Oma õitega;
Elu - suwel palju tööda
Olnud üksinda;
Nüüd su sügise!
Ei ma jaksu vastu kuu,
See wõib pea mull' anda hana:
Siis kõit talwine!!

2. Eks ma kewade näind lilli
Oitsmas aasa peal?
Eks ma ajand paju-pilli
Kerjas käies seal?
Eks siis linnu laul
Olnud mul'gi üli-armas?
Eks ma ije olnud warmas
Töös ja hooles aul?

3. Harisin ka waimu wälja
Küll hea seemnele!
Lootsin wõitma iga nälja
Ja ka puuduse...
Aga kelle süüd,
Et ei oras kann'd ju wilja? — —
Suwi wihmane — sest hilja,
Woos wafi puudub nüüd!

4. Wõi on kewadised külmad
Enne suwe need,
Miks mul wesiheks teind filmad —
Ei näe õnne-teed?
Kuid auus neiu ka
Kurtis: Õnn mind jätnud maha,
Ei ma muud kui saema taha! —
Miks mul elada?

60. Rannel, keelita jää maha!

1. Mifs ei, neiu, mitte sõna
Läusu sina, kas see kena :
Kui ei sõber sõpra kuule ?
Või ei ustavgi ja kuule ?

2. Siis on katki sõna heie (1. keel):
„Mõnda ühemeelsed meie !“
Ja mu lootus on kõik tühi —
Valel mul ei pidu, pühi.

3. Siis ei õnnu sind jätnud maha,
Maid ei õnne sina taha, (2. t.):
Õnnelepp sul olla paha —
Sinu hool kui süla waha !

4. Siis on waene naesterahwas
Tühje mõtteid looma wahwas,
Arwab : „Eks õnn ikka juhu ? (3 t.):
Siirgi jootseb kasji juhu !

5. Siis mu wastu sinu lahtus
Pole muud kui sala lahtus :
Nagu waade lambi-walgel
Nga siiski peidus - palgel ;

6. Siis on : „Siin keik lille-ilu (4 t.):
Eln hiski külm ja wilu !“
Mulle tühi kaebus preilist,
Wõetud fergemeelse leilist !

7. Nii teist pole sulle waja,
Kui ka suur ehk weike maha,
„Osa wõtma hinge lugust
Minu — ega sinu sugust (5 t.):

8. Seist et hoolt ja kindlust, waja
Tõega seadma sõbrust, maha !
Puudub üksimeel, hool töös wae-
was —
Wõeras igawest siis taewas.

9. Waenust elu — pörgut aga,
Ega hooletumat waga
Ebatõega ei ma taha : —
Rannel, keelita jää maha !“

61. Lahkumiseks.

1. Surnud on, mu kallid, seda märkan !
Kas ka temaga pean surema ?
Kas mind jallid ta, et armus ärkan
Surma-uneft ma kord temaga ?

2. Ei mind tahtnud elus sõbraks tema,
Ega surmasi mind jalli ta :
Kaua pidin üksi igatsema —
Temalt sõbrust tühjalt soowima !

3. Kas ta siin ehk teises ilmas juba,
Surnud armus, ehk ka täieste :
Ei ta saatust, pilti enam luba
Haledat meelt teha minule.

4. Eks ta tahtnud mulle surnud olla ? —
Olgu talle ma niisamuti !
Peaks kord siiski kandma kofku tulla —
Wiha ärgu olgu kummalgi !

5. Mõnda : käigem Vaimus, wabaduses, —
 Ärgem pahandusse tikkugem ;
 Olgu õnnes wõi ka õnnetuses,
 Teise saatust ärgem rikkugem !

6. Olgu kummalgi nii oma rada —
 Elu eesmärk ifka auususes !
 Andku päiwi Rõrgem aasta-sada,
 Taewast rahu tunda südames !

7. Selles mõttes jäägem Sumalaga
 Elust õnne omal otsima,
 Kuni üksteist taewas näeme aga
 Armu - hallikal ja inglina !

62. Trööstijale wõi armupilkajale.

1. Oh laanelind, nüüd märkan, et sa pole
 Veel surmud . . . Sa ju laulad jäädwast warast,
 Tead üfsikule troosti anda parast,
 Kui saatusest ta kaebab : „olla kole !“

Etš üfsik elu endale ja ole
 Kui kalju, neljajalgne metsast, tarast,
 Kes midagi ei hooli teisest arast,
 Kel armutämas ilmas sõbra pole ?

Oh sõber, pea ka tõeks, kui ütled sina :
 Et juured teod, auu, rikkus, wara ilmas
 Ei ole õnnepant , mis nõuiski mina ;

Waid armastus on elu ülem ära,
 Mis hiilgab rõõmul ligimese filmas
 Ja jaadab kätte igamehe pära !

2. Kui tõeks ei pea neid sõnu armu pilkad,
 Mis õnnetus teeb meile eluaja
 Ja wõeraks jätab jäädwalt Isa maja,
 Et oma elust hoopis ära tülkad !

Kui küllus käes, ei kõlba ka kui filkad :
 Mül tõsi armastust ei ole waja,
 Mis oleks minuga kaaskannataja
 Ja truuks jääks mulle, kui ka wiha wilkad !

Kel õnnetus on wara ära jõõnud
 Et surmawikat hirmsaid haawu lõõnud, —
 See märkab alles armastuse hinda :

Ja kes on todusohast wälja aetud
 Ning külmist elu lainist üle kaetud —
 Sel tõsine armu joendab siis weel rinda :

3. Nii armastus küll pole paljas kõla —
 Ta headus ise — kui ei teda pilka,
 Ei temast tühja kiidu kõnet tilka —
 Seft armastuses tasume kõik mõla.

Arm teise risti alla annab õla
 Ja teise karikast ei põlga tilka,
 Ei lase mõimust võtta viha wilka,
 Waid üheltmeelel jõudma seab faks mõla :

Nii mõlematel elu poole kergem,
 Nii kumbkiil meel weel kahewõrra ergem,
 Nii lustil lendab üle lainte wene ;
 Ning neli tähte : helldus, usk, rõõm, rahu
 Teed selgelt näitwad üle woode wahu,
 Et peagi paistab kuldne rannafene. —

4. Sind waatma küll ma tõtsin rahu - mõttes :
 Kaas-tundlik olin sinu leinas, walus
 Ja kuulsin palwet, mis su heal kui palus —
 Heal meelel sulle hädas appi tõttes ;

Ma olin kindel selles ette võttes :
 Et eesmärk hea ja tõe põhjal alus :
 Ei arwand pahanduseks olla jalus,
 Ei ka firenesid weel laulma pettes.

Seft ajast aga pidand mõtteid muutma,
 Kui tandlel keeled lõiwad kärisema —
 Ei osa võtta leinast saa nüüd suutma.

Nüüd ütsinda tööd tahan elus teha,
 Kui pole mul teist, kes saaks seltsinema —
 Et ühes meeles toita waimu, teha !

63. Häda - orus ahastuse - ööl.

1. Ma olen eland hädaorus ifka,
 Onn edenend mul seni wäga pikka ;
 Mõlt ära warjatud on armu päike —
 Teeb hirmu äike.

2. Ma pole korda istund pidu lauas,
 Mu elu olnud enamist' kui hauas,
 Kuft ülesse käind hirm ja walujuga
 Mu sõbratuga.

3. Nii täies forra nagu oru fõrwal,
 Ma päikest nägin paistma taewa fõrwal, —
 Kuid peagi kadus filmist mul ta walguš —
 Mu õnne algus !

4. Ka kuu mul kauniste siis vastu kumas, —
Nüüd ägan ahastuses otstatumas. . .

Mu päike, miks nii pea ja läksid looja?
Kuult ei saa sooja!

5. Kuul warjutustki nägin hilja - aegu —
Ilm pilwes nüüd, ei tea ma üelda praegu:
Kas kohutav tund läinud kuult ju mööda,
Mil ma kesi ööda?

6. Nii pikne pimedus mu peale asund,
Et pilgul võib mind hauda olla laund,
Kust langen wiimaks surma sügawikku
Ja igawikku.

7. Oh selgiks mul pea jälle elu - taewas,
Et kuult wast saaksin troosti mures, waewas
Ja päikse paistel näeksin tõtt ma nõuda
Kingu kodu jõuda!

8. Jah, kodu, ainus armas elu aje —
Ei sind ma iial usufilmast lae!
Oh võiks mind ingel sinna rahu - randa
Siit - ilmast tanda!

64. Kalju süda.

(Satja t. Fr. Rückert'i j.)

1. Kord sile kalju seisis mere pool . .
Bäätkasw tal oli harud ümber heitnud;
Sel kalju ehitada oli hool, —
Kuis tahes küll ta südant oles kõitnud,
Et omal enam toidust saaks sel lool, —
Kuid kalju rinda kuigi teed ei leidnud:
Ta närtsis — — kaljul ehet kuskil pool.
Oh kalju süda! eest sa end nii peitnud!

2. Ehk juttu tead, kuis muiste hüiglane
Heameele palgaks vastu wõtma pidi
Kord kaljusaare oma riinale?
Sa nuhtlema mind ka nii südi:
Kõik mäed mis nägiwad mind rõõmsaste;
Kõik kingud, kes mind teadsid õnne - küdi —
Su wihawäel, mu kahjul südame
Nad wõhuwad mul, — ka luud, kondid, üdi!

3. Kui hiigel, kel saar hirmuts rinna peal,
 End walus liigutab, — mõub kõiki paiku :
 Rõit maa ja meri tundwad ärduft teal,
 Ilm wäriſeb, õht awab haura haitu,
 Mis sügawuseft, mäe suuſt üles ſeal
 Toob hiigla ſüdamest tulb, wiha waitu.
 Õht küll ma looſtlen walus, hoigab heal, —
 Ei ſee ſü ſüdanft liigutagi maifu !

65. Rõõm leinaſ.

Kui ka rõõm ei wiibi iial
 Süda ſinul, — ſiiſki ſa
 Ara waewa ennaſt liial,
 Pärast päewa kuulata :

Kuis ööpikud õhtul hüüdwad
 Klusaste une aal,
 Tähed ööſel paista püüdwad —
 Rõnda rõõm näib leina raal.

IV. oſa (1893—94 a. puhul).

66. Sa mõiſta iſe !

(Saiſa keeleſt).

1. Ei iial öelda taſa :

Kui armas mulle ſa !

Ei meeſeſt jäta maha,

Õht wait kui haud küll ma !

2. Ei laul pea tunniſtama —

Mu õnneks kurtma ſull !

Sa iſe näha ſaama

Pead ſeda palgeſt mul.

3. Ei ſaa ſu ſilm ſeſt jägu,

Mis räägib mu hell piſt :

Siis nägin une-nägu —

Mult jäta wiha wiſt !

67. Silmade mõju.

(Saiſa keeleſt).

1. Sa ſiniſilmadega

Mind waatab armſaste.

Kui und näen ſeal ſiis mina, ega

Saa sõna huuktele.

2. Su ſiniſilmad ifka

Mul meeſes igal pool,

Mu ſüda mõtete-riſka

Joasmere all ſel lool.

68. Ime aſi.

(Saiſa keeleſt).

1. Tõeſt ime aſi küll on ſee

Kuis sõbrad armastawad ! —

Nad ühes meeſes täieſte

Rõit head üksteiſelt jaawad ;

2. Õht kui õnn, õht, mis iialgi,

Siis üheskoos kõit kandwad ;

Nii kätt, ſuud, ſüdanft truult ſur-

üſteiſel' armus-andwad. [mani

69. Õnnejoowid 2. 3 . . . le.

Lahke, nägus neiuks,
 Ilus õnne dieke,
 Ise süüta-filmine,
 Näita armust oma palet,
 Et ma võidaksin meelt halet!

Iga taewast hoidku sind
 Kõnda kui mu silma-tera,
 Taewast osaks antud era
 Iika armastamas mind:
 Lapseliku südamega,
 Elu, hinge, tegudega!

b) Lille nime—ilusama annan
 Ilmas sinule, mu neiuks!
 Ise sind, mu ööpikk meeles kannan
 Nüüd ja igawest — mu inglise!
 Ei ma elada wõi sinuta,
 Lõbus olla aga sinuga,
 Et ja oled mu — kuu päikene!

70. Õnnetuma õnn.

1. Auusa tutwa aiaft leidfin
 Mullu sügise
 Ime-lille, mille peitsin
 Põue omale.

2. Üle talwe seal nii hoidsin
 Warjul lillekse;
 Lootes armul teda toitsin
 Ka weel fewade.

3. Aga suwets istutada
 Wõtsin peendrasse,
 Kuft käib mööda minu rada —
 Lille õitsele.

4. Lill nüüd õitseb peendra
 Auusa tutwa ees: [pinnal
 Iku, hõngu (õhu) poolest hinnal
 Alanduse sees.

5. Diekroon, see on tal walge,
 Sinifilmiga,
 Sest mu lootus, õnne alge
 Wõiski olla ta.

6. Aga et kord koidu-kuma
 Osaks sai mull' talt,
 Sest näis saama õnnetuma
 Õnneks jäädawalt.

7. Imelik lill, ja mu neiu,
 Oled tõeste;
 Tahad, et saab minust peiu:
 Õitse õrnaste!

71. Palwe neiuks 2 . . . le

1. Oh võitsin ma sind, neiu, filmitseda:
 Mind joowastab su jumi, huulte õhk!
 Oh saaksin tundmustes sull' ligineda —
 Su filmi waates kaoks must walu rõhk!

2. Ei siiski wägiwaldselt kaisju wõtta
 Ma taha puhtas armastuses sind,
 Ei kuumil huulil ka su juule tõtta,
 Et kires suudleksin ma sind, ja mind.

3. Ma tahan põlwili su pärast heita,
 Kui unehõlma uinuid kõik muu ilm
 Ja tasa lauluga su südant kõita,
 Kui palwes laps, kel lootes särab film !

72. Kohus ja wõlg.

1. Pefitama kewadel
 Tõtwad linnud meile —
 Eht küll suurt hoolet sügisel
 Toob jee tihti neile :
 Ega Looja käsku nad
 Seegi pärast põlga ;
 Nad on jeda rõõmsamad
 Täites kohust wõlga.

2. Nõnda peab ka inime
 Looja käsku täitma :
 Abi, armu teisele
 Elu seades näitma ;
 Küll siis elu sume
 Meilegi toob rõõmu,
 Kui nad enne heldeste
 Jagand ju muu sõõmu.

3. Teada sull eht, neiu,
 Kuis küll isa-õppikk
 Laulab põesas armsaste,
 Et meil unub töö pikk :
 Keda nõnda kutsub ta
 Oma seltsi heitma ? —
 Eks ta looda lauluga
 Kalli südant kõitma !

4. On ta sidund südame
 Kallikehel üsna,
 Siis wast ema-linnuke
 Pole enam liisna :
 Paari heitwad koke nad,
 Seawad korda pesa ;
 Hoolfaste siis poegiwad
 Kuni kestab kesa.

5. Meiu, nii ma igatsend
 Kõita sul'gi südant :
 Anna armupaelu end —
 Eks küll wastu pidand ?
 Kui ei anna : kewade
 Pluta läheb mööda,
 Tuleb sumi põuane,
 Sügis täis tööd, ööda !

73. Mis ja teed, tee südamest !

1. Mis ja soowid, soowi ja
 Kõigest südamest !
 Mis ja püüad, püüa ja
 Ihu, hinge wäest !

2. Kergemeelne tahtmine
 Kui suits tuulde läeb,
 Pealsitaudne püüdmine
 Pette-pildiks jääb.

3. Meiu, kuis siis ütled ja :
 „Püüdnud olen ma
 Dialiseks sinuga
 Saada õnnes ka, —

4. Aga ei mu süda wast
 Seda luba mul ;
 Ühte pole kõrgemast
 Loodud wist meid küll ? !

5. Kuis nii, neiu, segatud
 Oled eneses :
 Püüad mind ja lubad mund
 Uset wõtta sees ?

6. Peale see veel kogunist
 Arwad süüdlaseks
 Kõrgema, kes pole wist
 Loond meid ühiseks !

7. Nii ju kahkled, neiu, ja
 Oma sõnades ;
 Kuis peaks lugu olema
 Tõest su südames ?

8. Palun, anna vastus nüüd,
 Kallis neiu !
 Kellel küll ses loos on süüd
 Et nii waidleme ?

74. Mis sai su tutwusest ?

1. Kui aasta eest, mu neiu,
 Sind nägin esite,
 Siis ma kui kalli leiu
 Sain oma teadwale.

2. Ei sõna kellelegi
 Sest õnneft rääkind siis,
 Mul rõõmust meel kui segi —
 Mull' hiilgas paradiis.

3. Jah, paradiisi meeli
 Siis tõstis mul su film
 Ja kuuldes lillekeeli
 Su afnalt — unus ilm

4. Nii mõttes su ees seistes
 Sind kaua kaalusin —
 Sind wiimaks kuldseks mõistes —
 Mull' säras õnnelinn.

5. Mind õnneliina aga
 Wõib wiia, neiu, ja, —
 Kui süda sul tõest waga,
 Hell, ustaw, õige ka.

6. Kuid südamest ei aru
 Ma sul küll weelgi saa :
 Sest kõige kenam taru
 Wõib olla meeta ka, —

7. Ja lillelegi mõni,
 Mis ilus filmale,
 Pealt näha kaunim keni —
 On üsna kihwtine.

8. Sest kaota, neiu, kahtlus
 Nüüd pea mu südamest :
 Kas pettus, wõi auus nähtlus
 Sai mull' su tutwusest ?

75. Afna all.

1. Külma käes siin
 Su afna all ma õues ;
 Mind waewab piin
 Kui tont, — ei troosti pões !
 Ei tunne ja ohtu,
 Mis südant mul jõõb,
 Ei anna ka rohtu,
 Mis terweks mind teeb : —
 Ja ometi sind
 nii wäga armastan,
 Et ainult full' elan,
 fult õnne, hüüd saan.

2. Ei mõisto ja
 Kuis keel mul kurdab, kaebab ;
 Ei aima ka
 Kuis walu mind küll waewab !
 Ei pisart näe sina,
 Mis filmad täis mul ;
 Ehk nutan küll mina,
 Ei mõju see full' : —
 Ja ometi sind
 nii wäga armastan,
 Et ainult full' elan,
 fult õnne, hüüd saan.

3. Küüma käest fiit

Raon lõdisebes ära,
 Suus poole wiit,
 Ööl möllab maru müra.
 Sa uinud pea waitsest, —
 Oh maga nii ka!
 Küll mure mul haigsest
 Wast filmad seob ka:
 Kuid siiski weel sind
 nii wäga armastan,
 Et suren sul ma,
 truult põrmuiski saan!

76. Sind õhtul näen ometi!

1. Mind wihtad nii wäga fina,
 Et nägu ei näitagi,
 Kui juhtun su wastu mina
 Wast päewal öieti.

2. Nii arwad, et ei ma saa näha
 Su nägu küll kuidagi! —
 Ei peta end seega sa wäha —
 Sind õhtul näen ometi!

3. Nii nägin Jõulugi õhtul
 Su jume troostiks ma
 Weel koidupäina ehtel,
 Kui kõnksid toas lambiga, —

4. Ja kui sa ka lambiwalgel
 End warjad, mu eluhüüis —
 Eks luules surma-ööl kalgel
 Mul ole sa eha, lamp siis!

77. Miks weel luuletan!

Mu õnn ja lootus oled, neiu —
 Ming kena nagu kannike!
 Eht saan weel kingiks armu-leiu,
 Sult lilleke — õrn jumele!

Ei taha sa mind kui kann ehti,
 Ei hellalt end mull' näidata,
 Ei luua armuõit lesti lehti: —
 Siis õnne ei too mulle sa!

Seft mil küll lehtist kaswand
 Kui õisi pole olnudki? [terad,
 Nii ei too õnne asjad erad,
 Kui arm wast pündub ometi!

Küll seda aga nähtud tihti,
 Et õis on wiljaks italdand:
 Nii arm ei õnne toobd ka ühti,
 Kui ta ei armu wastu saand.

Et inimlik film ei näe läbi
 Ja arm ei wäsi lootmast head:
 Siis arwan, et mul pole häbi
 Sul, neiu, ehtida weel pead.

Kuid ülem aumkroon igal ajal
 Peab jääma pühäl' Sumalal'
 Kes teab: Miks rift mul kannatajal,
 Kes näeb sul õit, mis katte all.

78. Terwituseks.

Oh sõua, jõua kirjake —
 Mu kallimale kätte!

Wii terwist mu poolt temale,
 Et awaks armu-lätte:

Mind muidu tapab talw,
 Uus aastagi on halw!

79. Ootamata õnn.

1. Mures rõõmsad Jõulu.
Saatsin mööda üksi ma; [pühad
Uuski aasta õrnad ihad
Jättis kõik mul täitmata;
Aga ootamata õnne
Tõi mul kolme-kuningas:
Keda kaua ei näind enne —
See nüüd ilmus, teretas.

2. Oh, mu neiu, kuule kallis,
See eest otse tänan Sind,
Et mind su film jälle kallis,
Kes ma leinal üksik lind:
Nagu ingel troosti taewast
Sina seega mulle tõi,
Et mind teretasid waewast,
Silmad peale lahkest löid!

3. Nüüd mu elu hellad tähed
Jälle endsel hiilgusel —
Loodan kindlast armu-ehet
Daks saama eluteel:
Sest kui ju su süüta filmad
Peatsid jääma petisteks,
Ei siis mistit eal kest ilmat
Enam peats ma tõsiseks!

80. Tänan!

1. Tänan, neiu sind, et waatsid
Alnast armsaste;
Hella pilka mulle saatsid
Jälle järele!

2. Tänan, et mind silmitsefid
Kooril, kontsertil;
Mööda minnes liginesid
Silmil säravil!

3. Tänan, et ei enam tõrkund
Mulle rääkimast;
Miks ja minust olid nõrkund
Ara seni wast!

4. Tänan, et mult wastu
Teretuseks käe, [wõtsid
Jumalaga tie jätsid
Mind ju käsitse!

81. Miks sind ei jätta wõi?

1. Et Looja arm sind kaunitš löi
Ja emarm nii ilmal' tõi
Kui pärast isa arm sind toitis
Nii kaua kuni surm ta mõitis —
Nüüd tead: Miks sind ei jätta wõi!
Sa oled armsaks neist saand mulle,
Kõik head ma sooviks teha sulle.

2. Sest walmis ma ka paluma
Su pärast Loojat lõpmata:
Et ja Ta armulapijeks jääksid,
Ja Isa palet ikka näeksid,
Kui sattud ka ehk elksima;
Ja, mis on Looja mulle annud —
Seks armu hoolde full' kõik pan-

3. Su külles mölgub minu meel — [nund:
Su auukski laulab minu keel;
Su pärast on mu õrnem iha,
Su risti alla patun piha; —

Mis iial head — saad ja mult weel,
 Kui aga tahad wästu wõtta,
 Mu südamele sõbraks tõtta!

82. Üksit roosite.

1. Tüft maad siit seisab aiake,
 Seal õitseb ilus roosilill.
 Ei teist tea, mis ta jarnane,
 Eht kaunis kaugel käind ma tüll!
 Kui teda esmalt nägin seal —
 Ei tea, mis juhtus mulle teal?

1 — 4: Oh roosilill, priist punane
 Oh, et sind poleks näinudki!
 Oh roosite, õrn õhule —
 Oh, et sind poleks tunnudki!

2. „Kas tahad tulla minuga?!“
 Nii roosilt armsalt küsisin;
 „Kui saad mu rinnal õitsema,
 Siis õnnelik ma oleksin;
 Sa oled siin nii ükfinda —
 Oh tule, tule minuga!“
 Oh roosilill, priist punane
 j. n. e.

3. Roos kallis kostis mulle nii:
 „Sind tänan, auustud rändaja,
 Küll lahtuse eest; ometi
 Ei lahtu ma siit sinuga;
 Seft astu peale edasi
 Ja unusta mind koguni!“
 Oh roosilill, priist, punane
 j. n. e.

4. Ma lätsin ju, kuid armsaste
 Roos peaga mulle nifutas
 Ja waatas tihti järele —
 See mind kui seisma nõiutas.
 Oh kallis, kaunis roosilill!
 Miks õnnetuks mind tegid küll?
 Oh roosilill, priist, punane
 j. n. e.

83. Kas elu wõi surma?

1. Kui tana, kallis neiu te,
 Mind lased piina kanda?
 Tee üksford selgeks minule,
 Mis wõtad osaks anda:
 Kas elu õnnes — sinuga,
 Wõi surma põrmus — sinuta?
 Tee pea, mis heldus kannab!

2. Seft muidu sind eht pahan-
 Su rahu süüta rikun; [dan,
 Su elu - õnne kahandan,
 Su peale just kui tikun.
 Kuid, kallis neiu, wägigi
 Ei armu ma sulst tahagi,
 Kui tad ei kingi wabalt.

3. Müüd loodan ma, et olen ju
 Sind palund, kuis on sünnis:
 Kui ma ju meelest kõlwatu,
 Siis tean, kus läwi, künnis!
 Seft ei ma taha pahanda'
 Sind, ei ju õnne kahanda' —
 Sul on eht oma sõber?

4. Kui on, siis jää ta armule
 Ja ela õnnelikult;
 Mind saatku Taewas põrmule
 Maailmast isalikult:
 Siis helde ema sülle saan,
 Kus unustud mu luulelaan
 Ja kõit, mis ilmaft oli.

84. Tee ise, mis ja õige tead!

Et laulan, ära see eest täna!
 Mul kohus sind on tänada:
 Sult sain need laulud, tõe sõna —
 Ets tagasi pea andma ma?
 Jah, nägus neiu, laul^{ka} wara
 Su armajast sinisilmadest
 Ma ainult õppisin kõik ära —
 Kas oma laule ei tunne tõest?

Ei peaks neid omaks ja, auus neiu,
 Siis tagasi nad anna ja,
 Et ma kui pärimata leiu
 Võiks omale need pidada;
 Sest leid, mis õige pärijata,
 Peab jääma tema leidjale:
 Nii laulud, mis ju olemata —
 Mu anda nende saatjale.

Kui aga ei neid ära anna,
 Waid — võerad tundes — omaks pead,
 Siis ja ei südant auusat kanna,
 Waid ihtad võtta võerast head.
 Nii siis, mu auustatud neiu,
 Tee ise, mis ja õige tead.
 Kas tagasi tood mull' kui leiu,
 Või laulud omal' krooniks sead?

85. Laulu feeljad.

1. Kord ei laulda jaand teil
 Et tal ohas kurgus: [tuff,
 Kas tal pidi saama huff
 Eht wast walu wõrgus?

2. Seda mitte! — Waid ja
 Kallis neiukene, [wast,
 Arstid kuke usinast —
 Laulis tuff kui enne.

3. Mina ka ei laulda jaa
 Kui mul nutt on kurgus —
 Kas mind jätab aitmata,
 Alulik neiu kõrgus?

4. Mitte wiist . . . ja heldeste
 Eht mind aita^{da} pea?
 Tulen sest ju palwele —
 Ole mulle hea! — — —

5. Kui ei ole hea ja,
 Ega wõta nuttu,
 Waike jään siis waluga —
 Laulust pole juttu!

V. osa (1896—99 a. puhul).

86. Oh ära nuta!

1. Oh ära nuta õrnem õis!
 Mis sull' nii walu soata wõis,
 Et kurdad pisaratega,
 Mis mindki paneb leinama?

2. Sul aland alles kewade,
 Mil ümbrus läheb lehile —
 Oh oota, oota sinisilm,
 Küll õitsmaga läheb ilul ilm!

3. Su ligi olla igatsen
 Ja mis ma wõin, kõik ju heaks teen:
 Et kurta poleks tarwis sul,
 Kui aga filmad lahti mul.

87. Imelinnule. (9. VI. 96)

1. Testi rajalt, kose kajalt
Veidfin linnukese ma :
Kuldset karwa, kui näind harwa —
Oli pea tal tutiga ;

2. Kuna teha oli näha
Sirge sulist kuue wäel,
Mis hall lihtne ; kuid tal ühtne
Dõpituga kuuldus hää!

3. Sest ep jõudu, sõnul sõudu
Laulda saingi ma ta auuks :
Meestel lõbutš, kehäl kõbutš,
Waimul wäetil abinõutš.

4. Imelindu ! Ise rindu
Mõjuda mu laulu hää! :
Et ei tahaks wõtta pahaks
Sa mu tundeid wasta jää! !

88. Armfale neinle.

1. Meeles mõlgud neiu
Armfa, kauni näoga.
Tere ! ütlen sinule
Wõidu kas wõi käoga.

2. Ülastena walge sul,
Roorukene, nagu ;
Sinu filmi õlangul
Nägin ma kord nagu.

3. Sinu juuksed kollased
Nagu fullerkupud,
Huuled peened punased
Nagu roosi-nupud.

4. Peaks ja ise olema
Lehtaw kannikene,
Kes hea waga wiisiga
Teeb mull' head meest, õnne !

5. Lilled armast kewadet
Kõigil awaldawad :
Kas sult ka need nähtused
Mulle osaks saawad ?

6. Oh kui rõõmus oleksin
Kui lähets täide lootus :
Armus tuina elaksin
Kui käes õnnis ootus !

89. Noorel kuul.

1. Ajal kõige ilusamal
Jõudes aga Soala,
Veidfin lille lopsakamal
Lehil eest — kuust krooniga.

2. Seda lille filmitsefin
Ma nüüd aega faks kuud täis,
Siis ma mõttemangist pääsin —
Andsin nime tall kui näis.

3. Olin teinud seda aga —
„Kuulil“ wast mind kohutas :
Nägin hirmu wärinaga —
Kui mu ees end warjutas !

4. Nii läks nädalat faks mööda
Wiirastustes elades,
Siis wast walgustama ööda
„Kuulil“ ferwal ilmunes.

5. Nõnda'p lille „kuulil“ hüüda
Teogi poolt ta kohane.
Miks ta nii ? — ei ses loe süüda
Ma suurt mitte temale :

6. Sest nii oma pärga peites
Proowib wiist kuulilese :
Kas ma tema poole heites
Olen ka truu temale.

7. Kuid ma õnneks arwan õige
Soowida, et imelil
Ainult ööl, waid päewa/õige
Walgustaks mind ikka küll !

90: Meeled tööle, proovile!

1. Sun, mis ilus punane,
Armas see ju filmale;
Nii ka neiu näole
Palgeist õuna jarnane —
See just armas minule.

2. Sun mis fena koorele,
Küll see haiseb armsaste!
Neiu palgist punane —
Kas ka wiisak' kombile
Ja ams igate teole?

3. Su ta sõnust märgand ma:
Eubamist ei täida ta! —
See mull' kurwa meelega
Tõigi filma pisara,
Mis näed mul eht pildil ja.

4. Suna, mida tahtsin ma
Neiu le kord kinkida,
Nägin pealt küll ilusa, —
Kuis see seeft, ei tea ma?!
Süies jeda nägi ta.

5. Kärpseent teab igamees —
Kenam kui õun filma ees;
Kuid pea pisut tules, wees:
Surmarohi tohe käes . . .
Meeled, seft kõik olge töös!

91. Imelik teretus.

1. Ilm oli pilves õhtu ajal
Ja aknad lahti juurel majal,
Ka toal, mis otse wasta teed:
Kus aknad seiswad lille ehtis,
Kes linnud laulwad puude lehtis
Ja koitki saadab wastu teed.

2. Sealt mööda käia minul oli
Kuid aknal nähtawale tuli
Keft lilli tuttaw neiuks:
See: „Tere hommikut!“ mull' fähwas;
Kuid mu suu talle wastu fähwas:
„Kus on see hommik dieti?“

3. Ka märkasid sel puhul tohe,
Et imewäel kui sala õhe
Käis üle ihu üdini:
See tergetš tegi minu rinna,
Mull' awas otse õnnelinna —
Oh fallis, wii mind finnagi!

92. Millal ?

1. Millal jõuab see tund tulla,
Kui ei tarwis mõistu olla,
Waid küll kõiges awalik ?
Millal tohin lausa öelda,
Mis ma kallist ihand mõelda —
Millal lõpeb see aeg pikk ?

2. Millal laulab ööpikk muße ?
Millal astub üffikule
Kõrwa seltsiks laulusind ?
Millal muutub „kuulid“ päikseks ?
Saab mu omaks eluaegseks ?
Mil ei igawus söö mind ?

3. Siis, siis — seda kallis kuule !
Kui ei asjata mu luule,
Waid kõik elus ilmsiks saab ;
Siis kui kulla-kallis pale
Leegitseb kui lausa aie
Ja mind armus soojustab.

93. Armu tähed ja kiri.

Ei ole ükski inimene
Küll ekstimata, weata ;
Kuid on ta nagu lapsukene :
Erf, alandlik, tõe - meelega, —
Siis auusaks pidada on tema,
Kel hind ei saa eal alanema.

Need sõnad olgu meile trepiks —
Teeks kuul ja päiksel rännata,
Sealt võtma tähti, et meel lepiks
Meil kofku nende paistega
Ja saaks nii ööl ja päewal walgust
Tõtt nõuda taga, jätta salgust.

Seft armutähtiks on kuu, päike —
Ja kiri, mis neis kirjutud,
Ei seda riku kõu, ei äike —
Weel wähem kurjad käed, wõi suud :
Nii andku kuuna arm küll kuma,
Kui päike paistku ta töö summa.

Kes võib nii armu kustutada
Kui tule - tikku ehk wast ja ?
Tea : arm käib päris päikse rada —
Kõik ilma paneb elama :
Ei ükski wõi neid kotti pista,
Ei nende filma wälja süsta !
Ei suuda siis ka, neiu, sina
Küll mitte nõnda hõlbjaste
Kui laululehti, mis teind mina —
Mu armu saata otsale ;
Arm päike on — tea seda ikka —
Võib paista pehmelt, põual pikka !
Kui paistab kaunist — maalib
Ka taewa lille - iluga ; [tema
Kui aga põual, — kõrbenema
Peab tema wael maa, taewas ka.
Oh miks siis ajet lille - orul
Ei wõta, kui pead pärast norul !

Kaks filma meil — need armu-tähed,
Neist selgelt seda lugeda :
Mis rada armus käid ehk lähed —
Kas kumad, paistab iluga.
Oh filmad, laske lille ilu
Küll paista, et kaoks meil waen, wilu !

94. „Kewadel.“

1. Kuid pool - neljat „päitse
 Olen näind ju kerkima [ilma“
 Ja nii ümbrusesse, ilma
 Walgust, sooja jagama;
 Aga wali talwe - wägi
 Weel ei taha lõppeda,
 Et wõiks elu - õnne mägi
 Lillerikkalt õitseda! . . .

2. Ehk küll hiilgab õrnem lumi
 Sul, mu „päike,“ ülevalt:
 Nii et suland rinnalt lumi
 Ja jää mul su kiirte alt;
 Siiski rasked rahepilwed
 Täitwad taewast sinawat
 Ja teed, raad on üsna nilbed,
 Ehk täis kalki konarat.

3. Oh mil soan küll ma ka
 Raskeist „talwe“ jätistest [wabaks
 Oh mil mind ei enam tabaks
 Rahe pilke - pilwetest?
 Wist ei enne saa neist lahti
 Kuni jõuab „lehetuu,“
 Mil ka saab ehk minul mahti
 Õnnel hõisata kord juu?!

95. „Päikesele.“

1. Elu - merel purjetades kaua
 Läbi sadamate, mis ei head,
 Wirutatud lainist — leidnud hana
 Ikka küll ma oleks keft lund, jead:
 Nägid aga surma suus mind, päike,
 Erksalt lume wõtta lastsid läike.

2. Armu saand sult halastusest mina —
 Lootuse sain jälle elule:
 Walu - wõim mult lahkus, taewa - sina
 Klul paistis läbi pilwete;
 Nõnda sulas ümbert wast mul jeagi:
 Enne nelsa kuud ilm näis ju heagi.

3. „Päike,“ paista weelgi parajaste!
 Ara wii hall, wiimne talwe wõim;
 Rinnalt roosa lae lõbusaste
 Olasteta tõusta terve hõim!
 Pauluks siis su auuks kõik kõne muudan,
 Elu - suwe kätte saada juudan.

96. Pühendusjeks & . . . . le.

a) Ma pühendan siin sulle, kallistene,
 Neg - ajalt tõusnud tunded hellamad,
 Riist - rajad rasked, soovid soojemad,
 Tões Waimus, et ma ise wäetifene.

Tõtt - mööda olen ärras inimene
 Muu - astmeta; mul pole trööstijat
 Muud, lahke neiu, sinust heldemat
 Maailmas, kui hea Isa — Igawene!

Et aga igaw sõbrannata ilmas:
 Leib süüagi ei üksikuses maitse,
 Veel uni wäsinultki kurbtust kaitse,
 Ilm keht - suid külmgil küll ja pisar filmas! —
 Nii ei jäänd teist nõuu ülegi mul ohus:
 Gelt, kallis, Gull' kõit võrda oli kohus!

Teisendus:

b) Ma awaldan siin sulle, hellatene,
 Negaste oma tunded õrnemad,
 Raad imelised, palwed palawad,
 Tõtt tunnistades, et su sõbratene.

Tõös, teos küll alandlik, erk inimene
 Muu kuulujeta ma; mul seltsijat
 Muud pole, neiu sinust armsamat
 Maailmas, kui hea Isa Igawene!

Kuid aga igaw kaasata on ilmas:
 Arg jüda, meel nii mul ja toit ei maitse,
 Paul uni, ametki mult kurbtust kaitse
 Jht ikka hinges, pisaradki filmas —
 Käin troosti - ja hea nõuta alla ohus . . .
 Eks, kallake, sull' jeda kurtu kohus?

97. Tänu - anniks kallile.

Mu tundeid ära ja ei põland, kallis!
 Muu, rikkust taga ka ei küsind ja;
 Raad, kus ma käisin wõerfiks armuga —
 Teed sinnagi ja leidfid udus hallis.
 Täis ilu su film ju mu nägu jallis —
 Arg olles jelles ainult noorena.
 Mis muud veel sõbrusjeks eht puudub ka:
 Ma loodan saama lepingu - metallis.

Etš mul see eest nüüd tule anda tänu? —
 Lai ilm ju kõik mul ühes koos on sinus,
 Võin kustutada auusalt hinge jännu!
 Ilm, miks mu osalised peendraft peksid,
 Nüüd lehtawamad anniks mul siin linus,
 Etš neiu, sulle — nad mu rinnalt tekkid!

98. „Tui tembud.“ (29 IX. 96).

1. Rahu päewa hommikul auu - ilul
 Tuli, wiibis ees „mu tuike!“
 Toas ja läwel mai-kuu koidu wilul --
 Unnes naeratafin temale.

2. „Miks ja naerad?“ Wast mu tuike küsis. . .
 Musta, walget ei seal lausund ma —
 Tõtsin mööda. Kuid pea tuli rüüsis
 Räästastega kutsuma mind ta.

3. „Pajuts“ hüüdis mind ja sõnas soowi:
 „Kats last tahtwad tuppa palwele!“
 Baates neid, pead pöörfin. . . aga hoowi
 Kefand räästastega tuikene.

4. Piisut aega pärast saatis tuike
 Annetuseks mulle midagi --
 Wõtsin vastu. „Mitäh,“ öelsin huike. . .
 Kuid tuike kurgikoores olidki!!

5. Tembu kolmandama ütle mata
 Jätan meelega, nii raske rind —
 Miks nii räästastele mõtle mata
 Tegi naljaks, mil nii kõrge hind?!!

6. Aga see eest tempu neljandamat
 Kirjeldan ma enam troostikalt:
 Oli näpšand taskust rästi, samat
 Näruga koos leidfin rippuvalt!

7. Kuna rästi asemelt sain aga
 Sala tuitsest kingiks lilli wiis:
 Kolmikfloss, kats kanni resedaga,
 Koošileht, õis kuldne — nimelt stiis.

8. Waimu, ihu, hinge poolt meil kahel
 Arm hell, kui need lilled, õõgaku
 Sel „ja“ sõnast kuldsest siin me wahel. . .
 Kord ta taewagi siit leegaku!

99. Waigistujeks.

1. Ei nuffer olla, ega wiha kanda
Ma juuda weelgi su peal, kallike;
Eht küll ja kuuna, wõi kui päikene,
Eht kewade, tui — wõtsid walu anda.

Rõik jeda unustan, kui laewa panda
Su sadama mind lubad ankrusse
Ja tõugata ei taha tuultesse,
Mis tad eht purustawad kaljul, randa!

Ma loodan luba, sul on hale jüda,
Kus alles wõimul armujuur ja ida
Wõib lopsakalt mu wastu wõrsu üles:

Ets katkelgi kui hoode wahel päife
Mull' pärast rahet saatnud armu läike
Mull' küsides: „Kuis käsi käib... kõi' süles?

2. Ei elust pikket, kõue, wälku keelda
Wõi meie, nii kui jeda loodusestki:
Sest just see läbi põletatud kehti
Saab armu fullalt, mis wõi tuli neelda,

Kus arm ei ole puhas, seal ei tõlba weel ta!
Eht peal tal läigib lustiline lehti;
Sest see ei kesta mitte kewadestki
Siin suweni; waid see kui tuu; tuul — meel ta.

Kuis looduses wälf, pitne kajaks õhul:
Et fergets, wärskets saab, mis raske, rõhul
Ring nii uut rammu, jõudu saab kõik loodus.

Just nii ka armupuhastaja kõi ja äife
Toob elus wiimaks lõbusama läike,
Mis mitme põlwenigi tulus, jõodus.

3. Kuid kõigil ei toc äife siiski tulu —
Ta kahju teeb ka mõnel üle - aru:
Ta surmab pilgul olgu hunt eht karu
Ja süütab leegil olgu küün eht fulu;

Ei hooli sest eht küll ta ees ka hulu,
Wõi tee seal wastu mitmet moodu maru;
Ta lõhub tornid, müürid eht ka taru, —
Ei aita ükski, wait jää ja juu julu!

Nii nägin unes: Koopas oli madu —
See joowis mulle wilistades kadu!
Ma wõtjin kadakase kapi tätte

Ja lätsin, astsin taljukoopa ette. . .
 Lõin maole matraga waft nähwu külge :
 Leet lõtkas maost, sõi ta tsest sõimu, külge !
 4. Jah, päewa tuus mul süda waewa tegi,
 Et kadus waft ka kõik mu sõõgi - isu.
 Mis aga selle piina põhjus, siis —
 See oli jeni mul weel alles segi.

Ruid heile wopšas mulle tuitenegi. . .
 Sest märkan : Mängul olin talle riisu,
 Kes pikku pihitu toršas kümme kisu,
 Ehk küll tui mu eest kiljul lendas, legi !

Sest õigus oligi wiist tuul mind lüüa
 Ja needa nii et ma ei tahtnud süüa
 Ning wägise weel palwepaika wiia ?

Mu waim, etš ja ju ise sinna püüa
 Ja pahandatud hellalt ühes hüüa ?
 Ehk muidu õnn ei mulle seltsi fiia !

100. Annetatud laul :

An M. Remmelgas.

Du erheiterst mein Gemüth
 Weit in dir die Liebegluth.
 Holdes Sehnen, welch' Verlangen
 Dich und dein Herz zu erlangen.

Ach es trieb die Sehnsucht mich
 Dich zu lieben ewiglich :
 Ohne dich kann ich nicht leben —
 Du bist mir von Gott gegeben.

Ihre inniggeliebte

E. Tuilind.

Tõlge :

1. Sa mu hinge ertsaks teed,
 Armuleegiks tundmused.
 Oh õrn iha, magus mõte :
 Sind, su südant saada kätte !

2. Oh et ajaks ihtus mind,
 Armastama ikka sind !
 Ei mul maksa muudu elu,
 Annaks Jumal sind, kaoks pelu !

101. Mõnus mälestus. (26 IX. 96).

Silm filma, nii ka hammas hamba wastu
 Meil seisid tats kuud kumbki järestikku :
 End esimeses tundsin õnnelikku,
 Ruid teises tuli pisaraidki lasta.

Oh mõiks mu hinge põld weel saada kasta
 Ja asuks õnn ka nii mu tulewikku
 Kui oli sinuga mul - wastastikku :
 Kord toas, kord aias, mil film filma wastu :

Toas paitsiwad su palged roosi pärjel —
 Reid waates unustand pea oleks sõõgi ;
 Mult aias naljates said käd sul lõõgi :

Ja filmad ei meil wiitsind otsta mariu.
 Üksteisel nuihtsid palgelt walgust, warju —
 Nii arenesid mõtted luulejärjel'.

Nüüd kolmas ajajärk ehk puhk on praegu :
 Kaks nädalat sest on ju läinud mööda.
 Kas loota lõbu sest, wõi wõitlust, tööda —
 On üelda lausa seni ilma - aegu !

Kuid otsuseks meel fiiski mõelgu, waegu
 Ja peletagu metsa mure - ööda.
 Ring finnitagu ümber sõbrus - wööda.
 Ja elu - ahju uusi halga saegu !

Sest ju meil kord on ahi kütud ära ;
 Ges tuhas kurdumata sõed sest pära —
 Meid waguksi nii kaetud peame hoidma :

Sest sütest tuli katmata wast kurdub,
 Riisama tutwus ka küll kiusus murdub —
 Kust algust saab siis arm weel minna loitma ?

102. Sirmu ja armu walitsus. (18 IV. 97).

Talw, ja wali wangistaja,
 Nüüd pead laanest lahtuma
 Andes ära käest maa, maja
 Wõimu - ukse wõtmed ka.

Kobi, kasi eest siis ära,
 Anna kewadele maad ;
 Wõta kottu wara, pära —
 Tee et pelgu-paika saad !

Pelgu-paika päitse sunnil
 Pead küll kiirelt tõttama :
 Wiis siin wiibid — igal tunnil
 Surm sul enam vodata.

Kui ei aga furra taha,
 Hoia aegsast hirmul eest,
 Muidu julad nagu waha
 Meie ümbert, eest ja jeeft !

Sest ju walitseja päike —
 Riigi - isa, kuningas —
 Juhtind oma laste käike :
 Tütril', pojalt meile taas.

Tütril' siinifilmatesed
 Waatwad järwilt kewadel,
 Tema pehmed käekesed
 Tunda õhu - õrnusel.

Tema armas healekene
 Kostab lauljailt lündudelt
 Ja ta huuli inimene
 Waitseb õrnalt öiedelt.

Pojal, sel on tõekad palged,
 Anderikkad heldeid käed ;
 Kui siis tunned suwe alget —
 Teda lähenemas näed.

Oh mis ku, oh mis elu,
 Kui see armu walitsus
 Saatnud ära talwe - wilu, —
 Teind, et loodus noor ja uus !

Laseks päikestegi Päike
 Oma tütre „Kewade.“
 Kes mu eluõnn ja päike,
 Tulla nüüd ka minule :

Siis kaoks mult kõik wangi-põli,
 Sulaks ümbert paks jea toor,
 Leegiks lõbul rõõmu - õli,
 Oleks armsa ieltsis noor.

Oh mu armas, tee siis lahti
 Elu - talwe wangist mind,
 Et ka saatsin elus mahti
 Rõõmustada kui tuilind !

103. Kohane ja õige.

1. Kallis neiu, kohane ja õige
Oli see, et hellalt waatsid mind :
Wist siis armul tuffsus mull' su rind? —
Wiks ta nüüd ei enam seda tihka :
Ei tuitempa minagi ju wihka?
2. Mõistmata see mul ka üle kõige :
Wiks nüüd sinu säraw hale film
Külmem weel mu wasta kui muu ilm?
Mis ma sulle olen saatnud ohtu,
Et su süda mind nüüd kaebab kohtu?
3. Süüd küll wist mul pole, neid, su wasta —
Muidu filmad peidaks ma su eest,
Nagu nähtud iga süüdlasest meest;
Peidab filmad ja, — sul mulle wõlga —
Tasudes ei amsadki sind põlga!
4. Kuid ei pisaraid wõi keelda lasta —
Mõnda waewab see mu südant sees,
Kui näen sind kui süüdlasest oma ees.
Mis süü teeb sull' mu ees nüüd nii häbi,
Et ei filmi peitmata saa läbi?

104. Ei sind taha jätta ma!

Mullu Jaani-päewa ajal	Nägid ja mind ümber käändma,
Teie aias kõndsin ma —	Hüüdsid : „Wend,“ eks wiivita?“
Alles mõeras — üksinda	Seisatama jäin ka ma —
Poisja waadates — teerajal :	Kuid ei lahku sest a'ast jäänd ma!
Nägin tulema sind wasta . . .	Jah, ei tahagi sind jätta . . .
Pöörasin ma jala pealt	Ennem jätan kodumaa
Tagasi nii kohe sealt,	Maha Taaralinnaga —
Et ei ligigi sind lasta.	Kuid sind tahan omaks wõtta!

105. Mullune üksmeel.

1. Enn, kui oleks mõlematel
  2. Ka kord lilli istutades
- Meil üksmeel kui mullu weel,   Kurtsid : Oh et sureksin —
- Kus sul aias hale meel —   Dtsas oleks elu piin!
- Silmad mul ka pisaratel.   Ardaks sain sest kuulatades.
3. Parates seal teiste pärast,
- Ei Sind tihand trööstida;
- Kuid toe tõin, wett ämbriga —
- Hoolimata kõigest kärast.

106. Jäägu nüüd kõik wiivitused !

1. Aratust ja edu andis
Mulle laulu loomiseks,
Et ja jeda kõhkluseks
Arvasid, mis wait meel kandis.

2. Sulle ses end wabandasin
Deldes wanafõnaga :
„Roer, kes saand ju kõrweta’
Kardab tuld !“ sest aega aasin.

3. Nüüd on möödas takistused:
Tarad, mis meid keelasid
Kõita armus südamid —
Jäägu nüüd kõik wiivitused !

107. Armukroon C. B . . . le.

1. Ammugi su järele ma ihtan,
Roosi-õiteline pärjate !
Meelega sind ära wõtta tihkan
Uue eluehteks omale :
Küll siis rõõmus on mu süda, suu —
Roosiflõrest näeb film mul talwelgi
Oma ööpikuga ühtlasi ;
Otja teewad murel tähed, suu ;
Nutu wõtab päite üle muu !

2. Eluehteks, kallis, sulle annan
Sille nimed, ilusamad ma ;
Wõta wastu, et sind meeles kannan :
Smelind, mu tuike, ööpikk ka
Nüüd ja igawest, tui ja mind kallid —
Erf, auus neiu, mu suu, päikene,
Lõbu looja, trööstja inglise, —
Et ju surm ja haud mul poleks kallid !

108. Mu palgele !

(Satsa teelest.)

1. Mu palgele põist toeta sa,
Siis pisarad jooksewad segi,
Ja rinnale mull, suru rind,
Siis ühte nad lasewad leegi !

2. Ja woolab siis kofku leegiga
Su palaw pisarte - jõgi,
Siis kaisu kõwaste tõmban sind
Ja suren, et lahutaks seegi !

109. "Ara karda, usu aga!

Mark. 5, 36 (Matt. 10 16; Luf. 2, 24; 8, 56).

1. Olgu käes ka jüda - suwi,
 Doodus ilu hiilgušes,
 Ega siiski ütsit tuwi
 Leia rahu eneses --
 Pealegi kui hirmutab
 Teda ilm ja ahaſtab,
 Et teist ſarnast iſtab taga
 Peremehe tui truu, waga.

2. Nii ei wõi küll ſeltſiks leida
 Oma ſarnast kuſkilt ta.
 Siiski meelt ei iial heida,
 Kui ei wõigi lennata
 Koos metſtuwikeſtega
 Peremeheſt minema
 Omapead waſt metſadeſſe
 Hukuma ja kurjuſeſſe.

3. Jah, eſs olema pea meie
 Ju tõit tuwid wagurad? (Matt.
 Wits ſiis lemmutate teie [10, 16]
 Ümber nagu meeleſad?
 Kas nii ohwriks annate
 End, kui firjaſt loeme:
 Baaris kui kaſs tuipoega? (Luf. 2,
 Wõi te harjund ilma moega? [24])
 4. Näe, kus õige waga tuwi,
 Kes meid tahab noomida!
 Ei ſeſt wõta meie hurwi . . .
 Saame läbi ſinuta!
 Nõnda ſaand ma tõrelda --
 Kas, mu Iſſand, kuulſid ka?
 Jah, ma kuulſin, tuike, waga --
 Ara karda, usu aga!

5. Kuulutatud ſõna peale
 Rahule jäänd Iſſandas
 Kuuldes Tema armu heale
 Omas elus igowaſ.
 Aga mis ootmine toob?
 Waja - elu lõntu lõõb!
 „Üts härg ei ju kümna keſa,
 Sindu kaſs koos teewad peſa!“

110. Ristirahwa fohus.

1. Küll tihti kuuleme ſiin ſeda,
 Et Lunastaja elab weel,
 Eht ſurma ſaagiks tehti teda,
 Kuſ aga mõiſtis tigemeel!
 Seſt kinnitust ſaab häda - ohuſ,
 Kui hõelus wõtab kuſata,
 Et ſee on ristirahwa fohus:
 Tõtt nõuda, ſõna pidada.

2. Seſt nii kui ſügiſel ja talwel
 Sind noomides jain ſulle truiks
 Ning ja mult tunnistaſid walwel:
 „Ei laſe meel jul muuta muiks“

Sest, mis ta juba olnud seni ;
 Veel elad sa, sest elan ma
 Trunkult sull'gi wiimse tõmkluseni,
 Et Jumalast mull' antud sa !"

3. Kuid raskets jääts meel ütle mata,
 Kui sõna sa ei peatski wast :
 Sest siis küll sa tõest hoolimata
 Mind petnud oleks kawalast ;
 Siis ühtki kolme kümne keskest
 Ei tõeteed ma täima näind ;
 Siis sealt ma lahkund kurwalt, leskest,
 Kus õnnetuseks jälg mul käind !

4. Läeks korda minu soovimine
 Ja su, mu kalli, tähendus,
 Siis ala troostiks sult kristline
 Kaasinime, saaks lähendus.
 Mu armastatud, kallid neiu !
 Tee, kuid nüüd ise õige tead ! —
 Kas kingid mulle õnne leiu,
 Või elu kõik mul kõrbeks nead ?

111. Reitsifene, tõuse üles ! (1. VII 98.)

Mark. 5, 39. 41.

1. Reitsifene, tõuse üles !
 Ütles, Issand, armuga.
 Reitsifene, tõuse üles !
 Ütleb igal ühel Ta :
 Ara aega wiida sa,
 Neiu, su tund tulnud ka —
 Tõuse üles sünnipäewal,
 Ingliina tee ots mu waewal !

2. Ets mind saates ajamerde
 Nastaid kats kord kahetsa
 Issgi ju aetud orde
 Riuste wägi wallaga ?
 Kuid nõuul Sõna sulaselt
 Wõtsingi sealt warastelt
 Joalasje rõõmul jõuda —
 Kinsust rahu-randa sõuda !

3. Aga kas ma jõudsin sinna ?
 Seda, Issand, ja küll tead !
 Eht küll ma'gi õnnelinna
 Lootsin jaand, eest leida head :
 Nägingi ees peendra peal
 Lillekese õitsel seal ;
 Aga kõrwalt kumldus kihin,
 Nastikute wiha wihin !

4. Pea ka lillest lausa hulgas
 Wulle wasta torm ja tuist :
 Hulluks läks siis teiste julgus,
 Õnnetuseks kõik mu hõist !
 Miks tee tüli teete nüüd ? ...
 Nutategi ? — Kel siis süüd ? ...
 See laps surunud weel ei ole ! —
 Ets tal aeg ka tõusta tule ?

5. Kui ei taha inglisk tõusta
 Ahastuses ägajal' :
 Küll see wõtab jeda nõusta',
 Et und pole magajal —
 Rahu patus hõeluses —
 Vigimese nõeluses !
 Oh mu kallis, jeda kuule —
 Waikima ei jää mu luule !

6. Kuid ei inime wõi wõtta
 Head küll mingit omaft käest :
 Sest las', Jsa, taewast tõtta
 Tarkust, elu Waimu wäest ;
 Raine mõistlik Sult ka and,
 Rahutule rahurand, —
 Sest sel päewal lasje tõeste
 Ühte nüüd me meel kui õeste !

7. Miks mind muidu, Jssand,
 Kodumaalt kord kaugele ? [saatsid
 Küll wast mu eest ette waatsid,
 Et ma leiaks südame,
 Kes mu ingel, päikene —
 Oleks mulle armsaste :
 Taewa - telgilt troosti tuues,
 Waewapõlwe rahu luues ? !

112. Imepuule (1. VII. 99).

(Lut. 13, 7. ja Matt. 21, 19. põhjujel)

1. Jsa aeda harides,
 Elu rada rookides
 Leidsin kolme aasta eest
 Ribuwitja - pragi seest
 Moore kauni ilupuu.
 Armsam kui ehk üksti muu,
 Olgu pun ehk põesakene,
 Paistis mull' see wõsukene :
 Ime, ei weel lehtind tema,
 Kuid ju nägin õilitsma !
 Ilus, kaunis imepuu
 Weeldis mulle üle muu !

2. Selle imetaine ees
 Tärkas kindel nõu mu sees :
 Mitte aia kuruske
 Jätta teda õitsele,
 Waid mu kambriks kaswama
 Minult sünnis näitas ta.
 Astusin sest Jsa ette,
 Almutasin Talle mõtte :
 Kulla Jsa, luba mulle,
 Imepuuke, üksikule !
 Ilus, kaunis imepuu
 Armas on mul üle muu !

3. Jsa wastas : Pojake,
 Aed on antud rendile —
 Palu puukest rentnikult ! —
 Lubab see, siis saad ta Mult !
 Seda kuuldes wiitmata
 Wõtsin puud selt paluda :
 „Armas rentnik, luba mulle
 Imepuuke wäsinule ;
 Muidu ma ei enam jaks
 Saada edasi üht waks !
 Ilus, kaunis imepuu
 Jõudu annab üle muu !“

4. Alga rentnik wali mees,
 Atiline wiha sees. . .
 Jättis palwe kuulmata,
 Saatis ära häbiga
 Kaugele mind imepuust,
 Ega hoolind ajast, kuust.
 Nii mind fisti imetaimelt
 Wõi ehk pahareti waimelt,
 Sest seal kanti kubja - keppe,
 Hundjusele tehti treppi ?
 Ilus, kaunis imepuu —
 Näfini:nep' see wõi muu ?

5. Kuulnud olen wiigipuust
 Ennistegijajäruust:
 Et see enne õitsis ka,
 Kui veel polnud lehtes ta —
 Ja et puu on tõlbmata,
 Kui ta wiljakandmata;
 Sest kui wilja selt ei leidnud,
 Armu filmast wast ta heitnud!
 Nii kui lehtes wiigipuu pealt
 Wilja otsta aeg ka muu pealt:
 Oh mu imepuuke ja,
 Wiiks eelt lehti õitsid ka?

6. Nii küll näitfid olema
 Wiigipuuke mulle ja
 Antud helde Isa käest
 Elu rõõmuks igawest.
 Oh kuis lõbus näitas siis
 Mulle küll su tegu, wiis!
 Anna osaks, mis sult lootfin,
 Looja nimel kaua ootfin!
 Sest nüüd neljat aastat tõttan
 Armu - wilja maitsma ruttan. *)
 Argu aga näsiniin
 Wull' end tunda andku fiin!

7. Taime tundjad teadwad küll:
 Näsinines kure krill (Brand-blase)
 Suus ja keeles kõrwetab,
 Rõu willi ohatab;
 Ehk kui veel ta marju sööd
 Uinud warsti surma - ööd.
 Ning kes nende märga joonud,
 Neil' see meele - hullust toonud:
 Nii wõind hale ots neil' saada
 Wähemalt peast hulluks aada:
 Kelle süü, kui nean ka siis,
 Mis mul seni õnne - hiis?!

*) Märkused raamatu wälja-andja elust: 1890—97 a.

a)

Narwas, 16 Aprillil 1896.

A r m a s k o o l m e i s t e r T a m m !

Praegu sain mina Teie kirja kätte ja tänan Teid, et Teie ni ruttuste mulle olete wastust saatnud. Aga üht asja panen mina himeks Teie kirjast. Se on, et kirjutate: „kuna ma wanast kohast enese olen lahti wõtnud, nagu soowisite.“ Seda mina mitte ep ole soowinud, et Teie juba kohe wanast kohast piddite lahti wõtma, sest siit kohta Teile anda — see ei pole mitte minu asi üks, waid eestseisusse asi. Peale seda pean mina nüüd veel Teile teadustama, et meie eestseisusse kokkutulemine ei wõi sündida selle nädalas. Ni pea kui kokkutulemine on olnud, saate kohe mo käest teadust.

Teid teretades

Joh. Hoerschelmann,

Narwa Jaani-kiriku õppetaja.

b)

Der Schulmeister Mart Tamm hat vom 9. Juni 1896 bis zum 30-sten Januar 1897 die Stelle als Gehülfe des Hausvaters in der Erziehungs-Anstalt für arme u. verwahrloste Kinder in Narva bekleidet, sich aber nicht als fähig erwiesen, dieses schwierige Amt gehörig auszuüben.

Joh. Hoerschelmann,

Narva,

Pastor an St. Johannis u. Seelsorger

d. 31. Januar 1897.

obiger Anstalt in Narva.

№ 26.

d)

A t t e s t a t.

Auf Ansuchen des Mart Tamm wird von Seiten der Wendischen Kirchspielsschulverwaltung desmittelst bescheinigt, dass selbiger Tamm im Wendischen Kirchspiel an der Heidohof'schen Gemeindeschule von 1890—1896 als Lehrer thätig gewesen ist und zur vollen Zufriedenheit der Schulverwaltung gearbeitet hat wie sich auch moralisch tadellos aufgeführt hat.

Im Namen der Schulverwaltung: A. W a r r e s p. l.

Wendau, 20. Dez. 1897. № 781. (Wõnnu kiri-
ku stempel.)

B. Rände õhel:

VI. oja (1901—03 a. puhul).

T ä h. Selle puhul lauludest on juba „Laulu imebe“ II. andes mitmed ilmunud, nimelt järgmiste numbrite all: 77, 78, 91, 92, 93, 94, 95, 97, 98, 100, 102, 104, 105, 106, 107, 108. 63, 64, 65 ja I. andeski mõned.

113. Puudus.

1. Meie, wiist oled puudust
Märgand mult jaand raamatul:
Unustanud olen juotust
Toofi anda annetul!

2. Aga miks ma unustasin
Seda teha ometi?
Kas mul oli aeg nii kassin,
Wõi meel segi foguni?

3. Aeg küll kassin mul ei olnud
Meelest mul kui wõeti see . . .
Siiski sest on meelde tulnud.
Mull' juur puudus tõeste.

4. Sest nüüd tunnen, kus käin,
Wõi kus wiibin iialgi, [liigun.
Et ma waewalt ilma riigun,
Kui ei näe sind filmiti.

5. Tule pea siis, kullakene,
 Toosikese järele,
 Et sind — oma elu-õnne
 Võitsin näha, kallite !

114. Elu-merel.

1. Elu-mere laente käigil
 Sõudma pidand seni ma :
 Wood ees nägin nii küll läigil,
 Roostikudki heljuma . . .

2. Kuid ei kuskilt õrnust armsust
 Osaks saanud pole just ;
 Tunnud olen ainult karmust
 Wa siin ja jää libedust.

3. Elu laialt laente käigilt
 Soovind ammu randa ma,
 Kus võin õite piisat-läigilt
 Õrnust haista, filmata,

4. Eks ilm õite õrnuseta
 Ole otse kõrbe, haud ?
 Aga hella jüdameta
 Elu ses küll surma taud !

5. Nii küll väga õrnust, ilu
 Ihtan taga, osaks ma
 Ja kui ümbrus külm ja wilu —
 Õnn, kui võiksin uinuda !

6. Oh lill hellam, lase paista
 Mull' end armust eluteel,
 Et kurb, arglik võiksin haista
 Õnne õhtu õhtu eel !

115. Tõnnise-päewa mälestusjeks.

1. Kui Tõnnis-päew meil mui-
 Siis polnud mul wiist uidu, [du
 Wõi juhtus ime tõest :
 Sest ostes „Lindaid“ omal,
 Wa jätfin kui laps rumal
 Mäksmata hinna — eest

2. Nüüd mind kui piinapihti
 See lugu paneb tihti . . .
 Kus oli siis muu meel ?
 Kas mõtles see siis järel' :
 Kuus kord mul elumerel
 Peaks sulama jää eel !

3. „Jah Tõnnis-päewal saada“ —
 Teab rahwas pajatada —
 „Küll katki talwe selg ;
 Sest lund ei salli kõrred,
 Ei puru, pulgad, õrred —
 Et pakasel saaks pelg.“

4. Nii wihtan nüüd ka mina
 Ges igasugust wina
 Ja ihtan lähedust :
 Ei taha seista norus,
 Ei olla nutu-orus,
 Waid otfin mahedust.

5. Oh talwe peletaja
 Ja elu seletaja,
 Mu Wastel, kowade !
 Wõi muugi . . . ilmu ruttu !
 Maast lumi läind . . . Miks nuttu
 Mind jätad, kallite ?

116. Reitji päewa mälestusjeks.

1. Suure rahwa wiimne talwe-pidu
 Oli alles täies jõuus . . .
 Aga minu elu õnne idu
 Seisjs kõdumise nõuus :
 Sest ep kahtlane see päew mul oli . . .
 Miks ei parane ta minu põli ?

2. Selles mõttes läfsin Taara-Inna
 Häda-asju ajama ;
 Tuli kordki „talitusse“ minna
 Lindaid jälle küsima :
 Sisse astes ütlefin seal „tere !“
 Maerates nii wastas neiu ere.

3. Sest end otse uueks sündind mina
 Tundfin wainus korraga,
 Nägin eeski paistma taewa fina,
 Ühes kuldse päitse ta :
 Selle tiired andsid õrna sära,
 Nõidusid mu, südame kui ära.

4. Küüd ma ifka kuulen kõrwus kõla
 Nagu lille tella healt,
 Ja näen ligi aitaja kae, õla,
 Mis wiib rõhu rinna pealt :
 Oh ja kannikeste ehtes ime —
 Su auuks mälestan küll päewa nime !

117. Zeitud laegas.

1. Ma elutee äärest toona
 Maast põesast leidfin laeka
 Hea suure ja hästi waeka,
 Et wiia ei jaksand mu wõim.

2. Sest katfin ta enam weel kinni
 Ja läfsin sealt rõõmus ära ;
 Kuid meeles mul ifka see pära . .
 „Kuis kätte ta ometi saaks ?“

3. Et ütjit, sõbrata olen,
 Sest oma teada ainult
 Ma hoidsiu laeka. et wainult
 Ei ära wiiks keegi muu !

4. Oh ära, sest pahanda, neiu !
 Et kadegi nii mina —
 Hea ole ise fina :
 Tee kergeks mul laeka wiik !

5. Kui fina ei heida mu nõuusse
 Siis laeka leid hullemaks ohuks,
 Mis wastu surm õige rohks :
 Sest laegas ju süda, arm on !

118. Slanga õis.

1. Nii pea kui lumi läheb pinnalt,
Wast näha maas slanga õit:
Nii tärkawad ka mu rinnalt
Nüüd laulud, wist talwest mul wõit.
2. Ei warast õit raatfi ma jätta
Maa mustale mullale:
Ta juurtega püüan wõtta
Maast ehteks mu rinnale.
3. Oh wõtaksid, neiu, mu kallist,
Need laulud mis loob ehk mu rind:
Et tundlikult mind su meel sallist,
Nüüd omale ehteks su rind!

119. Kewadele.

(1903.)

1. Ei ma mäletagi enam
Teist nii warast kewadet
Kui on nüüdne. Oh wõiks kenam
Täita käed, juud, südamed!
Sest kewadel' hüüdkem
Kõik „tere!“ ja püüdkem
Talt h e l d u s t omale!
2. Kui on meile asund tema,
Õht siis läheb lahedaks;
Loodus hakkab ilutsema,
Elu muutub lõbusaks:
Sest kewadel' hüüdkem
Kõik „tere!“ ja püüdkem
Talt i l u omale!
3. Mis on elu tuimast aga
Ilma armsa seltsita?
See on nagu pahuraga
Peaksid kõrwu rändama:
Sest kewadel' hüüdkem
Kõik „tere!“ ja püüdkem
Küll s õ b r u s t omale!
4. Kuid, mis wäärt on üksik
Ilma kalli kaasata; [elu
See on kui tapp, mis kest keli
Kirahemas teibata.
Sest kewadel' hüüdkem
Kõik „tere!“ ja püüdkem
Head k a a s a t omale!
5. Kuule kewade, oh kallist,
„Täida käed, juu, süda mull'
Ja tee neiu, kes mind sallist
Moorikuts mull' naesetul!“
Siis hüüan talle: „Tere,
Mu kaasate ja pere —
Käes mul'gi „k e w a d e!“

120. Soowid ja ihked.

1. Mult soowikid teada ja saada.
Muus tutvustud neiuks:
„Kus pean ma kodu - kohta,
Mis ametist elan ma?“
2. Nüüd sulle wastata seda
Ma tahan salmides:
Oh kuule siis, neiu, kostust,
Mis anda mul sinule:
3. Seal ligi ma elan praegu.
Kus oled Sa siindinud.
Ja ametiks: kanda mul kirju,
Mis kõlblikud lugeba on.
4. Jah, uurida i h k a n neid ise
Kui mahti saan wähegi
Ja müüa wiin kodu muile —
Kuid palgaks muist hinda mull' on.

5. Nii rännand ma aastaid ju
Hääs termises elades [neli
Ja rändan veel Looja abil,
Kui selfilist elus ei saa

6. Eht maitsemata jääwad minul
Nii tõsised lõbudi.
Kui on see Ija hea meel,
Siis jäägu nad pealegi!

7. Kuid troostiks, toeks selfiliseks
Tões, w a i m u s ihtan ma,
Et oleks mul sõbranna kodus
Ja ingliski elu teel!

8. Küll trööstiks mind ikka see
Küll aitaks, kui rõhub rist [ohus!
Ja lõbustaks õige, mis ime! —
Mis i h a t a oleks siis veel?

121. Mõlkes fihluseks.

1. Su mõlkeid lillekimp mull' andis mõista ...
Säält mustninn sõnub küll: Mul hale meel,
Et tähel' panemata elu-teel
Sind lasti rehedana jala õitsta!

Kuid tundmustes ma tahan muud müüd mõista
Kui kastehein käib rohust üle eel,
Et walgelillena mu erk, auus meel
Sul elu-aja mõitwad filmis seista ...

Seft nelkiden armast haisu, mõnu
Ma hõõgan sulle; unusta waew, wing!
Ja tea: Must roosileht weel kordab sõnu:
Kas) Jah, sinu ma! ... Täis mõit, et olin südi! ...
paremat küll ihata mõib hing

Kui taewa helki, truudust, õnneüdi?"

2. Jah sinuõied näitwad taewa nägu
Mull' hellalt wastu lillekimbu sees,
Mis annetasid mõne päewa eest,
Auus rein — olla lubades mu jagu.

Seft saadik ilm mul otse teine nagu,
Kui oli enne seda päewakest,
Mü, auulik neiu, mind mures mees
Wast filmasid kui keft suurt kalju pragu.

Kuis awar müüd! Näen: Proost on saand lai jõgi!
See wiind mind järsku armumeresse,
Et helgib wastu taewas, õnnemägi.

Wst neiu, Su filmil on see wägi,
Mis mulle mere, taewa ühtlasi
Su elus õnnistuse-paigaks tegi?

3 Efs ütelnud Sa seda mulle ise:
„Ma tegema mõin panna igateist,
Mis mina aga iial ihtan neist,
Kui heidawad mu peale waatamise?"

Ei esmalt uskund ma Su kunsti fiske, . .
 Kuid nüüd ei enam pääse selle lõist! —
 Miks peangi ihkama veel põlwe teist,
 Kui tunnen end ju nii ma õnnelise?

Oh imewäelisk neiukene, lasse
 Mind olla alati Su hoole all:
 Sääl puhata, tööd teha armas ase!
 Ka ole, kallike, mu kaitseingel
 Ja seltsiline ajal ohutal
 Ning ikka üstaw sõbranna mu hingel!
 4. Jah ole Sa kui prohwet, kel juuks mina!
 Et tött wõin öelda ikka rahwale,
 Mis weelgi on Jehowa tahtmine
 Ning täita Mosese- ja Aaronina.

Seks ole osaw majanduses Sina,
 Kuid mina enam firjandusesse,
 Et awaldada soovwi selgeste
 Ja leida iga mõisteks kohast sõna!

Nii oleme siis abits tõest üks teisel'
 Ja teeme hästi kätte-ustud tööd
 Ja peletame muiltki waimu-ööd . . .
 Kuus jõudu jagand Issand mehel,' naesel' —
 Meid wälja saates ilma kauplema
 Talt osaks saanud kümne naelaga.

5. Nii k ä t t, s u u d, s ü d a n t wõime julgest anda
 Üksteisel' a r m a s t u s e s eluteel,
 Mis offalinegi eht tihti eel,
 Kuid wiib meid igawesse rahuranda.

Seks wõtkem lootus Looja peale panda
 Ja ühendada elus mõtteb, meel,
 Eht mis meil iial tallitada weel —
 Truist aidates üksteisel koormat kanda!

Nii õnnistuse-pärg saab osaks meile
 Ja sest hea osa armus pärijaille
 Ju siin maailmas tõeteed taga nõudes . . .

Ja furd siit armu-riigist ära jõudes
 Weel õnnistuse täieline riffus
 Ja rahupõlwe igawene pikkus.

6 Seks olgu Sull' k u l d - s õ r m u s seletajaks,
 Miks Sind ma ära walind omale
 Nüüd sõbrannaks, mu kallis neiuke
 Ja abikaasakski furd eluajaks.

Kuis jääb see sõrmus puhtaks aasta - sajaks,
 Nii jää Sa truuts küll ikka minule
 Ja hiilga armus wastu hellaste
 Kui kiwi! sõrmuses on tähendajaks! . . .

Ma olen sõrmus, ole ses Sa kiwi —
 Ja olen kiwi, ole selle läit
 Ning kauniks tee kõik minu elukäik!

Kuis päite hiilgwaks teeb neid aineivi —
 Nii tehtu uft meid armus heldemaks,
 Meil ehtigu hing, elu ilufaks!

7. Kuis päifene ja kuugi waheldusi
 Kord korralt ikka walgustawad meid —
 Nii peame küll ka hoole - aluseid
 Meilt osaks lastma saada mõnusefi.

Kui oled päite — andes juhatusi,
 Siis kuuna mina kiinitamas neid
 Ja peletamas muilgi mure - öid . . .
 Ja kui Sa kuu, siis juhin tegewusi.

Nii kanda tarwis hoolt küll ihu eest,
 Kuid ka, et terve hing sel leiduks seest.
 Sest nagu päitseta kuul pole walgust,
 Ei seda meie maal niisamuti —
 Nii hingeta on ihu surnudti . . .
 Sest hullus õpetada hinge salgust!

8. Ei tilata saa helisema kella,
 Kuid selle löögil kõlab kaugele:
 Nii meie ihu muldne majake
 Ei hingeta tee kurja, ei häält hella.

Ja kas saaks mees, kes pärind wara külla,
 Veel mõistuse, kui sündind lollite?
 Wõi ärgand surnud kuskil elusje,
 Kui hoolitses arst ta eest enam lella?
 Ei iialgi; kuid Loojal kõik see terge:
 Wõib parandada wiletsamat järke
 Ja surnud huiida hanaft ülesse.

Sest kes ann'd hinge inimesele
 Ja elu kõigi ilma loomadele,
 See äratada võib ka surmast jälle.

9. Sest peeglipildiks olgu meile loodus,
 Kuis kewadel see ärkab uneeste
 Wast külma talwe-aja järele . . .
 Ja see on nähagi ju õige soodus.

Mits pole siis see kindlalt meil veel moodus,
Et ülestõusmist furnuist usume
Kristuse sõna, tõusu järele,
Eht see küll igaweste wäga woodus?

Nii pole selle elu tarwis waja
Meil ainult kihlamise lepingut,
Eht siin see korraldab küll armus maha . . .

Ta lestab õndsalt igawese aja,
Ei karda surma, hauas olekut,
Et ülestõusnud on säält Lunastaja

10. Jah tehkem leping selle tundmisega,
Et Kristus meid on kihland ristmises
Ja pärast sõnas, saakramentides
Meid ühendab veel ikka Enefega

Meil keelatud nii pole töotusega
End kihlata siin kallis sõbruses,
Kui puhtas pruudi-põlwe ootuses
End kinnitame õndsja lootusega!

Et ajagem siis üksteist nõudma taga
Siin usus taewalikku parandust,
Kuid ühes ahielu põlwe waga,

Mis Looja soowis Adamale juba
Kui kallist maije-elu parandust, —
Mis oja meilgi Loojalt loota luba!

122. Nõmme - ehk palu-lillele.

1. Ju rännanud olen ma kaua
Küll üksinda igawat teed
Ja näinud nii mõnegi hana,
Mis ohuseks teinud mu eed.

2. Jah otse kest tusta ja tööda
Mul saatus on olnud karm,
Kuid siiski mureööb mööda
Mull ajand on taewane Arm.

3. Oh leiaksin aga mina
Nüüd armu ka maiselt teelt,
Kus selge siht filmas, peal sina,
Ees nõmmelill mölgutab meelt.

4. Oh palulill, lahti löö wastu
Mull' nupud sa täiesti,
Et mõiksin end lõbusta lasta
Sind filmates surmani.

5. Kui täidab mu palawa palwe,
Siis uneks saab mulle kõik ilm:
Ei pakki tee pakane talwe,
Ei pisaraid wala suil film.

6. Siis ilus on isegi sügis,
Dö pimedas kullane loit
Ja kui ka ilm seni mind mügis
Sult hõõgab mull' tundmuste loit.

7. Oh juhiks siis aegade Ja
Mind warsti su warjule,
Et armule saaksin ma lisa
Ja õnnegi harjule!

123. Edwiistajate killas.

Hea istuda oli, oh neiu —
 Su kõrwal, ehk esimest kord!
 Kuid weidergi, et ma kui peiu
 Saand põlgtud muilt mitme sõrd!

Sest tundsin ma seisest su kõrwal,
 Kes koolitud hästi ja noor:
 Kui oleksin kärpsena tõrwal,
 Mis naerawad juba waar, moor!

Küll tõrkusin wõtteski wasta
 Ma lillekimpu su käest;
 Kuid ijemeelt näidata lasta
 Ei tahtnud ma kõigest wäest!

Kui ütles jää minust su ema:
 „Ei killist pea lugu see mees!“ —
 Siis effis küll wäga tema . . . .
 Neist röömu täis rind mul ju tees!

Nii esmalt ei uskunud ma filmi
 Ei kõnetki kõrwade ees;
 Kuid mäletes meeli jää - külmi,
 Läks julgemaks süda mul sees.

Nii istudes neiuksse ligi,
 Kes koolitud hästi ja noor:
 Mul oli siis ime ja higi
 Kui sõitleks mind iga waar, moor!

Kuid põlates mitte head juhust,
 Ma südametõwaks löin
 Ja julgeste peale sest puhust:
 Mis meeles mul, ilmfile tõin.

Sest tõsi, mis tõsi — eks kuulnud,
 Kuis pajatas neiuksse jää
 Ju mulle, mis polnudki kuulnud
 Ma muile, kel uhke meel — jää.

„Muud neid kes teab, mis olla
 Ja igawest nooredki, —

Kuid talle ju piigapõlw tulla . .
 Veel aastat wiis — wanaduski?!“

Ka sõnus ta: „Aega ei wiita,
 Kui seitseteist aastat ju täis!“ . .
 „Ma õnnelik olin,“ wõin kiita,
 „Kui peale mu pilk talle käis!“

Sest uskusin: „Wõinud wist leida
 Ma Gestiist kord neiugi truud,
 Kes filmist mind koke ei heida,
 Waid jallib, ehk kustusgi tuu!“

Ja arwasin: Pole veel rikkund
 Ju Gestiisoo neid naut kõi;
 Ei olegi hoopis nad tikkund
 Kuldlõksu, kus lõpeb auus käik!

Ja lootsin: „Küll kaunistat lõbu
 Ka Gesti - neid ihaldab veel,
 Kui heritust, tralli ja jäbu,
 Wõi toredat sõidatust teel!“

Eks leidnud ma: Neiu noor ihkas
 Pea haridust, kuis wähe wõis?
 Kas südamest welda ka tihkas,
 Mis tõbluse kohane näis?

Eks awand ta kumbe ja kõne:
 Ju pilget? Mis aitab kõi arm?..
 Siin wara, naud, seisus toob õnne,
 Ehk kui ole kirelik, farm?!!

Mu süda, waim, tõeste sest kohku:
 Et ülbust juur, otsas auus meel!
 Ei wastata igatust, ohku:
 Nii juhtund sul tosin kord teel!!!

124. Mifs ma wiiji weeretan.

1. Ara, kulla neiukene,
 Juta kasuõde,
 Seda mitte imetse,
 Et ma ütfit mehekene
 Sulle wiiji weeretan,

Mis mult wõtab igawuse,
 Kannab sulle kosutuse,
 Nii et helgib wastu laan
 Nagu Wanemuise ajal
 Kuulis Juta Endla rajal!

2. Pole waja enam nutta,
Kurta, muretsedagi,
Et meilt isad ühtlasi
Lahkund ja me jäänd kui Juta.
Armust Jsa taewane
Laskis mind ju õpetada,
Pealegi weel kandli saada
Wanemuisele omale :
Oled kurb, mu kannest kuule,
Laulu peale wasta kuule !

3. Eht kui laulda ja ei suuda,
Et weel wõeras weerdeke —
Kui sul seks ju tahtmine,
Ei sult nõuagi ma muuda,
Kui et lajed lahkeste
End mu armu rinna naale
Suhtides mind Endla raale
Ja ka Juta jälile :
Küll siis näitan linikuga
Teed ma muil ja elu - juga !

125. Pääsukeste wiisi.

Kuis silmitsen pääsukest mina
Hea meelega alati !
Wist jeda teed, neiu, ka sina,
Kui seisawad kõrwuti ?

Eks ole neil kena kuub seljas —
Must, hiisgawgi üleni
Ja kurgu alt walge-särt wäljas,
Kui nägin kord sinulgi ?

Oh kuis nad küll karmestelendwad
Ja toidust nii otsiwad !
Oh kuis nadki kaugele rändwad —
Ei unusta siiski me maad !

Jah, nendega ilmub meil isu
Küll igagi kewade,
Ja jaates neid ära toob wilu
Meil' sumekas sügise.

Oh ole, auis neiuks, mulle
Ka ilugi toojaks aul
Ja lase nii meeldida sulle
Mu halelik, ärras laul !
Siis jõuab aeg mullegi tulla,
Mil pesast wõin rõõmusta' . .
Ei üksinda ärwigi olla,
Waid lõbusa seltsiga.

Kuis tooksin siis ma küll toitu
Weel pesasse wäetile
Ja näeksin näolt sul loitu . . .
Ihm olets kui taewane !

Oh ära siis jäta mind norgu
Ja surmani muresse,
Waid walmista eel ilma-orgu
Null' õndsali põlweke !

126. Wiirastused.

I.

1. Näha igatsedes kuu eest leidu,
Kellest nüüdki mõlgub meel . . .
Tõtsin waatma jeda kulla neidu —
Omal rändamise teel.
Aga rõõmsalt, nagu näha lootnud,
Ei ta pilt mind kodus ees küll ootnud.

2. Oelbi : Poolkuud looselba ju moodis
On sel neiu surmaga.
Wiidigi mind ligi, kästi woodis
Tal pead, tuišoont katsuda.
Walmis seks ma wast ju soowi peale,
Kuulsin : „Wõiks ma surra !“ haigelt heale . .

3. Palawust suurt haigel polnud tunda,
 Silmad aga kahwatand . . .
 Nägi wälja nagu roos keß lunda,
 Mis külm ära näpistand.
 Emagi tal awalbas mull' ohtu,
 Palus: „Kui ehk wõid, siis saada rohtu!“

4. Paitasin nüüd haigel otja - esist,
 Hoidsin käegi omas käes:
 Warsti muigatas ta naeru mesist.
 Nägu lõtke lõi tal elu wäes . . .
 Ise sõnus ta mull' mahedaste:
 Soe mul hakkas nüüd nii usinaste!

5. Peale selle wiibisin weel sugu
 Ma ta ligi luges
 Ühte laulu, õpetuse lutu —
 Ühtlasi muud soowides
 Ja siis jätsin Jumalaga nemad
 Terwitades ühes tüttart, emad.

II.

6. Kolme päewa pärast oli püha. . .
 Wersta kuusteist tuttawa
 Mein jala firitu a'and iha.
 Pühast kojast minnes ma
 Rahwa hulgas teda teretafin . . .
 Smestades laotfi filmist lastin!

7. Siiski paistis inglina ta pale
 Mul ees püha-helgiga.
 Oli kahju, meel ta pärast hale:
 Miks ei terwist küsind ma? . . .
 Nii tee lõpul kuulsin alles seda,
 Kus ma talle suutsin esineda.

8. Aga ilusam küll Esther enne
 Ei wõind olla, kui nüüd ta!
 Oh kuis tundsin ma ka armu, õnne
 Silmist, näolt tal hiilgama:
 Seft ta palged olid roosi-päitjed,
 Sõnad nagu koorilaulud wäitjed!

9. Aga seista lasta õhtu - wilus
 Teda suurt ei raatfind ma,
 Ehk küll näha oli armas, ilus! —

Wõis ju ta end külmata', —
 Pealegi, et oli palja-jalu — —
 Ja nii jaada uuest tõe, walu.

10. Seda mööda soowides weel terwist
 Me üksteisel' . . . läksime
 Kumbki isepoole, aetud ärwist,
 Et saaks unerahule
 Ja wõiks üles tõusta aegsalt homme
 Nagu nõuab töö ja furd ning komme.

III.

11. Üle homme — loetud pühapäewast —
 Lootsin kõige paremat
 Näha, kuulda: Lootsin Isa taewast
 Saatma abiks aitajat
 Peastjaks üksikusest, poisismehe-elust,
 Inimese loomulikust wõlust.

12. Kuid need mu head soowid ajas luhta
 Lootusriikas neiu taa:
 Nii et walus filmi tuli uhta
 Pala-pisaratega . . .

Oh toots mulle weel ta wiimne sõna —
 Soow: Head päewa! — sünnipäewa tēna!

13. Nii teeks otse teisel kuul sel päewal,
 Mil äätt, pead tal paitsin ma,
 Otsa tõest mu üksikpõlwel, waewal
 Kinnites: „Ja“ sõnaga.
 Küll siis näeks, mu armas neiuene,
 Et ma talle, tänul peiuene!

14. Nõnda „Kallim wara“ raamat pidi
 Ühemeelsetel meil siin
 Täheks olema, et arm ei tüdi
 Ka kui rõhuks neid rist, piin;
 Bildigi tall' tahtsin annetada,
 Et mind teaks ta meele tuletada.

15. Wiimaks saaks weel „sõrmus“ tunnistäheks:
 Et ta ära walind ma
 Ja et arm ei jahuks, külmaks läheks,
 Waid meid sõrmusena ta
 Siin seob abielu seijusesse,
 Inglitena põlwe igawesse!

IV.

16. Ohtatumas igatsuses tõtfin
 Oma armast neidu nägema :
 Saks ma metsust, rabast läbi wõtsin
 Tema kodu poole sammuda ;
 Ei ma hoolind wäsimusest, walust,
 Mis ma tundsin liial käigul jalust.

17. Ikka, ikka tõtfin lõuna poole
 Sünnipäewaks armus wiitmata :
 Et saaks lõpetus mu leina luole,
 Ots mu sõbruseta eal wast ka —
 Lootes kuulda kallist ootwaid sõnu,
 Nähes tema näolt weel alles mõnu.

18. Aga siise astes teretuse peale
 Ukski wahelt finni lütkati
 Nii et peale kõwa naeru heale
 Aru ma ei saand, mis räägiti :
 Nii ei teist nõuu üle jäänd mul ohus,
 Kui teed leida : kus uks, äri — kohus !

19. Kõige selle peale mõeldes aga
 Mõlgub meeses, filmis ikka mul :
 Kuis ta oli enne wainne, waga
 Mandleit ja püha näha küll,
 Kui ta ristis kätel ahastuses
 Ohtas : „Wõits ma surra !“ wõimetuses.

20. Kuid mu tundlit süda ei wõind jätta
 Ohtajat küll kuigi kuulmata !
 Kuis meel märkas : abiks talle tõtta
 Wõtsin oma wõimu, waraga.
 Kas nüüd peaks see olema ust, aiusus,
 Mis muul' tänuks ju ta juu küll lausub ?

127. Igatsus.

(Schiller'i järele.)

1. Oh kui leiafsin siit orust,
 Kus mind rõhub udu patk,
 Üles poole teed .. mind uorust —
 See leid wäga rõõmustaks.
 Seal ju filman ilu wiinul
 Alahajaid kinkusid ;
 Kui ma oleks kaetud tiinul,
 Kõhe lendaks sinna siit.

2. Kuulen ikka helisewat
 Taewaliste kandle healt ;
 Tuuletiwad nõhişewad
 Eluõhtu kandes sealt.
 Kuldseid õunu näen seal paistmas
 Behestiku keskelt ma ;
 Pilled õitsel — aina haistmas —
 Kõulma kättest katsmata.

3. Küll seal elada on mahe —
 Sünne-päitse paistusel;
 Oh! seal kosutaw ja lahe
 Sgawestel mägedel:
 Aga kole jõgi wahel —
 Keelab sinna minemast;
 Jõe laente raskuw ahel
 Teeb, et hing mul hirmub wast.

4. Näen: Gestaldas kõigub wene,
 Kuid, oh häda — sõudjata!
 „Astu sisse, inimene!
 Wene elus - purjega:
 Sa pead uskma, ja pead lootma,
 Ei muud panti Jumal too;
 Üksnes imet jää sa ootma —
 See wiib imemaale su!”

128. Ündsa Lutheruse wiimne „ja!”

Kui usuisa oli haigself
 Maas suremisewoodi peal
 Ja sõbrad waatafiwad waitself
 Kui kirikus ta ümber seal:
 Siis äratas üks sõber mures
 Weel kallist uinjat usumeest:
 „Oh auulit isa, kas ta surres
 On Jeesus Kristus weel te trööst?”
 „Ja!” hüüdis kindlal heasel tema
 Nii et muud elulootust said.
 Kuid ei ta hakanud paranema —
 Surm tõi talle krooni jedamaid.
 Nii kinnitas ta wiimne sõna —
 Ta usurikas kallis „ja,”
 Et Jesu nimel surres täna,
 Kui enne elus kindel ta.
 Miks lonkame siis kahes mõttes,
 Kui Jeesus oma sõnaga
 On selgel armul meie töttes
 Ka mõtnud Euda ilmuta’?

Miks laseme end ära petta
 Sealt, kus on puhta weega kaew?
 Miks himustame sinna tötta,
 Kus soga-weel on hingel waew?
 Jää kindlaks, hing, kui usuisa
 Sa truiste ewangelile
 Ja järel’ andma ole wisa,
 Kui sind seft petta püütakse!
 Ja kes ja waimumõeka kanda
 Rääs hundad ahwatleja ees,
 Suft tunnistust on töötand anda
 Me Issand Jeesus taewa fees:
 Nii mõitle waimu-mõegal mäeti
 Sa usukilbi warju all, (Ewef. 6, 16)
 Seal, kus sind Sellest sõtta säeti,
 Kes Ise waenlast mõitnud Tall.
 (Jlm. 5. 12.)
 Nii siis kõit armustõndsuftpüüdsem,
 Et Jeesus on me wahemees
 Ring seft ka surres kindlalt hüüdkem:
 „Ta surm me elu üksnes!”

129. Soiatus ja palwe.

1. Ei pahaks panna seda meie tohi:
 Kui keegi tajane on waimu poolt,
 On liigutatud saama leinaluolt
 Ja usf ta hinges elujõud, arm — rohi.
2. Eks Lawetfi ju õelnud: Mlandada
 Jehowa ees ma tahan enam end!
 Kes on meist küll siis weel see õde, wend,
 Kel meest ei oleks tarwis parandada?

3. Mits muidu jüingritele ette seadis
Kord lapse märgiks Õnnistegija,
Et alandusele neid juhtida,
Mis lapse meeles olema Ta teadis?

4. Rii hoiatusets veel Ta sõnad meile:
Ei taewariiki tõeste keegi saa,
Kes pole usklik, lapse - meelega —
Ei hoia pahanduseks saamast neile!"

5. Oh Jeesand, anna siis, et kui laps mina
Wõin Sulle häda, puudust kaebada,
Sult jõudu iga heaks tööks paluda, —
Muut wäetilt aga kiitust saada Sina!

130. Usaldus.

See wõta Sa, mis tarwis tead,
Truu Jumal, minult ära;
Kuid anna, mis mull' tuluts pead:
Ei kurda siis, ei kära!
Ma altari! Sull' ohwriks toon,
Mis kõige armsam mul siin on —
Mu südant, meelt ja mõistust:
Sult saand ma nad, Su olgu ka
Küll igawest ja lõpmata,
Et hing saaks Sinus seistust.

Sind usaldan, ei kaebagi,
Et hõlbu wõtad nõnda:
Kuid rahutust, ei nukrusti
Mind ära lase tunda;
Ja nurin, mis toob walu veel,
Mis Sinu on, peab enesel —
See südamest kõik aja!
See wastu, mis Sull' annan ma,
Mull' anna oja enam Sa
Suft, õige õnnistaja!

Seks palun usku omale
Sult kuni elan ilmas,
Et käin Su teed siin truiste
Ja pean Su tahtmist filmas:
Sest Su teod ust heaks kiidab kõik,
Su auu täis usus iga paist,
Sull' truu ta muutumata;
Su sülle waitfelt heidab end,
Mis peale paned kui hea wend —
Kõik kannab tõrkumata.

Ses usus, igawest Truu, Sind
Ma tahan omaks wõtta;
Su arm peab kosutama mind,
Kui muud kõik wõind mind petta;
Küll õnnes, õnnetuseski
Ja leinas, — sõjas samuti
Kui külluses ja näljas —
Pead Sa mu ainus olema
Ja igaweste jääma ka,
Kui taewa täis-au wäljas.

131. Jõuluts.

Oh püüdkem inglitenä
Ja õige kristlasena
Arukartust täis pühas hoos
Küüd Jumalat teenida koos:
Et lihaks sai täna Sõna,

Me wennaks Jumala Poeg.
Sest üksteist kõik elu-aeg
Ka aidakem armastuses —
Tõtt nõudes salliwuses:
Rii käigem Jeesu järele!

132. Aasta lõpuks.

Oh Jõulu laps, Sa Jeesus Krist,
 Meist keela ära rumalus
 Ja anna osaks Sumalus —
 Et kergeteks läheks meil su rist:
 Siis wanast aastast lahjuta
 Me võime uude astuda
 Ja elada jes õnnelist'!

VII. aja: (1904—06 a. puhul).

133. Töö Jäsandas.

(Spitta j.)

1. Mis Jäsandas sa teed, see läheb korda:
 Saab Talle au, siis õnnistus sest full;
 Ja annab õiget tahtmist, püüdmist, wäitmist
 Ja suure töö kui wähesegi täitmist,
 Et tunned — Jäsand, Looja on Ta küll.
 Näed tööle siis, kuid taewa südamed —
 Nii tulusa töö ainult ära teed!

2. Ei ole üksti töö nii wäärtuseta,
 Et Jäsand sind ei tahaks aidata —
 Sul kõrwal seisest, jõudu andes ikka
 Ja kätte saates otša ilurikka,
 Mis ülegi su film võib rõõmusta':
 Kui hüüad sa Ta abiks omale,
 Siis toimetab kõik ülifenaste

3. Su südame Ta mõistab rõõmsa hoida
 Ja näitabki töö ränk full' olema,
 Ei rasket tööd sind lasse tuimaks teha,
 Ei nustraks meelt, ei lipra otša, teha . . .
 Waid annab hoolt ja oskust oodata.
 Nii vähem töö, mis tehtud wäetile —
 Ta filmis on kui tehtud Temale.

4. Ja on su juures Ta, siis pole ula
 Su jõud, waid kindlalt tööle kogutud;
 Ta laotab su kätetööde üle
 Wast õnnelhelgi, nii et näeb ka jõe:
 Koorm lõbuts full', waew rõõmuks muudetud.
 See eest, mis teind su käsi Temaga,
 Saab süda sul Talt palga jäädawa.

5. Kuis õnnis — põli — Teda filmas hoida
 Nii nüüd kui ikka Ta'ga rääkida,
 Ta elusõnust hinge kosutada,
 Talt armuandeid hädas troostiks saada,
 Ta lahkust maitsta nii hea meelega,
 Et aimatagi seda ilm ei wõi,
 Kui hõlbjaste töö finul walmis sai !

134. Rahu Jumalas.

(Spitta j.)

Endast püüad asjata ja leida
 Walgust, rahu, rõõmu, õnne taas,
 Seks end Loojale ja sülle heida,
 Ta su Jumal, eluhallikas !
 Sinna, kust ja hinge saanud, sinna
 Lase ihad, igatsused minna !
 Siis ja leiad omal' hinguse,
 Kui hing tõttab Looja sülesse.

2. Näib : ei ligineda Talle tihti,
 Sest et waheseinana ees näed
 Seisma patud, mis ei weel ja wihta.
 Waata, wastu sirutab sull' käed
 Lahkest Lunastaja, armu heites
 Tõstab Ta sind Looja poole wäites . . .
 Aga Jumal waheseina siis
 Buruks löi, kui furi Wahemees.

3. Nii küll hinge sulle andis Looja,
 Elu aga Õnnistegija . . .
 Kuid su Saatjaks läbi öö ja rooja
 Annab Jumal sulle Waimu ta . . .
 Püha Waimu, Tõele-jähhätaja,
 Trööstja Waimu, Hinge-jähhätaja,
 Kes teeb Issa, Poja armutööd
 Meile selgetks, ajab meilt kõik ööd.

4. Nii nüüd oled eluhallikale
 Saand ja tagasi ja selgeste
 Läbi ajaloori näewad jälle
 Sinu filmad igawikuse.
 Nüüd ja Jumalaga lepitatud
 Tunned end ja tafa kõik su patud,
 Ja näed halastuse-krooni peas . . .
 Waitjed õndsust lootuses ju eas.

5. Ara, kui sa otsid rahu — seda
 Jial otsi ilmast, enesest!
 Nutramaks saab otstes neist su süda,
 Eiu sapiseks läeb kurtmisesest.
 Ja neist otsmine sulst võtab rammu,
 Väsitab sind enne rahu ammu:
 Sest, kes otsmisest ju väsind laim,
 Rahul pole sel ka unes waim!

6. Pane laps küll kätti pehmemasje,
 Hällitele teda õrnaste,
 Et ta ema-rüppe tuttavasje
 Siiski ennem uinu unele?
 Kus laps maitkend elumärga enne,
 Seal ta uinub, istub, tunneb õnne.
 Hing, oh pööra Jumalasje sa,
 Lemas on sul õige rahu-maa!

135. Rõõm Jõsandas.

(Spitta j.)

1. Jõsandas kõik rõõmustage,
 Kiitke Tema armutööd,
 Tänumeeles wahwaks saage
 Peletama mure-tööd!
 Kas peats Temast rõõmu rohkus
 Olema meil tühi uhkus?
 Rõõm, mis meile pakub Ta,
 Jäädaw rõõm on tõega.

2. Ta on rõõmu-tehwa ilma
 Alles õiget rõõmu toond;
 Pärast jappi, patu-sõl'ma,
 Taewalikkude lõbu loond.
 Oh kuis hoowab Rõõmuhallit
 Meil' kest ilma kõrbet, kallit' —
 Võtte jooge selle seest
 Otse jänus hirwe eest!

3. Kas küll asjata toond teile
 Ingel rõõmu-sõnume,
 Mis Auu-Jõsand annud neile
 Kuulutada kõigile?
 Et ei ingli-hulgad kiitnud:
 „Kristus sündind teil', teid liitnud?
 Mits weel kurwalt seisjate?
 Et ka te' heats sündind See?“

4. Kas Sioni-tütril' üffi
 Tuli tema Runingas?
 Et küll iga hing ei effi,
 Kes weel Kristust põlgamas?
 Kas weel nõuiks teil aralt seista,
 Kui ju kohus Talle mõista
 Pal'ma kanda hulgana
 Süüdes hosiannaga?

5. Ja kas Tema määramata
 Arm kõik pole hästi teind?
 Või jäi muist sest tasumata,
 Mis me üle käsu läind?
 Et meil saats rõõm täie järe,
 Võttis Ta meilt kanda ära
 Kõik süüid, patud ristile,
 Suri ohwri-surmasse.

6. Või kas mõidurikkalt pole
 Tema tõusnud hana-võist?
 Et Ta peastnud, ehk surm kole,
 Siiski auul meid surma käest?
 Müüd me elu uuenduseks
 Olab Ta; jah rõõmustuseks
 Ütleb kurwil' weelgi Ta:
 Keda otsid, nutad ja?

7. Ratma meid läks õndsussega
Ta aulul Jsa troonile ;
Sest ep õiged omastega
Laulwad rõõmsalt Temale.
Kuis Ta wõitis, ifka wõidab
Waenlased, kõik alla heidab
Kuni Ta auujärje ees
Rõigega ilm põrmu sees.

8. Oh, mis rõõm on rahwal wal-
Res fiin Teda armastab, [mis,
Kui Ta tuleb taewa pilwis
Ja auu-wäega ilmsiks saab !
Küll siis omi hoiab Tema
Enam weel kui fiin hea ema . . .
Ja wiib püha-linna nad,
Mis jeks loodud enne maad.

9. Seal siis rõõm, õnn, jäädam
Üle pea neil helgiwad ; [ilu
Seal täis lõbu õitseb elu,
Eh! kuu-, päikjeta küll nad.

Seal Ta palge ees nad käiwad,
Ta auu-paistet ifka näewad :
Oh, mis õndsus siis neil käes —
Jgawest auu-hiilguses !

10. Ja see kõik on teie päralt,
Et ju Jesu olete :
Sest et Ta teid põrgu käralt
Lahti ostis, peastiski.
Ja sest Jssandast ei taha
Rõõmustada te meel paha ?
Miks küll nutralt seisate,
Eks kõik te heaks jündind see ?

11. Lunastatud, igapidi
Rõõmustage Jssandas ;
Olgu igati teist südi,
Hoolas head meelt pidamas !
Oppige siis kiitma Teda,
Tooma tänuohwriks seda,
Mis meelt awab aegjaste
Jgawese rõõmule !

136. Meie elu on küll taewas !

1. Meie elu on küll taewas !
Nagu endas inime
Lihti kätas kuulmata
Wõttega käib todusse.
Kui ju sammud käiwad sinna,
Kus eel ammu oli meel —
Nii meil taewas on meel, mõte,
Eh! küll ise maa peal weel.

2. Selle poole käib me püüe,
Kes meil armas, meie tall' ;
Elada me hing wõib ainult
Meile armja ligidal :
Seal tal üksnes aset lõbu,
Seal ta wiibib rahuga ;
Kõik muud wõib ta kõrwal jätta
Olles, kus teab armsama.

3. Kristuse arm tõmbab üles
Kui magnet meie südame,
Sinna tõstetud ta tunneb
Palwes tiiwul tõeste :
Nii on meie wagad wiisid
Peri Peastja palgele . . .
Meie mõtteid sõnu, tegu
Ilm ei piira endasse.

4. Kas meil pilkel tullaks was-
Kärib ju wäärt Käskija : [tu ?
„Ünnistage neid, kes wandwad !
Weri - waenlast armasta !“
Kes on meie eest end annud,
Taewa meile annetab,
See ka taewalikku elu
Meist aunts näha ihaldab.

5. Kas mõiks olla taewas elu
 Sing ja siida ülewel,
 Aga siiski ilmlik iha,
 Andeks-andmata peas meel?
 Armasta' neid, kel me armsad,
 Wihata, kes wiht'wad meid?
 Ei! — Kristuse waimust aetud —
 Nittkem heaga koormatuid!

6. Jah, nii tihti kui siin meie
 Ei pea antud käske just,
 Ei wõi siida taewas olla,
 Issandas täis armastust.

Teeb ju armastus meid kõiti
 Sarnatsets: aab, õpetab,
 Et tõtt mööda teeme, käime —
 Runi selge arm meist saab.

7. Ara lase, Lunastaja,
 Wind Sust ühtki wõeruta',
 Waid Su armurikkast rinnast
 Taewa elu õpeta!
 Ara lase ilma - kära
 Ilmlikuts mind teha Sa
 Runi ford Su juures taewas
 Sinu läbi õnnis ma!

137. Kristlase seisus.

1. Hea on kristlase seisus —
 Kuus pole põlwe teist,
 Mis rikkad, ülbed hõisus
 Wõi aimatagi tõest:
 Seft kindel on see kutse,
 Et wõtta käest wõi ilm —
 Jah, taewa Isal otse
 On laps ta ja kui film!

2. Täis rõõmu wõib nii tulla
 Sumala ette ta;
 Seal usus aset olla
 Tall' keelda keegi saa:
 Mis puuduks ial teda,
 Kas olgu rõõm ehk oht...
 Tal luba ligineda
 On Isal' walmis koht.

3. Ta wõib siin näha omal
 Ju hulga teenijaid,
 Kes sundjad olid temal...
 Kuid hiljem orjaks said;
 Meist jääb ta ümmardatud
 Müüd kõige elu-aa:
 Nii saawad alandatud,
 Kes enne põlgfid ta.

4. Ja lõpeb maa peal iga --
 Kristlase lapsepõlv,
 Siis osaks õndsatega
 Tal täius, taewa wõlv;
 Kuus testamendis ammu
 On Kristus töötand:
 Nii kristlus on õnn, rammu
 Ja hea-põlv, taewa - and!

138. Küll Issand tunneb omad!

1. Küll Issand tunneb omad,
 Ja tunnud on ta nad:
 Kus ial aset nemad,
 Kas suured wähemad;
 Ta igalpool peab illes
 Nad isa hoolega
 Ja kannab armusüles,
 Et ükski hukka saa.

2. Ta tunneb usust ära
 Nad kõik, kes küll ei näe,
 Et Sumal kallim wara...
 Kuid tundwad Tema wäe:
 Kes sõnast sünnitatud,
 End toitwad sõnast ka;
 Kes sõnal heitwad patud,
 End laitwad sõnaga.

3. Ta tunneb, oma's peab :

Kes julged lootuses, —
 Kes rõõmsad eht ilm neab,
 Kel Sumal südamel ;
 Kes Ta auul, tõe - walgel
 Heal-meel el wiibiwad
 Ja imelikul palgel
 On haljad, õitsewad.

4. Ta tunneb armastusest

Ja heldest meelest nad,
 Kui armuõpetusest
 Meelt parandasiwad :
 Kes lahked on nii muile
 Kui tema nendele ;
 Kes teowad wallatuile
 Kui Ta teeb ilmale.

5. Nii tunneb Issand omad

Kui ifka tunnud nad : —
 Kus iial aset nemad,
 Kas suured, wähemad
 Veel Waimu kasust — usust
 Ja armust, lootusest —
 Kui kolmest ime wõsust,
 Mis tähed taewa-teest.

6. Siis usule meid aita

Oh Issand, ja ses pea :
 Et meilt ei lootus wõeta,
 Arm oleks helde, hea !
 Ja tuleb see päew kätte,
 Mil kõik Sind näewad wäel,
 Siis ase omaksetel !
 Sa anna parat kael !

139. Jhade Waim.

1. Ulu - Waim, kes armus tegew,

Tule meisse elama !
 Roomima küll ole wägew
 Batust ilma nüüdki Sa !
 Waim, kes enne täitsid wagad —
 Prohwetid ja apostlid ;
 Waim, kes taewaanded jagad —
 Pühitse tões meidki nüüd !

2. Wäe - Waim, oma wäega ehi

Meid, kes wäetid, lapsed veel,
 Nagu kõik püha mehi ! —
 Wõimsalt usuela teel :
 Kristluse eest hoolt suurt kandma,
 Kuus on wähe mahti jõuaks ;
 Wara, ihu ära andma
 Püha sõjas Päästja auuks !

3. Anna jeks meil' Abrahami

Uulootus hingesse,
 Mistä tatistusi omi
 Wõidame ja kahtluse !
 Mis ei üksi armus seistes
 Looda rõõmsalt, kindlaste, —
 Waid, mis armsama — meid wõistes,
 Paneb Päästja jalgele.

4. Jofepi meel, müüdi anna

Meilgi, kui ilm häbita —
 Ahwardes eht palwil — panna
 Weil' wast wõrku tahab ta !
 Speta meid hoidma eemal'
 Hoolsalt Potifari eest : —
 Kannatama, kui ta lõõmal ;
 Sumalal' truits jääma tõest !

5. Anna Mojesega hool meile

Armuheitmist paluda
 Ja kui rahwas ka süüd süüle
 Koormab — weelgi kannata' !
 Ara külma südamega
 Lase seista hutu seas,
 Waid weel ärdalt Mojesega
 Pühas palwes nutta eas !

6. Anna julgust Dawetina :

Waelnastega sõbida,
 Hädas lootus kindla linna —
 Issanda — pääl hoida ta ;
 Wastnik armsaks, sõber kalliks
 Runingslikult pidada :
 Kurtja süda, mis teind halliks,
 Lasta Loojat tänada !

7. Anna Elia püha waljus
 Weil' ka nüüd, mil kurjus pail,
 Mil küll altrid, templid paljus
 On auuks ebajumalail' :
 Et ei kummardaks me hõelust
 Mitte maitu, moodukski ;
 Waid täits otse käsust, keelust
 Suhitud teed ükfigi !

8. Anna meil' ka apostlite
 Kindel tunnistaja keel,
 Mis ei pilkest hooli mitte
 „Sõnaristist“ veldes weel !
 Lase tött meid tunnistada,
 Mis meid rõõmsaks, wabaks teind !
 Anna, et meil Jeesurada
 Üle kõige käits, mis näind !

9. Ringi meil' ka ohus rahn
 Kui ford Tehwanusele,
 Kui saand osaks päewi pahu —
 Saatuse küll sõjase ;
 Ringi libedamas waewas
 Meile usurõomustust,
 Lahti tee meil' jurses taewas,
 Näita Jezu auustust !

10. Usu . Waim, kes armus te-
 Tule meisje elama ! [gew,
 Noomima küll ole wägew
 Patust ilma nüüdki Sa !
 Waim, kes enne täitsid wagad —
 Prohwetid ja apostlid ;
 Waim, kes taewaanded jagad —
 Pühitse tões meidki nüüd !

140. Suwisteks.

1. Oh kallis, tõe Waim, tule
 Me hinge elama,
 Me waimul' walgus ole,
 Meist õudsus häwita !
 Ja jüdamesse wala
 Weil' elu, püha tuld ;
 Meelt, mõistust awa ala
 Tött tundma — mis kuld, muld !

2. Oh Trööstja, keda ise
 Weil' Jssard töötas —
 Oh tule meie sisse,
 Tee julgeks Jumalas . . .
 Ja sõjariistad anna
 Weil' kätte Waimu wäes
 Ja Kristuse rift kanna
 Weil' lipuks weelgi ees !

3. Sest wõimust wõtnud otse
 On umbust, lihameel,
 Et unund püha kutse
 Ja kohus kristlastel.
 Oh anna jõudu jälle
 Ja püsi, ustawust, —
 Et jääme Jssandale
 Truits kõik kesi kiustust !

4. Seks mõjuts weel tõe-sõna
 Ja selle tunnistus,
 Kui ennegi, ka täna,
 Mil meil suur tapelus !
 Sest hoolimata ilmast
 Ja tema ülbusest —
 Ei peaks me lastma filmast
 Küll Kristust kogunist !

5. Eks pagana maal kangel
 Ta sõna kõla auul :
 Säälsaadana wõim raugel
 Ja Jeesust kiidab laul ?
 Mii kõigil mail ju rahwad
 Tõeriiki ruttawad . . .
 Miks me siis pole wahwab ?
 Miks painab meid surm, patt ?

6. Tõest nuhtlust teenind ära
 See-sugust oleme,
 Et eluwalgust, jära —
 Ei usus igatse.
 Oh nõudkem alandlikult
 Weel armu Jumalalt,
 Et hoiaks isalikult
 Tõe-sõnal jäädawalt !

7. Oh walmista, Waim püha,
 Meil õiged sumisted
 Ja juhi meie iha
 Truult hoidma usu-teed :
 Setš heldeks tee me hinged
 Muil' abiks tänuga,
 Et rõõmus, keft tult winget
 Wõiks õndsust awada !

141. Sünni- ehk ristsepäewaks.

(2. Kor. 8, 9, 10 ; Wil. 2, 4. 5. 15 — 18 põhjal).

1. Issanda armu teame —
 Et Tema waeseks saanud
 Ja sündind Jõulus ilmale . . .
 End nõnda alandanud,
 Et Jeesuseks sai lapsena
 Ja Kristuseks weel pärast ta :
 Me kasuks waewa nähes,
 Meid kõiki õndsaks tehes.

2. See meel meil olgu kõigil
 Et teisi halatsime [nüüd,
 Ja nende weadki, wõlad süüd,
 Heaks armastusest teeme :
 Nii tõest Ta jüngrid oleme,
 Truult kõiges Teda teenime
 Kui taewa Issa lapsed,
 Kes Waimu poolt on tüpsed.

3. Setš soowim sulle Kristuses
 Nüüd, suguõde, õnne,
 Et käitšid Jeesu jälgedes
 Kui ju kõik pühad enne :

Kel õige usk ja armu-meel
 On käies olnud tõde-teel
 Ta järel', kuis ees käinud,
 Kes ristilt auusse läinud.

4. Jah sõbrake, su sünni-(ristse)
 On mulle kallis, püha ! [päew
 Oh lõpetä ja mul tust, waem
 Siis helgib kiidu iha :
 Oh õnnis päew, mil ilmale
 {Kord sündis ilus } hingete :
 {Weest Waimust sündis }
 Et rõõmu mulle tuua,
 Wu elu kauniks luua !

5. Et õnnistagu Jumal siis,
 Örn öete, Sind küll Issa
 Ja leidku head meelt sust mu wiis,
 Sind olles tänulise :
 Truult terwe ihu, hingega
 Küll taewa Issa tänama
 Ta ärras-meele pärast —
 End hoidma ilma kärast !

142. Õnnistuse ehk kihlusepäewaks.

(Kolossose ja 1. ja 2. Johannese r. põhjusel).

Sull' tahan täna tunnistada,
 Auus neiu, tõtt weel Kristuses,
 Et enam wõitšid teada saada,
 Kuis eland pühad usus ees ;
 Nii taewa Issalt palun ma'gi :
 Et lootuses meid finnitaks,
 Tões armus liidaks, ühendaks
 Ja rikkaks jaatšid usus ja'agi.

Seft Jeesust Kristust tunda hästi
 On ülem tarkus, warandus
 Ja käia titjast teed, kuis kästi
 Maast-madalast — tõde-õpetus.
 Nii armulaual käiatena
 Me truudust Talle tõotanud (-me)
 Ta armu-roale taotanud (-me)
 Aun-lartust täis kui Ta pruut kena.

Jah, armastagem siis küll Teda,
 Kes armastand meid esite
 Ja ärgem nõudkem taga seda,
 Mis maailm kiidab kõigite :
 Wrid ehtigem end heldusega,
 Kui pühad, armjad, walitud,
 Kes Waimust uueks jündinud
 Ja truud on teo-, suu-, südamega.

Sete tinnitagem armu-sidet,
 Eht ilm käib wiha, waenu teel —
 Tõe-meeli otstes hinge pidet
 Ja pühaltikul tihluseel ;
 Seft abielu on jeks featud,
 Et hinge seis saaks selgemaks :
 Kuus Kristus meil Peaks, Sumalaks
 Kuus oleme Ta armust weatud.

Kristuse pärast kannatagem
 Nii ühe-teise puudusi
 Ja Tema jüngeriteks tões jaagem
 Truult üht-meelt hoides alati :
 Et waitfelt nagu kannikesed
 Ta auuks me õitsets hellaste ;
 Jääks märgiks heatski mitmele
 Kui taewa Isa taimetised !

143. Uueks aastaks E. E . . . le 1905.

Ju, Susanna, aastat kuus
 On ju nimigi mul täheks
 Hingel, et Jehowal wäheks
 Arm ei jää, kui aast ka uus.
 Müüd mind aga, armas Sanna,
 Nii ka omas meeles kanna
 Alati Ta lapsena :

Siis talw mulgi elust kaob,
 Ubus ilm saab selgets päewaks,
 Mulle öödki pole waewaks,
 Mure omist meelest waob ;
 Eduks nii ja ilustufeks
 Ristitaju auustufeks
 Me koos õitsets lillina.

144. Oh olgem !

1. Oh olgem kui paar lilla,
 Kes wirgad, wagusad !
 Kes omastete rinda
 Truult sinna juhiwad,
 Kus neid ei waewa tali,
 Mis ilmas tihti wali
 Ja õudne, pakane.

2. Eks esmalt näinud mina
 Sind kuue aasta eest,
 Et olid siis ju fina —
 Kui pääsu-, tuife tõest,
 Peakst armas iga-pidi ? . . .
 Kuid jeks ma polnud südi,
 Et oleks filmitsend.

3. Oh olgem kui paar lilli,
 Mis ristil õitsewad
 Roos ilul . . . kummargilli
 Head woofi kannawad
 Küll osaks armetuile
 Ja tuluks, troostiks muile
 Nii mitme põlwele !

4. Eks ole Looja annud
 Sull' õrnuft, mahedust,
 Mis sind mu meelde pannud ?
 Oh ole mu rõõm, lust !
 Kuid ärgem Peakstja ristift
 Me lastem, siis küll wistift
 Ei nea meid ristiwend !

5. Oh olgem kui paar tähti,
Mis paistwad udus ööl,
Et waibuks waew, saaks mahti
Teed tööle eksjad weel
Siit püüdes rahu-randa,
Mis töötand Peastja anda,
Su waimus-waestele!

6. Jah, ärgem waka alla
Tõe-walgust warjakem,
Kui on ta ilm täis halla,
Täis hõelust pööratsem!
Waid näitkem hoolimata
Sest kõigest ristirada
Kristuse järele!

7. Nii olgem kui paar linda,
Paar lilli, tähti paar,
Mis tõstwad elu hinda,
Sest heitwad kõik, mis wäär':
Et õitseks õnn ju ilmas
Ja säraks iga filmas
Täis ilu Waimu wäes!

145. Sõbrusüks.

1. Näind olen pilliroogu
Ma küllalt kõikuma,
Kui aga wähe hoogu
On õhus, elus ta.

2. Kuid ainult kalda taga
Soos, rabas lämbuses
Ta wiibib, seisab waga
Kui hõelgi ülbuses.

3. Sest wari wara poolest
Sel elu tuulte eest . . .
Jääb hoolimata hoolest,
Mis tõuseb taewa wäest:

4. Arm, sõbrus inimestel
Peaks aga olema
Kui taewa Isa lastel
Raastundes tõega!

5. Kes ei siis hooli wennast,
Sest wahest, armetust —
See täis on ise-ennast . . .
Ei märka Jumalust.

6. Jah, elu hind ja mõnu
Jääb talle tundmataks:
Ta suigub, kõigub . . . sõnu
Ei tee ta tulusaks!

7. Kui kahin pilliroogu
Raoh, kustub kuulmata:
Nii ei too tulu, hoogu
Ei elul' ilmas ta . . .

8. Et pilliroona — muidu
Ei tõhtleks, kahiseks
Me üheteise wõidu:
Siis saagem sõbradeks!

9. Kui nõnda armastuses
Me üksteist aitame,
Siis elu Jumaluses
Su ilmas elame:

10. Sest kus on arm ja sõbrus,
Seal ongi Jumalus;
Kus aga waen ja tõprus —
Seal põrgutigedus.

11. Nii olgem sõbrad, saagem
Pea kalliks kaasadeks
Ja truuwiks ikka jäägem
Ka Jesu jüngriteks!

146. Meie soowid.

1. „Eks puhka pisut!« ütlesid sa mulle
Wast sügisel — tee käigist wäsinule,
Kui olid käsitse mind teretand...

Sest tundsin aga ma uut jõudu saand.

2. Jah, kohe jälle astusin ma teele,
Kuid igatsus sind näha jäi mu meele:
Sest teilt paar korda läbi käisin kuus —
Ja täita oli mul seal asi uus, —

3. See ilmast hoolimata nagu tiiwul
Wiis ära werstad weel mind õhtu wiiwul.
Ja talwe-kuul, mu kallis neiuke,
Ööks palusin nii teile puhkele.

4. Ehk puhkele märg, wäsind küll ma tulin,
Kuid lugesed su seltsis pool ööd olin,
Miks seda küll? Wist aimad, kallike? —
Su seltsis, ligi — sain uut jõudu omale!

5. Jah, wäsimust ei ma su juures tunne,
Kuid selle asemel küll maitseen õnne:
Sest isegi ilm kuri, pime öö
Seal laotab mu üle lillewöö!

6. Oh ime-wõimuline inimene!
Miks wiiwitad, kes enne hellakene,
Nüüd ütelda sa weelgi minule:

„Eks puhka pisut?! Eks jää puhkele?!“

7. Ei enam ütle sull': Seks aega wähe!
Waid: Ei sind lase ma, ei ise lähe!...

Mu oma oled sa, su oma ma —

Seks jäägem truiste igaweste ka!

8. Oh, et me soowid peagi ühineksed

Ja igatsustest õnne-elu teeksid:

Et üle wõlwiks ilu-taewas truult

Ja maitseksime armu elu-suilt!

147. Kullatefele.

1. Puhas süda, meel ja teel
Seistu walge roosina, —
Olgu ehteks elu-teel
Sõbral' kawaluseta!

2. Seft, mis hinges iganes,
Sõbrale ma awaldan
Ja talt troosti kurbuses
Tõemeeli ihaldan.

3. Ära fesi, mu roosite,
Warjutatet endas pea:

Ole iffa õiglane,

Ütle: Miks meel pole hea?!

4. Tea!, et sõbralt ustawusi
Jhtan sõnas, teos ju ma, —
Ega falli kawalusit,
Walet falgamisesse...

5. Ütlefid, et rahutä
Minu pärast süda jul;
Palun avalda kord ju:
Mis mult sulle tüliks küll?

6. Kui võin aga vähegi, —
Selle ära võtan eest:
Kui ei või, siis ometi
Vita ja mind kohtlast meest!

7. Ujun, et ja kallite,
Oled õrn ja õiglane —
Vita mind siis ärdaste
Halastusest õnnele!

8. Nii mult talu ja udu kaob,
Dõdki pole waewaks mul,
Mure omist meelest waob —
Õnne-loofi võidan küll!

9. Mis ma kaua igatsend,
Õmal' nii kõik osaks saan . .
Jah, ma ütsik puu ja wend
Wõsu juurestki veel aan.

10. Sest mu palwet, kallake,
Kuule, — täida truiste:
Ole mu õnn, armuke,
Minu elu päifene!

148. Sõbra sõnade pärast.

„Ei armastand, ei armasta
Ma seda, kes ei meeldi ka!“
Nii sõnufid, auus neiuks,
Weel hilja-aegu minule.

Neid sõnu veldes oli jul
Heal armas kuulda weelgi mull',
Kui oleks iga sõnake
Hea lahke lillekelluke;

Ruid siu mulle farmiste
Neilt pistis kui pind südame,
Et awasiwad kõrki-meelt
Ja kuulutasid kahtlast keelt.

Kuis nii, ehk küsid, neiuks?
Seks annan kohe tõenduse:
Eks kõrk see, kes ehk kiitleb sest,
Et armastand ei ligimest? —

Ta nii end ise hellitab
Ja üliwäga auustab,
Et muud kõik temast alamad . . .
Ei talle kuigi meeldi nad.

Kas peaks siis tõsi olema,
Et kohast pole leidnud ja
Weel ühtki aastast üheksas,
Mil luba seks sul olemas?

Ei seda uskuda ma või,
Ei tutwusest ka su'ga tõi! —
Tead! — pinna-piste sõrmes sul
Su walus oli ainjas küll!

Et aietasid oma kätt
Ja nutsid, — silmist lastsid wett.
Kõik seda tegi sull' üks pind
Ja ehk su hoolimata rind!

Ruid siiski oli hale meel
Mul sest, — sind warsti troostsin
„Oh ära nuta, kallite, [weel:
Küll rohtu peale katsume!“

Nii, mis kõik oli võimalik
Ja walu wastu wahendit —
Ma seda sulle soetasin,
Sind nõuuga muidu toetasin . . .

Ruid oh, mis walu on mul nüüd,
Et südant haawand kallim hüüd:
Mul nagu ülbe meelega,
Ruid siiski sõbra keelega!

Jah, üle kõige walu täis
On nüüd mu süda, ehk meel täis
Küll enne rõõmus lootuses.
Su peale, kallis — ootuses

Ehk walu südames fuur mul,
Näib asja lugu kurbki küll:
Ruid meest ei siiski heida ma,
Waid palun: „Reiu, halasta!“

Mu kallake, siis kuule mind
Ja kata rinnaga mu rind:
Siis ma veel walust lahti saan
Ja elawate liiki jään!“

149. 30. märtsiks 1905.

1. Täis on nüüd sest kuus aastat otse täna,
 Kui esimest kord, neiu, nägin sind
 Ja lõbustas su waade, nägu mind,
 Et olid jumekas ja üli-kena!

Ehk sõbraks wast ei saand; kuid tutwatena
 Üksteist ka tunba, oh mu lahke lind,
 On ju siin kurjas ilmas kallis hind
 Ja mälestada õndsas juhuseksena.

Sest unustada siis veel polnud suutnud,
 Mis kergemeelne mulle sünnitand
 Ja wägiwaldne osaks kinnitand!

Kuid nüüd mu meel on mehisemaks muutnud:
 Ma meelest heitnud kõikwa pilliroo,
 Kel meeldis koduks Pime-aed, Siinusoo.

2. Nii olen ustawat, truud sõbrus-sidet
 Ma su-ga püüdnud pärast palmida,
 Et õnn wõiks meil ju ilmas walmida
 Ja hinged saada omal' jäädwat pidet:

Seks hoidkem eemal tuimust, lõtwust, lidet
 Tõe-meeli endast Püha-Waimuga —
 Koos Looja laste, pärijatena —
 Ja peletagem pimedust ja widet!

Jah, kallis neiu, mu nõutusse heida
 Ja kihla end tões täna minuga
 Ja ole minu kallim sõbranna, —

Et wõiksin minagi eas õnne leida
 Su kõrwal, armu-kaisus puhates
 Ja tänu taewa üles õhates!

Jah, kõik lille nimed kaunid annan,
 Oh, mu kullakene, sinule;
 Hoolega sind, kallis, meeles kannan
 Alati, kui truiks jääd minule!

Nõnda: Kui head ihkad ise, sallid —
 Naiseks saad mull'; mu kuu, päike ja
 Armas ingel, trööstja oled ka,
 Lahke õöpikk, tuigi: Siis ehk hallid —
 Ei surm, hand meil ole weelgi kallid!

3. Kui lükkad kõrwa tänagi mu palwe,
Mis poole aastat ju Sult palunud,
Siis tean, et sa mind ära põlanud —
Ja soowid omal' waimulikku talwe.

Kuid tea, et Taewas teab su waimu halwe
Ja mis sa «Talle!» seega wõlunud
Kui oled waimutumaks kõlunud
Ja ihkad täita lihameele salwe.

Kes aga külwab liha-meele peale;
Ja ühtigi ei hooli usuteest
Ja wihkab waimulikku sõjameest:

See tõstab hirmuga kord häda heale
Ja hüüab hoides Püha kohtu eest:
«Mäed peastke meid weel Talle wiha seest!»

150. Armu wäel ja taewa teel.

1. Ma ihand küll olla su ligi,
Sind rinnale suruda . . .
Wõits jeda, siis kaoks hirm, higi
Ja walu mült forraga.

2. Kuid seni kui pole mu omaks
End ära weel lubanud Sa:
Ma pean end õnnetumaks
Ja nutan waluga.

3. Miks wiidad siis, kallike, aega
Mull' ära end lubades,
Kui walu teed nii mull' kui saega
Mu liitmeid, luid lõigates.

4. Oh ole pea pruut ja mu naene,
Siis õnnetäis peiu, mees ma!
Nüüd tihti ma turb kõne-waene,
Siis jutukas lõbuga:

5. Jah isegi nalja ja naeru
Me ühes-koos teeksite
Ja teole igaüht aeru
Wast ühel nõuul seaksite.

6. Siis poleks jul mitte küll igaw
Mu jeltfis, ei aigutaks ka,
Waid armastus palaw ja sügaw
Meist jähwiis elektrina.

7. Kui nõnda me õhutatud
Küll armust ju oleme,
Siis mure-ööd, pilwed ja patud
Saaks aetud meist kaugele.

8. Jah, otsegu walgutuli
Döl ilma ju walgustab:
Nii pahareti töö, koli
Meist peletatud kõik saab.

9. Kui headus nii wõimu ja asu
Saab wõtta meis wäega,
Küll meilegi Taewas siis tasu
Ei jätaks ees andmata!

10. Eks ütlegi kiri ju jeda:
„Kus iial on armastus tõest,
Seal ongi ka Jumal, kuid Teda
Tões teen'jad teen'wad üksteist?”

11. Oh ärgem siis asjata sõnu
Weel armujõuust ajagem,
Waid näidatsem teoga ta mõnu —
Siin taewariik rajagem!

12. Jah, nõnda siis käsi-käes wõt-
Suud südant koos awada [kem
Ja armuwäel truiste tõtkem
Siit taewasje inglitena!

151. Põlatud sõbrus.

Saa fõrd ju aru mu hing, waim,
Et find ei armastata;
Ei seda, mis on taewa taim,
Waid, mis wõib huffa jaata!
Sest selge mõistus, helde meel,
Arm puhas, ilus luule keel —
Mu tutwile ei meeldi!

Eks ole hinge ihkamist
Ma neile ilmutanud
Ja oma nõuu ja tihkamist
Küll kirjast kätte annud?
Kuid, mis ma nägin ära neist:
Kas kalliks nad mu hinge õilt —
Mu armu pidaswad?

Ei seda neist ma öelda wõi,
Ei selgeks kuigi teha!
Sest mis mul mõistus ette tõi,
Hool neile andis näha:
See nukralt wastu wõeti,
Wast palwe peale loeti —
Kuid head meelt sest ei tuntud.

Eks näind ma ise mitu fõrd,
Et nagu suuni-wiisil
Ja tänutagi seda wõrd
Kui juhtus korra niisil,
Ka muidu nelja-filma all,
Mu laulud lauja nähtawal
Said nurgas pani-paiga?

Kuid kallist asja keegi ju
Ei hooletusse jätafs,
Et mõni üleannetu
Wast omale ei wõtaks,
Eht ära rikuts koguni,
Wõi naljaks paneks pahasti, —
Ei naeruks teeks, mis püha?

Kui wastu ju nii külmalt käest
Mu hinge-õied wõeti
Ja hoolimata nende wäest —
Nad, kuhu juhtus — jäeti:
Siis ärgu kahtlust olgu mul,
Et püha hoolt ei saajal küll
Just nende pärast pole.

Eks ole ta mu palwetfi
Weel seni wiitnud täita,
Et pooles aastas lausetfi
Küll' wasta ei täind näita?
Küll aga kõne-käänusid
Ja eba-tõegi wäänusid,
Et nii mind mestis hoida.

Kuid selts, kes halpust sallite,
Ei teie mulle meeldi,
Et rikute pitspasside
Ja muude peal, mis keeldi!
Kuid käsku, keeldu ihtan ma
Tõemeeli pühaks pidada —
Kristuse jüngriks jäädes.

Et mul nii wõeras teie waim
Ja teie igatsused . . .
Mul ette tunneb süda, aim:
Ei neist jää jõledused!?"
Siis ärdalt teist ma taganen
Ja salwamisest waganen —
Ei ka te sõbrust ihka!

Miks mitte? küsid wahest
Seepärast, et sest tunda [kaim?
On Jumala waen, ilma-waim
Ja muu, mis annab unda!
Kuid patu-und ei taha ma,
Ei ligemese laimu ka,
Waid kõige elu edu!

152. Jgatseja otsus hra. A . . . J . . . le.

1. Usk, elu wägiwalla eest
Weel pole kadund mul,
Ehk kõik, mis teinud südamest

Kõrk kometiks peab küll:
Sest sõnagi wäärt tema ees
Ei ole kaaswend, Eestimees!

2. Eks ühe ise: suur, tark, auus
 Näi üksnes olema;
 Kuid teine meelest, kui wang raanus,
 Loll, rumal, auuta?
 Sest sõnagi wäart tema ee-
 Ei maksa muu wend «Eestimees!»

3. Mis nii küll meie rahwast saab
 Kui edulane ju
 Meid nõnda kõrwust näpistab
 Ja hoopleb üle muu:
 Need laulud kometiks mu ees,
 Mis laulnud igatseja mees!

4. Kas õnneks on see rahwale
 Kui woorus wäheneb?
 Eks ole õnn kui wahwale
 Weel hoolas läheneb?
 Sest püüan — teotud Eestimees,
 Mis ihkab kristlik süda sees!

5. Ei karda ma nii ilma ees
 Küll tunnistadagi:
 Et käia tahan Waimu wäes
 Siin elu otsani
 Koos kaasaga kas taewasse,
 Kes siin end tunneb waewase!

VIII. aja: (1907 — 09. puhul).

153. Poole-õele.

Ühe isa lapsed meie
 Sündinud maailma seie:
 Wennaks üks ja õeks teine —
 Miks nüüd wõeralt, üksipäine?

Isa küll meil suri ammu —
 (Sest nüüd wiisteist aja jammu).
 Sina ise peale selle
 Aasta seitseme pärast jälle:

Kodusse mind maha jätsid,
 Emaga koos Joala tõtsid:
 Nõnda ühest lahtusime —
 Teist jee wõrra wõerdujime!

Ei nüüd oleks siiski ime
 Teatada: kuis elasime?
 Ehk kuis praegu käib me käsi,
 Wõi läeb korda äri asi?

Selle pojalt juhtumisi
 Teadmist sain teist wähe wiisi . . .
 Miks mind unustasid ära:
 Süüta ma, et kadus pära!

Olgem rõõmsad, kui käes termis!
 Kallim see — kui Süri ärwis,
 Kes mind põlgas omas lauas —
 Ta teist aastat puhkab hanaas.

Jumalale aga tänu,
 Kes mu troost, kui hingel jännu?
 Tema Waim ja Sõna wägi:
 On mu luulelaan ja mägi . . .

Sellest tahan kinni hoida,
 Ega ihata muud loida!
 Tahad, õde, mind ses tunda
 Pead wist raputama unda?

Tee siis tõemeeli seda,
 Ühes tutwaks aga teda;
 Kes su eluseltjiline
 On — ja kallis kaasafene!

Et adressi hilja saanud:
 Hiljaks sest mu laul ka jäänud;
 Heats mult seda siiski wõtte,
 Termisega wastu tõtte!

154. Rõikumata pant.

(De tütri mälestusjeks).

1. Minus armas tütrikene,
 Wanemate rõõm ja troost,
 Langes taudi-tõbessse, —
 Närtsis nagu dieke.
 Kurwaks saiwad surma-luost
 Lapse isa, emakene :
 Nutsid üsna kibedaid
 Tütri pärast pisaraid,

2. Pärast matust finnitada
 Suutis surru ema end,
 Kuna isa filma-wees,
 Seistes tühja maja sees,
 Süda hoopis tufanend,
 Sõnu wõttis awaldada :
 „Oh, miks tegi Jumal nii —
 Wõttis ainja lapsegi ? !“

3 Selle peale katjus ema
 Tröösti' isad kurbtuses :
 „Jätkem parem kaebamist,
 Taewa wastu haffamist !
 Kui meil waestel südames
 Arm nii kange igatsema
 Oma last — kuis wäga juur
 On see Arm, kes armu-juur !

4. Tõest see Isa, kes on loonud
 Isa, ema südamed ;
 Kes on neisse armastust,
 Sisse pann'd ja igatsust —
 Selle Isa pühad käed
 On meil' tütrekese toonud —
 Meilt ka jälle kutsunud —
 Issand olgu kiidetud !“

5. Aga isa ütles weelgi :
 „Kust sa seda nõnda tead ?
 Mull' see paljalt pettus näib,
 Mis mu meelituseks käib,
 Et mu ahastuse wead
 Rõõksid paraneda eelgi,
 Mis nüüd südant lõhuvad
 Hauda pea mind rõhurwad.“

6. „Minu süda selle tõele
 Rõikumata pandiks jääb,“
 Ütles ema kurtjale,
 „Waat', kuis ikka kindlaste
 Ema-arm mu sisse jääb, —
 Miks siis mitte armu-jõele
 Igawese Isale,
 Muutmata ei jää ta tee ?“

155. Haiguse ajal.

1. Jäädaw paif maailm ei ole,
 Ustmatat ots tuleb kole,
 Kui peab selle ilma jätkma,
 Aru-andmisele tõtma !

2. Wäetil, oma-meelest waesel,
 Olgu lapsel, mehel, naesel, —
 Kes on Kristusel siin eland,
 Ilma-aru ja uhkust põland :

3. Weil seal pole tunda hirmu —
 Saame osaks õndsust, armu,
 Nagu teatab Isa sõna,
 Mis meil armust käes weel täna.

4. Argem unustagem seda,
 Muudu tuleb wiimne häda
 Just kui linnu-pael me peale,
 Otša teeb wast õnne eale !

5. Kust siis enam saame abi,
 Kui siin mitte Peastja läbi,
 Kes me eest on kannatanud,
 Ristil ohwriks Isal saanud ?

6. Sest siis omaksied, mu arm-
 Olgem tiidimata, warmsjad [sad,
 Usus käima Jesu järel
 Tormilisel elumerel !

7. Küll siis rahuranda saame,
 Kui siin päewad lõpetame :
 Jhu pannaks mulla põuue,
 Hing läheb üles taewa õuue ?

156. Mis wõib puududa mu hingel ?

1. Juhtus teil võts minu ase
 Wastu sinu woodile —
 See ei und mul filma lase
 Mitu tundi dieti :

2. Hallikale jõudes jänu
 Rangem on ju piinamas
 Küll nii hästi noori, wanu —
 Miks siis mindki palawas ?

3. Jänu vastu, kallid neiu,
 Palusin sust ööl ma wett, —
 Tänuks vastu taskust leiu
 Andsin sulle peri-kätt.

5. Olgu see mu weike anne
 Sulle täheks minu poolt :
 Et su abil kaob mult wanne,
 Ja mis nõudnud liiga hoolt !

5. Olgu öö, ehk pilwesi taewas,
 Muremäedki igal pool :

Enam mu hing pole waewas,
 Kui mind hoolitseb su hool !

6. Jah, mull' olema näid ingel,
 Jsegi ka päikene !

Mis wõib puududa mu hingel,
 Kui mull' kingid enese ?

7. Armsalt ju su pilk mind sil-
 Rästi kohe awitab . . . [mab,

Olgu et kõik ilm ka külmab :
 Mulle sooja tüll sust saab !

8. Ole, neiu, nii mu päike
 Oma kuldse juustega
 Ja pea armsaks mu and wäike :
 Ole mu truul sõbrauna !

157. Noorejõnulisele.

1. Kullatene, noorejõuline
 On ju sinu nime tähendus . . .
 Täida siis mu soojem soovimine :
 Ole ja mu waewa wähendus !

2. Kui sind nägin esmalt, nägus neiu, —
 Nagu magnet tõmbas su pool mind :
 Tundsin isegi sest õnne leiu
 Et ma wõisin silmitseda sind —

3. Üksi-filmi nii su peale wahtsin,
 Sinu sinisilmist nägin und ;
 Sinu mahedat healt kuulda tahtsin :
 Oh, kuis oli see mull' õnnis tund !

4. Kuid mu elu sinuta on kole —
 Igawene, pime, kurb, pikk öö :
 Seft siis, neiu, hellake ja ole
 Mu päew, et saan ära teha töö !

5. Muidu asjata ma ilmas elan . . .
 Kõik rõõm, julgus puudub täiest mul ;
 Nagu kurwa kellana siin kõlan —
 Olen ammu hauda minekul !

6. Aga ju heaks hoolet ja kulu tunda
 Mulle lustiks otse elus on :
 Nõnda sõrmust sinulegi anda
 Oli minu meelest päris õnn !

7. Ole, neiu, nii mu kallikene . . .
 Armas, helde, ustar sõbranna, —
 Kes koos seltsib nagu tuitene
 Ja mind jaadab taewa inglina !

158. Noolte mõjul.

1. Ma müüsin, oh neiuks, sulle
 Küll kaardi, kus südames nool . . .
 Müüid tunnen, et lastud see mulle
 Ka omale, olles te pool.

2. See teeb mulle imelist valu :
 Ei tea, kuidas lugu fõrd läeb ?
 Kas handa wiib surm püstijalu,
 Wõi alles müüid õnne film näeb ?

3. Sa õelsid : „Meil kurjad on koerad,
 Ei küla-poisid täia meil wõi !“
 Siis lastjad ei olnud küll wõerad,
 Waid keegi, kes nõnuksse sull' löi !

4. Ma märkan : Su iludus, woorus,
 Su süütus sull' mõjuwaks nõnuks ;
 Eht surmaw nool mulle muil noorus,
 Kuid Sult see on eluwäeks, jõnuks !

5. Nii sinult, mu usaldaw neiu,
 Ei paha tea aimata ma ;
 Waid ihtan, et olla wõiks peiu
 Ma sulle, — mu saatija ja !

6. Siis hea meel on elu-teed täia
 Mul kõrbestki Ranaani ;
 Sest keegi ei jää meist ju seia,
 Waid ära kõik tõttame.

7. Eht oleks ka paljugi rikkust :
 Ei päiwi see pikenda' wõi,
 Ei tunagi elule sikkust —
 See katkeb kui lõng, mis sõõnd koi !

8. Kuid ühte on ometi waja :
 Et elaks me wagaste
 Ja asutaks kristliku maja
 Siin kasutohaks lastele !

159. Mis furvastab mind ?

Sul ilu-asjust head meelt küll
Mäind olema, kuid miks siis õige
Ei kõlrand mu kuldformus full' ?
Mind furvastand Sa üle kõige,
Oh armas, oled sellega
Ja et end wõtnud warjata !

Nüüd rõõm mu rinnast riisutud :
Mind rõhub nagu kiwi koorem ;
Silm piisaraistki riisutud,
Et kalk nii mulle, neiu noorem,
Kes wõib weel elus õppida . . .
Kuid rumalat ei jalli ma !

Oh jäta, sõber, ilmlik meel
Ja ilmu armsaks inglits mulle,
Et pühhal abi-elu teel
Kaaskäijaks taewa saaksin sulle :
Seks palaw palwe täida ju
Sel kewadel mul, tänawu !

Seepärast, kallis kaimuke,
Mu hinge täidab surmaw walu,
Et oma meele järele
Ei seada saa ma elu, talu !
Wõi tahad sa ehk meeldida
Weel mu kuld-kõites piibliga ?
Kui mitte ! — Oh kuis hale meel
On mul, et tahad armastada
Sa ilma, kääia laial teel . . .
Ei astudagi usu-rada :
Mis Lunastaja eel meil käind
Ja usklikuid ka nõudma näind !

160. Kuis õnn wõib meile tulla ?

1. Kord wõtsin usutada :
„Mis kaardid said mu käest ?“

Kuid ära nõiutada
Mind lastnud sa see eest !

2. Sest miks ma muidu mures
Nüüd täiel termisel,
Kui kurgu-hädas juures
Mul mõistus mõnul meel ?

3. Oh, kulla neiu, kallis,
Mu peale halasta !
Su pilt mu waadet jallis
Ju siis hea meelega ?

4. Kuis näind su filmi muidu
Ma siinistideid ?
Kuis juustfeid peaski wõidu
Sul kaetult kullaseid ?

5. Eks kuuland ma su kõnet,
Kui pesu waalised ?
Jah, küsimised mõned
Siis mulle wastasid.

6. Mii sain su kodu teada
Ja sinu nimegi :

Sest sulle laulud seada
Wõind, — sammud teilegi.

7. Oh ole sa mu kulla
Ja hella neiu,
Siis õnn wõib mulle tulla
Weel seltsiks jäädwaste.

8. Siis ma su lahtet nägu
Ja filmi wahingi
Ja usaldan ju tegu,
Tööd, iga sõnagi.

9. Oh rõõmu, mis siis minul
On tuius, tormiski
Ja raamatuid ees sinul
Üks teisest parengi !

10. Siis wõime tallitada
Kõik hästi hoolhaste, —
Üksteisel õnneks saada :
Eks siis ka lõbutse ? !

161. Üra enam wasta tõrgu!

1. Esimest kord üksteist nähes
 HeWalt silmitsemine :
 Waalimisel juttu tehes
 Üksteist juba tundsiäe
 Ühemeelsed olema —
 Walmis sõnust siduma.

2. Et mind usaldasid enne,
 Waatjaks ja pealt-kuulajaks,
 Sest ma tunnen nüüd weel õnne
 Jään sull' eaks hea soowijaks :
 Palun, tule wõta siis
 Oma hoolde kõik mu hüüis !

3. Kui nüüd tõrgud weel ja
 Minu sooja soowile : [wasta
 Ei siis laulu rõõmsalt lasta
 Wõi ma leina-linnuke, :
 Waid wast haledusega
 Liitwa-Annust hüüan ma.

4. Soowid aga pikendada
 Sa mu iga, kallife,
 Ja mu laulu edendada
 Jäädwalt sulle endale :
 Siis mu palwet ärdaste
 Kuule, luule minule !

5. Muidu ei mul lusti ole
 Laulda, ega elada,
 Waid kõik ilm on külm ja kole .
 Ei wõi kannel kõlada ;
 Oh miks hoiad eemale
 Mu eest, kallis neiuke ? !

6. Üra enam wasta tõrgu :
 Heida ju mu sõbrannaks !
 Kanniteseuagi nõrgu
 Minu hoolde elu-aaks !
 Siitse, lehta armjaste,
 Wõrsu mu ees warmjaste !

162. Kalli kaasa pärast.

1. Üks ema lubas minule
 Kord soowitada noorikuks
 Hea halastaja õekse :
 Kes ei mind peagi alatuks,
 Waid mind kui ennast armastab,
 Mu elu lahkelt lõbustab.

2. Ma soowiksin, et oleks sa,
 See halastaja õekene,
 Kes kannatab mu kurtjaga,
 Mis kohus — täidab truiste,
 Sest meel mul on ju halelik !
 Et ilm on olnud walelik !

3. Tõe poolest, hella neiuke,
 Mu õde ole sa ! — ja saa
 Mu noorikuks see kewade !
 Siis alles algan elama :
 Kuid seni uinund nagu und —
 Oh kaoks ometi see sund !

4. Sest miks ma muidu igatsen,
 Et talwe unest peaseksin ?
 Miks üksi elus kiratsen,
 Kui muil on kõigil kaasad siin ?
 Kas eksind ma ehk omalt poolt,
 Et põlatud nii õrnalt suolt ?

5. Neilt pole pärand rikkust ma,
 Ei kuulsat nime, kohta ka,
 Waid üht-meelt kõigest minuga
 Kaastundes hästi elada :
 Seks palun sultki, sõbranna,
 Näüd armu halastusega.

6. Kni sa mu palwe täidad pea :
 Mu noorikuks saad tänawu,
 Mu wastu oled nstaw, hea :
 Siis sulle ikka olen tru . . .
 Sind auustan õige naisena
 Ia kiidan tänu-lauluga !

163. Ole sa mu õnne - ingel!

1. Nägus neiu, kauni nimeline,
Töökas oled sa, Wirk, wiisakas:
Nagu on mu soojem soowimine
Ja kuis su töö, tegu tunnistas.

2. Nõnda oleme siis ühemeelsed ..
Üksteist tutwustada kohased,
Olgem aga seski tõeteelsed:
Awaldagem soowid, tšändmused!

3. Nagu jälle kadund talw, tuul kõle ...
Jõudnud kewade ja suwe soe:

Nõnda sina ise mulle ole
Kewadeks, et jätan talwe moe!

4. Muidu pakane teeb mulle pakki,
Ega kenadust näe kuskilt silm!
Fhk see wasta piinab põud mind äki —
Kõrwetaw on tunda järsku ilm!

5. Siiski käredukeski su ligi
On mul paras, õitseb ilul ilm,
Ega waewa mind Su heaks töö, higi;
Ei mul wäsi waatlemast sind silm!

6. Ole nii siis sa mu õnne-ingel
Lõbustaja, armu-päikene:
Et kaoks mure-öö ja talw mu hingel —
Jõuaks kätte «õnnis suweke!»

164. Õnnetuma troost ja õnn.

1. Ma oodand olen üsna pikisilmi:
Mil lõpeb küll mu igawuse-öö
Ja rõõmsalt toimetada wõin kõik töö —
Ei elu oleks kalk, täis maru-ilmi!

2. Kuid harwa on mul hea ilm olnud seni,
Küll aga tihti põudne, pakane:
Sest lapsepõli polnud hõlbune
Ja mehe-iga kare wermeteni!

3. Ses hingitsuse elus wiimselt aga
Mull' ilmusid sa, neiu, wastu teel
Ja naeratasid hellalt troostiks eel, —
Sest ärkas julgus: ihata sind taga!

4. Jah, ju su nägu mureööl kuuks mulle,
Ja silmad hiilgwad koidu-tähina,
Kuid naerul suuke otse päiksena,
Head õnne-ilma töötab õnnetule!

5. Oh armas neiu! — ole ingel waga,
Kuid siiski hoolas, **ustaw kaitsija**,
Kes mind ei lase nõutult langeda,
Waid elule aab uue õhinaga!

6. Küll tänuks kiidu-laulud laulan sulle,
Kui wôtad olla minu sõbranna,
Mind õnnestada abieluga

Ja taewasse kaaskäijaks saada mulle!

7. Nii hea ilm käes, mis oodand pikisilmi
Ja otsas on mul igaw mure-öö:
Wõin õnneliselt teha päewa-töö,
Ei karda tuult, ei tormi, põua ilmi!

8. Oh ole, neiu, siis: hea, süüta, waga
Kui armas laps ehk lihtne puhas lill,
Kes üksikult ei taha seista küll,
Waid **ihkab kohast teist ka seitsiks taga!**

165. Kuis mu hing õitsma lòi?

1. Lapsepõlwe kodu-kohast mööda
Rändasin ma ahastusega —
Kuuldes, nähes poiste suurt-suund tööda ...
Toredusest tõtsin eemal ka,
Et wõiks weikses majas seisatada:
Uusi asujaid seal terwitada!

2. Õrnamale neist seks kaardi andsin
Sünnipäewa õnne-soowiga,
Mida tema soowil kirja pandsin
Kohalise sündsa salmiga.
Tänuul wõttis seda wastu, neiu,
Kattis laua — — Näis: Saan õnne leiu!

3. Oleks hea kui mind ei petaks lootus,
Nagu tihti mulle on see teind,
Waid läeks täide ometi kord ootus,
Nagu mitmel muul ma seda näind!
Üle kõige armas inimene
Oleks see, kes on mull' hellakene!

4. Ära, neiu, siis mu soowi põlga
Nagu kaarti mult ei põland sa!
Waid, mis tunnen täita kohust, wõlga,
Seda lase lahkelt sündida:
Kuis sull' raamatuid sain tuua luba
Rõõmsalt tänades mind ette juba!

5. Sult mu soowi wastuwõtmist kuuldes
 Talw mu rinnast kohe taganes,
 Hing sai mahti õitsma minna luuldes,
 Elu-meri ümber waganes . . .
 Oh, mis õnne siis weel tunnen mina,
 Kui mu oma tahad olla sina!

166. Kohused

1. Nüüd kümme päewa on sest läinud mööda,
 Kui wastu wõtsite mind lahkeste
 Ja peletasid sa mult talwe, ööda:
 Oh kuis see rõõmu tõi mu reisile!
 Nüüd tänuks soowin sünnipäewal sulle
 Head terwist õnne: saada sõbraks mulle!

2. Ma loodan, et ei sa mu palwet põlga,
 Waid lahkemalt kui iga raamatu
 Mult wõlad wastu, tundes kohust, wõlga,
 Mis taewa Isa lastelt nõuab ju
 Ja Jesus omaksilt, kui ütleb neile:
 «Te tehke muile, kuis mul teha teile!»

3. Jah, rõõmu meiegi ju nõnda saime,
 Kui lahkust ühel teisel näitsime!
 Kas waibuma nüüd peaks see lõbus aime,
 Et wõtmisest on õndsam andmine?
 Ei mitte! Puhast rõõmu, lõbu õnne —
 Me ihakem weel enam kui ehk enne!

4. Seks olen teind ma, mida teha wõinud
 Ja teen, mis lubab kõlblus weelgi eel.
 Ka seda, kuís su käsi koolis käinud,
 Kõik näitas, teatas mull' su lahke meel:
 Miks poleks ma nüüd sind küll wastu walmis
 Ka tänama suusõnal, teol ehk salmis?

167. Su pilkude mõjul.

1. Kui silman su sinisilmi,
 Su siidi-silmasid:
 Siis näen ma ees ilu-ilmi
 Ja põhjata meresid!

2. Neid waadeldes tõuseb iha
 Mu hingest ülesse
 Ja mõttest käib läbi kiha:
 «Sa heida end wendesse!

3. «Seal wõid sa wast unustada,
 Mis kannatanud su hing
 Ja üsna nii ergaks saada,
 Et pilgul kaob rõhk ja wing.»

4. Jah, kui ma ka wiibind wähe
 Su pilkude mõju all . . .
 Ei meelest su silmad küll lähe —
 Nad ikka mul nähtawal.

5. Tõest nõnda ma tunnen ennast
Nii õnnelik olema,
Et igast muust suguwennast
End õndsamaks hüüan ma!

7. Oh ära siis iial, neiu,
Sest õnnest mind wõeruta!
Waid lase mind alla su peiu, . .
Kui taewas siin elada!

6. Jah, seda wõin otse weel kiita,
Nii olen kui taewas ma käind
Ja inglite hulgas wõind wiita —
Ja isegi Jumalat näind!

168. Palwe ja soow.

1. Oh armas, nägus neiu,
Mull, koduks oma süda tee,
Kus wõin siis õnnes wiibida,
Kui ilmgi wõtab kiusata:
Jah, ma su ligi nagu taewas —
Ei ihkagi muud hooles, waewas!

2. Jah, käiksid, neiu aate-teed
Siis wõidaksin kõik walu-weed
Ja saaksin kohe omale

Sind sõbrannaks, auus neiu!
Seks ära ole mulle wali —
Mul aja ära elust tal!

3. Nii — armas, nägus neiu,
Mull koduks oma süda tee,
Kus talwelgi õnn wiibida,
Ehk kui ilm wõtab kiusata!
Sest — nagu taewas su naal mina!
Peaks kallistama mind ka sina!

169. Millal jõuad, kewade?

1. Millal jõuad, kewade,
Meile tulla ilus,
Et hea oleks ilmake,
Soe ju warjus, wilus?
Ei küll enne iluga
Wõi sa meile ilmuda,
Kui on wõitnud päikene,
Talwe wiimse wõimu!

2. Päikene, siis paista sa
Päewad otsa meile,
Et mets, aas ja murumaa
Läeksid ilul õile!

Küll siis oleks kõigil hea
Nii, et paremat ei tea
Kewadet me olnudki
Kui on tänawune?

3. Jah, kui sa, mu päikene —
Elu õnne looja,
Paistad mulle hellaste
Ja tood armu sooja:
Siis mu iga ilul eel
Kewadena õitseks weel
Ja ka mina tasagi
Saaksin elu wõla!

170. Ära lase oodata!

1. Ära lase oodata
Sireli-oks mind nüüd sa!
Muidu nõrken igawuses,
Elan otse õnnetuses.
Oh, mu kulla kallike,
Ole mulle hellake!

2. Ehk küll sinu loomule
Hilja hea on õitsmine . .
Siiski lehte läinud sina
Ennemgi weel kui wõind mina:
Lehigi nii meelega
Mulle, et ma lootaks teaks!

3. Jah, mind ära unusta,
Waid pea meeles lõpmata!
Ehi ala haljusega
Kui efu mind enesega:
Õite-ilu awades,
Arm muulle hoowates!
4. Sest su headust enam veel
Armastan, kui ilu eel:
Lehka siis mull' resedana
Ja pea mulle wastus anna, —
Et mu süda terweks saaks,
Wõrsuks elu wiljakaks! — —

5. Aga lootus jällegi
Petnud nagu ennegi:
Ei mind taha seegi kallis
Näha nüüd, ehk enne sallis —
Waid mind nähes kokkub ta
Nagu maole juhtuks ta.
6. Miks küll nõnda, neiuke,
Rõhud minul südame:
Et ma, kes sul olin armas —
Nüüd sull' wastik, ja sa warmas
Mu eest peitu pugema, —
Ei mind taha silmata?!

7. Kuis nii wõigas, wastumeelt
Sulle ma, et kokkud teelt?!
Ei su koll ma olla taha:
Rahuga jää minust maha!
On maailm ju suur ja lai:
»Üks» ei põlga ehk mu pai?!«

171. Elu ülem õnn.

1. Küll armu-ingel «Amor» juhib,
Et leiab süda südame,
Kes üksikult maailmas ohib
Ja ihkab teise järele:
Kui armas süda leitud on,
Siis käes on elu ülem õnn,
Mis ei wõi riisuda kius, jonn!

2. Sest — mis on iial inimesel
Siin paremat küll ihata,
Kui et saaks igal murelisel
Siin oma päralt trööstija,
Kes hinge ajab õitsema:
Tões, armastuses sõbrana,
Ehk kalli abikaasana?

172. Häda lõpetus.

1. Duhus arm ja püha püü
Olgu igal ihkul,
Küll siis lõpeb häda häue,
Rõõm on laulda laulikul:
„Peind meil kui näälitsjed,
Meind nagu kannit'jed!“

2. Nii küll tõest õnn õitsetes ilmas,
Kui meil kannikestena
Meind seisaksiwad filmas
Matel — waga wiisiga:
Ei siis kõrki isemeelt
Poleks leida eluteelt!

3. Õnn kui waga finifilmi
Wõiks ma'gi waadelda:
Ei siis kardaks kurje ilmi,
Ei tööd hooles elada:
Waid mull' oletä see just õnn,
Mis ta heaks mul teha on!

4. Sest kui tuid ehk pääfutejed
Baaris armus elawad,
Miks siis meie, inimesed,
Weel ei ole wagarad:
Sõbrustele armu wäes,
Hoolitse, mis teha käes?

5. Jah, kui tuid ehk pääsukesed

Üksteist armus teenigem :

Olgem ühemeelselised !

Ustawalt nii elagem,

Eht maailm tüll pööratsem —

Önn ja rahu rajagem !

6. Rõik, mis hea on meile, muile —

Mõndkem Issa heldest käest :

Terwist, jõudu jõuetuile,

Sõbrust, julgust taewa wäest —

Kurjas ilmas wõidelda,

Lunastajast tiidelda !

7. Ja on saatust tutwaks teinud

Meid ju imel eluteel,

Sõbradekski saada wõinud

Meie süda, hing ja meel :

Andes lätt üks teisele

Kihlakem siis jäädwaste !

8. Hing nii lootes haljendagu

Õrna ristittheinana !

Süda südant sõbraks saagu :

Mingu armus õitsema

Kena kannikesena

Atel — wagawihga !

9. Kuid truu-ale tunnistuseks

Hoidkem meelis-lille pärg !

Önne edu tähendusets

Seisku ristitu heajärg !

Õitsku mõnal siis meil önn,

Ehtigu meid armukroon !

10. Nii küll ahsteist awitame

Armastuses elades ;

Teineteisel' õnneks saame

Elust talwe ajades,

Rõigiti kaastundmuses,

Heast tööst osawõtmiſes.

173. Kuule mind ju hell, hea neiu !

1. Elumerel ütsipäinist

Sõudsin seni tubliste,

Tundsin lõbu waimus, ainis :

Püüdsin puhta õnnele

Ammu-aega hoolega

Abielu sadama, —

2. Aga sadamat mul teada

Polnud seni kusagi,

Kus ma oleks wõind ju seada

Öma elu forrale,

Eht küll kaua omalt poolt

Seda ihand õrnalt juolt.

3. Wõitsin nüüd ju sinisilmi

Jäädwalt ühel' waadata :

Ei siis kardaks kurje ilmi,

Ei tööd hooles elada,

Waid mull' oleks see just önn,

Mis ta heaks mul teha on.

4. Kuule mind siis ju, hell neiu,

„Õnnestaja“ nimega !

Lase olla mind ju peiu,

Sõber, kallis kaasa ta :

Siis must kaob kõik surwe, wing —

Õnnelikuks saab mu hing !

174. Küsimised tõrgestele.

Kas olin wilets kõrwutu,

Kui kuuldus teie nimi,

Wõi olin pime, silmitu

Kui ilmus teie jumi ?

Kas olin lonkur, jalutu

Teed käima ma te tõttu,

Wõi olin ulbak, arutu,

Ei mõistnud teie juttu ?

Kas olin ma töö-jõuetu,

Kel tarwis teilt liig tööda,

Wõi kohust täitma nõuetu,

Et ajada und, ööda ?

Kas olin joodik, pillaja,

Kel meel on tige, kuri,

Wõi tapleja ehk hullaja,

Kel wägwaldne turi ?

Miks eluseltsiks minule
Siis tulla tõrkusite
Ja lõdewusse, winule
Nii alla nõrkusite:
Et selget sihti, auusat tööd
Truud sõbrust, sõrmust, lillewööd

Ei minult wastu wõtnud —
Ei mulle tulla tõtnud? —
End ise seega petnud,
Auust ülbelt ilma jätnud —
Ehk küll teist wõtsin osa!

175. Püha sõda.

1. Nüüd lõppemas on kolmas aastakümme,
Mil lausa sõjas olnud ülbusega
Ja talle peri hinge-linnadega,
Mis üle enne tutvust otsus umbre.

Seft juust wõib hingelinn ka laulda hymne
Ja wälispidi paista armsusega,
Kuid siiski olla õudse südamega:
Täis tuju, salalikku meelt ja sumbre!

Nii hinge-tagust ei saa tundma kuigi,
Weel vähem seda aga ära wõita,
Wõi otse enesele sõbraks heita —

Ehk oleksid: kas jumal, ingel, tuigi?
Et tõepoolest nii on õige lugu:
Ei muidu oleks raisus rahwa-juu.

2. Wõi küsid: „Kuidas raisus rahwa-juu!
Mad elawad ju loomulikult õige
Ja nõudwad haridust nüüd üle kõige
Ja toitwad end kui linnud, täites pugu?“

Wõi loomulikult? — Ülbust täis üht-lugu
Ja arnutust: meel tige, hõel, tuim, leige —
Wõib haawatulegi weel lüüa reige,
End jumaldada, kuid ei muist pea lugu!!

Ets küll ei hõelad purele ja näri
Ja nõõri finni ligimese kõri

Ja wõimjad tapa tihti hulgab maha

End nuumates, kuid kehwest küsimata
Kas neil on pisutki ehk panna patta!? —
Miks neist ei wõeta oja, tehta kaha?!

3. Wõi ütleb ülbe: „Mis ma kehwest küsin?
Ma katjun aga omal' wõimu wõita,
Kuis teistest jaaksin ette, üle sõita —
See on mu hariduse wool, hool, rüün!“

Ma aga weelgi küsida siin püsin:
Kas haridus on — oma wõimu wäita
Ja paha teha, iga tuju täita? —
Siis jellele küll mina wastu müsin!

Kuid ošawõtmist teiste elust soowin :
 Sest iga sõna, lausjet üle kroowin
 Kui mõlder teri, et saats puhtad toidud.

Sest mõtted, liitedki ma helgiks wärwind
 Ja teind, kuis kõigest hingest ammu ärwind:
 Et paistussid mu laulud — imed, loidud !

4. Nii rähmu rootind wast kolmkümmeid aastat
 Ja rahwa rägastikku ajand rada.
 Ka naastuks pärgi loond poolwiiet sada
 Ma hinge õitest ; õnn, kes neis weel wa'astad !

Sest, kaim, kes sa ka rada raiud, laastad
 Gest räisku — ole nõuuks : kuis tarwitada,
 Mis saatus wõtnud ošaks annetada —
 Et sooja saats, toit küpsiks, wälja saastad !

Jah, sooja, halastust on küll meil waja
 Ja usuleeki toiduküpsetajaks
 Ning lootusetuult hinge karastajaks :

Et armus wooraks saaks selts, toit, õhk, maja —
 Ja puhtuses waim wõraks, ajaks wõsu
 Ning hääbuks hingest kõik, mis muh ja kõsu !

5. Ei asjata nii poleks hoiatanud
 Ma rahwast, et ei lastuks usukaljult,
 Mis kindlus lõhutud on nüüd ju paljult,
 Kes kõik küll toledaste petta saanud :

Gest hinge ehtsuse need kaotanud
 Ja paharet neid kiusab maljuil walsjult,
 Eht kui end wõrgutada lastiwad naljult —
 Oh pöördaks sest, mis hulga hukka aanud ! !

Jah, meeli nõidwalt tiirutawad ringi
 Täis ilkust, šoppa, šappi lõuamehed —
 Et wangistada kuulajate hingi !

Kuis muiste hukutasiwad firened :
 Nii teewad nüüd moderned nõialehed —
 Need waimu - suretavad kihwtiseened !

6. Jah kõik, mis hülgab, ei see kuld ju ole!
 Ja mis suus magusam kui mesi maitseb,
 Eht mille lõhn küll üsna heagi haitseb —
 Kas järsku mitte surm sest tulnud pole ?

Tead : Säral kärpseestest surm saab kole
 Mis kange krampidega tulla wäitseb !
 Wõi hoolimatus tedagi sest kaitseb,
 Kui unerohu haistmas on ta jõe ?

Eks isegi surm tule sacharinist,
 Eht magusam see suhkruist saja wõrra
 Ja õhtu hingates ka aniliniist ?

Mits hinge kihwtitusest ei weel hooli
 Eht pealt näed ise küll ju peene herra ?
 Di kahju ! — läbi teind umbusu kooli !

7. Oh kaimuke, kes surund waimu poolest :
 Mis ülendust wõib olla weel su hingel ?
 Ei juhi sind, ei saada sind hea ingel,
 Ei tulu loota ole sull' ka hoolest ?

Kui puudutud ja aga surma-noolest :
 Siis troostita ja loostled aina wingel,
 Mii kaua kuni oled hoopis kõngel
 Ja ära lätatatud saad ja koolest.

Kas raipest parem olla ja ei taha,
 Oh Looja loomune, auus inimene ?
 Kui tahad ! — jäta ukskmata meel maha

Ja põlga paharetti, kui ka paha
 Ja nõna taga, mis on igawene
 Ja wõta osa heast, tee munga kaha !

8. Ma usun, et kõik loomad Looja loonud,
 Meid Ta Poeg ära peastnud hukatusest —
 Oh wõtkem osa nüüd ka linnastusest :
 Mis õpetust kui lapsed — piima joonud.

Seh rõõmsõnumid meil' Waim küll toonud,
 Et aru saaks me oma rumalusest.
 Ja ära lahkuksime sõgedusest,
 Mis joomustena hulgal filmad foonud.

Oh ärgem käigem päişi-päewa ajal
 Kui sandid, pimedad sin kepi najal (mõistuse waral),
 Eht aimult kobades weel käsi kaudu (mailsejärele) —

Waid wõtkem Pühalt Waimalt terwist, jõudu,
 Et waimustuses oleks heal töötl sõndu
 Ja osa saaks me, täites pidulaudu :—

9. Nii poleks meie elu — lonimine,
 Ei pimedate täit, mis täsi-haudu;
 Ei needits paharet meid orjaks raudu:
 Kni meel meil oleks tõeste waimuline,

Mis olnud pühade hea soowimine:
 Et meie ei siin täidaks himu-haudu,
 Ei ainsaks waraks tahaks nanda, landu. —
 Waid elu oleks: helde, auus — kristiline . .

Ja selle eesmärk kõrge — igawene,
 Mis Kooja loomuline inimene,
 Kes ülem on muist loomist — püüdma paras.

Setks jää weel — kaaswend, õde, kaimufene,
 Kes olla ei taha ainult põrmufene,
 Waid osa jumalikust — meeles aras!

10. Nii lapse-east ju on me elu wendsus:
 Täis heldust, armu ligimeste wastu,
 Täis püha hoolet, et sammugi ei astu
 Me ula, kobades — waid silmas õndsus.

Nii wõrduks meilt tõit hõelameelne (woõmaline) endsus.
 Ei silmatirjaks muidu meie paastu,
 Waid waimustuses loome omal' naastu,
 Wõi pärjad, et ei elu kaoks kui lendsus.

Nii siin me hooletel saaks ju õnne-põli:
 Meil elu tunduks nagu nardi-õli
 Ja lootuses meil' paistaks usulima
 Ka tulew, jõudaw jumaline pidu,
 Kus täielikuks saab, mis oli idu
 Ja meie jõundnud Jumala auu-ilma!

11. Seal ilmas, taewas — pole enam häda:
 Ei liiga tee seal iial päitke paiste,
 Ei kiusa, ahwatle meid teiste maiste.
 Kirglused, ega määri patu-mäda;

Seal ihusilmil wõime näha seda,
 Mis jumaliku ihkas hing wõi haiste;
 Ei pillt meil ole enam tuhm, ei taeste,
 Mis waimuses ei taha harineda.

Seal otse kõik, mis jumalik — on armas
 Ja sellest ainult meie rõõmustame,
 Kui Jumala auu, ime-asju näeme

Ta Tema ligidusse ikka jääme,
Ta Waimus üsna täieliseks saame, —
Ning Teda kiitma igaüks meist warmas.

12. Jah wõidu kõige ingli-hulkadega
Jehowal' hüüame siis: Püha, püha
On Issand Sebaot! Ta õige wiha
On ülsheid nuhtlema ka wägew wäga!

Ta käest ei pease oma tartusega,
Mis kurat õpetand küll kõike liha,
Kel Jumalast on lahti olla iha
Ja jännata sin tahtnud tegudega!

Oh saagu ütskord kõik ju hästi aru,
Et oma teod seal midagi ei maksa, (Luk. 17, 10)
Ei mäedki Talle wihasst peasta jaks,

Waid ainult Jumala arm, Poja veri,
Teeb õiged patustpöörjad Tallel peri, (1. Tim. 1, 5)
Et õndsuse Talt saawad — Ta auu-waru! (Rom. 6. 23.)

Võpp: 24. VII. 1909.

Sisukord.

A. Öppe wahel.

I. oja: (1880—87 a. puhul).

	lht.
1. Maasikale	3
2. Vihtne inimene	3
3. Esiamehe sõbranna mälestusjeks	3
4. Südamelik sõprus (1881)	4
5. Küsimus ja kostus (1885)	4
6. Öndjad tunnib (1887)	4
7. Koostekesele	5
8. Kallima terwitus ja troost	5
9. Unenäo mõju	6
10. Kallisekesele	6
11. Hoolimatale	6
12. Päratu on poisimehe põli	7

II. oja: (1888 — 90 a. puhul).

13. Vanu tulu	8
14. Pidu peal	8
15. Hiline kannite	9
16. Kannitekesele	9
17. Terwitus L. L . . . le suwisteks	9
18. See nimelise neiu pärast	9
19. Sinilillele	10
20. Loodus ja mina	10
21. Rändaja troost ja warandus	11
22. Imewõimulisele	11
23. Nimepäewa kingitus	11
24. Kinnitus	11
25. Kallistus	12
26. Üksi pole hea!	12
27. Ei iial!	13
28. Noomituse ja palwe	13
29. Hoiatus	13
30. Kaks hallikat	13
31. Imelised tähed	14
32. Lootus (kirjad)	15

III. oja: 1891 — 92 a. puhul).

33. Kibuwitste seas	17
34. Vanulaanes	17
35. Laanelinnule	18
36. Kallis leid	18
37. Oh kuis südant liigutab!	18
38. Imelik pilt	19
39. 1891 a. 29. XII. mälestusjeks	19
40. Oma film on kuningas	19
41. Mu õnn ja aade	20
42. Kui oletsin lill, roosite!	21

	lht.
43. Kewade poole!	21
44. Mõis wiitwitusjed rohked?	21
45. Armu igatjus	22
46. Päike, tõuse ju!	22
47. Kirja mõju	22
48. Teiseks korrats	23
49. Kallimale neiu! E. A . . . le	23
50. Mõis ehk wiidab aega!	24
51. Mis mu elut hind	24
52. Kes küll hästi teeb?	25
53. Armu-troon E. A . . . le	25
54. Kallimale sünnipäewaks	25
55. Imelikule lillile	26
56. Mind otjusele awita!	27
57. Mis soowis Mart küll veel?	27
58. Otjustamiseks	28
59. Mõis mul elada?	28
60. Kannel, keelita jää maha!	29
61. Lahtumiseks	29
62. Trööstijale mõi armu-pistajale	30
63. Päda-orus ahastuse-öö!	31
64. Kalju süda	32
65. Rõõm leinas	33

IV. oja: (1893—94. a. puhul).

66. Sa mõista ise!	33
67. Siimade mõju	33
68. Ime asi	33
69. Dune soowid L. J . . . le	34
70. Dnnetuma õnn	34
71. Palwe neiu!	34
72. Rohus ja mõlg	35
73. Mis ja teed, tee südamest!	35
74. Mis sai ju tutwusest	36
75. Atna all	36
76. Sind õhtul näen ometi!	37
77. Mõis veel luuletan?	37
78. Terwitusjeks	37
79. Dotamata õnn	38
80. Tänan!	38
81. Mõis sind ei jätta mõi?	38
82. Üksit roosite	39
83. Kas elu mõi surma?	39
84. Tee ise, mis ja õige tead!	40
85. Vanu teeljad	40

V. oja : (1896—99. a. puhul). lht.

86.	Dh ära nuta !	40
87.	Smelinnule	41
88.	Armsale neiuale	41
89.	Noorel kuul	41
90.	Meeled tööle, proowile !	42
91.	Smelik teretus	42
92.	Milal ?	43
93.	Armutähed ja firi	43
94.	"Kewadel."	44
95.	"Päitejele."	44
96.	Pühendujeks E. — le.	45
97.	Tänu anniks kallile	45
98.	Tui tembud	46

99.	Wagistujeks	47
100.	Annetatud laul : an M. R.	48
101.	Mõnus mälestus 26. X 96.	48
102.	Sirmu ja armu walitus	49
103.	Kohane ja õige	50
104.	Ei find taha jätta ma !	50
105.	Mullune üksmeel	50
106.	Jäägu nüüd kõik wiivitused !	51
107.	Armukroon E. B. . . . . le.	51
108.	Mu palgele !	51
109.	Ära kardad, usu aga! Mrt. 5, 36.	52
110.	Ristirahwa tohus	52
111.	Neitsitene, tõuse üles !	53
112.	Jmepuule	54

B. Rände õhel.

VI. oja : (1901—03. a. puhul).

113.	Puudus	56
114.	Elumeref	57
115.	Tõnise-päewa mälestujeks	57
116.	Neitsi	58
117.	Leitud laegas	58
118.	Alanga õis	59
119.	Kewadele	59
120.	Soowid ja ihked	59
121.	Mõlled fihlujeks	60
122.	Rõmme ehk palu-lillele	63
123.	Edwistajate killas	64
124.	Miks ma wiisi weeretam ?	64
125.	Pääsuteeste wiisi !	65
126.	Wiirastused	65
127.	Zgatsus	68
128.	Öndsa Luthernuse wiimne "ja."	69
129.	Soiatus ja palwe	69
130.	Ujaldus	70
131.	Jõuluts	70
132.	Wasta lõpuks	71

VII. oja : (1904—06. a. puhul).

133.	Töö Isjandas	71
134.	Rahu Rumalas	72
135.	Rõõm Isjandas	73
136.	Meie elu on küll taewas !	74
137.	Kristlase seisus	75
138.	Küll Isjand tunneb omad !	75
139.	Jhabe waim	76
140.	Sumisteks	77
141.	Sünni ehk riisje-päewaks	78
142.	Önnistuse (fihluse) päewaks	78
143.	Uueks aastaks E. S. . . . . le 1905	79

144.	Dh olgem !	79
145.	Õõbrujeks	80
146.	Meie soowid	81
147.	Kullakejele	81
148.	Õõdra sõnade pärast	82
149.	30. märtsiks 1905.	83
150.	Armu mäel ja taewa teel	84
151.	Põlatud jõbrus	85
152.	Zgatsjeja otjus hra A. J. . . . . le	85

VIII. oja : (1907—09).

153.	Boole-õele	86
154.	Rõikumata pant	87
155.	Haiguse ajal	87
156.	Mis wõib puududa mu hingel	88
157.	Noore-jõnnilisele	88
158.	Noolte mõjul	89
159.	Mis kurwastab mind ?	90
160.	Kuis õnn wõib meile tulla ?	90
161.	Ära enam wastu tõrgu !	91
162.	Kalli taaja pärast	91
163.	Ole ja mu õnne ingel !	92
164.	Önnetuma troest ja õnn	92
165.	Kuis mu hing õitsma löi ?	93
166.	Kohused	94
167.	Su piktude mõjul	94
168.	Palwe ja soow	95
169.	Millal jõuab, kewade ?	95
170.	Ära lasje oodata !	95
171.	Elu ülem õnn	96
172.	Häda lõpetus	96
173.	Kuule mind ju hell, hea neiu !	97
174.	Küsimised tõrgestele	97
175.	Püha sõda	98

Trüki wead ja õiendused:

Behef. 1, rida: 5	alt on trükitud:	Joh. 1, 7	—	peaks olema:	1. Joh. 1, 7 j. n. e.
" 4	" 8	" " "	Oh taewa t.	" "	Õrn taewa t.
" 8	" 3	ülewalt "	Kirchs—piel	" "	Kirch-spiel
" 8	" 8	" {algkirj. paß-n}	Kentnissen	" "	Kenntnissen
" 8	" 13	" {kriips n peal}	Manes	" "	Mannes
" 8	" 12	" on trükitud:	zu er wähenen	" "	zu erwähenen
" 8	" 15	" " "	Bartholomäe	" "	Bartholomäi
" 17	" 17	alt (1 weerg)	weermeid	" "	wermeid
" 21	" 13	" (1 wrg)	on	" "	mu
" 23	" 10-6	" (2 wrg) liast:	Uinuta mind j. n. e —	" "	Uga pärašt unele (jä-
" 24	" 6-11	ülew. (2 wrg)	{uueks loodi (mis weer-}	" "	rel:) Uinuta mind elu
		[puundub:	gufid seades ära wahet.}	" "	ehal j. n. e. —
			peaks siin järgmises pai-	" "	—Enne, kui ilm uueks
			gas (24 Ihf.) seisma	" "	loodi.
" 30	" 21	alt on trükitud:	armutamas, —	peaks olema:	armutumas
" 31	" 13	ülewalt "	rahu	" "	wahu
" 32	" 1	alt "	nõhuwad	" "	rõhuwad
" 35	" 2	ülewalt "	ninud	" "	ninund
" 37	" 3	" " "	poole	" "	pole
" 37	" 16	" (2. wrg)	foidupinna	" "	foidupuna
" 40	" 6	" (1. wrg)	lauula wara	" "	lauulu wara
" 41	" 2	alt trükitud:	õige	" "	õige
" 45	" 11	" " "	alla õhus	" "	ala õhus
" 48	" 12	" " "	(26 IX. 96)	" "	(26. X. 96).
" 49	" 16	" " "	ilu, — elu,	" "	elu, ... ilu,
" 52	" 2	ülewalt "	Matf. 5, 37 (... "	" "	Matf. 5. 36. — Luf.
			Luf. 8, 58)	" "	8. 50)
" 55	" 2	" (1. wrg)	Õnnistegija suust "	" "	Õnnistegijagi suust
" 57	" 10	alt (1. wrg)	muu	" "	mu
" 60	" 21	ülew. trükitud:	Ras „Jah, sinu ma !”	" "	Jah sinu ma !
" 60	" 22	ülew.	paremat	" "	Ras paremat
" 64	" 20	ülew. (2. wrg)	Ku heritjust	" "	Kui heritjust
" 85	" 6	alt	ligemese	" "	ligimese
" 91	" 5	ülew. (1. wrg)	tundfine	" "	tundfime
" 92	" 9	"	tundmused	" "	tundmused
" 94	" 20	"	nõnde	" "	nõnda

Mart Tamm'e

ennemalt ilmunud raamatud
ja nende sisukorrad leiab lahke lugeja selle raamatu lõpult:

- Sumalikud ilmutused — hind 30 kop.
- Waimulikud laulud — " 30 "
- Laulu imed: I. ja II. anne, hind à 30 kop.

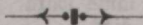

a) Mart Tamm'e ennemalt ilmunud raamat :

Jumalikud ilmutused ehk tõsine tarkus.

Bind 30 kop.

Sisukord ehk katwa :

	lht.
1. Esimene õnnispõli ja selle kadu	3
2. Elu äraneeitud maal	6
3. Waga Noa ja wee-uputus	8
4. Uu esi-isa Abraham	10
5. Jakob, Israellilaste esi-wanem	12
6. Mooses — oma rahwa ära-päästjana — Jumala sulane	15
7. Mooses wana-seaduse (lepingu) wahemees	19
8. Mooses ja ta farnatse prohwetid põlgajate ja jüingrite palt	22
9. Ürge effige mitte, Jumal ei lasa ennast mitte pilgata !	30
10. Andke suud Bojale, et ta mitte wihaseks ei saa !	36
11. Ujuta ei wõi ükski Jumala meele pärast olla	42
12. Jehowa, kes meie õigus	50
13. Armastagem teda, sest ta on meid enne armastanud !	57
14. Olgem pühade selfirahwas, Jumala kodakondsed !	64
15. Kes kiitleb, see kiideldu Issanda sees !	72

L i s a : Eesti priiuse juubeliks 1894.

6) Mart Tamm'e ennemalt ilmunud raamat:

„Waimulikud laulud“ — hind 30 top.

Sisukord ehk juhataja.

I. Kristlik õpetus.

	lehek.
1. Elusõna (Saksa keelest Spitta järel 1897)	3
2. Sul on igawese elu-sõnad (S. f. Spitta j. 1897)	4
3. Kolmainule (1886)	5
4. Sumal on armastus (Saksa f. Schmid'i j. 1881)	6
5. Kristuse täius (Saksa f. Spitta j. 1897)	8
6. Kristlitus rahuks (1895)	10
7. Riistmiste mälestus (1894)	11
8. Warjupaik (Saksa f. Geibel'i j. 1886)	13
9. Lunastajale (Saksa f. Novalis'e j. 1881)	14
10. Rahu (Saksa f. Heine mõttel 1886)	15

II. Kristlik aasta.

11. Kristuse tulemisest (Saksa f. Rüder't'i j. 1886)	16
12. Sumal on meid armastand (1890)	17
13. Jõulu puul (1882)	18
14. Jõuluts (1892)	18
15. Aasta lõpul (Saksa f. B. Strauß'i j. 1886)	21
16. Aasta lõput (1882)	23
17. Uueks aastaks (1883)	23
18. Kolme-kuninga päevaks (1883)	24
19. Kristuse ilmumine (Saksa f. Spitta j. 1897)	24
20. Palwe päevaks (1889)	25
21. Arge nutke mind, waid enna! (Spitta j. 1897)	26
22. Pühawõtte hommikul (Saksa f. Geibel'i j. 1886)	27
23. Ülestõusmise pühaks (Saksa f. Spitta j. 1897)	28
24. Täewamineku pühaks (Saksa f. Terstegen'i j. 1892)	30
25. Suwiste pühaks 1892	32
26. Kolmainuse pühaks (Saksa f. Spitta j. 1897)	33
27. Palwe kewadisel hommikul (Saksa f. Knapp'i m. 1886)	33
28. Hommikulaul (Saksa f. Karol. Rudolphi j. 1891)	34
29. Öhtulaul (Saksa f. Kinkel'i j. 1892)	36
30. Öhtu palwe (Saksa f. C. Zeller'i j. 1885)	36
31. Öhtu rahu (Saksa f. von Fallersleben'i j. 1885)	37
32. Päikesel weerul (Saksa f. Rüder't'i j. 1885)	37
33. Suwisel hommikul (Saksa f. von Fallersleben'i j. 1885)	38
34. Hommikune rahu (Saksa f. von Eichendorff'i j. 1885)	38
35. Hommikulaul (Saksa f. Schiller'i j. 1885)	39
36. Öhtu laulule (1883)	39
37. Döbelinad (Saksa f. Herder'i mõttel 4. IX. 1887)	40
38. Döl mere ääres (Saksa f. Geibel'i j. 1887)	42
39. Suwel (Saksa f. B. Strauß'i j. 1886)	43
40. Sügisel (Saksa f. B. Strauß'i j. 1886)	45
41. Pillesele wastus (Saksa f. von Fallersleben'i j. 1886)	47

42.	Õõ ja päew (Saksa f. de Wette j. 1886)	48
43.	Hommiu laul (1883)	48
44.	Õõma lauluksed (1883)	49
45.	Õhtu lauluke (1897)	49
46.	Oh walwa mind! (Saksa f. Rüdert'i j. 1886)	50
47.	Talwel (Saksa f. Spitta j. 1896)	50
48.	Muntumatale (Saksa f. Fink'i j. 1885)	51
49.	Räädam kewade (Saksa f. Uhländ'i j. 1885)	52
50.	Igapene aeg (Saksa f. Löwenstein'i j. 1885)	52

III. Kristlik elu.

51.	Õsadus Jäsandas (Saksa f. Spitta j. 1897)	53
52.	Hea nimi (Saksa f. Spitta j. 1897)	54
53.	Jumalast istutatud taim (Saksa f. Spitta j. 1897)	55
54.	Ujus kindel, armust rikas (Saksa f. Spitta j. 1897)	56
55.	Troost Jesuse armus (Saksa f. Spitta j. 1897)	57
56.	Palvetus (Saksa f. Terstegen'i j. 1892)	58
57.	Rõõm Jäsandas (Saksa f. Fink'i j. 1890)	59
58.	Jäsandale julaine (Saksa f. Spitta j. 1897)	60
59.	Ma ujun (Saksa f. Spitta j. 1897)	61
60.	Jääge truits kõik Jesusele (Saksa f. Spitta j. 1897)	63

IV. Kristlik lorb.

61.	Etu eesmärk (1892)	64
62.	Kristlik üksmeel (Saksa f. Spitta j. 1897)	66
63.	Selle majale on õnnistus tulnud (Saksa f. Spitta j. 1897)	67
64.	Ma tahan oma perega (Saksa f. Spitta j. 1897)	68
65.	Armastus (1887)	70
66.	Kannatus (Saksa f. Spitta j. 1887. 6 VIII)	72
67.	Mitme häda troost (Saksa f. Overbeck'i j. 1886)	73
68.	Viõtteb ema hawal (1887 a: 15 a. p. ema surma)	74
69.	Aja mälestusjeks 1892	75
70.	Õpetaja lahkumiseks 1892	75
71.	Õpetaja Jumalaga jätmiseks 1892	76
72.	Õpetaja seadmiseks 1892	77
73.	Õige õpetaja pärast 1892	79
74.	Sünni-päewal: 11. X. 1891	81
75.	Õaige sõbra pärast 1892	81
76.	Õõbra mälestusjeks (Saksa f. Rüdert'i mõttel 1885)	82
77.	Rähtede taga (Saksa keelest 1894)	82
78.	Babeli-wangis 11. X. 1896	83
79.	Palwe (Wenekersele Vermontow'i j. 1888)	85
80.	Urta jälle laul ja tannel Saksa f. Spitta j. 1897	85
81.	Mind juhata! 13. X. 1887 (ijamajast lahtudes)	87
82.	Palwe hea walitijuse pärast (Wenel. Schufowsty j. 1886)	87
83.	Juubeli-aasta mälestusjeks 1894 (eelmalt: E. pöegade ühendamisjeks 1888)	88

d) Mart Tamm'e ennemalt ilmunud raamat:

„Paulu ime d“ I. anne — hind 30 kop.

Siisford ehk juhataja.

I. Muusikal aatel ja hooljal waatel.

	lht.		lht.
1. Eln nõuded. (1885)	3	11. Süda (1881)	6
2. Kallimad aated. 1889	3	12. Pauliku kohujed. 1898.	6
3. Soojemad soovid. 1889 7. 24. 27.	3	13. Kallis mees. 1886	7
4. Eln viihitus. 1890	4	14. Kust leian ma lõbu? 1886.	7
5. Reisi-hinn. 1892	4	15. Eln mõnu. 1892	7
6. Onnis põlv. 1888.	4	16. Eln õpetused. 1898.	8
7. Ema ja lapsed. (1890).	5	17. Tõde terad. 1892.	9
8. Aratamijeks. 1881	5	18. Rahwuse mõtled. 1890.	10
9. Muutamijeks. 1881	5	19. Eesti keelele. 1892.	11
10. Hoiatusjeks. (1885)	5	20. Eesti troost. 1890	11

II. Looja majus ja aastafajus.

	lht.		lht.
21. Loomine. 1886	12	52. Oma isa mälestusjeks 1892	35
22. Loodus (1886)	12	53. Oh kellele? 1892	36
23. Jumalik walitsemine. 1886	13	54. Ohtu palwe	36
24. Looduse ilu. 1886	13	55. Tõuluts 1901	37
25. Kus elab armas Jumal? (86) 13	13	56. Taltwewõimatus 1901	37
26. Znimene — jumaliku fuju (86) 14	14	57. Talwel 1888	38
27. Halastuse-laps (1886)	15	58. Päikelele 1883	39
28. Kristlik armastus (1886)	16	59. Kewade tuleful (1886)	39
29. Parem oja (1885)	17	60. Kewade teretus (1892)	39
30. Ujujõnad (1886)	17	61. Kewade-ime (1897)	40
31. Kolmainus. 1886	18	62. Ülestõusmijeks 1886	40
32. Jumala teenijad. 1886	20	63. Kewadel 1896	42
33. Ujud (1886)	21	64. Kewade laul (1892)	42
34. Ustmata hinge lugu. 1886	21	65. Ohtu-rahn (1892)	42
35. Ebaust. 1886	22	66. Dõ (1886)	43
36. Teekäija (1886)	22	67. Suwisel hommiul 1881	44
37. Eln ja surm (1886)	23	68. Mõtted looduses 1896	44
38. Jumala kortmatad. (1886)	24	69. Pauluwõim (1892)	44
39. Peastetud noormees „	22	70. Weetilga lüstitäit 1881	45
40. Piistop Polykarpus „	27	71. Järwel 1881	46
41. Looja majas. 1888	29	72. Raigistujeks (1881)	47
42. Määratu aabits. 1896	30	73. Surma joow (1885)	47
43. Taewatiitar. 1886	31	74. Mu jaatus. 1888	47
44. Külwimees. 1886	31	75. Dõbu ja luule mõjul. 1890	48
45. Isa ja laps. „	32	76. Onnepuu pärast. 1887	48
46. Dndjus „	32	77. Kodule. 1900	49
47. Uju-aimed. 1898	32	78. Mu fugu (1. IX. 1897)	50
48. Koolimaja pühendujeks 1882 34	34	79. Peterburile (1886)	50
49. 1885, 5.V. ja 1897, 30 I.	34	80. Jumal, Keisrit kaitse Sa! (88) 51	51
50. Lainje kiriku mälestusjeks 1888 34	34	81. Eesti priiuse juubeliks 1894.	51
51. Oma ema mälestusjeks 23. I. 92. 35	35	82. Uueks aastafajaks 1901	59
		83. Kellalaul (1892)	62

e) Mart Tamm'e ennemalt ilmunud raamat:

„Pauulu imed.“ II. anne — hind 30 kop.

Sisuford ehk juhataja.

	lht.		lht.
1. Mõistul. jünd ja tulu (1887)	3	34. Parastamise pakk 1886	30
2. Ruff ja pärli (1885)	4	35. Rõrwits ja tamm 1889	30
3. Burustatud wiul. 1887	4	37. Mets. 1889	31
4. Villed (1887)	4	36. Mastiotfija. 1892	31
5. Raks wähi 1887	5	38. Pange wiisutaja. 1893	32
6. Poijite lana peal 1887	5	39. Ritutud raamat. 1893	32
7. Raks konna. 1886	6	40. Hõrnefene. (1888)	33
8. Talumees ja hobune. (1886)	6	41. Raks munleeslit 1898	33
9. Rebel. 1887	7	42. Sandi kaeltotib	33
10. Trepp (1887)	7	43. Znimenen ja ta kuju	34
11. Zlma põlg'ja hiir (1887)	8	44. Laps ja koolmeister	35
12. Paned (1887)	9	45. Hõrilased ja mesilinnud 1902	36
13. Kadu ja kaan (1886)	11	46. Raks hõrga ja konn 1907	37
14. Dõpik ja jüsit (1887)	12	47. Noolest hoawatud lind	38
15. Ruff, kaks ja hiiropoeg (1886)	12	48. Tähtede seletaja 1907	38
16. Waat (1887)	14	49. Raebaja paabulind	40
17. Kamm (1887)	14	40. Suik ja kott 1907	40
18. Moonus nägu (Maske) 1886	15	51. Gejel ja koerakene	41
19. Tiit ja jõgi (1887)	16	52. Bõdrate kättemaksja hobune	42
20. Nägu ja metstui	17	53. Rebane ja rinnakuju 1905	43
21. Wanate ja kolm noortmeest (87)	18	54. Sostrate maja 1889	44
22. Kottas ja mesilane (1886)	20	55. Sõbruse-salmid 1889	44
23. Metskitseb. (1887)	20	56. Ünn ja laps	46
24. Maja. 1888	22	57. Põder, kes weest end wahib	47
25. Elewant maawalitsejaks (1888)	23	58. Raks kuffe. 1907	47
26. Lojaste õigusemõistmine (1888)	24	59. Teaduse tulu 1907	48
27. Põwi oja. 1886	25	60. Demofritos ja Abderlased	50
28. Koer ja lamas. 1886	26	61. Tarkuse müüja narr	51
29. Kärpseb ja mesilane (1887)	27	62. Sõitlus. 1899	53
30. Tark harakas. 1886	28	63. Kalewipojana. 1903	53
31. Raks õunapuud. 1885	28	64. Wesi ja Waim	54
32. Ruff ja part 1885	29	65. Nur ja hoolsus	54
33. Tuid, kuff ja kottas 1886	30	66. Warane roojite 1887	55

	lht.		lht.
67. Sani ja luik 1886.	56	89. Kuju. 1889	67
68. Pääjuteje tagasi tulekul.	57	90. Babanduseks 1892	67
69. Luik ja neiu 1888	58	91. Talwe minekul. 1907	68
70. Tamm ja palm 1890.	59	92. Päiße pärast 1901.	68
71. Päiße pahandus 1892	59	93. Kus oled. „mu kewade“ ?	69
72. Onnetu sõit sõbrale 1892	59	94. „Suwele“.	69
73. Unenägu 1892	60	95. Hilisel kewadel 1902	69
74. Tõrges roos 1894.	60	96. Täiel kuul. 1888	70
75. Mis neil wiga on ? 1896	61	97. Mõnus maa'l. 1903	70
76. Onnelik tamm 1896	61	98. Imelik hommik 1896.	71
77. Lühterlillete (jõbbija) 1901.	62	99. Kuis õitseks õnn ilma? 1892	71
78. Silma pisarad. 1890	62	100. Jäädawad lilled 1903	71
79. Meie aadete awajad 1907	63	101. Põua ajal 1896	72
80. Külatargad 1893	63	102. Tuikesele 1903	73
81. Kes on ju sõber ? 1892	64	103. Imelik lind. 1890	73
82. Tasa ja targu 1896	94	104. Varemale. 1903	74
83. Piibli põlgajale 1905	64	105. Raim wahwaks jäägu 1903.	74
84. Rahwaste õnn 18. VII. 1887	65	106. Õndjuse tee 1903	75
85. Arglit rändaja 1890	66	107. Soowid puhkaks 1903	76
86. Minu südamlikum soov	66	108. Mu senine saatust. 1904.	77
87. Imelillele 1896	66	109. Metša kingitus 1891	79
88. Kewade igatjus 1896.	66	110. Lootus ja tartus 1892	79

